Marin Rădulescu Silvia Rădulescu

Corect. Greşit

românește

- în exprimare

în vorbire

în scriere

conform cu DOOM² GALR

EDITURA CARMINIS
educațional

Marin RĂDULESCU Silvia RĂDULESCU

CORECT / GREȘIT ROMÂNEȘTE

În exprimare

După noile norme ortografice, ortoepice, morfologice şi gramaticale

Ediţia a III-a revizuită şi dezvoltată

EDITURA CARMINIS educational

Scanned with OKEN Scanner

Coperta: Giorgian Gînguț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RĂDULESCU, MARIN
Corect/greșit românește : în exprimare. După noile norme ortografice, ortoepice, morfologice și gramaticale / Marin Rădulescu, Silvia Rădulescu.
– Ed. a 3-a, rev. – Pitești : Carminis Educațional, 2016
352 p.; 17 cm; Bibliogr.

ISBN 978-973-123-271-3

I. Rădulescu, Silvia

811.135.1

Copyright © Editura CARMINIS

Redactor: **Cristina-Diana Neculai**
Tehnoredactori: **Mina Suditu, Marina Zamfir**
Corectură: **Marin Rădulescu**
Revizie: **Anastasia Budișteanu, Georgiana Iordăchescu**

Tehnoredactare computerizată: **Editura CARMINIS**

Tiparul executat la **SC EURO PONTIC SERV SRL, Cluj-Napoca**

Comenzile se primesc la
tel./fax: **0248 25 30 22, 0248 25 24 67**
sau pe adresa: **Editura CARMINIS**
str. Exercițiu, bl. D22, sc. B, ap. 1
cod 110242, Pitești, jud. Argeș
e-mail: editura_carminis@yahoo.com
www.carminis.ro

ISBN 978-973-123-271-3

Scanned with OKEN Scanner

Argument

Buna primire a ediţiei precedente ne-a determinat să le oferim cititorilor noştri o nouă ediţie; observaţiile, sugestiile şi propunerile acestora ne-au obligat să realizăm o ediţie revizuită şi mult îmbogăţită.

Ca şi cele două ediţii precedente, lucrarea de faţă se vrea un îndreptar de exprimare şi de comunicare în limba română şi se adresează tuturor categoriilor de vorbitori ai limbii române, indiferent de vârstă, de nivel cultural, de profesie, de loc de viețuire, de limbă maternă... Conţinutul ei se constituie însă nu numai din inventare de cuvinte, grupuri, enunţuri şi texte care conţin dificultăţi de exprimare (orală sau scrisă) sau/şi de comunicare verbală, distribuite în serii mai mici sau mai mari de variabile, la care **formele corecte sunt marcate grafic prin litere aldine (îngroşate)**, iar unele dintre acestea sunt şi motivate ştiinţific, ci şi din prezentări sintetice ale tuturor unităţilor subsistemelor limbii române: *fonetica, lexicul* şi *gramatica*, şi ale disciplinelor lingvistice conexe: *ortografia, punctuaţia, topica*.

Într-o epocă în care întoarcerea la democraţie şi intrarea în Uniunea Europeană potenţează, la români, sentimentul demnităţii naţionale şi în care patriotismul este invocat, pe bună dreptate, cu atâta insistenţă, există încă atâţia vorbitori nativi ai limbii române, care – eufemistic vorbind! – se exprimă rău (oral sau/şi în scris) şi, implicit, comunică deficitar în limba română; comit, adică, numeroase şi nescuzabile greşeli. Atâtea exemple de acest fel aflăm, din păcate, zilnic şi în mesajele mijloacelor de informare în masă (presa scrisă, radioul, televiziunile...), dar şi în vorbirea din spaţiile publice.

Indiferent dacă vorbitorul în cauză este de vârstă şcolară sau nu, reproşul este adresat cu obstinaţie şcolii, care, zeci de ani, l-a învăţat pe elev multă, prea multă teorie gramaticală, multă analiză gramaticală, dar nu l-a învăţat să construiască mai întâi enunţuri corecte şi, mai apoi, din acestea, un discurs corect, clar şi precis, coerent şi unitar, concis, expresiv şi original, pentru orice ipostază de viaţă. Deşi, cum se ştie foarte bine, în procesul cuprinzător al cultivării limbii naţionale sunt implicaţi şi alţi, foarte importanţi, factori culturali.

Eliminarea acestei majore insuficienţe culturale şi, am zice noi, morale, patriotice, reprezintă obiectivul fundamental al noilor programe de limba română pentru învăţământul preuniversitar. Cum aplicarea acestor programe este în derulare şi cum mulţi dintre vorbitori se află dincolo de vârsta şcolară, se impune un grabnic şi convergent efort din partea forurilor ştiinţifice care stabilesc normele exprimării şi comunicării corecte, din partea şcolii, din partea mass-mediei centrale şi locale, din partea instituţiilor de cultură, dar şi din partea vorbitorilor, pentru mai buna folosire a limbii române, în expresiile ei concrete, individuale: exprimarea orală şi scrisă şi comunicarea verbală.

Scanned with OKEN Scanner

Firește că nivelul superior al acestui proces de durată îl reprezintă cunoașterea științifică, în cadrul școlii, a sistemului limbii și a subsistemelor ei (*fonetica, lexicul, gramatica*) și a sectoarelor conexe: *topica, ortografia* și *punctuația*, adică ceea ce se numește „procesul de cultivare a limbii". Dar și înainte de această cunoaștere teoretică, și concomitent cu ea, și după încheierea ei, fundamentală rămâne aplicația, adică limbajul, practica vorbirii și a scrierii, numită și „comunicarea verbală".

În procesul comunicării prin limbaj, grija esențială este evitarea sau înlăturarea greșelii, de orice tip ar fi aceasta. Căci prima condiție a unei exprimări optimale este corectitudinea, deci concordanța cu norma, cu regula stabilită. Iar evitarea greșelii înseamnă acea capacitate a vorbitorului de a putea alege, între două sau mai multe variabile, tocmai pe cea corectă. De aceea, prezenta lucrare este structurată chiar pe tipurile greșelilor de exprimare verbală și ale celor de comunicare verbală.

Cititorul trebuie să știe din capul locului că norma lingvistică se află în „Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române", Ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2005, în „Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație", ediția a V-a, editat de Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", din cadrul Academiei Române, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1995 (în măsura în care acest îndreptar nu contravine normelor stabilite de noul DOOM) și în gramaticile normative și corective (între acestea, de referință sunt: „Gramatica limbii române", vol. I, II, Ed. Academiei Române, București, 2005 și „Gramatica pentru toți", de Mioara Avram, Ed. Humanitas, București, 1997). Dar despre comunicarea verbală cititorul poate afla din lucrările speciale destinate acestui tip de comunicare, încă foarte puține în țara noastră, din păcate.

Deoarece găsirea soluției la o problemă de rostire sau de scriere presupune, înainte de orice, ca vorbitorul să dispună de lucrările menționate mai sus (condiție pe care mulți vorbitori nu o îndeplinesc), deoarece cercetarea lucrărilor respective implică o oarecare avizare în problemele limbii (altă condiție pe care mulți vorbitori nu o îndeplinesc), deoarece noua ediție a DOOM-ului și noua ediție a „Gramaticii limbii române" aduc multe și profunde schimbări de normă, deoarece folosirea acestor surse este greoaie și durativă, autorii prezentei lucrări au selectat un număr de circa 20.000 de unități lingvistice dificile, cu frecvență mai mare în limbaj, și au oferit, pentru fiecare, forma corectă/formele corecte.

Desigur, procesul acesta de colaborare benefică a cititorului cu autorii nu se oprește aici. Drept care, autorii așteaptă în continuare, cu interes și cu încredere, opinia critică a Cititorului și despre această ediție, pentru care ei îi mulțumesc acestuia anticipat.

Autorii

Scanned with OKEN Scanner

GREŞELI LINGVISTICE
PARTEA I. FONETICA
(Corectitudinea fonetică)

Limba română reprezintă unitatea a trei subsisteme (fonetica, lexicul şi gramatica) şi a câtorva discipline lingvistice conexe (ortografia, ortoepia, morfologia – structura cuvintelor, punctuaţia, topica).

1. DESPRE FONETICĂ

Fonetica este subsistemul limbii care studiază *sunetele* şi *literele*, adică elementele primare ale limbii, cele din care se construiesc cuvintele.

1.1. Sunetele limbii române se împart în trei categorii: **vocale**: *a, ă, â/î, e, i, o, u*; **semivocale**: *ĕ, ĭ, ŏ, ŭ*; **consoane**: *b, k, č (ce/ci), k' (che/chi), d, f, g, ğ (ge/gi), g' (ghe/ghi), j, l, m, n, p, r, s, ş, t, ţ, v, z*; şi *i* şoptit (asilabic sau afonizat: *pomi, auzi, oricare*).

1.2. Litera este semnul grafic al unui sunet sau al unui grup de sunete. Pe de altă parte, un sunet se poate marca grafic printr-o literă, prin două sau chiar prin trei litere.

Din sunete se alcătuiesc *silabele*, care conţin o vocală, însoţită sau nu de una sau două semivocale sau/şi de una sau mai multe consoane. Rezultă că orice silabă conţine o vocală şi numai una! Orice cuvânt plurisilabic se rosteşte pe silabe (silabic), dar pauzele dintre acestea sunt foarte mici şi, de aceea, insesizabile/abia sesizabile în vorbire.

1.3. Grupurile fonetice sunt de trei tipuri: **diftongul** (alcătuit dintr-o vocală şi o semivocală, în succesiunea: ***v+sv/sv+v***); **triftongul** (alcătuit dintr-o vocală şi două semivocale, în succesiunea: ***sv+v+sv/v+sv+sv/sv+sv+v***); **hiatul** (alcătuit din două vocale vecine care aparţin, obligatoriu, unor silabe diferite: ***v-v***).

Activităţile implicate în folosirea corectă a limbii, în plan fonetic, sunt: *silabaţia* (despărţirea corectă în silabe a cuvintelor, în vorbire şi în scriere); *accentuarea corectă* a cuvintelor limbii; *recunoaşterea*

Scanned with OKEN Scanner

diftongilor, a triftongilor şi a hiaturilor; rostirea corectă şi *scrierea corectă* a unor cuvinte cu dificultăţi şi a unor structuri cu dificultăţi.

1.4. Alfabetul limbii române este mulţimea ordonată a literelor ei. De reţinut că şi literele au nume: la vocale, numele sunt chiar sunetele pe care ele le marchează; la consoane, numele sunt sunetele pe care le marchează, urmate sau precedate de o vocală.

a (***a,*** **literă**), *ă* (***ă,*** **literă**), *â* (***â*** **din** ***a,*** **literă**), *î* (***î*** **din** ***i,*** **literă**), *b* (**be/bî**), *c* (**ce/cî**), *d* (**de/dî**), *e* (***e,*** **literă**), *f* (**fe/ef/fî**), *g* (**ge/ghe/gî**), *h* (**haş/hî**), *i* (***i,*** **literă**), *j* (**je/jî**), *k* (**ca/capa**), *l* (**le/el/lî**), *m* (**me/em/mî**), *n* (**ne/en/nî**), *o* (***o,*** **literă**), *p* (**pe/pî**), *q* (**kü**), *r* (**re/er/rî**), *s* (**se/es/sî**), *ş* (**şe/şî**), *t* (**te/tî**), *ţ* (**ţe/ţî**), *u* (***u,*** **literă**), *v* (**ve/vî**), *w* (**dublu ve/dublu vî**), *x* (**ics**), *y* (**igrec**), *z* (**ze/zet/zî**).

Literele „de mână" pot fi: mici/mari; de tipar/de mână. Literele de tipar pot fi de foarte multe tipuri (fonturi) şi de foarte multe mărimi, pe care le găsim şi le putem folosi în scrierea electronică (digitală). Unele litere sunt formate de la alte litere, cu ajutorul *semnelor diacritice* (semne grafice) care sunt plasate ori deasupra, ori dedesubtul semnului grafic principal (ă, â, î, i, j, ş, ţ; Ă, Â, Î, İ, J, Ş, Ţ).

Atenţie! La İ (i mare de mână) trebuie să apară punctul!

1.5. Limba română, limbă fonetică

Limba română este o *limbă fonetică*, adică o limbă în care se citeşte cum se scrie şi se scrie cum se citeşte. De fapt, o asemenea limbă are următoarele caracteristici:

– un sunet se marchează grafic cu o singură literă şi cu o anumită literă;

– o literă marchează grafic un singur sunet şi un anumit sunet.

Aşa cum se va vedea mai departe, sunt însă nenumărate excepţii de la aceste caracteristici, excepţii care devin dificultăţi de rostire sau/şi de scriere.

1.6. În limba română există însă un tip de scriere care respectă toate aceste caracteristici şi ne ajută să aflăm din câte sunete este alcătuit un cuvânt şi ce fel de sunete sunt acelea: este vorba de */tran/scrierea fonetică*.

Scanned with OKEN Scanner

Această modalitate de transcriere este percepută de elevi, de studenţi şi de profesori drept una extrem de dificilă, dar ea poate deveni, cu avizarea necesară, foarte uşoară.

Iată algoritmul unei *transcrieri fonetice*:

1. Despărţi cuvântul (plurisilabic) în silabe.

2. Marchezi grafic, prin încercuire, grupurile de litere (*ce, ci, che, chi, ge, gi, ghe, ghi*).

3. Observi dacă în silaba care conţine un asemenea grup de litere există, în afara grupului, o vocală.

a) Dacă există înseamnă că grupul de litere încercuit marchează grafic numai consoana respectivă.

b) Dacă nu există înseamnă că grupul de litere încercuit marchează grafic şi consoana, şi vocala.

4. Marchezi grafic semivocalele, accentul fonetic (numai la cuvintele plurisilabice) şi, dacă există, pe ***i*** şoptit.

Precizări!

În transcrierea fonetică se folosesc literele alfabetului românesc, cu câteva excepţii:

– consoana ***c*** se marchează totdeauna prin litera ***k***;

– consoanele ***ce*** şi ***ci*** se marchează prin semnul ***č***;

– consoanele ***che*** şi ***chi*** se marchează prin semnul ***k'***;

– consoanele ***ge*** şi ***gi*** se marchează prin semnul ***ğ***;

– consoanele ***ghe*** şi ***ghi*** se marchează prin semnul ***g'***;

– sunetele marcate prin litera ***x*** se scriu cu grupul de litere ***ks/gz***;

– formele pronumelui personal de persoana I care încep cu ***e*** (***eu, ea, ei, ele***) se scriu cum se rostesc (***ĭeu, ĭa, ĭeĭ, ĭele***);

– formele flexionare ale verbului ***a fi*** care încep cu ***e*** se scriu cum se rostesc (***ĭe, ĭeste, ĭeram, ĭera, ĭeraŭ...***).

Ex.: ***cer [čer], ceas [čas], ger [ğer], geam [ğam], chem [k'em], cheag [k'ag], ei [ĭeĭ], ea [ĭa], el [ĭel], este [ĭeste], taxa [taksa], examen [egzamen], ziceau [zičaŭ], ghiceau [g'ičaŭ], deci [deč], ori [ori]*** (***i*** şoptit, nesilabic)

Scanned with OKEN Scanner

2. GREȘELI FONETICE

2.1. Despre ortoepie (prezentare sintetică)

Ortoepia este disciplina lingvistică ce stabileşte regulile rostirii corecte a cuvintelor şi a grupurilor de cuvinte (*normele ortoepice*).

Se cuvine să delimităm aici rostirea corectă a unor cuvinte româneşti de rostirea corectă a cuvintelor împrumutate (direct sau indirect) din alte limbi, în diferite epoci istorice.

Reţinem, mai întâi, tendinţa vorbirii de a face economie de material lexical şi, deci, de a rosti legat două sau mai multe cuvinte, tendinţă care se suprapune, la unele grupuri, intenţiei vorbitorului de evitare a hiatului (*de-acum, le-am, să-i, la-nceput...*).

Rostirea cuvintelor împrumutate din alte limbi parcurge un proces treptat de românizare, la finalul căruia acele cuvinte se rostesc după regulile ortoepiei româneşti şi chiar se scriu după ortografia românească (*birou, chiuvetă, coafor, frizer, şofer, tenismen, Paris...*).

2.2. Accentul fonetic (de intensitate, de forţă, de tărie) este o caracteristică a limbii noastre şi constă în rostirea mai tare (mai intensă) a vocalei dintr-o anumită silabă a cuvintelor plurisilabice. Rostindu-se mai tare, vocala respectivă şi implicit silaba din care face parte se lungesc. În limba română, accentul fonetic nu are poziţie fixă pe o anumită silabă, precum în alte limbi, dar el nu are nici poziţie opţională. Cele mai multe cuvinte au o singură poziţie a accentului fonetic, deci o singură accentuare corectă. Altele admit două accentuări corecte (*penu̲rie/penuri̲e*; *trafic/trafi̲c*). La altele, în fine, accentul este elementul diferenţiator al cuvântului sau al formei flexionare (*ba̲rem, bare̲m*; *to̲rturi, tortu̲ri; compa̲nie, compani̲e*).

Există şi cuvinte (compuse) care au două accente fonetice, dintre care unul este **principal** (mai puternic), marcat prin sublinierea vocalei accentuate cu o linie, iar altul este **secundar** (mai slab) marcat grafic prin sublinierea vocalei accentuate cu două linii (*a̲erodina̲mic, pseudoşti̲inţă...*).

A nu se confunda accentul fonetic cu *accentul logic* (accentuarea unui anumit cuvânt din enunţ, pentru a-i spori semnificaţia

Scanned with OKEN Scanner

semantică) sau cu *accentul prozodic* (folosit în poezie, pentru realizarea ritmului)!

Pentru a afla accentuarea corectă a unui cuvânt, vom cerceta „Glosarul de accentuare corectă" din prezenta lucrare sau noul „Dicţionar ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române" (DOOM 2).

2.3. Accentuarea greşită a unui cuvânt

Ex.: *butelie* (corect **butelie**)
caracter (corect **caracter**)
epocă (corect **epocă**)

2.4. Glosar de accentuare corectă

Conform „Dicţionarului ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române", ediţia 2005 (DOOM 2), marcarea grafică a accentului fonetic se face, în transcrierea fonetică şi în dicţionarele speciale, prin sublinierea vocalei respective.

A

aba
abagiu
abaţie
abductor
abia
abraş
acaju (adj.)
acaju (arbore)
acaju (culoare)
acatist/acatist*
acătării
accede (vb.)
accedere (s. f.)
accept
acces (atac, izbucnire)
acces (intrare)
accesa (vb.)
acciza (vb.)
accizare (s. f.)
aciua
acneiform
acolo (adv.)
acquis (fr.) [pron. *aki*]
acru (adj.)
acru (gust)
acru (unitate de măsură)
actant
activ (adj.)
activ (bunuri)
activ (grup de activişti)
acuarelă
acutiza (vb.)
acvilă
adagio
adagiu (maximă)
adaos
adecva (vb.)
ad-hoc/ad hoc
adică
Adidas (firmă, marcă)
adidas (pantof)
adonis (tânăr frumos, fluture)
adulter

* Deşi în formele alternative de cuvinte bara oblică este semn de punctuaţie şi ar trebui încadrată de două blancuri, noi am renunţat (din raţiuni practice) la acestea.

Scanned with OKEN Scanner

advertising (angl.) [pron. *advertaĭzing*]
aed
aerat
aerobic (adj.)
aerobic (s. n.)
afazie
afebril
aferim
afgană/afghană (limbă)
afin (arbust)
afin (rudă)
afro (adj. invar., adv.)
aftershave (angl.) [pron. *aftărşeĭv*]
agabaritic
agat
agă
agora (piaţă publică în Antichitate)
agoră (spaţiu public)
agriş/agriş
agrişă/agrişă
agroalimentar
agroindustrial
agroturism
aidoma
aisberg
aiuri (vb.)
alaun
alba-neagra (joc)
alcoolscop
alcov
alergolog
alergologă
alfabetar
alibi
alineat (s. n.)
aliniat
alma mater
alter ego
alto (adj.)
alto (s. m.)
aman (interj.) (înv.)
ambient
ambiental
ambitus
ambivalent
amforă
amiciţie
amin
amnistie
amorf
amu (adv.) (pop.)
anafora (raport)(înv.)
anaforă/anaforă (fig. de stil)
anafură (pâine sfinţită)
ananghie
anatemă
anatomopatolog
anatomopatologă
anclanşa (vb.)
android
andropauză
angoasa (vb.)
angoasă
angora
angro (adj.)
angro (s. n)
anost/anost
antal
antecalcul
antiaeriană (artilerie)
antialergic
antibacterian
antic/antic
anticipativ
anticorupţie
antidoping
antreprenorial
antroponim
apendice (supliment la o lucrare; anexă)
apendice/apendice (anat.)
apex
apreschi
aracet
arctic
arhondaric
arinişte
aripă
armaş
armie (înv.)
aronda (vb.)
arsenic
artefact
arşiţă
art déco
ascet
asterisc (semn grafic)
atic
atlas
atol
atu
aulă

Scanned with OKEN Scanner

aurolac
auster
austru
autist
autopsie
avangardă
avaric
avatar
avers (faţa unei monede)
aviar
avizier
avocado
axilă/axilă
axis
axis mundi (lat.)
ayatollah
azbest
azer
azil
azilant
azimă
azimut
azur

B

babord
babuin
babuşcă
babysitter (angl.) [pron. *bebisităr*]
bacantă
bacara
bacşiş
baiaderă
bain-marie (fr.) [pron. *bẽmari*]
balcanologie
balsa
bancomat
banjo
banner (angl.) [pron. *benăr*]
bantu/bantu
barbituric
barem (s. n.)
barem (adv.)
bariton (cântăreţ)
bariton (instrument muzical)
barjă
basculantă
baseball (angl.) [pron. *beĭsbol*]
basedow/basedow [*s* pron. *z*]
baterie
băjenie
bebe/bebe
belcanto
belvedere
bengal
bengali/bengali
berberă (limbă)
bermudă
bestseller (angl.) [pron. *bestselăr*]
bifocal
bikini
biodegradabil
bioenergie
birotică
bismut
bitter (germ.) [pron. *bităr*]
bitum
blocnotes
blocstart
bodyguard (angl.) [pron. *bodigard/ badigard*]/ bodigard
bolero (dans)
bolerou/bolero (vestă)
bolnav
bonom
bonton
bonus
boogie-woogie (angl.) [pron. *bughi-ughi*]
borax
bormaşină
borsetă
boschetar
boston (vals; joc de cărţi)
boston (presă tipografică)
botfor/botfor
botgros

Scanned with OKEN Scanner

boxer (rasă de câini)
boxer (sportiv)
breakfast (angl.) [pron. *brecfăst*]
brizbiz
broccoli (it.)
broker (angl.) [pron. *brocăr*]
browning (angl.) [pron. *braăning*]
bufeu
butelie
butic
butona (vb.)
buzer
bypass (angl.) [pron. *baĭpas*]

C

cabulă
cadiu
caduc
cafas
café-concert [*cert* pron. *ser*]
cagulă
cais
calamita (vb.)
calcar
calcemie
calotă
camee
cameraman
campus
canabis
candid/candid
canicula
cantautor
cantor (cântăreț de biserică)
cantoră (birou)
cap de bour (timbru)
capitul (bot.)
cappuccino (it.)
carabinier
caracter
carbogazos
carmangerie
carter
cascadorie
casting (angl.)
caşa (stofă)
caşă (mâncare)
caşera (vb.)
catering (angl.) [pron. *keĭtăring*]
cateter
catgut
catharsis (gr.) [pron. *catarsis*]
caviar
ceardaş
ceaslov
ceaun
cecen
celest
celtă/celtică (limbă)
celular
cenzor
cetină
cezar (împărat)
cha-cha-cha (dans) (hisp.) [*ch* pron. *č*]
charismă
chebap
cherry (angl.) [pron. *ceri*]
chivot/chivot
ciclamă
ciclamen [*ci* pron. *si*]
ciment
ciné-vérité (fr.) [*ci* pron. *si*]
citoplasmatic
citronadă [*ci* pron. *si*]
ciubăr
claustrofobie
clăpar
clearing (angl.) [pron. *cliring*]
climatizor
clonă
clovn /(înv.) claun
cobai
cobalt
cobilă/cobâlă
cocker (angl.) [pron. *cocăr*]
cockpit (angl.) [pron. *cocpit*]
cogeamite
colant
colaps/colaps

Scanned with OKEN Scanner

colector
colibri
colită
colmata (vb.)
colonie (apă de ~)
colonie (teritoriu; grup)
colos
colportoare
comando
comedie (întâmplare ciudată)
comedie (operă dramatică)
comis (confiscare de bunuri)
comis (rang boieresc)
comite (s. m.)
comite (vb.)
compact-disc
companie (mil.)
companie (tovărăşie; firmă)
computer (angl.) [pron. *compĭuter*]
computeriza (vb.) [*u* pron. *ĭu*]
concină (joc de cărţi)
condens
conductor (persoană; aparat)
conductor (cablu; material; piesă)
confiat
confidenţialitate
congresmen
conotaţie
consiliere
constructor (adj.)
constructor (s. m.)
consultanţă
contabil-şef
contorsionist
contraceptiv
contrasens
conversie
copii (pl. de la *copie*)
copii (pl. de la *copil*)
copywriter (angl.) [pron. *copiraităr*]
corector (aparat)
corector (persoană)
corijent/corigent
coşcogea/coşcogeamite
crater
creativitate
criblură
crichet
croasant (s. m.)
crossbar
crotal
cuantum
cumul
cupid
curriculum vitae (lat.) [*ae* pron. *e*]
custodie
cvadragenar
cvartal
cvartet
cvintă/chintă (figură de scrimă; acces de tuse)
cvintă (interval muzical)
cvorum
cybercafe (angl.) [*cy* pron. *si*]

D

dada
dadă
dafin
daghеrotip
dalai-lama
date (informaţii)
dăscăliţă
dealer (angl.) [pron. *dilăr*]
debranşare
debut
decarta (vb.)
decodor
decoraţiune
decriptare
deductibil
de facto (lat.)
defibrilator

Scanned with OKEN Scanner

degradabil
degradc
deltaplan
deluvial
demachiant
democrat-creştin
demon
demoniza
dendrolog
dendrologă
deodorant
depresie
derby (angl.)/derbi
derviş
desetină/desetină
desktop
despot
deunăzi
devirusa (vb.)
diacritic
diasporă
diecezan/diocezan
digama/digama (s. m.)
dihai
dihor/dihor
director (adj.)
director (la calculator)
director (persoană)
dischetă
disc-jockey (angl.) [pron. *discğocheĭ*]
discobol
discografic
discount (angl.) [pron. *discaŭnt*]
disponibiliza (vb.)
dizabilitate
doar-doar
doctor
doctoriţă
domino
doping
dressing
ducipal
duminică
dumping (angl.) [pron. *damping*]
duo
duroflex
duşman

E

eboşă
ecler
ecografie
ecologist
ecumenism
edec
edem
edil
editor
efeb
efigie
efor
eglogă
egumen
ejectabil
electrocasnic
elidare
elitism
elucubrant
email (smalţ)
embolie
emfizem
emisie
emisiune
empatie
emul
eon
epiforă
epigonic
episcop (aparat)
episcop (persoană)
epistolă
epitrop
epocă
epos
epsilon
eres
erezie
eros
eschimos
espresso (it.)
estiv
etapizare
etero- (de eter)
etero-/hetero- (diferit, alt)
eteroman
etnie

Scanned with OKEN Scanner

ętos
ctruscă (limbă)
euharistie
euro
eurocent
eutrofic
evrica
executiv
exit-poll (angl.)
exitus (lat.)
extensie
extravilan

F

fabulă
facsimil/facsimil
factice
factor
factotum
faianţar
falic
falus
famelic
famen
fasung
faun
febricitate
februarie
feculă
feeric
feerie
fenix
fenomen
ferigă
fervid
festivism
festivist
feudă
fezabilitate
fiabil
fibulă
fider
fief
fierar-betonist
fier-beton
fiestă
fifty-fifty (angl.)
filigranist
filioque (lat.)
[*qu* pron. *cv*]
filipică
filodendron
filotim
firav/firav
fitness (angl.)
fitopatolog
fitopatologă
fitoterapeut
fitoterapeută
fixing
flamenco (dans)
(hisp.)
flauşat
flipper (angl.)
[*e* pron. *ă*]
fluid
fluor
foaier
fobie
forehand (angl.)
[pron. *forhend*]
foreză
forfait (fr.)
[pron. *forfe*]
formatare
forşpan
forum
fotocopiator
franciză
franco
francofonie
frecţie
frezie
frontalier
ftizie
fucsie
führer (germ.)
[pron. *fürăr*]
full-time (angl.)
[pron. *ful-taim*]
fundamentalism
funest
furie
fuscel

Scanned with OKEN Scanner

G

gabie
gablonz [*z* pron. *ț*]
galenă
galenic
galerie
galimatias
gambit
gangster
gavotă
gazel
gazoduct
gazogen
gărgăriță
gângav/gângav
gârbov
geacă
gemelar
generativ
genist
gentilom
gerberă
gheișă
gheizer
gheșeft
giardia
gigolo (fr.) [*gi* pron. *ji*]
gingaș/gingaș
girofar
glasnost
glaucom
godin (purceluș)
godin (sobă)
graden
grămătic
grepfrut
gros-plan
guano
gubav
gulag
gulaș
guru
guvid

H

habitaclu
habitus (lat.)
hachiță
hacker (angl.) [pron. *hecăr*]
hagiu
haiku
haios
halima
halo/halou
halteră (zool.)
haltcră/halteră (aparat)
hamburger (angl.) [*e* pron. *ă*]
hamsie
hamster
hanorac
hapciu/hapciu (interj.)
haraci
hatman/hatman
heavy metal (angl.) [pron. *hevi metăl*]
hegemonic
heliomat
hematom
heptatlon
hetairă
hidalgo
hidos
hidroizolație
hilar/ilar (hazliu)
himen
hipermarket
hip-hop
hipoacuzic
hippy (angl.)
hirotonisire
hobby (angl.)
honoris causa (lat.) [*s* pron. *z*]
honved
horror (angl.)
hotdog (angl.)
hotline (angl.) [*line* pron. *laĭn*]
hudiță
hulpav
humerus
humus

Scanned with OKEN Scanner

I

iahting
ianuarie
ibidem (lat.)
icon (simbol grafic)
idem (lat.)
idiostil
idiş
iglu
ignar
ikebana
imam
imatur
imobil (adj.)
imobil (s. n.)
impardonabil
implantologie
implementare
impozitare
imun
imunologic
index (deget)
index (listă)
indexare
indice
indoor (angl.) [pron. *indor*]
ineficient
infatuat
infim
informatician
infra (lat.)
in memoriam (lat.)
inox
insert (cadru în film)
inspector
instant (adj. inv.)
instructor
integramă
interactiv
internet
interuman
intim/intim
intravilan
intubaţie
invers
investitor
ion
ipingea
ipochimen
ipsilon (literă grecească)
iris
ison
istmic
item (lat.) (adv.)
item (s. m., s. n.)
ivoriu
izometrie

Î

înadins
încolo
înconjur
în continuu
încotro
înmiit
însutit
întreit
întrevedere
întru
într-un
învestire
învolt

J

jacuzzi (angl.) [pron. *ğacuzi*]
jambon
jilav/jilav
jintiţă
jiu-jitsu (jap.) [pron. *jĭujiţu*]
joben
jogging (angl.) [pron. *ğoghing*]
jonctor
judo [*j* pron. *ğ*]

Scanned with OKEN Scanner

judocan/judoka
[*j* pron. *ğ*]
jumping (angl.)
[pron. *ğamping*]
june-prim
junime (tineret)
junior (fiul)
junior (sportiv)
jurasic
juvăţ

K

kaki
kalaşnikov
kamikaze
kappa (literă greacă)
karate
ketchup (angl.)
[pron. *chečap*]
kibbutz [*tz* pron. *ţ*]
kiwi
kripton

L

labrador
lacună
lama (preot budist)
lamă (animal)
lambada
lambda (literă greacă)
lampas/lampas
langustă
lapon
lapsus
largo
lasciv
laser
latex
lavetă
lăncier
lectică/lectică
lector
lefter
legitim
lehamite
leit
lento (it.)
letargie
letopiseţ
leucă
leurdă
levent (galant, viteaz)
levent/levint (ostaş)
libero (sport)
lifting
ligur
limes (lat.)
lingav
lintiţă
lipie
lipom
litanie
litotă
lobby (angl.)
locaş
loco
locutor
logistic
logo
logos
lostriţă
lubric
ludic
lugubru
luntriţă
lustraţie
luxmetru

Scanned with OKEN Scanner

macadam
macho (hisp.) [*ch* pron. *č*]
macrameu
maestru
mafie
magna cum laude (lat.)
mahmur
mahon
mahorcă
maidanez
maiou
maistru
majolică
majoretă
majuscul
malaga/malaga
malefic
malign
malnutriţie
malpraxis
mambo
mamografie
mamoş
management (angl.) [pron. *meniğment/manağment*]
manager/manager
mango
manta
mantă
marcher (persoană)
marda
marker (creion) (angl.) [*er* pron. *ăr*]
market (angl.)
marmotă
marmură
marşarier
master
matur
maur
maximum
mătănii
mârşav
mea culpa (lat.)
mecena
media (presă scrisă şi audiovizuală)
media (vb.)
megastar
melopec
memento
meniu
mentor
meşteriţă/meşteriţă
metrică
micoză
microcip
migraţie
mijloc/mijloc (procedeu; unealtă)
mijloc/mijloc (punct/moment central; talie)
minolă
minor
mirişte
miscellanea (lat.)
misit
mister (angl.)
mister (s. n.)
mişto (arg.)
mizer
mobil (deplasabil)
mobil (s. n.)
mobil/mobil (jur.)
mobilă
modelling (angl.)
modem/modem
modul
mogul
molcom
monopost
morav
morse
motrice (invar.)
motto
mozaic (cult)
mozaic (s. n.)
mozzarella (it.) [*zz* pron. *ţ*]
muabil
mucava
mujahedin
muncel
muscel
muzeal

Scanned with OKEN Scanner

N

nabab
nacafa/năcăfală
nadir
nailon
naiv
nanghin/nanchin
naos
natur
năvleg
necrofil
nedeie
nefer
negel
nemeş
neoplatonic
nesaţ
neto
netot
neutru (adj.)
neutru (s. n.)
nevoit (obligat)
nichel
ninja (jap.) [*ja* pron. *ğa*]
niscai/niscai
niznai
nobil
nomenclaturist
non-stop
nostim
nota bene (lat.)
notes
notoriu [*riu* pron. *rĭu*]
nubil
nuga
nunţiu [*ţiu* pron. *ţĭu*]
nutriţionist

O

obârşie
obcină
obelisc
oberliht [*e* pron. *ă*]
obertail [*e* pron. *ă*]
obiect
obligaţiune
obol
oceanolog
oceanologă
ochi (s. m.)
ochi (vb.)
ocină
ocluzie
ocniţă
octoih
ofset
oftică
ojă
old-boy (angl.)
oliv (culoare)
onest
onix (mineral)
ontic
opaiţ
opal
opis
opiu
opsas
optim
opus (adj.)
opus (s. n.)
oricând
oricât
ornic
osana/osana (interj.)
osârdie
oscilometrie
ostie
ostil
ostrov
otic
otova
ovul
oximoron

Scanned with OKEN Scanner

pachebot
pacific (adj.)
paciuli (s. m.) (invar.)
padină
padoc
pafta
pager (angl.) [pron. *peĭgăr*]
pagodă
pajişte
palidor
palie (s. f.)
palinodie
palmares
paludic
pampas/pampa
pampers (angl.) [pron. *pempărs*]
panaceu
panama
panaş
panda
pandoră (instrument muzical)
pane (adj.)
panegiric
panel
panoplie
panoptic/panopticum
panseu
papamobil
paparazzo (it.) [*zz* pron. *ț*]
parai (arg.)
parapantă
parapon/parapon
parental
parfe
paria (s. m.)
paria (vb.)
parizer
parking (angl.)
parkinson (boală)
paroh
parpalac (pardesiu)
party (angl.)
pascal
paspartu
pastor
patiser
patos
păstrăv
păstură/păstură
pedofil
pegas/pegas
pendinte
penurie/penurie
perestroika (rus.)
perfidie
perfuzor
pergolă
permisiv
permisivitate
per pedes (lat.)
perpetuu
peşcheş
petic
pfenig
pian
piano-forte (it.)
pick-up (angl.) [pron. *picap*]
picnic/picnic
pictorial
pieliță
pietà (it.)
pilota (vb.)
pilotă/pilotă (s. f.)
pinacle (fr.) (joc de cărți) [*e* pron. *ə*]
pince-nez (fr.) [pron. *pẽsne*]
ping-pong
piranha (port.) [*nha* pron. *nĭa*]
pivot
platan
plavie
plexiglas
podgorie
podobie
poimâine
polip/polip
pompieristic
ponce (fr.) [pron. *pons*]
ponçif
ponei/ponei
pontif
pop-corn (angl.)
popotă
pop-rock (angl.)
port-bebe (fr.)
porto-franco
posesie

Scanned with OKEN Scanner

pospai
potpuriu
praxis
preambul
precaut/precaut
[pron. *-ca-ut*]
preceptor
prerie
presing
pretor
prevedere
prezbiter
prier
primulă/primulă
principe
pristol
procesor
profesor/profesor
prolegomene
prolix
proră/provă
proroc
prostată
prostatic
protector (adj.)
protector/protector
(s. m.)
pubelă
puhav
punkist [*u* pron. *a*]
pupa (vb.)
pupă (s. f.)
pupilă (persoană;
obiect)
pursânge
puşchea
puzzle (angl.)
[pron. *pazăl*]

R

rabata/rabate (vb.)
rabin
racilă
racket
racursi
radar
radiculă
radio/radiouri (pl.)
radiu [*diu* pron. *dĭu*]
raia
ralanti
raliu
ramburs
rapace
rapel
raptus (tulburare
mintală)
rastel
raster
ravac
ravenă
ravioli (it.)
razie
rău-platnic
răzmeriţă
reazem
rebo
rebus
recognoscibil
reconversie
recorder (angl.)
[pron. *ricordăr*]
recte (lat.) (adv.)
recviem
redactor
redempţiune
regizor
reporter
retard
retardat
retor
retro
revers
revers
revizor
revulsie
rezidenţiat
reziliabil
rictus
rimel
ritos
robotă/robotă
rock-and-roll/
rock'n-roll (angl.)
[pron. *rocănrol*]
rocker (angl.)
[pron. *rocăr*]
rococo
rodeo
rododendron

Scanned with OKEN Scanner

roller (angl.) [pron. *rolăr*]
rosbif/(angl.) roast beef [pron. *răŭstbif*]
rotaprint
rotring
rovină
rovinietă
rozalb
rubicond
rubin
rucsac
rugbi/(angl.) rugby [pron. *ragbi*]
rummy (angl.) [pron. *rami/römi*]
rupie
rustic
ruxandră

S

sabat
sabrer
saca
sacadat
sacerdot
sacralitate
sacristie
sacrosanct
safari
saga
sagace
sahel
sake
salsa
salvamar
salvamont
salve (interj.)
santal
sardină
sarică
satanist
satin
satiră/satiră
saună
scabie
scampolo
scanare
scârnav
schilav
schingiuit
science-fiction (angl.) [pron. *saiăns ficşăn*]
scintigraf
scobai
scorbut
scrupul
scrutin
sculptor
sebum
second-hand (angl.) [pron. *secăndhend*]
secretar (persoană)
secreter (mobilă)
seif [pron. *seif*]
semit
senator
senior (stăpân feudal)
senior (sportiv)
senior (tatăl)
serigrafie
seropozitiv
server
servodirecţie
setter (angl.) [pron. *setăr*]
sever
sevraj
shopping (angl.) [pron. *şoping*]
showbiz (angl.) [pron. *şoŭbiz*]
silen
silex
simbol
simpozion
simptom
sinecdocă/sinecdocă
sinecură
sine die (lat.)
sipet
Sirius
sistolă
sistolic
slalom
smoching
sobor
sofa
soliloceviu/soliloc
somnambul
somptuos
sosie
sotie
sperjur

Scanned with OKEN Scanner

spicher
spiţer
splendid
sponsorizare
staret
starter (pers.; obiect)
statu-quo (lat.)
[*qu* pron. *cv*]
stewardesă (angl.)
[pron. *stiuardesă*]
stipendiu
[*diu* pron. *dĭu*]
stiren
stoler
stoper
story (angl.)
stripper (angl.)
[*e* pron. *ă*]
striptease (angl.)
[pron. *striptiz*]
studio
stupină
subit
subretă
suburbie/suburbie
superbie
superfluu
survol
susur
sutură

Ş

şagrin
şalander
şamotă
şanfren
şasla/ceasla
şelac/şerlac
şezlong
şiştar
şliboviţă
şvaiţer

T

tabloid
tabu
tabula rasa (lat.)
tafta
taiga
taliban
Talmud
talus (anat.)
tanagra
tanant
tanti
tapet
tapiser
tarara (s. f.)
tarot
tastatură
taxi
tefal
tehno
telenovelă
telex
temere
tempo
tenismen
tenismenă
tercot
tergal
termidor
tester (angl.)
[*e* pron. *ă*]
tetieră
tetină
tetra
thriller (angl.)
[pron. *srilăr*]
tipic (adj.)
tipic (s. n.)
tomahawk (angl.)
[pron. *tomăhoc*]
tombolă
topos
torpedo (cuplaj la bicicletă; salam)
torpedou (bord la autovehicule)
totem
totuna
trafic/trafic
tragicomic
translator (aparat)
translator (persoană)
tranzistor (semiconductor; radio)

Scanned with OKEN Scanner

tranzit
tremolo
trening
tribord
Trisfetitele
triton (zeitate, animal, nucleu de tritiu; interval muzical)
troiță
truver
tubercul
tulnic
tumul
tumult
tutore

Ţ

ţapină
ţarat
ţarevici
ţarina (dans)
ţarină (ogor)
ţarină (soţia ţarului)
ţeţe
ţucără (adj. f.)
ţurţur

U

ucaz
uliţă
ultim
umblet
umlaut
uncie
unic
unicorn
unsprezece
upercut
ureter
uretră
uric (adj.)
uric (s. n.)
uslaş
utopie
utrenie
utriculă

V

vacarm
vacuum
valid
valvulă
varia (lat.) (s. n.)
varia (vb.)
variaţiune
vatman
vătmăniţă
vecernie
vector/vector
veda (text sanscrit)
venal
vendetă
verigă
vermut
verosimil
verso
vertij
veselă (adj.)
veselă (s. f.)
vestibul (anat.)
vestibul (spaţiu care precedă)
veto
vetust
veveriţă
viaduct
viager
vicerege
vicleim
viking
vinars
vindiac/vindiac
vindictă
viscere
viţă-de-vie
vivat (interj.)
voie bună
votiv
Vulgata (Biblia în lat.)
vultur

Scanned with OKEN Scanner

W

wagon-lit (fr.) [pron. *vagõli*]
western (angl.) [pron. *uĕstărn*]
whisky [pron. *uĭschi*]
wurtzit (germ.) [*tz* pron. *ț*]

X

xantină
xenie (biol.)
xenie (literar)
xerox
xilen

Y

yankeu
yemenit
yoga
yoghin
yorkian

Z

zabrac
zacuscă
zalhana
zapciu
zapis
zarişte
zavistie
zăpăuc
zăpodie
zăpor
zdrahon
zefir
zenit
zepelin (dirijabil)
Zeppelin (nume de persoană) [*z* pron. *ț*]
zero/zerouri (pl.)
zeta (literă grecească)
zexe (arg.) (interj.)
zglăvoc (plantă)
zglăvoacă/zglăvoc (peşte)
zigzag
zurba

2.5. Glosar de accentuare corectă a unor substantive proprii

PRENUME

Armand
Aspasia
Bogdan
Camelia
Corneliu
Dimitrie
Dionis/Dionisie
Doroteea
Eugenia
Eustaţiu
Ilarie
Ion
Iuliu
Miron/Miron
Natalia
Nestor
Nicodim
Nicolae
Rozalia/Rozalia
Salomeea

Scanned with OKEN Scanner

Samuel/Samuil/ Samoil
Smaranda
Sofia
Solomon
Suzana
Svetlana
Ştefan/Ştefan
Ştefania
Tatiana
Teodosia
Traian
Tudor/Teodor/Theodor
Valeriu
Virgil

NUME DE PERSONALITĂŢI

Archip [*ch* pron. *h*]
Athanasiu
Balaci
Barac
Caragea
Cantacuzino
Conachi
Daicoviciu
Danielopolu
Demetrius
Farago
Filotti
Flechtenmacher [pron. *flehtenmahăr*]
Frunzetti
Gusti
Hangerli
Haret
Hasdeu
Hogaş
Ipsilanti
Iser [pron. *izer*]
Jiquidi [*qui* pron. *chi*]
Kernbach
Lipatti
Maior
Marino
Massim
Massoff
Negri
Negulici
Nottara
Papahagi
Pascaly
Pillat
Rallet
Ronetti-Roman
Russo
Satmari
Sperantia [pron. *speranţa*]
Streinu
Szathmáry [pron. *satmari*]
Şirato
Tonitza [*tz* pron. *t*]
Zambaccian
Zanne

NUME GRECO-LATINE

„Alexandria" (operă)
„Anabasis"
„Batrahomiomahia"
„Bucolicele"
„Catilinarele"
„Eneida"
„Filipicele"
„Georgicele"
„Ponticele"
„Punicele"
Acropole
Adonis
Agamemnon
Agripa/Agrippa
Aheron/Acheron [*ch* pron. *h*]
Ahile/Achilles [*ch* pron. *h*]
Aiax
Alcesta
Alexandria (oraş)
Anacreon
Anaxagora/ Anaxagoras
Anaximandru
Anaximene/ Anaximenes

Scanned with OKEN Scanner

Anonymus
Anteu
Antifon
Antigona
Antoniu/Antonius
Apolo/Apollo
Apolodor/Apollodor
Apolonia/Apollonia
Apulia
Apulum
Areopag
Argos
Artemis
Atica
Atila
August
Beoţia
Britanicus/Britannicus
Cadmeea
Calcedon
Caliope
Calipso
Capadocia
Capitoliu
Caracala/Caracalla
Caron
Cartagina
Casiodor
Casiopeea
Catul
Ceres
Cezar/Caesar
[pron. *cezar*]
Chios
Cintia
Citera
Citeron
Claudiu
Clistene
Clitemnestra
Cnosos
Corint
Cresus
Crisostomul
Cronos
Cupidon
Dafne/Daphne
[*ph* pron. *f*]
Dafnis/Daphnis
[*ph* pron. *f*]
Damocle
Danae
Darius
Dedal
Delfi
Demeter/Demetra
Diodor
Dionysos (gr.)
Dionysus (lat.)
Dioscuri
Edip/Oedipus
[*oe* pron. *ö*]
Efes
Egeon
Egeu/Aegeus
[*ae* pron. *e*]
Egist
Elada
Endimion
Enea/Aeneas
[*ae* pron. *e*]
Eol/Aeolus [*ae* pron. *e*]
Eolia
Epictet
Epicur
Erinii
Eschil
Esop/Aesopus
[*ae* pron. *e*]
Euridice
Euterpe
Faeton/Phaeton
[*ph* pron. *f*]
Febe
Fidias/Phidias
[*ph* pron. *f*]
Filemon
Galateea
Galia/Gallia
Galileea
Geea
Hades
Hadrianus
Halicarnas
Haos
Harpii
Hector
Hecuba
Hefaistos
Heliodor
Hemon
Heracles (gr.)
Hercule
Hercules (lat.)
Herodot
Hesiod
Hiacint
Hiperion/Hiperion

Scanned with OKEN Scanner

Histaspe/Istaspe
Homer
Ianus
Icar
Ifigenia/Iphigenia
[*ph* pron. *f*]
Iliria
Iocasta
Ionia
Isidor
Istru
Itaca
Iunona
Iupiter
Iuvenal/Iuvenalis
Laerte
Laocoon
Leonida
Licurg
Luciliu
Lucreţiu
Luteţia
Macrobiu
Maraton
Mausol
Meandru
Mecena
Medeea
Memfis
Menelau
Micene
Milet
Miron
Moire
Morfeu
Narcis
Nausicaa
Neptun
Nesus
Niceea
Niobe
Numidia
Ocean
Odeon
Odiseu
Orfeu
Orion
Ovidiu
Palas Atena
Palatin (muntele)
Panatenee
Parce
Paris
Parnas/Parnasos (gr.)
Partenon
Pean
Pegas
Peloponeş
Penelopa
Pigmalion
Pindar
Pireu
Pirus
Pitagora
Plaut
Plutarh
Pluto
Polux
Poseidon
Praxitele
Priam
Procust
Proserpina
Proteu
Ptolemeu
Ravena/Ravenna
Rea Silvia
Rodope
Rodos/Rhodos
[*rh* pron. *r*]
Rubicon
Salamina
Salona
Saturn
Seneca
Sisif/Sisyphus
[*ph* pron. *f*]
Socrate/Socrates
Sofocle/Sophocles
(gr.) [*ph* pron. *f*]
Solon
Tacit/Tacitus
Tales/Thales
[*th* pron. *t*]
Talia
Tantal
Tartar
Teodoric
Termopile
Tesalia/Thessalia
[*th* pron. *t*]
Teseu
Tibul/Tibullus
Ulise/Ulises
Venera
Venus
Vitruviu/Vitruvius
Xerxe

Scanned with OKEN Scanner

Zalmoxe
Zalmoxis

Zamolxe
Zamolxis

Zenon

NUME PROPRII GEOGRAFICE

Addis Abeba
Agnita
Alexandria
Amman
Amsterdam
Andalucia [*c* pron. *z*]/
Andaluzia
Andorra
Angola
Angora
Ankara
Bangkok
Bangladesh
[*sh* pron. *ş*]
Barbados
Barcelona [*c* pron. *s*]
Beijing [*jing* pron. *gin*]
Beirut
Belgrad
Benin
Bogota
Bombay [*ay* pron. *ei*]
Bosfor
Brandenburg
Bratislava
Bruxelles
Budapesta/
Budapesta
Buenos Aires
Buziaş

Cairo
Canberra
Caracas
Caraş-Severin
Ceylon
Chicago [*chi* pron. *şi*]
Conakry
Copenhaga/
Copenhaga
Dahomey
Dakar
Damasc
Dobrogea
Dublin [*u* pron. *a*]
Gabon
Geneva
Genova
Georgetown
[pron. *georgitaun*]
Govora
Granada (oraş)
Grenada (stat)
Haiti
Hateg
Helsinki
Honduras
Israel
Istanbul
Jamaica
Kabul

Kampala
Kingston
[pron. chinston]
Kingstown
[pron. chinstaun]
Kinshasa [*sh* pron. *ş*]
Kremlin
Kuala Lumpur
Kuwait/Kuweit
Lagos
Laos
La Paz
Lesotho [*th* pron. *t*]
Levant
Liechtenstein
[pron. *lihtănştain*]
Lugoj/Lugoj
Lusaka
Luxemburg
Mali
Managua
Maputo
Mediaş/Mediaş
Monaco/Monaco
Montevideo
Napoli/Neapole
Nicosia
Niger
Oaş
Oman
Orăştie

Scanned with OKEN Scanner

Orşova
Ottawa [*wa* pron. *ua*]
Paris
Pekin
Peru
Phenian [*ph* pron. *f*]
Pretoria
Rabat
Reghin
Reykjavik
[pron. *reĭkiavic*]
Riad
Rio de Janeiro
Roman
Roznov
Ruanda
Salvador
San Jose [*j* pron. *h*]
San Marino
Santiago
Santo Domingo
Sălaj
Sebeş
Senegal
Seul
Singapore
Slănic
Stockholm
Teleorman
Texas
Timiş
Topliţa
Tripoli
Tunis
Ucraina
Ulan Bator
Vientiane
Washington
[pron. *ŭaşintăn*]
Wellington (oraş; persoană)
[*we* pron. *ŭe*]
Zagreb
Zair
Zimbabwe
[*bwe* pron. *bue*]
Zimnicea

2.6. Silabaţia greşită

Înseamnă comasarea unor silabe, diviziunea unor silabe sau segmentarea silabică greşită a unor cuvinte.

Ex.: geo-gra-fi-e (corect **ge-o-gra-fi-e**), Ion (**I-on**), ion [fizică] (**i-on**), pian (**pi-an**), pi-a-ţă (**pia-ţă**), e-fi-cien-ţă (**e-fi-ci-en-ţă**), pi-u-ne-ză/pi-o-ne-ză (**piu-ne-ză/pio-ne-ză**), cu-lo-ar (**cu-loar**), o-bi-ect (**o-biect**), su-bi-ect (**su-biect**), ex-plo-a-ta-re (**ex-ploa-ta-re**), tab-lă (**ta-blă**), ac-ră (**a-cră**)...

2.7. Rostirea greşită a unor cuvinte

Ex.:

Scriere corectă	Rostire corectă	Scriere şi rostire greşite	Scriere şi rostire corecte
el	*iel*	*ierbivor*	*erbivor*
este	*ieste*	*iecuator*	*ecuator*
era	*iera*	*premiză*	*premisă*
exemplu	*egzemplu*	*oo*	*ouă*
examen	*egzamen*	*trotoar*	*trotuar*
executa	*egzecuta*	*culuar*	*culoar*
exact	*egzact*	*uare*	*oare*
exil	*egzil*	*excroc*	*escroc*
		trăznet	*trăsnet*

Scanned with OKEN Scanner

2.8. Glosar de rostire corectă

acheuleean s. n. [*cheu* pron. *şö*]
adagietto (it.) adv. [pron. *-giet-*]
aerarium (lat.) s. n. [*ae* pron. *e*]
affetuoso (it.) adv. [*s* pron. *z*]
alură s. f. [pron. *alüră*]
amaltheus s. m. [*th* pron. *t*]
anglaise (fr.) s. f. [pron. *ãnglez*]
autoservice (angl.) s. n. [*ce* pron. *s*]
autunian (fr.) s. n. [*au* pron. *o*]
auversian (fr.) s. n. [*au* pron. *o*]
auxiliar adj. m. [*x* pron. *gz*]
auxiliar s. n. [*x* pron. *gz*]
azerbaidjan s. m. [*dj* pron. *ğ*]
babeurre (fr.) s. n. [pron. *babör*]
backhand (angl.) s. n. [pron. *bekhend*]
bacon (angl.) s. n. [pron. *beĭcăn*]
badlands (angl.) s. n. [pron. *bedlendz*]
badminton (angl.) s. n. [pron. *bedminton*]
baedeker (germ.) (înv.) s. n. [pron. *bedecăr*]
baseball (angl.) s. n. [pron. *beĭsbol*]
Basic-English (angl.) s. n. [pron. *beĭsic-ingliş*]
beat (muz.) (angl.) adj. inv. [pron. *bit*]
berceuse (fr.) s. f. [pron. *bersöz*]
bernsteinism s. n. [*stei* pron. *ştaĭ*]
bernsteinist s. m. [*stei* pron. *ştaĭ*]
bestseller (angl.) s. n. [*ller* pron. *lăr*]
bitter (germ.) s. n. [*e* pron. *ă*]
blanquism s. n. [*qui* pron. *chi*]
blazer (angl.) s. n. [pron. *bleĭzăr*]
bleu (fr.) adj. invar. [*eu* pron. *ö*]
bluejeans (angl.) s. m. pl. [pron. engl. *bluginz*/rom. *blugins*]
blues (angl.) s. n. [pron. *bluz*]
bluff (angl.) s. n. [pron. *blaf*]
boehmit (fr.) s. n. [*eh* pron. *e*]
boghead (angl.) s. n. [*head* pron. *hed*]

Scanned with OKEN Scanner

boogie-woogie (angl.) s. n. [pron. *bughi ughi*]
boom (angl.) s. n. [*oo* pron. *u*]
booster (angl.) s. n. [pron. *bustăr*]
bourrée (fr.) s. n. [pron. *burę*]
bowling (angl.) s. n. [pron. *baŭling*]
bradford (angl.) s. n. [pron. *brędford*]
bradt (angl.) s. n. [pron. *brat*]
branchipus (lat.) s. m. [*chi* pron. *hi*]
breakfast (angl.) s. n. [pron. *brękfăst*]
brownian (angl.) adj. [*ow* pron. *au*]
browning (angl.) s. n. [pron. *braŭning*]
bruxellez (fr.) adj. m., s. m. [*ux* pron. *üs*]
bullfinch (angl.) s. n. [*ch* pron. *č*]
bushel (angl.) s. m. [*sh* pron. *ş*]
business (angl.) (afacere) s. n. [pron. *biznis*]
businessman (angl.) s. m. [pron. *biznismen*]
cachetero (hisp.) s. n. [*ch* pron. *č*]
cacic (hisp.) s. m. [*ci* pron. *si*]
cambodgian s. m., adj. m. [*dg* pron. *ğ*]
camembert (fr.) s. n. [pron. *camãbęr*]
camping (angl.) s. n. [pron. *chęmping*]
campos (port.) s. n. pl. [*os* pron. *uş*]
carboloy (angl.) s. n. [*oy* pron. *oĭ*]
catch/catch-can (angl.) s. n. [pron. *chęcĭ/checĭchęn*]
catharsis (gr.) s. n. [*th* pron. *t*]
caudillo (hisp.) s. m. [*ll* pron. *l'*]
cerithium (lat.) s. n. [*th* pron. *t*]
ceriu s. n. [*riu* pron. *rĭu*]
chalon s. n. [*ch* pron. *ş*]
chamois (fr.) (piele) s. n. [pron. *şamoa*]
chamosit s. n. [pron. *şamozit*]
champlevé (fr.) s. n. [pron. *şălövę*]
chardonnay (fr.) s. n. [pron. *şardonę*]
charleston (angl.) s. n. [pron. *čarlston*]
charmeuse (fr.) s. f. [pron. *şarmöz*]
charter (angl.) s. n. [pron. *čartăr*]
chartreuse (fr.) s. n. [pron. *şartröz*]

Scanned with OKEN Scanner

chattian s. n. [*ch* pron. *ş*]
chemin de fer (fr.) s. n. [pron. *şmẽ dö fer*]
cherry-brandy (angl.) s. n. [pron. *ceribrendi*]
chewing-gum (angl.) s. n. [pron. *čuĭngam*]
chow-chow (câine) (angl.) s. m. [pron. *čau-čau*]
chulo (hisp.) s. m. [*ch* pron. *č*]
cinquecento (it.) s. n. [*que* pron. *cĭue*]
cockpit (angl.) s. n. [*ck* pron. *c*]
coexista vb. [*x* pron. *gz*]
coexistent adj. m. [*x* pron. *gz*]
coexistenţă s. f. [*x* pron. *gz*]
compound (angl.) s. n. [pron. *compaŭnd*]
compoundare s. f. [*ou* pron. *aŭ*]
compoundat adj. m. [*ou* pron. *aŭ*]
contre-jour (fr.) s. n. [pron. *cõtröjur*]
copyright (angl.) [pron. copiraĭt]
cowboy (angl.) s. m. [pron. *caŭboĭ*]
creek s. n. (angl.) [*ee* pron. *i*]
crossing-over (angl.) s. n. [*ver* pron. *văr*]
cupură s. f. [*u* pron. *ü*]
curaçao (port.) s. n. [*ç* pron. *s*]
dancing (angl.) s. n. [pron. *densing*]
dandism s. n. [pron. *dendism*]
dandy (angl.) s. m. [pron. *dendi*]
design (angl.) s. n. [pron. *dizain*]
diesel (germ.) s. n. [pron. *dizăl*]
Directoire (stil în artă) (fr.) s. n. [pron. *directoar*]
dirt-trak (angl.) s. n. [pron. *dărt-trec*]
dizeur s. m. [pron. *dizör*]
dizeuză s. f. [pron. *dizözə*]
drive (angl.) s. n. [pron. *draĭv*]
drivelob (angl.) s. n. [pron. *draĭvlob*]
driver (angl.) s. m. [pron. *draĭvăr*]
dyke (angl.) s. n. [pron. *daĭc*]
e (vb.) [pron. *ie*]
ea (pron.) [pron. *ia*]
ecru adj. invar. [pron. *ecrü*]

Scanned with OKEN Scanner

edelschwein (germ.) s. n. invar. [pron. *edelşvain*]
ei (pron.) [pron. *iei*]
einstein (germ.) (unitate de măsură) s. m. [pron. *ăinştain*]
einsteiniu s. n. [pron. *ăinştainĭu*]
el (pron.) [pron. *iel*]
Empire (fr.) s. pr. n. [pron. *ãpir*]
este vb. [pron. *ieste*]
eu (pron.) [pron. *ieu*]
exact adj. m. [*x* pron. *gz*]
exala vb. [*x* pron. *gz*]
examen s. n. [*x* pron. *gz*]
examina vb. [*x* pron. *gz*]
examinare s. f. [*x* pron. *gz*]
examinator adj. m., s. m. [*x* pron. *gz*]
exantem s. n. [*x* pron. *gz*]
exantematic adj. m. [*x* pron. *gz*]
exaspera vb. [*x* pron. gz]
exasperant adj. m. [*x* pron. *gz*]
exasperare s. f. [*x* pron. *gz*]
execra vb. [*x* pron. *cs*]
execrabil adj. m. [*x* pron. *cs*]
execraţie s. f. [*x* pron. *cs*]
executa vb. [*x* pron. *gz*]
executabil adj. m. [*x* pron. *gz*]
executant adj. m. [*x* pron. *gz*]
executare s. f. [*x* pron. *gz*]
executiv adj. m. [*x* pron. *gz*]
executor (care execută) adj. m., s. m. [*x* pron. *gz*]
exemplu s. n. [*x* pron. *gz*]
exequatur (lat.) s. n. [*qu* pron. *cv*]
exista vb. [*x* pron. *gz*]
fairplay (angl.) s. n. [pron. *ferplei*]
feedback (angl.) s. n. [pron. *fidbec*]
filioque (lat.) s. n. [*qu* pron. *cv*]
filosof/filozof s. m. [pron. *filozof*]
fiut interj. [pron. *fĭut*]
five o'clock (angl.) s. n. [pron. *faĭvocloc*]

flash (angl.) s. n. [pron. *fleş*]
fleuretis (fr.) s. n. [*eu* pron. *ö*]
flutter (angl.) s. n. [pron. *flatăr*]
forehand (angl.) [pron. *forhend*]
forfait (fr.) s. n. [pron. *forfe*]
fourierism s. n. [*ou* pron. *u*]
furioso (it.) adv. (muzică), s. n. (rasă de cai) [*s* pron. *z*]
gagliardă (it.) s. f. [*gli* pron. *li*]
gestaltism (germ.) s. n. [*gestal* pron. *gheştal*]
Gestapo (germ.) s. n. [*gesta* pron. *ghesta*]
getter (angl.) s. m. [pron. *ghetăr*]
gigoletă s. f. [*gi* pron. *ji*]
giocoso (it.) adv. [*s* pron. *z*]
goethit (germ.) s. n. [pron. *götit*]
greisen (germ.) s. n. [pron. *graizăn*]
grimeur s. m. [pron. *grimör*]
grimeură s. f. [pron. *grimöră*]
groggy (angl.) adj. invar. [pron. *groghi*]
Gulfstream (angl.) s. pr. n. [pron. *galfstrim*]
happy-end (angl.) s. n. [pron. *hepiend*]
hardware (angl.) s. n. [*ware* pron. *ăer*]
hauterivian (fr.) s. n. [*haute* pron. *ot*]
hegelian adj. m., s. m. [*ge* pron. *ghe*]
hegelianism s. n. [*ge* pron. *ghe*]
hobby (angl.) s. n. [pron. *hobi*]
honoris causa (lat.) s. f. [*sa* pron. *za*]
hunter (angl.) s. n. [pron. *hanter*]
hunting (angl.) s. n. [pron. *hanting*]
impromptu (fr.) s. n. [pron. *ẽprõtü*]
jab (angl.) s. n. [pron. *geb*]
jacquerie (fr.) s. f. [*que* pron. *che*]
jais (fr.) s. n. [pron. *je*]
jaleo (hisp.) s. n. [*j* pron. *h*]
javanez s. m., adj. m. [*ja* pron. *ĭa*]
jeep (angl.) s. n. [pron. *gip*]
jiu-jitsu (jap.) s. n. [pron. *jĭujĭtu*]
joker (angl.) s. m. [pron. *ğocăr*]

Scanned with OKEN Scanner

jotă (hisp.) s. f. [*j* pron. *h*]
joule (fr.) s. m. [pron. *jul*]
judo s. n. [*j* pron. *ğ*]
judokan s. m. [*j* pron. *ğ*]
Jugendstil (germ.) s. n. [pron. *iugăndştil/stil*]
juntă (hisp.) s. f. [*j* pron. *h*]
kaizer (împărat) (germ.) s. m. [*e* pron. *ă*]
kampuchian s. m., adj. m. [*chi* pron. *č*]
ketchup (angl.) s. n. [pron. *chečap*]
keuper (germ.) s. n. [pron. *coipăr*]
khmer s. m., adj. m. [*kh* pron. *c*]
kibbutz s. n. [*tz* pron. *ţ*]
kieselgur (germ.) s. n. [*kies* pron. *chiz*]
kieserit s. n. [*kies* pron. *chiz*]
kilohertz s. m. [*tz* pron. *ţ*]
kilojoule (fr.) s. m. [*joule* pron. *jul*]
kimeridgian s. n., adj. m. [*dg* pron. *ğ*]
kitsch s. n. [pron. *chič*]
know-how (angl.) s. n. [pron. *năuhau*]
koblenzian s. n., adj. m. [*z* pron. *ţ*]
kronprinz (germ.) s. m. [*z* pron. *ţ*]
La Tène (fr.) s. pr. f. [pron. *laten*]
lapping (angl.) s. n. [pron. *leping*]
lawrenţiu s. n. [pron. *lorenţĭu*]
leasing (angl.) s. n. [pron. *lizing*]
Leghorn (angl.) s. pr. n. [pron. *legorn*]
leishmania (angl.) s. f. [*leish* pron. *leş*]
leishmaniază s. f. [*leish* pron. *leş*]
living/living-room (angl.) s. n. [*oo* pron. *u*]
llanos (hisp.) s. n. [*lla* pron. *lĭa*]
lobbyism s. n. [*bby* pron. *bi*]
loess s. n. [pron. *lös*]
loggia s. f. [*ggi* pron. *gi*]
luth s. n. [*th* pron. *t*]
mach s. m. [*ch* pron. *h*]
machairodus s. m. [*ch* pron. *c*]
machism (rus.) s. n. [*ch* pron. *h*]

Scanned with OKEN Scanner

machism (atitudine) (hisp.) [*ch* pron. *c*]
maestoso (it.) adv. [*so* pron. *zo*]
maestrichtian s. n., adj. m. [*ae* pron. *a*, *ch* pron. *h*]
maillechort (fr.) s. n. [pron. *maișor*]
malagueña (hisp.) s. f. [pron. *malagheñă*]
malthusian adj. m., s. m. [*th* pron. *t*]
malthusianism s. n. [*th* pron. *t*]
malthusianist adj. m., s. m. [*th* pron. *t*]
management (angl.) s. n. [pron. *meniğment/manağment*]
manager/manager s. m.
maquis (fr.) s. n. [pron. *machi*]
maquisard (fr.) s. m. [*quis* pron. *chiz*]
maxwell s. m. [*well* pron. *ŭel*]
megahertz s. m. [*tz* pron. *ț*]
megawatt s. m. [*tt* pron. *t*]
megohm s. m. [*ohm* pron. *om*]
megohmmetru s. n. [*ohm* pron. *om*]
meistersänger (germ.) s. m. [pron. *maĭstărzengăr*]
mezza-voce (it.) adv. [*zz* pron. *ț*]
mezzo-forte (it.) adv. [*zz* pron. *ț*]
mezzo-piano (it.) adv. [*zz* pron. *ț*]
mezzosoprană (it.) s. f. [*zz* pron. *ț*]
mezzo-tinto (gravură) (it.) s. n. [*zz* pron. *ț*]
microohm s. m. [*ohm* pron. *om*]
mignonă (fr.) adj., s. f. [*gno* pron. *ñio*]
millefeuille (fr.) s. n. [pron. *milföi*]
millefiori (it.) s. f. invar. [pron. *millefiori*]
millerit s. n. [*ll* pron. *l*]
minnesang (germ.) s. n. [pron. *minezang*]
minnesänger/minnesinger (germ.) s. m. [pron. *minezengăr/minezingăr*]
mistress (angl.) s. f. invar. [pron. *misiz*]; abr. Mrs.
Minnesota s. pr. f. [pron. engl. *minisăŭta*]
Modern Style (angl.) s. n. [*style* pron. *staĭl*]
montagnard adj. m., s. m. [*gn* pron. fr. *ñ*]
montmorillonit s. n. [*ll* pron. *l*]
mudejar (hisp.) adj. m., s. m. [*j* pron. *h*]
musical (angl.) s. n. [pron. *miuzicăl*]

Scanned with OKEN Scanner

music-hall (angl.) s. n. [pron. *mĭuzichol*]
neohegelianism s. n. [*ge* pron. *ghe*]
neomalthusianism s. n. [*th* pron. *t*]
oenochoe (fr.) s. n. [pron. *enocoe*]
oersted s. m. [pron. *örsted*]
ohm s. m. [pron. *om*]
ohmic adj. m. [*oh* pron. *o*]
ohmmetru s. n. [*ohm* pron. *om*]
output (angl.) s. n. [pron. *aŭtput*]
outsider (angl.) s. m. [pron. *aŭtsaĭdăr*]
over (angl.) s. n. [*e* pron. *ă*]
overlock (angl.) s. n. [*e* pron. *ă*]
pack (al unei banchize) (angl.) s. n. [pron. *pec*]
pallium (lat.) s. n. [pron. *palium*]
parachor s. n. [*chor* pron. *cor*]
paraflow (angl.) s. n. [*ow* pron. *oŭ*]
passacaglia (it.) s. f. [*gli* pron. *li*]
passim (lat.) adv. [*ss* pron. *s*]
passing-shot (angl.) s. n. [*sh* pron. *ș*]
pasteurelozã s. f. [*eu* pron. *ö*]
pasteuriza vb. [*eu* pron. *ö*]
pasteurizare s. f. [*eu* pron. *ö*]
pasteurizator s. n. [*eu* pron. *ö*]
petitio principii (lat.) loc. s. f. [*tio* pron. *ţio*]
phylloceras s. n. [*ph* pron. *f*]
pick-up (angl.) s. n. [pron. *picap*]
pinot (fr.) s. n. [*ot* pron. *o*]
pipeline (angl.) s. n. [pron. *paĭplaĭn*]
pitchpine (angl.) s. m. [pron. *pičpaĭn*]
play-back (angl.) s. n. [pron. *pleĭbec*]
plein-air (fr.) s. n. [pron. *plener*]
pluviose (fr.) s. m. [pron. *plüvioz*]
Plymouth (angl.) s. pr. n. [pron. *plimăs*]
poise s. m. [pron. *poaz*]
poncho (hisp.) s. n. invar. [*ch* pron. *č*]
porridge (angl.) s. n. [pron. *poriğ*]
poseur (fr.) s. m., adj. m. [*seur* pron. *zör*]

Scanned with OKEN Scanner

prairial (fr.) s. m. [*ai* pron. *e*]
premisă s. f. [pron. *premisă*]
proudhonism s. n. [*oudh* pron. *ud*]
proudhonist s. m. [*oudh* pron. *ud*]
puzzolană s. f. [*zz* pron. *ț*]
quadrivium (lat.) s. n. [*qua* pron. *cva*]
quaker (angl.) s. m. [pron. *cuĕicăr*]
quarc s. n. [pron. *cuarc*]
quasar s. m. [*qua* pron. *cua*]
quebracho (hisp.) s. m. [pron. sp. *chebracĭo*]
quechua (hisp.) adj. invar., s. f. invar. [pron. *chečua*]
quiproquo s. n. [pron. *cviprocvo*]
quipu (hisp.) s. n. [pron. *chipu*]
quisling s. m. [*quis* pron. *cvis/chis*]
recamier s. n. [*mier* pron. *mie*]
religioso (it.) adv. [*gioso* pron. *giozo*]
rendez-vous (fr.) s. n. [pron. *randevu*]
rhodesian adj. m., s. m. [*rh* pron. *r*; *s* pron. *z*]
rhyton s. n. [*rhy* pron. *ri*]
rickettsia s. f. [pron. *richeția*]
rickettsioză s. f. [pron. *richețioză*]
ridger (angl.) s. n. [pron. *riğăr*]
riksmål (norv.) s. n. [*å* pron. *o*]
rinforzando/rinforzato (it.) adv. [*z* pron. *ț*]
rocaille (fr.) s. n., adj. n. [*aille* pron. *ai*]
rock (angl.) s. n. [pron. *roc*]
romancero (hisp.) s. n. [*ce* pron. *se*]
röntgen (aparat) (germ.) s. n. [*ge* pron. *ghe*]
röntgen (unitate de măsură) (germ.) s. m. [*ge* pron. *ghe*]
röntgenterapie s. f. [*ge* pron. *ghe*]
rummy (angl.) s. n. [pron. *ramî/römî*]
rutherford s. m. [pron. *razărford*]
sauvignon (fr.) s. n. [pron. *sovinĭō*]
scherzando (it.) adv. [*z* pron. *ț*]
scherzo (it.) s. n. [*z* pron. *ț*]
schooner (angl.) s. n. [pron. *scunăr*]

Scanned with OKEN Scanner

schuss (germ.) s. n. [pron. *şus*]
Schwyz (germ.) s. pr. n. [pron. *şviț*]
scotch (angl.) s. n. [*tch* pron. *č*]
scratch (angl.) s. n. [pron. *screč*]
secession s. n. [pron. *sesesiõ*]
seguidilla (hisp.) s. f. [pron. *seghidilĭa*]
seignettoelectricitate s. f. [*seigne* pron. *senĭe*]
self-service (angl.) s. n. [*ce* pron. *s*]
sequoia s. m. [*qu* pron. *cv*]
service (angl.) s. n. [*ce* pron. *s*]
sevillan adj. m., s. m. [*ll* pron. *lĭ*]
sforzando (it.) adv. [*z* pron. *ț*]
shaker (angl.) s. n. [pron. *şeĭcăr*]
shetland (angl.) s. n. [pron. *şetlănd*]
shocking (angl.) adj. invar. [pron. *şoching*]
shoddy (angl.) s. n. [pron. *şodi*]
shop (angl.) s. n. [*sh* pron. *ş*]
shortening (angl.) s. n. [pron. *şortning*]
show (angl.) s. n. [pron. *şoŭ*]
siemens s. m. [pron. *zimăns*]
signorie (it.) s. f. [*gn* pron. *nĭ*]
Simmental (germ.) s. pr. n. [pron. *zimăntal*]
single (angl.) adj. invar. [pron. *singl*]
singspiel (germ.) s. n. [pron. *zingşpil*]
sir (angl.) s. m. [pron. *sör*]
slow (angl.) s. n. [pron. *slăŭ*]
slow-fox (angl.) s. n. [pron. *slăŭfox*]
smorzando (it.) adv. [*z* pron. *ț*]
software (angl.) s. n. [*ware* pron. *ŭer*]
spleen (angl.) s. n. [pron. *splin*]
spray (angl.) s. n. [pron. *sprei*]
statu-quo (lat.) s. n. [*qu* pron. *cv*]
steeplechase (angl.) s. n. [pron. *stipălceĭs*]
stewardesă (angl.) s. f. [pron. *stĭuardesă*]
striptease (angl.) s. n. [*ease* pron. *iz*]
stud-book (angl.) s. n. [pron. *stadbuc*]

Scanned with OKEN Scanner

sulky (angl.) s. n. [pron. *sa̲lchi*]
swahi̲li adj. invar., s. m. şi f. invar. [*swa* pron. *sŭa*]
swa̲zi adj. invar., s. m. şi f. invar. [*swa* pron. *sŭa*]
swing (angl.) s. n. [pron. *sŭing*]
taylori̲sm s. n. [*ay* pron. *eĭ*]
team (angl.) s. n. [pron. *tim*]
techne̲ţiu s. n. [*ch* pron. *h*, *ţiu* pron. *ţĭu*]
tie-break (tenis) (angl.) s. n. [pron. *ta̲ĭbrec*]
time-out (sport) (angl.) s. n. [pron. *ta̲ĭmaut*]
tramine̲r s. n. [*er* pron. *ăr*]
tra̲velling (angl.) s. n. [pron. *tra̲vling*]
tul (fr.) s. n. [pron. *tül*]
tutu (fr.) s. n. [pron. *tütu̲*]
tweed (angl.) s. n. [pron. *tuĭd*]
twist (angl.) s. n. [pron. *tŭist*]
uni̲ (fr.) adj. invar. [*u* pron. *ü*]
vermillon (fr.) s. n. [pron. fr. *vermiiõ̲*]
verni̲s (fr.) s. n. [*is* pron. *i*]
voltairiani̲sm s. n. [*ai* pron. *e*]
walkie-talkie (angl.) s. n. [pron. *ŭochito̲chi*]
water-bala̲st (angl.) s. n. [*water* pron. *ŭotăr*]
waterpo̲lo (angl.) s. n. [*water* pron. *ŭotăr*]
weekend (angl.) s. n. [pron. *u̲ĭchend*]
we̲stern (angl.) s. n. [pron. *ŭe̲stărn*]
whig (angl.) s. m. [pron. *ŭig*]
whisky (angl.) s. n. [pron. *u̲ĭschi*]
white-spi̲rit (angl.) s. n. [*white* pron. *ŭaĭt*]
wigwam (angl.) s. n. [pron. *u̲ĭgŭom*]
witheri̲t s. n. [*th* pron. *t*]
wurtzi̲t (germ.) s. n. [*tz* pron. *t*]
Xe̲res (vin) s. pr. n. [*x* pron. *h*]
yeatmani̲t s. n. [*yea* pron. *i*]
yeoman (angl.) s. m. [pron. *ĭo̲ŭmen*]
zapatea̲do (hisp.) s. n. [*z* pron. *s*]

Scanned with OKEN Scanner

2.9. Glosar de rostire corectă a unor nume geografice străine

A

Abidjan [*abigean*]
Al Kuwait [*al cu-ueit/ al cuveit*]
Andaluzia/Andalucia [*andaluzia*]
Andorra la Vella [*-lla* pron *-lia*]
Asuncion [*asunsion*]
Azerbaidjan [*azerbaigean*]

B

Bahrain [*barain*]
Bangladesh [*bangladeş*]
Bangui [*banghi*]
Banjul [*bangiul*]
Barcelona [*barselona*]
Beijing [*beiğin*]
Bhutan [*butan*]
Bombay [*bombei*]
Bordeaux [*bordo*]
Botswana [*boţuana*]
Brazzaville [*brazavil*]
Bridgetown [*brigitaun*]
Bruxelles [*brüsel*]

C

Chicago [*şicago*]
Ciudad de Mexico [*siuda de mehico*]

D

Dahomey [*daome*]
Dar Es-Salaam [*dar es salam*]
Djibouti [*gibuti*]
Dublin [*dablin*]

F

Fiji [*figi*]
Freetown [*fritaun*]

G

Georgetown [*georgitaun*]
Ghana [*gana*]
Groenlanda [*grönlanda*]

H

Honduras [*onduras*]

J

Jaffa [*iafa*]
Jakarta/Djakarta [*geacarta*]
Java [*iava*]

K

Kampuchia [*campucia*]
Kathmandu [*catmandu*]
Khartoum [*cartum*]
Kingston [*chinston*]
Kingstown [*chinstaun*]
Kinshasa [*chinşasa*]
Kuwait/Kuweit [*cuueit/cuveit*]

L

La Paz [*la pas*]
Lesotho [*lesoto*]
Libreville [*librăvil*]
Liechtenstein [*lihtănştain*]
Lilongwe [*lilongue*]

Scanned with OKEN Scanner

M

Makwa [*macua*]
Malawi [*mălaŭi*]
Maseru [*mezăru*]
Medgidia [*megidia*]
Mogadiscio [*mogadişio*]
Monaco-Ville [*monaco vil*]

N

New Delhi [*nĭu deli*]
New York [*nĭu iorc*]
Niamey [*niame*]
Nice/Nisa [*nis*]
Nouakchott [*nuacşot*]

O

Ottawa [*otaua*]
Ouagadougou [*uagadugu*]

P

Phenian [*fenian*]
Phnom-Penh/Pnom Penh [*pnom pen*]
Port-au-Prince [*portoprens*]
Port Louis [*port luis/port luis*]
Port Moresby [*port morzbi*]
Port of Spain [*port of speĭn*]

Q

Qatar [*catăr*]
Quezon City [*cheson siti*]
Quito [*chito*]

R

Rangoon [*rangun*]
Reykjavik [*reikiavic*]
Rhodesia [*rodezia*]
Rwanda [*ruanda*]

S

Saint George's [*sănt giorgiz*]
Saint Lucia [*sănt luşă*]
Saint Vincent [*sănt vinsănt*]
Sanaa/San'a [*sana*]
San José [*san hose*]
São Tomé şi Principe [*sau tume, prinsipe*]
Sevilla [*sevilia*]
Seychelles [*seişelz*]
Stockholm [*stocholm*]
Swaziland/Ngwane [*suaziland*]/[*nguane*]

T

Tegucigalpa [*tegusigalpa*]
Thailanda [*tailanda*]

V

Vaduz [*faduţ*]
Venezuela [*venesuela*]

W

Washington [*uaşintăn*]
Wellington [*uelintăn*]

Y

Yaoundé [*iaunde*]

Z

Zimbabwe [*zimbabue*]

Scanned with OKEN Scanner

3. GREȘELI GRAFICE (DE SCRIERE)

3.1. Despre ortografie

Ortografia stabilește, după cum sugerează și denumirea ei, regulile de scriere corectă (*normele ortografice*) și urmărește aplicarea lor în conformitate cu normele. Dar ea nu implică doar folosirea corectă a semnelor ortografice, ci toate regulile scrierii corecte: scrierea unor cuvinte cu inițială majusculă; scrierea grupurilor fonetice (diftongi, triftongi, hiaturi), scrierea cu un *i*, cu doi *i* sau cu trei *i*, scrierea corectă a unor cuvinte cu dificultăți, scrierea cuvintelor derivate sau compuse; modul de scriere a unor structuri (grupuri de cuvinte).

În elaborarea normelor ortografice, ortografia se bazează pe câteva principii esențiale:

a) *principiul fonetic*, după care fiecărui sunet îi corespunde o literă și invers;

b) *principiul silabic*, conform căruia unele litere (*c, g, k*) aflate în contexte diferite notează sunete diferite (*cap, cer, cine, chem, chiar, gară, gem, ghem, ghinion...*);

c) *principiul morfologic*, potrivit căruia norma ortografică respectă și anumite caracteristici ale structurii morfologice a cuvintelor (radical, prefix, sufix, desinență...);

d) *principiul sintactic*, care impune norma ortografică în funcție de sensul lexical al cuvintelor și de valoarea lor gramaticală (*odată, o dată, dă-mi, trimite-mi-l, s-au...*);

e) *principiul etimologic*, care impune scrierea unor cuvinte potrivit originii lor, formei lor din limba de origine sau modului specific de scriere a numelui unor persoane (*eu, kaki, Alecsandri...*);

f) *principiul simbolic*, care impune scrierea unor cuvinte cu literă mare, când au valoare simbolică (*vest, Vest; capitală, Capitală...*).

3.2. Silabația greșită

Înseamnă despărțirea greșită a unui cuvânt în silabe: la capăt de rând sau în alte contexte.

Ex.: *tab-lă (ta-blă), tu-rlă (tur-lă), jer-tfă (jert-fă), mi-jloc (mij-loc), ling-vist (lin-gvist), vâr-stnic (vârst-nic)*...

Scanned with OKEN Scanner

3.3. Regulile de despărţire a cuvintelor în silabe

a) Regulile despărţirii după pronunţare (fonetice)

1. Două vocale vecine alcătuiesc un hiat şi deci se despart.
Ex.: *a-e-ri-an, a-ici, a-or-tă, bo-re-al*

2. Grupul format dintr-o vocală şi un diftong se desparte.
Ex.: *vo-uă, cla-ia*

3. Grupul format dintr-o vocală şi un triftong se desparte.
Ex.: *bă-lă-ioa-ră*

4. O consoană aflată între vocale trece mereu la silaba următoare.
Ex.: *ca-să, ma-re, to-bă*

5. Grupul de două consoane aflate între vocale se desparte.
Ex.: *car-te, pun-te, for-tis-si-mo*

Excepţii:

a) Când cele două consoane sunt marcate grafic cu o singură literă (*x*), grupul trece la silaba următoare.
Ex.: *ta-xă, a-xă*

Când însă cele două consoane (*c, s*) se marchează grafic prin două litere, grupul se desparte.
Ex.: *mic-san-dră, tic-sit, ruc-sac*

b) Când a doua consoană este *l* sau *r*, iar prima este *b, c, d, f, g, h, p, t, v*, tot grupul trece la silaba următoare.
Ex.: *ta-blă, a-cră, pu-dră, su-flet, pe-la-gră, ca-hlă, su-plu, a-tlet, se-vraj*

c) Când grupul este format din consoanele: *jl, ml, rl, sl, şl, ţl, zl*, el se desparte.
Ex.: *mij-loc, om-le-tă, tur-lă, vâs-lă, puş-la-ma, Neţ-ler, Tuz-la*

6. Grupul de trei consoane între vocale se desparte după prima consoană.
Ex.: *ob-şte, cin-ste, as-tru, vâr-stă*

Excepţii: Grupurile: *lpt, mpt, mpţ, ncş, nct, nct, ndv, rct, rtf, stm*, se despart între a doua şi a treia consoană.

Scanned with OKEN Scanner

Ex.: *sculp-tu-ră, somp-tu-os, re-demp-ți-u-ne, linc-șii, punc-tu-al, func-ți-e, sand-vici, arc-tic, jert-fă, ast-ma-tic.*

7. Grupul de patru consoane aflate între vocale se desparte între prima și a doua consoană.

Ex.: *ab-stract, mon-stru, în-zdră-ve-ni*

Excepții: Rar, grupul se desparte între a doua și a treia consoană.

Ex.: *feld-spat, gang-ster, tung-sten, horn-blen-dă*

Foarte rar, grupul de patru consoane se desparte după a treia consoană.

Ex.: *de-jurst-vă, vârst-nic*

b) Regulile despărțirii după structură (morfologice)

Despărțirea cuvintelor în silabe după structură se poate aplica numai cuvintelor derivate și celor compuse, deci nu și cuvintelor simple!

1. La despărțirea în silabe a derivatelor cu prefixe, se ține seama de unitățile lexicale alcătuitoare (așa încât și prefixul, și rădăcina să reprezinte silabe întregi, adică să nu se constituie silabe mixte, formate din sunete de la ambele unități lexicale).

Ex.: *in-a-mic, dez-ar-ma-re*

Atenție! Normele actuale recomandă despărțirea în silabe după regulile fonetice, care se pot aplica la toate cuvintele simple, la toate compusele scrise prin contopire, la toate derivatele cu prefixe și la majoritatea derivatelor cu sufixe! Dar este acceptată și despărțirea după regulile morfologice, de aceea, în DOOM 2, la cuvintele derivate sau compuse, sunt prezentate ambele modalități de despărțire.

Ex.: *i-na-mic/in-a-mic; de-zar-ma-re/dez-ar-ma-re*

2. La despărțirea în silabe a derivatelor cu sufixe nu se ține seama de acestea din urmă, despărțirea făcându-se ca și când cuvântul ar fi alcătuit dintr-o singură unitate lexicală.

Ex.: *bă-ie-țaș, o-me-nesc, (a) stă-pâ-ni*

Regulile de despărțire în silabe după structură sunt însă necesare la derivatele cu sufixele *-lâc, -nic, -șor.*

Ex.: *sa-vant-lâc, ca-ra-ghios-lâc, pust-nic, prunc-șor*

Scanned with OKEN Scanner

Când ultimul sunet al prefixului (prefixoidului) este identic cu primul sunet al rădăcinii, în DOOM 2 se aplică regula de bază şi cele două sunete se despart.

Ex.: *tran[s]-sil-van, ul-tr[a]-a-lu-mi-niu*

3. La despărţirea în silabe a cuvintelor compuse, se ţine seama de unităţile lexicale alcătuitoare, adică nu se acceptă formarea unei silabe din sunete de la două unităţi lexicale alcătuitoare vecine.

Ex.: *de-spre, în-a-poi, drept-unghi, sub-li-ni-at, opt-spre-ze-ce*

Deşi în DOOM 2 se recomandă despărţirea mai ales după regulile fonetice, regulile de despărţire în silabe după structură sunt necesare şi la unele cuvinte compuse sau derivate scrise cu cratimă sau şi cu cratimă, şi cu linie de pauză.

Ex.: *Al-ba-Iu-li-a, Dro-be-ta-Tur-nu-Se-ve-rin*

Regula morală

Despărţirea în silabe, la capăt de rând, a cuvintelor la care, prin silabaţie, ar rezulta fragmente (fie la sfârşitul rândului, fie la începutul rândului următor) cu sens indecent sau vulgar, se va face evitându-se această fragmentare.

Ex.: *cur-te* (< ***curte***), *cur-tenitor* (< ***curte-nitor***), *regula-ment* (>***regu-lament***), *co-pulativ* (>***copu-lativ***)...

Regulile negative (de interdicţie sau de tolerare)

Nu se despart, la capăt de rând:

- cuvintele compuse din abrevieri literale scrise legat sau despărţite prin blanc, punct sau cratimă;

Ex.: *TAROM, S N C F R, ş.a.m.d., lt.-maj., N-V*

- derivatele, scrise cu cratimă, de la abrevieri: *R.A.T.B.-ist*;
- numele proprii de persoane: *Georgescu*;
- numeralele ordinale scrise cu cifre (romane sau arabe) şi litere.

Ex.: *(al) XX-lea, (al) 7-lea*

Se recomandă evitarea despărţirii în cazul:

- prenumelor/abrevierilor prenumelor şi numelor de familie;

Ex.: *Dan Ionescu, D. Ionescu* (**nu** *Dan Ionescu, D. Ionescu*)

- silabelor iniţiale sau finale formate doar din vocală;

Scanned with OKEN Scanner

▪ cuvintelor compuse şi al grupurilor ortografice scrise cu cratimă, când locul despărţirii în silabe ar coincide cu locul cratimei;

Ex.: *bun-gust, dă-le*

▪ notaţiilor abreviate;

Ex.: *25 km, cap. 7, nr. 10, a.c., î.e.n., d.e.n.*

▪ grupurilor ortografice scrise cu cratimă.

Ex.: *dintr-un, într-însul*

Se tolerează • despărţirea abrevierilor pentru nume generice şi a numelor proprii din denumirile unor societăţi comerciale, întreprinderi, instituţii, indiferent de ordinea componentelor, dar numai între unităţile lexicale.

Ex.: *Tractorul S.A.* (***Tractorul*** | ***S.A.***), *S.C. Spicul* (***S.C.*** | ***Spicul***);

• despărţirea în silabe a abrevierilor literale care reprezintă primii termeni ai unor nume proprii.

Ex.: *I. Popescu* (***I.*** | ***Popescu***), *F.C. Argeş* (***F.C.*** | ***Argeş***), *Muntenia S.A.* (***Muntenia*** | ***S.A.***)

Precizări!

Este adevărat că multele şi complicatele reguli de despărţire a cuvintelor în silabe, **la capăt de rând**, au astăzi, graţie apariţiei scrierii electronice, o mai mică importanţă practică, deoarece calculatorul realizează instantaneu organizarea corectă şi, implicit, estetică a unui text în pagină, fără să mai apeleze la clasica despărţire în silabe. Dar judecata finală îi aparţine tot persoanei, care trebuie să se asigure că nu s-a strecurat nicio eroare.

Însuşirea temeinică a regulilor de despărţire a cuvintelor în silabe este necesară nu numai la capăt de rând, pentru centrarea şi simetrizarea textului, ci, mai ales, pentru cunoaşterea subsistemului fonetic al limbii române, adică a structurii fonetice a unui cuvânt (sunete-litere, silabe, diftongi, triftongi, hiaturi), evidenţiate prin transcrierea fonetică, adică pentru rostirea corectă. Tocmai de aceea, programele şcolare şi subiectele corespunzătoare date la examene elevilor din clasele primare, din clasele gimnaziale, din cele liceale, la evaluările curente şi periodice, şi studenţilor de la facultăţile cu profil filologic, includ acest foarte important set de reguli (de despărţire a cuvintelor în silabe).

Scanned with OKEN Scanner

Atenţie! Despărţirea unui cuvânt în silabe poate fi şi procedeu stilistic: de accentuare a sensului acelui cuvânt. *(– Iar nu spui adevărul, min-ci-no-su-le!)*

3.4. Glosar de despărţire în silabe

Atenţie! La despărţirea în silabe a cuvintelor scrise, se foloseşte cratima. Însă, la cuvintele compuse scrise cu cratimă/cu cratimă şi cu linie de pauză, se poate folosi bara verticală (Nu oblică!), pentru a se evita confundarea cratimei de la despărţirea în silabe cu cratima de la scrierea unor cuvinte compuse!

La cuvintele care acceptă ambele moduri de despărţire în silabe (şi după regulile fonetice, şi după regulile morfologice), prima despărţire este cea după regulile fonetice!

Ex.: *ab-do-mi-nal-gi-e* (silabaţie fonetică)
ab-do-min-al-gi-e (silabaţie morfologică)

A

ab-do-mi-nal-gi-e / ab-do-min-al-gi-e
a-be-ros-cop/a-be-ro-scop
a-bia
a-bi-o-gen
a-blaut/ab-laut
a-ble-gat/ab-le-gat
a-blep-si-e
a-bo-ri-gen
a-bra-ca-da-brant
a-bro-ga-re
a-brupt
ab-sorb-ţi-e
ab-stract
ab-stra-ge-re
ab-strus
a-că-tă-rii
ac-cen-tu-ea-ză
ac-ci-ză
a-ce-ca
a-ceş-tia
a-ce-tal-de-hi-dă/ a-cet-al-de-hi-dă
a-ce-ta-mi-dă/a-cet-a-mi-dă
a-ce-ta-zo-la-mi-dă/ a-cet-a-zol-a-mi-dă
a-ce-to-ne-mi-e/a-ce-ton-e-mi-e
a-ce-to-nu-ri-e/a-ce-ton-u-ri-e
a-chi-e-sa
a-chi-tat
a-ci-a-nop-si-e/a-ci-an-op-si-e
a-ci-clic
a-ci-da-mi-nă/a-cid-a-mi-nă
a-ci-oa-ie
a-ciu-a
a-cla-ma
a-cli-ma-ti-za-re

Scanned with OKEN Scanner

a-com-pa-ni-a-ment
ac-quis
a-cră
a-cri-lic
a-cro-ma-top-si-e/
a-cro-mat-op-si-e
a-cro-nic
a-cro-nim
a-cro-pa-res-te-zi-e/
a-cro-par-es-te-zi-e
a-cros-por/a-cro-spor
a-cros-tih/a-cro-stih
a-cros-tol/a-cro-stol
a-cru
ac-tiv
ac-tu-al-men-te
a-cua-re-lă
a-cu-le-at
a-cu-punc-tu-ră
ac-va-plan
a-da-giet-to
a-da-gio
a-da-giu
a-dăs-ta
a-dă-u-git
a-demp-ţi-u-ne
a-di-a-cent
ad-jec-ti-ví-za
ad-jonc-ţi-u-ne
ad-ju-de-ca
ad-junct
ad-junc-tă
ad-no-ta
a-dop-ta-re/ad-op-ta-re
ad-sorb-ţi-e
a-dul-ter
a-dum-bri/ad-um-bri
a-er
a-e-ri-an
a-e-ro-planc-ton
a-e-ro-por-tu-ar
a-e-ros-cop/a-e-ro-scop
a-e-ros-pa-ţi-al/a-e-ro-spa-ţi-al
a-e-ros-tat/a-e-ro-stat
a-e-ros-ta-tic/a-e-ro-sta-tic
a-fe-bril
a-fec-tu-os
a-fla
a-flu-en-ţă
a-flu-i
A-fri-ca
a-fri-kaans (limbă)
a-gheas-mă
a-ghio-tant
A-ghi-u-ţă
a-gio-ta (vb.)
a-glu-ti-nant
ag-nos-tic/a-gnos-tic
ag-no-zi-e/a-gno-zi-e
a-gra-ri-an
a-gre-a
a-gro-a-li-men-tar
a-gro-ge-o-log
a-gro-nom
a-ici
a-ies-ta (reg.)/a-is-ta
air-bag
ais-berg
al-bas-pi-nă/al-ba-spi-nă
al-bă
alb-gar-dist
al-co-ol-me-tru

Scanned with OKEN Scanner

A-lec-san-dri
a-le-c
a-leu-rit
a-leu-ro-lit
a-leu-ro-me-tru
a-leu-ro-nat
a-li-cuan-tă
a-li-ni-a-ment
a-li-ni-at
A-li-ot-man
al-le-gret-to
al-sa-ci-an
alt-ce-va
al-te-ori
alt-fel
al-tun-de-va (tempo lent)/
alt-un-de-va (tempo rapid)
Alz-hei-mer
a-ma-u-ro-ză
am-bi-ent
am-bi-gu-u
am-bu-te-iaj
a-me-rin-di-an/a-mer-in-di-an
am-fi-pros-til/am-fi-pro-stil
a-mi-a-bil
a-mi-c-li-nic
am-ne-zi-c/a-mne-zi-c
am-plu
a-na-c-rob/an-a-c-rob
a-na-fro-di-zi-ac/an-a-fro-di-zi-ac
a-nal-fa-bet/an-al-fa-bet
a-nal-ge-zic/an-al-ge-zic
a-nam-ne-ză/a-na-mne-ză
a-nas-tal-tic/a-na-stal-tic
a-nas-ta-tic/a-na-sta-tic
a-nas-tig-ma-tism/
an-a-stig-ma-tism
a-nas-to-mo-tic/a-na-sto-mo-tic
a-nas-to-mo-ză/a-na-sto-mo-ză
an-dro-pa-u-ză
a-ne-mi-e
a-ne-mos-cop/a-ne-mo-scop
a-ne-mos-tat/a-ne-mo-stat
a-nen-ce-fa-li-e/an-en-ce-fa-li-e
a-ner-gi-e/an-er-gi-e
a-nes-te-zi-e/an-es-te-zi-e
a-ne-vrism
an-gi-om
an-gi-os-perm/an-gi-o-sperm
ång-ström
a-ni-on/an-i-on
a-nis-to-ric/an-is-to-ric
a-ni-zo-me-tro-pi-e/
an-i-zo-me-tro-pi-e
a-ni-zo-trop/an-i-zo-trop
a-no-din
a-no-nim/an-o-nim
a-nor-ga-nic/an-or-ga-nic
a-nor-hi-di-e/an-or-hi-di-e
a-nor-mal
a-nos-mi-e/an-os-mi-e
a-no-va-ri-e/an-o-va-ri-e
a-no-xe-mi-e/an-o-xe-mi-e
a-no-xi-bi-o-ză/an-o-xi-bi-o-ză
a-no-xi-e/an-o-xi-e
an-tal-gic/ant-al-gic
an-ta-na-cla-ză/ant-a-na-cla-ză
an-ta-na-go-gă/ant-a-na-go-gă
an-ta-pex/ant-a-pex
an-tarc-tic/ant-arc-tic
an-te-pe-nul-tim/an-te-pen-ul-tim
an-tes-te-pă/an-te-ste-pă

Scanned with OKEN Scanner

an-ti-a-e-ri-a-nă
an-ti-gri-pal
an-ti-gu-an
an-ti-hi-tle-rist
an-ti-in-fla-ma-tor
an-ti-pe-ris-tal-tic/
an-ti-pe-ri-stal-tic
an-ti-pod
an-ti-po-li-o
an-ti-po-lu-ant
an-tis-cor-bu-tic/an-ti-scor-bu-tic
an-tis-pas-mo-dic/
an-ti-spas-mo-dic
an-tis-past/an-ti-spast
an-tis-pu-mant/an-ti-spu-mant
an-tis-ta-tal/an-ti-sta-tal
an-tis-ta-tic/an-ti-sta-tic
an-tis-tro-fă/an-ti-stro-fă
an-tiş-ti-in-ţi-fic/an-ti-şti-in-ţi-fic
an-ti-trust
an-to-ni-mic/ant-o-ni-mic
an-to-zo-a-re
an-tre-pre-no-ri-al
an-tre-toa-ză
an-tro-po-nim/an-trop-o-nim
a-nun-ci-a-tor
an-xi-e-ta-te
a-or-tă
a-pa-re-iaj
a-part-heid
a-pen-di-cec-to-mi-e
a-pla-u-dac
a-plomb
a-po-cro-mat
a-po-gia-tu-ră
a-po-ple-xi-e
a-pos-te-ri-o-ri
a-pos-ti-lă
a-pos-tilb/a-po-stilb
a-pri-o-ri
a-pres-chi/a-pre-schi
a-pro-zar
a-ra-me-can
a-rau-can
a-rau-ca-ri-a
arc-tic
a-re-o-pag
ar-his-tra-teg/ar-hi-stra-teg
a-ri-pioa-ră
ar-mis-ti-ţiu
ar-mo-ni-e
ar-se-ni-u-ră
ar-te-ri-os-cle-ro-ză/
ar-te-ri-o-scle-ro-ză
as-cet
as-chi-mo-di-e
as-cos-por/as-co-spor
as-cu-ţi-tun-ghic/as-cu-ţit-un-ghic
as-falt
as-fi-xi-e-re
a-si-du-u
as-pec-tu-os
as-per-ma-tic/a-sper-ma-tic
as-pru
as-tăzi
as-te-re-og-no-zi-e/
a-ste-re-o-gno-zi-e
ast-fel
ast-ma-tic
as-tros-cop/as-tro-scop
as-tru
as-tu-pa

Scanned with OKEN Scanner

a-te-ros-cle-ro-ză/
a-te-ro-scle-ro-ză
a-tlant
a-tlan-tic
a-tlas
a-tlet
at-mos-fe-ră/at-mo-sfe-ră
a-u-di-a
a-u-di-o-vi-zu-al
a-u-di-to-riu
aug-men-ta
au-gur
au-gust
a-u-i (vb.)
a-u-lă
a-u-ra-mi-nă/a-ur-a-mi-nă
a-u-ră
a-u-re-o-lă
a-u-ri-cul
au-ri-ga
a-u-ro-lac
a-u-ro-ră
aus-cul-ta
a-us-pi-ciu
a-us-te-ni-tă
a-us-ter
a-us-tral
a-us-tra-li-an-că
a-us-tru
a-u-şel
aut (monosilabic)
a-u-tar-hic/a-ut-ar-hic
a-u-tar-hi-e/a-ut-ar-hi-e
a-u-ten-tic
a-u-tism
a-u-to
a-u-to-gre-der
a-u-toh-ton/a-u-to-hton
a-u-top-si-e/a-ut-op-si-e
a-u-tos-top/a-u-to-stop
a-u-tos-tra-dă/a-u-to-stra-dă
a-u-to-tran-sfor-ma-tor/
a-u-to-trans-for-ma-tor
a-u-to-tran-sport/a-u-to-trans-port
a-u-tum-nal
a-u-zi
a-van-post
a-van-pre-mi-e-ră
a-vi-ar
a-vi-zi-er
A-vram
a-vu-a-bil
a-xă
a-xi-al
a-zer-bai-djan
a-zo-os-per-mi-e/a-zo-o-sper-mi-e
a-zo-te-mi-e/a-zot-e-mi-e
a-zo-to-me-tru
a-zo-tu-ri-e/a-zot-u-ri-e

B

ba-bi-lo-ni-an
ba-ca-la-u-re-at
ba-ci-le-mi-e/ba-cil-e-mi-e
back-ground
ba-cla-va
ba-ia-de-ră
bai-der
ba-i-ni-tă

Scanned with OKEN Scanner

ba-io-ne-tă
bai-ram
ba-iu
ba-lan-soar
bal-bo-a
ba-lis-to-graf
bal-ne-o-cli-ma-te-ric
ba-lon-zaid
ban-cai-zăn
ban-crut
ban-cru-tă
ban-di-e-ră
ba-ni-e-ră
ban-tus-tan/ban-tu-stan
ba-o-bab
ba-ra-gla-di-nă
ba-ri-me-tri-e
ba-ris-fe-ră/ba-ri-sfe-ră
ba-ros-cop/ba-ro-scop
ba-tis-caf/ba-ti-scaf
ba-tis-fe-ră/ba-ti-sfe-ră
ba-to-crom
ba-zoo-ka
bă-că-ni-oa-ră
bă-că-uan
bă-li-u-ţă
băr-bi-er
băr-bi-e-rea-lă
băr-bi-e-ri
bă-trâ-ni-că
bâ-tlan
be-a-ti-fi-ca
be-a-ti-tu-di-ne
beat-nic
beau-jo-lais
bei-ler-bei
bei-lic
be-le-tris-ti-că
be-ne-fi-ciu
be-noar
ben-zo-i-la-re
benz-pi-ren
beu-că
bi-a-tlo-nist
bi-bli-o-gra-fi-e
bi-don-ville
bie-lo-rus
bi-ju-ti-er
bil-dungs-ro-man
bi-no-cla/bin-o-cla
bi-no-clu/bin-o-clu
bi-o-de-gra-da-bil
bi-o-e-ner-gi-e
bi-o-gra-fi-e
bi-op-si-e/bi-o-psi-e
bi-os-fe-ră/bi-o-sfe-ră
bi-os-ta-tis-ti-că/bi-o-sta-tis-ti-că
bi-os-tra-ti-gra-fi-e/
bi-o-stra-ti-gra-fi-e
bi-se-xu-at
biu-re-tă
bi-vu-ac
bla-gos-lo-vi/bla-go-slo-vi
blas-tof-to-ri-e/blas-to-fto-ri-e
blau-gaz
ble-fa-rop-to-ză/ble-fa-ro-pto-ză
bleu-ma-rin
bo-a
bo-ga-si-er
bo-iş-te
boj-deu-că
Bo-lli-ac

Scanned with OKEN Scanner

bom-bo-ni-e-ră
bon-soar
boo-gie
bor-deaux
bo-re-al
bo-ri-um
bos-ni-ac
Bo-ua-rul
bra-co-ni-er
bra-dip-si-hi-e/bra-di-psi-hi-e
bra-his-to-cro-nă/
bra-hi-sto-cro-nă
bra-si-e-ră
brau-nit
bră-i-lean
bre-vi-ar
bri-o-şă
bri-o-zo-ar
bron-hop-ne-u-mo-ni-c/
bron-ho-pne-u-mo-ni-e
bron-hos-cop/bron-ho-scop
bron-hos-pasm/bron-ho-spasm
bron-şec-ta-zi-e/bronş-ec-ta-zi-e
Bruck-ner
bru-iaj
bru-ion
bu-clă
bu-doar
bu-i-e-ci
bu-ies-tru
bu-iur-di-si
bu-nă-oa-ră
bu-nă-vo-in-ţă
bu-re-ti-e-ră
bur-ghi-aş
bur-ghi-e-re
bur-lan
bu-ta-di-e-nă

C

ca-ba-ni-er
ca-ba-re-ti-er
ca-blu
ca-bra
cad-mi-a
ca-fe-gioai-că
ca-fe-giu
ca-fe-ti-e-ră
ca-hlă
ca-ia-cist
ca-i-rot
ca-la-bri-an
cal-chi-a
cal-de-ean/chal-de-ean
cal-dei-ră
ca-le-do-ni-an
ca-li-for-ni-an
ca-li-gra-fi-a
ca-lis-te-ni-e/ca-li-ste-ni-e
Cam-bo-dgi-a
cam-bo-dgi-an
cam-bu-zi-er
ca-me-le-o-nic
ca-nion
ca-nio-tă
ca-no-ni-e-ră
ca-no-ti-er
can-ta-u-toa-re/cant-a-u-toa-re

Scanned with OKEN Scanner

can-ti-ni-er
can-to-ni-er
ca-pau-că
ca-pi-la-ros-co-pi-e/
ca-pi-la-ro-sco-pi-e
ca-pri-ci-os
cap-să
cap-ver-di-an
ca-ra-bi-ni-er
ca-ra-ghios
ca-ra-ghios-lâc
ca-ra-u-laş
car-bo-li-ne-um
car-bo-xi-la-ză/carb-o-xi-la-ză
car-bo-xi-me-til-ce-lu-lo-ză/
carb-o-xi-me-til-ce-lu-lo-ză
car-di-os-co-pi-e/car-di-o-sco-pi-e
car-di-os-pasm/car-di-o-spasm
ca-ri-o-ca
car-ma-nio-lă
car-na-si-er
car-ni-an
ca-ro-lin-gi-an
ca-ro-si-er
ca-ro-ti-e-ră
cas-ta-nie-tă
cas-ti-li-an
ca-ta-plas-mă
ca-ta-ri-ni-an
ca-ta-va-si-er
ca-thar-sis
ca-ti-on/cat-i-on
ca-tra-li-on
ca-u-ca-zi-an
ca-u-dal
cau-di-fer
cau-di-llism
cau-di-ne
cau-les-cent
cau-li-flo-ri-e
cau-per
ca-u-ter
ca-u-te-ri-za
ca-u-ţi-u-ne
ca-u-zal-gi-e/ca-uz-al-gi-e
ca-u-za-tiv
ca-u-ză
ca-va-li-er
ca-vi-ar
ca-vi-li-e-ră
ca-ze-i-no-gen
ca-zi-er
ca-zu-al
ca-zu-ar
că-i-na
căl-câ-iaş
că-pi-e-re
că-tă-nioa-ră
că-u-şel
că-u-ză-şesc
când-va
câr-lan
Cea-hlău
ce-fa-los-co-pi-e/ce-fa-lo-sco-pi-e
ce-fa-lal-gi-e/ce-fal-al-gi-e
Ce-hi-a
ce-hos-lo-vac/ce-ho-slo-vac
ce-li-os-co-pi-e/ce-li-o-sco-pi-e
ce-lo-i-di-nă
ce-los-tat/ce-lo-stat
ce-no-ma-ni-an
cen-tra-fri-can

Scanned with OKEN Scanner

cen-tros-fe-ră/cen-tro-sfe-ră
cen-tros-per-mă/cen-tro-sper-mă
cen-tru
ce-rar-gi-rit/cer-ar-gi-rit
cer-cos-po-ri-o-ză/
cer-co-spo-ri-o-ză
ce-re-a-lă
ce-re-mo-ni-al
ce-ri-thi-um
ce-si-o-na
ce-si-u-ne
ce-ti-oa-ră
ce-to-nu-ri-e/ce-ton-u-ri-e
ce-tos-te-ro-id/ce-to-ste-ro-id
ceu-că
ce-vi-a-nă
che-fliu/chef-liu
che-i-rop-te-re/che-i-ro-pte-re
che-le-ean
che-so-ni-er
Chian-ti
chi-asm
chi-as-mă
chi-hlim-bar
chin-te-sen-ţă/chint-e-sen-ţă
chios-tro
chi-rop-ter/chi-ro-pter
chi-u-i
chiu-laf
cia-di-an
ci-an-hi-dric
ci-an-hi-dri-nă
ci-a-no-ză
ci-a-nu-ră
ci-bo-ri-um
ci-cla-men
ci-clos-tom/ci-clo-stom
ci-co-ni-i-for-me
ci-lin-dru-ri-e
ci-ne-mas-cop/ci-ne-ma-scop
ci-nes-cop/ci-ne-scop
ci-no-re-xi-e/cin-o-re-xi-e
cin-ste
ci-re-na-i-că
ci-ros-tra-tus/ci-ro-stra-tus
ci-sal-pin/cis-al-pin
cis-tos-cop/cis-to-scop
ci-to-di-ag-nos-tic/
ci-to-di-a-gnos-tic
ci-to-plas-ma-tic
ci-tos-ta-tic/ci-to-sta-tic
cla-rob-scur/clar-ob-scur
clau-di-ca-ţi-e
cla-us-tro-fo-bi-e
cle-ioa-să
clo-as-mă
cloa-zon
clo-na-re
clo-ra-mi-nă/clor-a-mi-nă
clo-re-tan/clor-e-tan
clo-re-to-nă/clor-e-to-nă
clo-ro-a-ne-mi-e
co-a-bi-ta-re
co-a-cer-va-ţi-e
coa-for
co-a-gul
co-a-les-cent
co-a-li-ţi-e
co-ba-la-mi-nă/co-bal-a-mi-nă
co-ca-i-no-man
co-cker spa-niel
cock-pit

Scanned with OKEN Scanner

co-cos-târc/co-co-stârc
co-co-ti-er
coc-si-fi-cat
co-dalb/cod-alb
Co-dlea
co-droş/cod-roş
co-dru
co-e-chi-pi-er
co-lar-gol/col-ar-gol
co-le-mi-e/col-e-mi-e
co-len-chim/col-en-chim
co-le-op-ter/co-le-o-pter
co-le-op-til/co-le-o-ptil
co-le-re-ză/col-e-re-ză
co-les-te-rol/co-le-ste-rol
co-li-ner-gic/co-lin-er-gic
co-li-nes-te-ra-ză/co-lin-es-te-ra-ză
co-loc-vi-al
com-bai-nist
co-men-su-a-lism
co-min-ter-nist/com-in-ter-nist
com-pen-di-um
com-pe-ti-ţi-o-nal
com-plot
con-cret
con-cu-ren-ţi-al
con-do-ti-er
co-ne-xi-u-ne
con-fec-ţi-o-ner
con-fi-a
con-fi-den-ţi-a-li-ta-te
con-gre-ga-ţi-o-nal
co-niac
con-junc-tu-ral
co-no-ta-ţi-e
con-si-li-e-ră
con-struc-tor
con-şti-en-ti-za
con-şti-in-ţă
con-ta-gi-os
con-ti-gu-u
con-ti-nu-u
con-toar/comp-toar
con-tor-si-o-nist
con-tra-ar-gu-ment
con-tra-cep-ţi-e
con-tra-punc-tic
con-ve-ier
con-ver-si-e
con-vi-vi-al
co-pi-a-tor
co-pi-ii
co-pla-tă
co-pros-ta-ză/co-pro-sta-ză
co-pros-te-rol/co-pro-ste-rol
co-py-wri-ter
co-ră-bi-er
co-rec-ta-zi-e/cor-ec-ta-zi-e
co-rec-to-pi-e/cor-ec-to-pi-e
co-ri-um
cor-ne-ea-nă
cor-ni-er
co-ro-no-gra-fi-e
cor-ti-cos-te-ron/cor-ti-co-ste-ron
co-stal-gi-e/cost-al-gi-e
co-tlon
coun-try
co-vrig
crai-lâc
cra-ni-os-co-pi-e/cra-ni-o-sco-pi-e
cre-a
cre-a-tiv

Scanned with OKEN Scanner

cre-ea-ză
cre-ier
cre-u-zet
cri-os-co-pi-e/cri-o-sco-pi-e
cri-os-tat/cri-o-stat
crip-tor-hi-di-e/cript-or-hi-di-e
cri-se-le-fan-tin/cris-e-le-fan-tin
croa-sant
cro-at
croa-zea/croa-ză
croa-zi-e-ră
cro-chiu
cro-ma-top-si-e/cro-mat-op-si-e
cro-mo-cis-tos-co-pi-e/
cro-mo-cis-to-sco-pi-e
cro-mos-cop/cro-mo-scop
cro-mos-fe-ră/cro-mo-sfe-ră
cro-na-xi-e/cron-a-xi-e
cro-nos-cop/cro-no-scop
cross-bar
cru-zei-ro
cu-a-ga
cuan-tă
cuan-tum
cua-ter-nar
cues-tă
cu-gu-ar
cu-i-ra-sa
cu-i-ra-sat
cu-loar
cu-mu-los-tra-tus/cu-mu-lo-stra-tus
cu-ne-i-for-mă
cu-pro-xid
cu-pru
cva-dri-pol

D

da-ci-an
da-cron
dac-ti-lo-gra-fă
dac-ti-lop-ter/dac-ti-lo-pter
dac-ti-los-co-pi-e/dac-ti-lo-sco-pi-e
dai-că
dai-mi-o
da-i-rea
dan-ce
dan-dy
da-ra-dai-că
dăl-bi-or
dăs-că-li-ţă
dă-u-nă-tor
de-a-fe-ren-ta-re
dea-ler
de-am-bu-la-ţi-e
de-ba-clu
de-bleu
de-blo-ca-re
de-bran-şa
de-bre-ia
de-ca-bris-tă
de-ca-e-dru
de-ca-gram
de-ca-li-tru
de-car-bo-xi-la-re/
de-carb-o-xi-la-re
de-cas-ter/de-ca-ster
de-cas-til/de-ca-stil

Scanned with OKEN Scanner

de-ca-tlon
de-ca-tlo-nist
de-cis-ter/de-ci-ster
de-cla-ma-tiv
de-clan-şa
de-cli-na-re
de-co-fra
de-crip-ta-re
de-fec-tu-os
de-fra-u-da
de-fri-şa-bil
de-gra-de
de-gre-va
de-i-fi-ca
de-le-a-tur
de-lic-tu-os
de-lin-cvent
de-li-ne-a-vit
del-ta-ic
del-ta-plan
de-lu-vi-al
de-ma-chi-ant
de-mi-ur-gic
de-mo-cra-ti-za
de-mo-ni-ac
de-ni-grant
de-o-cam-da-tă/deo-cam-da-tă
de-o-da-tă/deo-da-tă
de-o-do-rant
de-o-po-tri-vă/deo-po-tri-vă
de-pla-na-re
de-pla-sat
de-plas-ti-fi-ca-tor
de-plo-ra-bil
de-pre-ci-a
de-pro-te-i-ni-za
de-punc-ta
der-by/der-bi
des-că-zut/de-scă-zut
des-chio-to-ra
des-com-ple-ta
des-cri-e/de-scri-e
des-crip-ti-bil/de-scrip-ti-bil
des-cua-ma
des-fă-tu-i/de-sfă-tu-i
des-hi-dra-ta
desk-top
des-pe-ce-tlu-i/de-spe-ce-tlu-i
des-pe-ra-ţi-e/de-spe-ra-ţi-e
des-pre/de-spre
des-ta-bi-li-za/de-sta-bi-li-za
des-truc-tu-ra/de-struc-tu-ra
des-tru-na/de-stru-na
des-tu-pa
de-tai-list
de-trac-ta-re
de-u-năzi
deu-te-riu
deu-te-ro-mor-fo-ză
deu-te-ron
de-vi-a-ţi-o-nism
de-za-bu-ri/dez-a-bu-ri
de-za-cord/dez-a-cord
de-zac-ti-va/dez-ac-ti-va
de-za-fec-ta/dez-a-fec-ta
de-za-gre-a-bil/dez-a-gre-a-bil
de-za-gre-ga-re/dez-a-gre-ga-re
de-zal-co-o-li-za-re/
dez-al-co-o-li-za-re
de-za-mă-gi/dez-a-mă-gi
de-zam-ba-la/dez-am-ba-la
de-zam-bre-ia/dez-am-bre-ia

Scanned with OKEN Scanner

de-za-mor-sa/dez-a-mor-sa
de-za-pro-ba/dez-a-pro-ba
de-za-vu-a/dez-a-vu-a
de-za-xat/dez-a-xat
de-ze-chi-li-bru/dez-e-chi-li-bru
de-ze-ta-ti-za/dez-e-ta-ti-za
dez-ghi-o-ca
de-zin-fec-tant/dez-in-fec-tant
di-a-con
di-a-cri-tic
di-a-fa-nos-cop/di-a-fa-no-scop
di-a-fo-ră
di-ag-nos-ti-ca/di-a-gnos-ti-ca
di-ag-no-ză/di-a-gno-ză
di-a-pa-zon
di-as-cop/di-a-scop
di-as-po-ră/di-a-spo-ră
di-as-tal-tic/di-a-stal-tic
di-as-til/di-a-stil
di-as-to-lă/di-a-sto-lă
di-as-tro-fism/di-a-stro-fism
di-a-u-lă
dia-vol
di-fe-ni-lo-xid/di-fe-nil-o-xid
dif-tong/di-ftong
di-fu-zi-e
di-graf
di-lau-den
di-lu-vi-an
di-me-til-for-ma-mi-dă/
di-me-til-form-a-mi-dă
di-na-poi/din-a-poi
di-o-xid
di-plo-pi-e
di-plu-ră
dip-noi/di-pnoi
dip-ter/di-pter
dip-tic/di-ptic
di-sa-gio/dis-a-gio
di-sar-tri-e/dis-ar-tri-e
disc-jo-ckey
dis-count
dis-func-ţi-o-na-li-ta-te
dis-pne-ic
di-tro-it
di-zen-te-ri-e/diz-en-te-ri-e
di-zen-te-ri-form/diz-en-te-ri-form
dji-bou-ti-an
do-de-cas-til/do-de-ca-stil
doi-că
dois-pre-ze-ce/doi-spre-ze-ce
do-le-an-ţă
do-pion
do-vleac
drep-tunghi/drept-unghi
drug-store
dru-i-dism
du-bi-oa-să
du-dgeo-na-re
du-et
du-hliu/duh-liu
du-ios
dum-nea-ei
du-pli-ci-tar
du-ra-cid/dur-a-cid
du-ra-lu-mi-niu/dur-a-lu-mi-niu
du-ro-flex
du-um-vir

Scanned with OKEN Scanner

e-bra-ic
e-bu-li-os-cop/e-bu-li-o-scop
e-chi-en
e-chi-pi-er
e-chi-u-ni-tar
e-co-gra-fi-e
e-co-lo-gist
e-cos-pe-ci-e/e-co-spe-ci-e
e-cru
e-cru-i-saj
e-cu-a-do-ri-an
e-cu-a-tor
e-del-vais
e-fec-tu-a-re
e-fe-dri-nă
e-fi-ci-ent
e-fi-gi-e
e-flo-ra
e-flux
e-frac-toa-re
e-glo-gă
ei-co-san
e-i-de-tic
Ei-fel
Ein-stein
e-le-ag-na-ce-e
e-le-at
e-le-a-tic
e-lec-tros-cop/e-lec-tro-scop
e-lec-tros-ta-tic/e-lec-tro-sta-tic
e-li-cop-ter/e-li-co-pter
e-lu-cu-brant
e-mail
e-mai-la-re
e-mis-fe-ră/e-mi-sfe-ră
e-mi-si-e
e-mi-si-u-ne
e-mis-tih/e-mi-stih
e-nar-mo-nic/en-ar-mo-nic
en-dos-cop/en-do-scop
en-dos-mo-ză/end-os-mo-ză
en-dos-perm/en-do-sperm
e-ne-a-cord
e-ne-a-dă
e-ne-a-gon
e-ne-a-si-lab
e-ne-o-dă
e-ne-o-li-tic
e-ner-va
e-nof-tal-mi-e/en-of-tal-mi-e
en-ta-mi-bă/ent-a-mi-bă
en-te-rec-ta-zi-e/en-ter-ec-ta-zi-e
en-te-rec-to-mi-e/en-ter-ec-to-mi-e
en-to-mos-tra-ce-e/
en-to-mo-stra-ce-e
en-to-zo-ar
e-nu-re-zis/en-u-re-zis
e-o-an-trop
e-o-cen
e-on
e-pi-de-mi-o-log
e-pi-di-as-cop/e-pi-di-a-scop
e-pi-gra-fi-e
e-pi-plon
e-pis-ce-niu/e-pi-sce-niu
e-pis-cop/e-pi-scop (aparat)
e-pis-ta-xis/e-pi-sta-xis
e-pis-til/e-pi-stil

Scanned with OKEN Scanner

e-pis-tro-fă/e-pi-stro-fă
e-pi-zo-ar
e-po-pe-e
e-po-pe-ii
er-gos-te-rol/er-go-ste-rol
e-ri-tre-ean
e-ri-trop-si-nă
es-ca-dră
es-croc
eth-no-rock
e-ti-o-pi-a-nă
et-no-gra-fi-e
e-trus-că
e-u-claz
e-u-cli-di-an
e-up-ne-e/e-u-pne-e
E-u-ra-si-a/E-ur-a-si-a
e-u-ra-si-an/e-ur-a-si-an
e-u-ri-bar
E-u-ro-pa
e-us-til/e-u-stil
e-u-ta-na-si-a
e-u-tro-fic
e-ven-tu-al
e-vla-vi-e
e-vrei-că
e-vri-ca
e-xa-cer-ba/ex-a-cer-ba
e-xa-men
ex-cep-ţi-e
ex-cla-ma
e-xem-plu
ex-ha-us-tiv
ex-li-bris
e-xof-tal-mic/ex-of-tal-mic
e-xo-ra-ţi-e/ex-o-ra-ţi-e
e-xor-bi-tant/ex-or-bi-tant
e-xos-fe-ră/e-xo-sfe-ră
e-xos-mo-ză/ex-os-mo-ză
e-xos-to-ză/ex-os-to-ză
ex-ploa-ta
ex-pro-pri-a
ex-ten-si-e
ex-te-nu-a-re
ex-tin-de
ex-tra-plat
ex-tras-ta-tu-tar/ex-tra-sta-tu-tar
ex-traş-co-lar/ex-tra-şco-lar
ex-tre-mă
e-xul-ce-ra-ţi-e/ex-ul-ce-ra-ţi-e

F

fa-bi-an
fa-bri-că
fa-e-ton
fair-play
fa-lai-tar
fa-rin-gos-cop/fa-rin-go-scop
far-nien-te
fas-tu-os
fa-u-nis-tic
fă-cli-er
fă-gă-du-ia-lă
fă-u-rar
fe-bru-a-ri-e
feld-ma-re-şal
fe-li-a
fe-ni-la-mi-nă/fe-nil-a-mi-nă

Scanned with OKEN Scanner

fer-moar
fe-u-dal
fi-a-bil
fias-co
fi-as-tru
fi-bro-ma-tos
fi-bros
fi-dei-co-mis
fi-ef
fi-ii
fii-că
fi-ind-că
fi-in-ţă
fi-li-gra-nist
fi-li-gra-nos-cop/fi-li-gra-no-scop
fil-mo-gra-fi-e
fio-rin
fi-to-ge-os-fe-ră/fi-to-ge-o-sfe-ră
fi-tos-te-rol/fi-to-ste-rol
fi-zi-ci-an
fi-zos-tig-mi-nă/fi-zo-stig-mi-nă
flash-back
fleu-re-tis
fle-u-ron
fluc-tu-ant
flu-o-res-cent
flu-o-ro-me-tru
flu-o-ros-cop/flu-o-ro-scop
flu-o-ro-ză
flu-o-ru-ră
foa-ier
fo-i-taj
fol-clor/folc-lor
for-mal-de-hi-dă/form-al-de-hi-dă
for-tis-si-mo
fo-to-co-pi-er
fo-to-de-zin-te-gra-re/
fo-to-dez-in-te-gra-re
fo-to-gra-mă
fo-to-me-tru
fo-to-o-biec-tiv
fo-tos-fe-ră/fo-to-sfe-ră
fo-to-tro-pi-e
franc-ma-son
franc-ti-ror
fran-klin/frank-lin
fra-u-dă
frân-ghi-er
frec-ţi-e
freu-di-an
fre-zi-e
fri-a-bil
fri-teu-ză
fri-u-la-nă
fuc-si-e
fui-tu-i-tor
fu-moar
func-ţi-e
fun-gis-ta-tic/fun-gi-sta-tic

G

ga-blonz
ga-bro-vean
ga-e-li-că
ga-feu-ză
ga-i-ţă
ga-le-o-pi-tec
ga-li-ci-an
ga-li-le-an

Scanned with OKEN Scanner

ga-li-ma-ti-as
ga-li-o-tă
ga-liu
gal-va-nos-cop/gal-va-no-scop
gal-va-nos-te-re-o-ti-pi-e/
gal-va-no-ste-re-o-ti-pi-e
gan-gli-o-ple-gic
gang-ster
ga-o-le-an
gar-ni-e-rit
gas-tral-gi-e
gas-tros-cop/gas-tro-scop
gau-cho
gau-de-a-mus
ga-zo-me-tru
ga-zos-cop/ga-zo-scop
gă-i-tan
gă-i-tă-nar
gă-lă-gi-os
gă-mă-li-oa-ră
gâr-lă
gâ-tlan
gâ-tlej
gea-că
geam-giu
ge-ne-ti-ci-an
ge-niu
gen-ti-lom/gen-til-om
gen-tle-man
ge-nu-li-e-ră
ge-nun-chi-e-ră
ge-o-di-na-mic
ge-og-nos-tic/ge-o-gnos-tic
ge-og-no-zi-e/ge-o-gno-zi-e
ge-o-gra-fi-e
ge-os-co-pi-e/ge-o-sco-pi-e
ge-os-ta-ţi-o-nar/ge-o-sta-ţi-o-nar
ge-ra-ni-ol
ge-ron-to-cra-ţi-e
ge-run-ziu
ge-stal-tism
Ge-sta-po
ges-ti-u-ne
ges-tu-al
ghei-şă
ghei-zer
Gheor-ghi-ţă
ghe-şeft
ghia-ur
ghi-ni-on
ghioa-gă
ghio-cear
ghion-der
ghi-o-noa-ie
ghior-del
ghior-dum
ghior-lan
ghi-o-şa
ghio-tu-ra
ghioz-dan
ghiu-den/ghiu-dem
giar-di-a
giar-di-a-ză
gim-nos-per-mă/gim-no-sper-mă
gi-nan-dri-e/gin-an-dri-e
gin-gi-e
gin-gi-oa-ră
gi-ra-vi-on/gir-a-vi-on
gi-ros-cop/gi-ro-scop
gi-ros-tat/gi-ro-stat
gium-buş-luc
giur-gi-nă

Scanned with OKEN Scanner

Giur-giu
giu-va-ier
gla-ci-al
gla-ci-o-log
gla-di-um
glau-com
glau-co-nit
gle-i-za-re
gna-tos-tom/gna-to-stom
go-blen
go-fraj
go-la-ve-raj/gol-a-ve-raj
go-li-ard
gon-do-li-er
go-ni-o
go-ni-on
gos-tat/go-stat
grai-fer
gra-mi-e-ră
grâ-u-şor
gre-fi-e-ră
gre-na-di-er
gri-zus-cop/gri-zu-scop
gro-bi-an
gua-na-co
gua-ni-di-nă
gua-ni-nă
gua-no
gua-ra-ni
gua-şă
gua-te-ma-lez
gu-dro-naj
gu-i-ne-e
gu-no-ier
gu-no-ie-ră
gu-ti-e-ră

II

ha-bi-ta-clu
hab-sbur-gic/habs-bur-gic
ha-cien-da
ha-cker
ha-gia-lâc
ha-gi-o-graf
ha-gi-o-lo-gi-e
ha-giu
ha-i-nă (adj.)
hai-nă (s.)
ha-i-ni (vb.)
ha-i-ni-e
ha-i-ti-an
hai-tic
hai-tiş
ha-li-e-u-ti-că
ha-lo-cro-mi-e
ha-lo-i-zit
ham-le-ti-an
hand-bal
han-gioai-că
han-se-a-tic
ha-plo-i-dă
has-ma-ţuchi
haus-tor
hau-te-ri-vi-an
ha-va-ia-nă
hărş-ni
hă-u-li
he-li-o-ma-rin

Scanned with OKEN Scanner

hel-min-tos-po-ri-o-ză/
hel-min-to-spo-ri-o-ză
he-man-gi-om/hem-an-gi-om
he-mar-tro-ză/hem-ar-tro-ză
he-ma-te-me-ză/he-mat-e-me-ză
he-ma-tos-cop/he-ma-to-scop
he-ma-to-zo-ar
he-mip-ter/he-mi-pter
he-mo-ci-a-ni-nă
he-mo-di-ag-nos-tic/
he-mo-di-a-gnos-tic
he-mo-glo-bi-nă
he-mop-ti-zi-e/he-mo-pti-zi-e
he-mos-ta-tic/he-mo-sta-tic
he-mos-ta-ză/he-mo-sta-ză
hep-ta-tlon/hept-a-tlon
hep-to-dă/hept-o-dă
her-cu-le-an
her-ma-fro-dit/herm-a-fro-dit
her-me-ne-u-ti-că
her-tzi-an
hes-pe-ror-nis/hes-per-or-nis
hes-si-an
he-ta-i-rism
he-te-ro-a-u-xi-nă
he-xa-me-til-en-te-tra-mi-nă/
he-xa-me-til-en-tetr-a-mi-nă
he-xas-tih/he-xa-stih
he-xas-til/he-xa-stil
he-xo-dă/hex-o-dă
hi-a-cint
hi-a-lin
hi-dra-cid
hi-dra-gog
hi-dram-ni-os
hi-drar-gi-lit
hi-drar-gir
hi-dra-u-lic
hi-dre-mi-e
hi-dric
hi-drof-tal-mi-e
hi-dro-i-zo-la-ţi-e
hi-dro-nim
hi-dro-pa-ti-e
hi-dros-ca-lă/hi-dro-sca-lă
hi-dros-cop/hi-dro-scop
hi-dros-fe-ră/hi-dro-sfe-ră
hi-dros-ta-tic/hi-dro-sta-tic
hi-dro-xid
hi-dro-xil
hi-dro-xi-la-mi-nă/
hi-dro-xil-a-mi-nă
hi-e-nă
hi-e-ra-tic
hi-e-ro-gli-fă
hi-gros-cop/hi-gro-scop
hi-gros-tat/hi-gro-stat
hin-dichi
hi-o-id
hi-pe-ra-ci-di-ta-te/
hi-per-a-ci-di-ta-te
hi-pe-ra-cu-zi-e/hi-per-a-cu-zi-e
hi-pe-re-mi-e/hi-per-e-mi-e
hi-pe-re-mo-tiv/hi-per-e-mo-tiv
hi-pe-res-te-zi-e/hi-per-es-te-zi-e
hi-pe-rex-ci-ta-bil/
hi-per-ex-ci-ta-bil
hi-pe-rin-fla-ţi-e/hi-per-in-fla-ţi-e
hi-pe-rin-su-li-nism/
hi-per-in-su-li-nism
hi-pe-ros-mi-e/hi-per-os-mi-e

Scanned with OKEN Scanner

hi-pe-rur-ba-nism/
hi-per-ur-ba-nism
hi-pi-a-tri-e/hip-i-a-tri-e
hip-na-go-gic
hi-po-caust
hi-po-clo-rit
hi-pos-ce-niu/hi-po-sce-niu
hi-pos-ta-ză/hi-po-sta-ză
hi-pos-til/hi-po-stil
hi-pu-ric/hip-u-ric
his-ta-mi-nă/hist-a-mi-nă
his-te-rec-to-mi-e/
his-ter-ec-to-mi-e
his-to-a-u-to-ra-di-o-gra-fi-e
his-tri-on
hold-up
ho-lo-caust
ho-lo-crin
ho-me-os-ta-ză/ho-me-o-sta-ză
ho-mo-cron
ho-mo-tran-splant/
ho-mo-trans-plant
ho-plo-mac
horn-blen-dă
ho-ros-cop/ho-ro-scop
hu-i-lă
hu-i-ţa

I

i-a-că (s. f.)
ia-că (interj.)
iac-tan-ţă
iam-bic
ia-prac
i-bi-dem/ib-i-dem
i-bri-cel
i-bri-şin
ic-ni
i-co-no-clas-ti-e
i-co-nos-cop/i-co-no-scop
i-co-nos-tas/i-co-no-stas
i-co-nos-trof/i-co-no-strof
i-de-al
i-de-o-log
i-di-om
i-di-o-ma-tism
i-di-os-til/i-di-o-stil
i-do-la-tri-e
ie-rarh
ie-rar-hi-e
i-gi-e-nă
i-gi-e-nist
ig-no-rant/i-gno-rant
i-gra-si-e
i-gua-nă
i-gua-no-don
ih-ne-u-mon
im-bro-glio
i-mi-gra
i-mix-ti-u-ne
i-mo-bi-li-ar
im-pa-ci-ent
im-pe-riu
im-pe-tu-os
im-pie-gat
im-pi-e-ta
im-pres-crip-ti-bil/
im-pre-scrip-ti-bil
i-mu-a-bil

Scanned with OKEN Scanner

i-na-bil/in-a-bil
i-na-dec-va-re/in-a-dec-va-re
i-na-mic/in-a-mic
i-napt/in-apt
i-nau-gu-ra/in-au-gu-ra
in-co-a-tiv
in-des-truc-ti-bil/in-de-struc-ti-bil
in-dus-tri-e
i-ne-chi-ta-bil/in-e-chi-ta-bil
i-ne-dit/in-e-dit
i-ne-fi-ci-ent/in-e-fi-ci-ent
i-ne-gal/in-e-gal
i-ne-rent
i-ner-va
in-fa-i-li-bil
in-fa-tu-a
in-for-ma-ti-ci-an
in-fras-truc-tu-ră/in-fra-struc-tu-ră
in-ge-nu-u
i-ni-on
in-o-cu-la
i-no-dor/in-o-dor
i-no-pi-nat/in-o-pi-nat
in-sa-ţi-e-ta-te
in-scrip-ţi-o-na
in-som-ni-ac
in-stinc-tiv
in-sti-tu-ţi-o-na-li-za
in-su-bor-do-na-re/
in-sub-or-do-na-re
in-te-gra-mă
in-te-grist
in-te-rac-tiv/in-ter-ac-tiv
in-te-rac-ţi-u-ne/in-ter-ac-ţi-u-ne
in-te-ra-to-mic/in-ter-a-to-mic
in-te-ro-cea-nic/in-ter-o-cea-nic
in-ter-regn
in-te-ru-man/in-ter-u-man
in-te-rur-ban/in-ter-ur-ban
in-ter-vi-e-va-re
in-tras-pe-ci-fic/in-tra-spe-ci-fic
in-traş-co-lar/in-tra-şco-lar
in-tros-pec-tiv/in-tro-spec-tiv
in-tu-ba-ţi-e
i-nu-man/in-u-man
i-nun-da/in-un-da
i-nu-til/in-u-til
io-dat
io-dler
io-dop-si-nă/io-do-psi-nă
I-on
i-on
i-o-ni-an
i-o-niu
i-o-nos-fe-ră/i-o-no-sfe-ră
io-ta-cism
i-pe-ca-cua-na
i-po-di-a-con
i-ra-ki-an
i-ra-ni-an
is-che-mi-e
is-chi-on
is-chiu-zar
is-ma-i-liţi
i-ta-li-an
i-u-i
i-u-it
i-za-no-ma-li-c/iz-a-no-ma-li-e
i-zo-a-na-li-ză
i-zo-cli-nă
i-zo-ge-o-term
i-zo-hi-e-tă

Scanned with OKEN Scanner

i-zo-oc-tan
i-zos-pin/i-zo-spin
i-zos-po-ri-e/i-zo-spo-ri-e
i-zos-ta-zi-e/i-zo-sta-zi-e
i-zos-ter/i-zo-ster

Î

îm-bi-a
îm-pă-tri
îm-pli-ni
îm-po-tri-vi
î-na-dins/în-a-dins
î-na-in-te
î-na-mo-ra/în-a-mo-ra
î-na-poi/în-a-poi
î-na-u-ri/în-a-u-ri
î-na-vu-ţi/în-a-vu-ţi
î-nă-crea-lă/în-ă-crea-lă
î-nă-cri/în-ă-cri
î-năl-băs-tri/în-ăl-băs-tri
î-năl-bi/în-ăl-bi
î-năs-pri/în-ăs-pri
î-nă-un-tru
în-ca-dra-bil
în-coa-ce
în-con-ti-nu-u
în-cop-ci-a
în-co-vri-ga
în-de-a-ie-vea/în-dea-ie-vea
în-de-a-juns/în-dea-juns
în-de-a-proa-pe/în-dea-proa-pe
în-de-ob-şte
în-de-o-sebi
în-do-li-a
în-do-sa-ri-a
în-fe-u-da
în-fier-bân-ta
în-fi-in-ţa
în-găi-ma
în-ghi-ţi
în-gre-u-na
î-niep-ta/în-iep-ta
î-nier-ba/în-ier-ba
în-jun-ghi-a
în-jun-ghi-e-re
în-nă-di
în-nop-ta
în-se-ri-a
în-su-flc-ţi
în-şe-ua
în-şe-uăm
în-tra-ju-to-ra
în-tra-ri-pa
în-trar-ma
în-tra-u-ri
în-tre-o-lal-tă
în-vi-a
în-ză-uat
în-zdră-ve-ni

J

jack-pot
ja-cuz-zi
ja-guar
ja-i-nism

Ja-mai-ca
ja-mai-că
jam-bi-e-ră
jar-ti-e-ră
ja-vră
jert-fă
jert-fel-nic
ji-a-na
ji-clor
ji-ghi-u-ţă
ji-glă
jiu-ji-tsu
ji-vraj
joint-ven-ture
jon-gler
jo-vi-al
ju-că-ri-oa-ră
ju-di-ci-ar
ju-di-ci-os
ju-i-sa
jun-ghi-a
jun-ghi-e-re
ju-ni-oa-ră
ju-ni-or
ju-ris-con-sult
ju-riu
jur-na-li-er
jux-ta-pu-ne-re

K

ka-bili
ka-i-nit
kai-zer
Kam-pu-chia
kan-ti-an
ke-ny-an
ke-tchup
ki-bbu-tzuri
kie-se-rit
ki-lo-ci-clu
ki-lo-li-tru
ki-lo-me-tru
ki-me-ri-dgi-an
ko-blen-zi-an
koi-ne
Ku-wait/Ku-weit

L

la-bi-al
la-bi-o-den-tal
la-bi-rin-to-dont/la-bi-rint-o-dont
la-bi-um
la-bo-ri-os
La-bra-dor
la-ci-ni-at
la-cri-mă
lac-to-den-si-me-tru
lac-to-fruct
lac-tos-cop/lac-to-scop
la-cus-tru
la-gof-tal-mi-c/lag-of-tal-mi-e
la-gos-tom/la-go-stom
la-i-ci-za
lait-mo-tiv
la-mi-nec-to-mi-e/
la-min-ec-to-mi-e

Scanned with OKEN Scanner

lam-pi-on
lam-pre-tă
lan-ce-o-lat
land-graf
lan-dlord/land-lord
lands-knecht
land-şaft
Land-tag
la-o-ţi-an
la-pa-ros-cop/la-pa-ro-scop
la-pili
la-pis-la-zu-li
la-piţi
lap-top
la-rin-gec-to-mi-e
la-rin-gos-cop/la-rin-go-scop
lar-vă
las-sal-le-a-nism
lau-da-num
la-u-da-tiv
la-u-ra-ce-e
la-u-re-at
la-va-li-e-ră
la-voar
lă-i-cer/lă-vi-cer
lă-mâ-ioa-ră
lăn-ci-er
lă-u-da
lă-u-ruş-că
lă-u-tar
lă-vi-cioa-ră
le-a-li-ta-te
le-an-dru
le-ce-al
le-gi-u-ne
leish-ma-ni-o-ză
le-oai-că
leoar-că
le-o-nin
leor-bă-i
lep-tos-pi-ră/lep-to-spi-ră
les-bi-an
le-so-thi-an
le-şi-a-lă
let-con
leu-că
le-u-ce-mi-e
le-u-ci-nă
le-u-co-cit
le-u-com
le-ur-dă
le-vi-a-tan
le-vi-er
li-brar
li-cu-a-ţi-e
lif-ti-er
li-ghi-oa-nă
lim-fa-de-ni-e/limf-a-de-ni-e
lim-fan-gi-tă/limf-an-gi-tă
lin-ciu-ri
li-ne-al
lin-gual
lin-gvist
li-ni-a
li-ni-ar
li-ni-o-me-tru
li-no-le-at
li-no-le-um
li-pe-mi-e/lip-e-mi-e
li-pi-o-dol/lip-i-o-dol
li-po-i-do-ză
li-tar-gă/lit-ar-gă

Scanned with OKEN Scanner

li-ti-a-zic
li-ti-giu
li-tos-fe-ră/li-to-sfe-ră
li-tru
li-tu-a-ni-an
li-vra
li-zi-e-ră
lo-gi-ci-an
loi-sir
loi-tră
lom-bal-gi-e/lomb-al-gi-e
lom-bar-tro-ză/lomb-ar-tro-ză
lom-bos-ci-a-ti-că/
lom-bo-sci-a-ti-că
lor-nie-tă
lor-nion
lu-a-re
lu-bri-fi-ant
lu-ci-o-lă
lu-di-an
lu-dlow
lu-gu-bru
lu-mi-nos-che-mă/
lu-mi-no-sche-mă
lu-poai-că
lus-tra-ţi-e
lu-ti-er

M

ma-cai-ro-dus
ma-chi-a (vb.)
ma-chi-aj
ma-chia-ve-lic
ma-chi-e-re
ma-chi-eur
ma-cro-cos-mic
ma-cro-fag
ma-cros-cop/ma-cro-scop
ma-cros-por/ma-cro-spor
ma-cros-truc-tu-ră/
ma-cro-struc-tu-ră
ma-es-tru
ma-fi-e
ma-ga-zi-oa-ră
ma-gi-ci-an
mag-ne-tos-cop/mag-ne-to-scop
mag-ne-tos-ta-ti-că/
mag-ne-to-sta-ti-că
mag-ne-tos-tric-ţi-u-ne/
mag-ne-to-stric-ţi-u-ne
ma-ial
mai-că
ma-ies-tu-os
ma-ior
mais-tru
ma-la-cos-tra-ce-e/
ma-la-co-stra-ce-e
ma-la-dre-să/mal-a-dre-să
ma-le-a-bil
ma-le-o-lă
mal-nu-tri-ţi-e
ma-lo-nest/mal-o-nest
ma-lo-ni-lu-re-e/ma-lo-nil-u-re-e
mal-pra-xis
ma-mo-gra-fi-e
ma-na-ge-ri-al
man-ghi-er

Scanned with OKEN Scanner

ma-ni-a
ma-ni-ac
ma-ni-a-ment
ma-ni-e-rat
ma-ni-oc
ma-no-me-tri-e
ma-no-pe-ră/man-o-pe-ră
ma-nu-al
ma-nus-cris/ma-nu-scris
ma-o-ri
mar-cia-le
ma-ria-chi
ma-ri-jua-na
mar-mo-re-ean
mar-şa-ri-er/marş-a-ri-er
mar-şrut/marş-rut
ma-ru-fla-re
mas-to-i-di-an
ma-tla-sa
ma-tra-paz-lâc
ma-tri-co-lă
mau-so-leu
mă-du-vioa-ră
mă-năs-ti-oa-ră/mâ-năs-ti-oa-ră
măr-gi-oa-ră
mâ-năş-ter-gu-ră/mâ-nă-şter-gu-ră
mân-tu-i-tor
Med-gi-di-a
me-di-a
me-di-a-tic
me-di-o-cri-ta-te
me-ga-lo-za-ur
me-gas-co-pic/me-ga-sco-pic
me-gas-tar/me-ga-star
me-gi-eş
me-gohm/meg-ohm
me-gohm-me-tru/meg-ohm-me-tru
me-io-ză
me-iş-te
me-la-ne-mi-e/me-lan-e-mi-e
me-la-nu-ri-e/me-lan-u-ri-e
me-li-o-rist
me-lo-di-um
mel-şpaiz
me-o-ţi-an
mer-ce-o-log
me-si-a-nic
me-ta-cri-lat/met-a-cri-lat
me-ta-laz-best/me-tal-az-best
me-tal-de-hi-dă/met-al-de-hi-dă
me-tap-si-hic/me-ta-psi-hic
me-tas-ta-bil/me-ta-sta-bil
me-tas-ta-tic/me-ta-sta-tic
me-tas-ta-ză/me-ta-sta-ză
me-ta-tar-si-an
me-ta-zo-a-re
me-tem-psi-ho-ză
me-te-o-ro-gra-mă
me-te-o-ro-log
me-te-o-ru-ti-er
me-ti-o-ni-nă
me-to-ni-mi-e/met-o-ni-mi-e
me-to-no-ma-si-e/met-o-no-ma-si-e
me-zen-ce-fal/mez-en-ce-fal
me-zen-chim/mez-en-chim
me-zen-ter/mez-en-ter
me-zos-caf/me-zo-scaf
me-zos-fe-ră/me-zo-sfe-ră
me-zzo-so-pra-nă
mi-as-ma-tic

Scanned with OKEN Scanner

mi-as-te-ni-e
mia-un
mia-ut
mia-ză-zi
mi-cos-te-rol/mi-co-ste-rol
mi-cro-cip
mi-cro-fo-nist
mi-cro-fo-to-gra-fi-e
mi-cro-mo-le-cu-lă
mi-cro-o-biect
mi-crop-si-e
mi-cros-cop/mi-cro-scop
mi-cros-por/mi-cro-spor
mi-cros-truc-tu-ră/
mi-cro-struc-tu-ră
mi-cro-un-dă
mi-cro-zo-a-re
mic-san-dră
mi-e-li-nă
mi-e-li-tă
mi-e-lo-blast
mier-lă
mi-gra-ţi-e
mi-gre-nă
mij-loc
mi-li-on
mi-li-ţi-an
mi-ne-ri-a-dă
mi-nim
mi-no-ian
mi-no-lo-ghi-on
mi-nu-ţi-o-zi-ta-te
mi-oa-ră
mi-oar-că
mi-o-card
mi-o-cen
mi-o-gen
mi-o-pi-e
mi-san-dri-e/mis-an-dri-e
mis-cel-la-ne-a
miu-on
mi-zan-sce-nă/miz-an-sce-nă
mi-zan-trop/miz-an-trop
mlă-di-a
moa-rat
mo-de-li-er
mo-fluz
mof-tan-gioai-că
moi-mi-ţă
moi-nă
mo-le-ti-e-ră
mo-ni-li-o-ză
mo-no-blep-si-e
mo-no-clu/mon-o-clu
mo-no-di-e/mon-o-di-e
mo-nof-tong/mo-no-ftong
mo-no-graf
mo-nop-ter/mo-no-pter
mo-nos-cop/mo-no-scop
mo-nos-perm/mo-no-sperm
mo-nos-tih/mo-no-stih
mo-nos-tro-fă/mo-no-stro-fă
mo-no-xid/mon-o-xid
mo-no-xil/mon-o-xil
mon-se-nior
mon-stru
mont-mo-ri-llo-nit
mo-ri-a
mo-ri-on
mo-riş-că
mor-ti-e-ră
mo-to-fle-te

Scanned with OKEN Scanner

mo-vi-o-lă
mo-za-ic
mu-a-bil
mu-chi-e
mu-chi-er
mu-cles
mu-co-i-ti-nă
mul-ti-func-ţi-o-nal
mu-tu-al
mu-ze-al
mu-ze-e
mu-zi-ci-an
mu-zi-co-gra-fi-e

N

na-ceal-nic
na-cru
na-di-cean-că
na-do-lean-că
naf-ti-la-mi-nă/naf-til-a-mi-nă
na-gai-că
na-hlap
na-ia-dă
na-i-vi-ta-te
na-mia-ză/nă-mia-ză
nar-ci-si-ac
na-ţi-o-nal
na-u-fra-gi-a
na-u-ma-hi-e
na-u-ru-an
na-u-tic
na-vis-fe-ră/na-vi-sfe-ră
na-vlo-si
nă-ier
nă-i-mi
nă-pras-nic
nă-să-u-dean
nă-u-tiu
ne-a-ca-de-mic
ne-a-fi-li-at
nea-oş
ne-con-ven-ţi-o-nal
ne-cro-fil
ne-cro-po-lă
ne-crop-si-e
nec-ta-rii
ne-drept
ne-flă
ne-fos-cop/ne-fo-scop
ne-frec-to-mi-e
ne-fript
ne-fri-tă
ne-fros-cle-ro-ză/ne-fro-scle-ro-ză
ne-ga-tos-cop/ne-ga-to-scop
ne-grea-lă
ne-gro-id
Ne-gru-zzi
nei-cu-lean
ne-i-den-ti-fi-cat
ne-o-li-be-ral
ne-o-pla-zi-e
ne-os-to-it
ne-po-lu-ant
ne-so-ci-a-bil
nes-ta-bil/ne-sta-bil
nes-tă-vi-lit/ne-stă-vi-lit
nes-tin-ghe-rit/ne-stin-ghe-rit

Scanned with OKEN Scanner

nes-tră-mu-tat/ne-stră-mu-tat
neş-ti-in-ţi-fic/ne-şti-in-ţi-fic
neş-ti-re/ne-şti-re
neş-ti-u-tor/ne-şti-u-tor
ne-tre-bu-in-cios
neu-mă
ne-u-ro-log
neus-ton
ne-u-tron
ne-vral-gic
ne-vrec-to-mi-e
ne-vro-pat
new-yor-kez
ni-a-ga-ră
ni-ca-ra-gu-an
ni-crom
nim-bos-tra-tus/nim-bo-stra-tus
nim-fe-a-ce-e
ni-o-bit
ni-o-biu
nis-fi-a
no-bi-li-ar
noc-tam-bul/noct-am-bul
no-marh/nom-arh
no-mo-gra-mă
no-na-ge-nar
non-eu
no-ra-dre-na-li-nă/
nor-a-dre-na-li-nă
nor-ve-gi-an
no-ţi-o-nal
no-uar
nu-cle-on
nun-ţiu
nu-tri-e
nu-tri-ţi-o-nist

O

ob-ci-nă
o-be-di-ent
o-biect
o-biec-tiv
o-blic
o-bli-ga-ţi-u-ne
o-blo-jea-lă
o-blon
o-blu
o-bo-vat/ob-o-vat
o-braz
o-bro-ci
ob-scen
ob-scur
ob-se-si-o-nal
ob-ste-tri-că
ob-stru-ant
ob-şte
ob-tu-zun-ghic/ob-tuz-un-ghic
o-cean
o-cea-no-gra-fi-e
o-cea-no-log
o-clu-zi-e
o-de-on
o-di-ni-oa-ră
o-don-tal-gi-e/o-dont-al-gi-e
o-dras-lă
o-fi-ci-a
o-fi-ci-os
o-fi-ciu
o-fi-u-ri-dă
o-fran-dă

Scanned with OKEN Scanner

of-said
of-tal-mos-cop/of-tal-mo-scop
o-glin-dă
ohm-me-tru
oi-co-ni-mi-e/oic-o-ni-mi-e
oi-cu-me-na
oi-di-um
o-iş-te
o-lea-că
o-le-a-ce-e
o-le-a-gi-nos
o-lean-dra
o-le-at
o-le-um
o-li-gan-tro-pi-e/o-lig-an-tro-pi-e
o-li-garh/o-lig-arh
o-li-go-ci-te-mi-e/
o-li-go-cit-e-mi-e
o-li-gu-ri-e/o-lig-u-ri-e
o-ma-gi-a
o-me-o-ză
om-le-tă
om-nis-ci-ent/om-ni-sci-ent
o-mo-ni-mi-e/om-o-ni-mi-e
o-mor-ga-nic/om-or-ga-nic
o-mu-cid/om-u-cid
onc-tu-os
o-no-ma-si-o-lo-gic
o-os-fe-ră/o-o-sfe-ră
o-os-por/o-o-spor
o-pa-it
o-pi-a-ceu
o-pi-at
o-pi-o-man
o-piu
o-plean
o-pro-briu
op-ti-ci-an
opt-spre-ze-ce
opt-zeci
op-ţi-o-nal
o-re-a-dă
o-re-ion
or-gi-ac
ori-şi-cât
or-ni-top-ter/or-ni-to-pter
or-ti-co-nos-cop/or-ti-co-no-scop
or-top-ter/or-to-pter
or-top-tic/ort-op-tic
or-tos-co-pic/or-to-sco-pic
or-tos-ta-tic/or-to-sta-tic
o-sârd-nic
os-ci-la-to-riu
os-ci-lo-me-tri-e
o-si-a-nic
os-mi-ri-diu/osm-i-ri-diu
os-pi-ciu
os-te-al-gi-e
os-te-o-plas-ti-e
o-şean
o-tal-gi-e/ot-al-gi-e
o-trea-pă
o-ţi-os
o-val-bu-mi-nă/ov-al-bu-mi-nă
o-va-ţi-o-na
o-vo-i-dal
o-vos-cop/o-vo-scop
o-vre-iesc
o-xi-a-cid
o-xi-ton
o-xi-ur
o-zo-nos-fe-ră/o-zo-no-sfe-ră

Scanned with OKEN Scanner

pa-ci-ent
pa-ci-fic
pa-ciu-li
pais-pre-ze-ce/pai-spre-ze-ce
pa-la-uan
pa-la-vra-giu
pa-le-o-an-tro-po-log
pa-le-os-lav/pa-le-o-slav
pa-les-ti-ni-an
pa-li-a-tiv
pal-li-um
pa-na-ghi-ar
pa-na-me-ri-can/pan-a-me-ri-can
pa-na-rab/pan-a-rab
pa-na-te-na-ic/pan-a-te-na-ic
pa-ne-le-nic/pan-e-le-nic
pa-ne-le-nism/pan-e-le-nism
Pa-nev-ghe-ni-a Sa/
Pan-ev-ghe-ni-a Sa
pan-gli-că
pa-ni-er
pa-nis-la-mism/pan-is-la-mism
pa-nof-tal-mi-e/pan-of-tal-mi-e
pa-nop-tic/pan-op-tic/
pa-nop-ti-cum/pan-op-ti-cum
pa-no-ra-mă
pa-nor-to-dox/pan-or-to-dox
Pan-to-cra-tor
pan-top-to-ză/pan-to-pto-ză
pa-nu-ni-o-nal/pan-u-ni-o-nal
pa-pi-on
pa-pri-caş
pa-pu-aş
pa-ra-a-ce-tal-de-hi-dă/
pa-ra-a-cet-al-de-hi-dă
pa-ra-cli-nic
pa-ra-dai-să
pa-ra-fa-zi-e/par-a-fa-zi-e
pa-ra-for-mal-de-hi-dă/
pa-ra-form-al-de-hi-dă
pa-ra-fras-tic
pa-ra-glo-bi-nă
pa-ra-gra-fi-e
pa-ra-gua-yan
pa-ram-ne-zi-e/par-am-ne-zi-e
pa-ras-cân-tei/pa-ra-scân-tei
pa-ra-va-lan-şă/par-a-va-lan-şă
pa-ra-xi-al/par-a-xi-al
pa-ren-te-ral/par-en-te-ral
pa-res-te-zi-e/par-es-te-zi-e
pa-ri-or
pa-ri-zi-an
pa-ro-don-to-ză/par-o-don-to-ză
pa-ro-nim/par-o-nim
pa-ro-no-ma-si-e/par-o-no-ma-si-e
pa-ro-no-ma-ză/par-o-no-ma-ză
pa-ro-re-xi-e/par-o-re-xi-e
pa-ros-mi-e/par-os-mi-e
pa-ro-xi-ton/par-o-xi-ton
pa-si-en-ţă
pas-poal
paş-li
pa-şop-tist/paş-op-tist
pa-ti-noar
pa-tog-no-mo-nic/
pa-to-gno-mo-nic
pa-tru

Scanned with OKEN Scanner

pa-trun-ghiu-lar
pau-că
pa-u-li-a-nă
pau-per
pa-u-şal
pa-u-ză
pa-voaz
paz-van-to-glu/paz-vant-o-glu
pă-ioa-ră
pă-li-ur
păl-ti-or
pă-tla-gi-nă
pă-trar
pâr-ghi-e
pâs-lă
pe-ce-tlu-it
pe-di-a-tră
pe-dos-fe-ră/pe-do-sfe-ră
pe-gră
pe-hli-van
pe-i-sa-gist
pe-i-saj
pe-la-gos-cop/pe-la-go-scop
pe-la-gră
pe-ni-cil-li-um
pe-nin-su-lar/pen-in-su-lar
pe-nin-su-lă/pen-in-su-lă
pen-ta-tlon/pent-a-tlon
pe-nul-tim/pen-ul-tim
pe-num-bră/pen-um-bră
pe-o-naj
pe-ra-cid/per-a-cid
per-cu-si-u-ne
pe-remp-to-riu
pe-rip-ter/pe-ri-pter
pe-ris-cop/pe-ri-scop
pe-ris-fe-ră/pe-ri-sfe-ră
pe-ris-perm/pe-ri-sperm
pe-ris-tal-ti-că/pe-ri-stal-ti-că
pe-ris-til/pe-ri-stil
per-me-a-bil
per-mi-si-u-ne
pe-ro-ra-ţi-e/per-o-ra-ţi-e
pe-ro-xid/per-o-xid
per-pe-tu-u
per-si-flant
per-su-a-da
pe-ru-chi-e-ră
pe-tli-ţă
pe-tri-fi-ca-ţi-e
pe-tro-chi-mi-e
pe-tro-du-ros-cop/
pe-tro-du-ro-scop
pi-a-ni-nă
pia-nis-si-mo
pi-a-nist
pia-no
pi-chi-ri
pi-cioi-că
pic-to-ri-al
pie-di-că
pie-din
pi-e-li-tă
pi-e-mi-e
pie-mont
pie-tà
pi-e-tin
pi-e-ton
pie-trar
pie-troi
pie-zo-e-lec-tric
pie-zo-me-tru

Scanned with OKEN Scanner

pi-le-at
Pi-llat
pi-na-cle
pi-ni-on
pi-o-ni-er
pi-o-ni-e-ră
pi-ra-nha
pi-ro-gra-vu-ră
pi-ros-caf/pi-ro-scaf
pi-ros-fe-ră/pi-ro-sfe-ră
pi-ros-tat/pi-ro-stat
pi-soar
pi-te-can-trop/pi-tec-an-trop
pi-ua
pi-uar
piu-ne-ză/pio-ne-ză
piu-re
pi-u-ri-e
pla-co-dont/plac-o-dont
pla-gi-os-tom/pla-gi-o-stom
pla-nis-fe-ră/pla-ni-sfe-ră
pla-nor-bis/plan-or-bis
pla-u-zi-bil
pla-yer
ple-be-ian
ple-cop-ter/ple-co-pter
ple-ia-dă
pleoa-pă
ple-o-nasm
ple-u-rop-ne-u-mo-ni-e/
ple-u-ro-pne-u-mo-ni-e
ple-u-ros-cop/ple-u-ro-scop
ple-xi-glas
pli-o-cen
ploa-ie
plo-ier
plu-mi-e-ră
plu-to-cra-tic
plu-to-ni-er
plu-vi-os-cop/plu-vi-o-scop
pne-u-ma-tic
pne-u-mo-lo-gi-e
poan-son
poan-so-na-re
po-di-um
po-et
po-e-zi-oa-ră
po-grom
poi-chi-lo-term
po-la-ris-cop/po-la-ri-scop
po-li-cris-ta-lin
po-li-e-dru
po-li-flor
po-li-plo-i-di-e
po-li-soar
po-lis-til/po-li-stil
po-li-u-re-ta-nic
pom-pe-ian
pom-pi-er
pon-to-ni-er
po-roi-nic
por-tar-mă/port-ar-mă
por-ta-vi-on/port-a-vi-on
port-ba-gaj
port-be-be
por-tu-neal-tă/port-u-neal-tă
port-vi-zit
po-se-si-e
pos-tlu-diu/post-lu-diu
post-to-ta-li-tar
post-ver-bal
po-şoar

Scanned with OKEN Scanner

po-tlog
po-tlo-gă-ri
po-triv-nic
po-vi-dlă
prea-cu-rat
pre-emp-ţi-u-ne
pre-fa-bri-ca-re
pre-nup-ţi-al
pre-se-tu-pă/pres-e-tu-pă
pre-sos-tat/pre-so-stat
pres-pa-pier
prim-or-di-al
pri-o-rat
pro-cla-ma
prog-na-tism/pro-gna-tism
pro-iect
pro-mis-cu-u
promp-ter
pro-nos-port/pro-no-sport
pro-pa-ro-xi-ton/pro-par-o-xi-ton
pro-pe-deu-ti-că
pros-ce-nium/pro-sce-nium
pros-cri-e/pro-scri-e
pros-pect
pros-ter-na
pros-til/pro-stil
pro-tac-ti-niu/prot-ac-ti-niu
pro-ta-mi-nă/prot-a-mi-nă
pro-tar-gol/prot-ar-gol
pro-to-di-a-con
pro-top-salt/pro-to-psalt
pro-tos-tea/pro-to-stea
pro-to-xid/prot-o-xid
pro-to-zo-a-re
prou-dho-nis-tă
pro-za-ic
pro-za-u-ri-eni
prun-cu-ci-de-re/prunc-u-ci-de-re
prunc-şor
pse-u-dar-tro-ză/pse-ud-ar-tro-ză
pse-u-do-dip-ter/pse-u-do-di-pter
pse-u-dom-ne-zi-e/
pse-u-do-mne-zi-e
pse-u-do-ne-vrop-ter/
pse-u-do-ne-vro-pter
psi-ha-na-list/psih-a-na-list
psi-has-te-ni-e/psih-as-te-ni-e
psi-hi-a-tră
pso-ri-a-zis
pte-ra-no-don/pter-an-o-don
pti-a-li-nă
pu-bli-cist
punc-ta-ve-raj/punct-a-ve-raj
punc-tu-al
punc-ţi-e
pust-nic
pu-tres-cent
pu-tre-zi (vb.)

Q

qua-dri-vi-um
quaes-tor
qua-sar
quat-tro-cen-to
que-chu-a
que-tzal
qui-pro-quo
quis-ling

Scanned with OKEN Scanner

ra-bi-at
ra-bla-gi
ra-chi-er
ra-clă
ra-di-o
ra-di-o-e-mi-si-e
ra-di-os-co-pic/ra-di-o-sco-pic
ra-di-os-ta-ţi-u-ne/
ra-di-o-sta-ţi-u-ne
ra-di-os-tea/ra-di-o-stea
ra-di-o-te-les-cop/ra-di-o-te-le-scop
ra-diu
ra-hi-di-an
ra-ion
ra-liu
ram-bleu
ra-va-giu
ra-vi-o-li
ră-dă-u-ţean
ră-sa-lal-tă-ieri/răs-a-lal-tă-ieri
răs-cro-ia-lă
răş-chi-a
re-ac-tan-ţă
re-a-gra-va-re
re-an-ga-ja
re-a-tri-bu-i
re-be-li-u-ne
re-ca-mi-er
re-ci-cla
re-ci-proc
re-cla-mant
re-con-ver-si-e
re-crut
rec-vi-em
re-demp-ţi-u-ne
re-di-men-si-o-na
re-flec-ţi-e
re-fle-xi-e
re-fu-gi-e-re
re-geal
re-gle-tă
re-gret
re-hi-dra-ta-re
Reichs-tag
re-i-fi-ca-re
re-i-te-ra
re-i-te-ra-tiv
re-în-ma-tri-cu-la
re-la-ţi-o-na
re-ma-ia
re-ma-ni-a
re-mi-zi-er
re-ne-go-ci-e-re
re-os-pă-lă-tor/re-o-spă-lă-tor
re-os-tat/re-o-stat
re-os-tric-ţi-u-ne/re-o-stric-ţi-u-ne
re-pa-us
re-play
re-pre-zen-ta-bil
re-print
re-pro-fi-la-re
re-pu-di-a
res-ci-zi-u-ne/re-sci-zi-u-ne
res-cri-e/re-scri-e
res-cript/re-script
re-sorb-ţi-e
re-spi-ra
res-ta-bi-li/re-sta-bi-li

Scanned with OKEN Scanner

res-ti-tu-i
res-trân-ge/re-strân-ge
res-tric-tiv
res-trin-gent
re-tran-smi-si-e/re-trans-mi-si-e
re-tro-ac-tiv
re-trog-na-tism/re-tro-gna-tism
re-tros-pec-tiv/re-tro-spec-tiv
re-tros-pec-ţi-e/re-tro-spec-ţi-e
re-tros-ter-nal/re-tro-ster-nal
re-ve-li-on
re-zi-den-ţi-at
re-zi-li-a-bil
ri-di-chioa-ră
ri-flu-i-re
ri-nal-gi-e/rin-al-gi-e
ri-nen-ce-fal/rin-en-ce-fal
ri-no-plas-ti-e
ri-nos-cop/ri-no-scop
ri-tu-al
ri-vi-e-ră
ri-zos-fe-ră/ri-zo-sfe-ră
ro-chi-e
ro-cker
ro-dan-hi-dric/rod-an-hi-dric
ro-iş-te
ro-ta-print
ro-to-tran-sla-ţi-e/ro-to-trans-la-ţi-e
ro-tring/rot-ring
ro-uă
ro-vi-nie-tă
ro-zalb/roz-alb
ruc-sac
ru-i-na
ru-i-na-re
rum-ba-tron
Ru-sso
ru-ti-er
ru-xan-dră

S

sa-bi-e
sa-blant
sa-cra-li-ta-te
sa-cris-ti-e
sa-crum
sa-fran
sai-de-car
sa-i-giu
sa-li-ci-la-mi-dă/sa-li-cil-a-mi-dă
sal-mi-ac
sal-pe-tru
sa-lu-bru
salv-con-duct
salv-gar-da
sa-miz-dat/sam-iz-dat
sa-mo-an
sanc-ti-fi-ca-re
sanc-tu-ar
sanc-ţi-o-na
sand-vici/send-viş
sang-vin
sa-pro-pe-lic
sa-ra-i-li-e
sar-cos-po-ri-di-o-ză/sar-co-spo-ri-di-o-ză
sa-ţi-e-ta-te

Scanned with OKEN Scanner

sa-u-lă
sa-u-nă
sa-u-ri-eni
sa-van-tlâc/sa-vant-lâc
sa-vo-ni-e-ră
să-hăi-dac
sân-zi-a-nă
sche-lă-lă-ia-lă
sche-u-na
sci-fo-zo-a-re
scin-ti-graf
scin-tis-ca-no-graf/
scin-ti-sca-no-graf
sci-o-gra-fi-e
sci-zi-u-ne
scle-rof-tal-mi-e/scler-of-tal-mi-e
scle-ros-cop/scle-ro-scop
sco-li-o-ză
sco-po-la-mi-nă/sco-pol-a-mi-nă
scua-mă
sculp-tu-ră
se-an-ţă
se-di-ţi-os
se-gre-ga-re
sei-gnet-to-e-lec-tri-ci-ta-te
sei-men
sei-ner
se-is-mo-graf
se-is-mos-cop/se-is-mo-scop
se-iş
se-le-nos-tat/se-le-no-stat
sel-fac-tor/self-ac-tor
sel-fin-duc-ţi-e/self-in-duc-ţi-e
se-ma-si-o-log
se-mi-ag-nos-tic/se-mi-a-gnos-tic
se-mi-o-fi-ci-al
se-mis-pa-ţiu/se-mi-spa-ţiu
se-ni-or
sen-si-to-me-tri-e
sen-zu-al
sep-tu-a-ge-nar
sep-tu-or
se-quo-ia
se-ras-chier
se-ri-gra-fi-e
ser-ma-ia
se-ro-di-ag-nos-tic/
se-ro-di-a-gnos-tic
se-ru-mal-bu-mi-ne/
se-rum-al-bu-mi-ne
ser-vi-e-tă
ser-vo-di-rec-ţi-e
se-ta-ve-raj/set-a-ve-raj
sex-tu-or
sex-tu-plu
se-xu-al
sfe-no-i-dal
sfe-ro-i-dal
sfinc-şii
sfinc-te-rec-to-mi-e/
sfinc-ter-ec-to-mi-e
si-a-mez
si-ca-i-ţă
si-e-nit
si-ep-tru
si-gi-liu
si-hlă
si-li-cios
si-lo-xid/sil-o-xid
sil-vos-te-pă/sil-vo-ste-pă
sim-bi-o-ză
si-mi-an

Scanned with OKEN Scanner

si-mo-ni-ac
sim-pa-tec-to-mi-e/
sim-pat-ec-to-mi-e
sim-po-zi-on
simp-tom
si-na-iot
si-nan-trop/sin-an-trop
si-nar-hi-e/sin-ar-hi-e
si-nar-mo-nism/sin-ar-mo-nism
si-nar-tro-ză/sin-ar-tro-ză
sin-cro-nos-cop/sin-cro-no-scop
si-no-nim/sin-o-nim
si-nop-tic/sin-op-tic
sin-te-a-ze
si-nu-ci-de-re/sin-u-ci-de-re
si-nu-os
si-nu-so-i-dal
si-o-nism
sme-di-or
smith-so-nit
so-ci-al
so-ci-ni-an
so-ci-o-go-ni-e
soi-ta-riu
so-le-ar
sol-sti-ţi-al
so-lu-tre-ean
so-mi-e-ră
som-nam-bul/somn-am-bul
somp-tu-os
so-si-e-ră
spar-ring-part-ner
spar-ta-chi-a-dă
spe-ci-al
spe-ci-os
spec-tros-cop/spec-tro-scop
spin-ta-ris-cop/spin-ta-ri-scop
sple-nec-to-mi-e/splen-ec-to-mi-e
spon-da-ic
spon-gi-os
spo-ran-gi-for
spo-ro-zo-ar
sports-men
sprin-kler
spu-mi-e-ră
sta-di-al
sta-diu
sta-ni-ol
sta-tis-ti-ci-an
sta-tu-a
sta-tu-e-tă
sta-u-ro-lit
sta-vro-pi-gi-ac
stâlp-nic
ste-ap-si-nă
ste-a-rat
ste-a-ric
ste-a-tit
ste-a-to-ză
stea-ua
ste-go-za-ur
ste-no-gra-fi-e
ste-ra-di-an
ste-re-os-cop/ste-re-o-scop
ste-re-os-ta-ti-că/ste-re-o-sta-ti-că
ster-no-cle-i-do-mas-to-i-di-an
ste-tos-cop/ste-to-scop
stin-ghi-e
stoi-chi-o-me-tric
sto-i-cism
sto-mal-gi-e/stom-al-gi-e
sto-va-i-nă

Scanned with OKEN Scanner

Stra-di-va-ri-us
stra-tos-fe-ră/stra-to-sfe-ră
stra-tos-tat/stra-to-stat
stră-chi-oa-ră
stro-bos-cop/stro-bo-scop
stu-di-o
stur-lui-ba
su-bes-ti-ma/sub-es-ti-ma
su-biect
su-biec-ti-vism
su-bli-ni-a/sub-li-ni-a
su-bo-fi-ţer/sub-o-fi-ţer
sub-si-di-ar
sub-su-oa-ră
su-bu-ni-ta-te/sub-u-ni-ta-te
su-fi-ci-ent
su-fleor
su-flet
su-fra-ge-ri-e
su-gru-ma
su-i-cid
sul-fa-mi-dă/sulf-a-mi-dă
sulf-hi-dric
su-pe-ran-gu-lar/su-per-an-gu-lar
su-per-flu-u
su-pe-ri-co-nos-cop/
su-per-i-co-no-scop
su-pi-e-ră
su-ple-a
su-pli-ni
su-plu
su-pra-a-glo-me-rat
su-pra-do-tat
su-pra-do-ză
su-pra-re-al
su-pras-trat/su-pra-strat
su-pras-truc-tu-ral/
su-pra-struc-tu-ral
su-pre-ma-ţi-e
su-ti-en

Ş

şa-i-daj
şais-pre-ze-ce/şai-spre-ze-ce
şa-lu-ti-er
şa-mo-ti-er
şa-pi-ro-graf
şap-tes-pre-ze-ce/şap-te-spre-ze-ce
şa-ri-aj
şar-ni-e-ră
şar-pi-e
şei-tan
şer-be-ti-e-ră
şe-ru-i-tor
şe-u-li-ţă
şe-va-li-e-ră
şe-vi-ot
şi-fo-ni-er
şo-ti-e
şpe-ra-clu
şprai-ţu-i
ştau-fer
ştioal-fă/ştoar-fă
ştioal-nă
ştio-bâlc
şu-i-ţă

Scanned with OKEN Scanner

ta-bi-e
ta-bi-et
ta-bi-e-tliu/ta-bi-et-liu
ta-blo-id
tac-ti-ci-an
ta-hi-graf
ta-hip-ne-e/ta-hi-pne-e
ta-his-cop/ta-hi-scop
ta-his-tos-cop/ta-his-to-scop
tai-fet
tai-fun
tai-ga
talc-şist
ta-li-an
ta-li-o-nic
tam-buchi
tan-ti-e-mă
tan-za-ni-an
ta-pi-o-că
ta-ris-fat
ta-rot
tar-si-o-i-de-e
tas-ti-e-ră
ta-tu-a
tau-ma-turg
ta-u-rin
ta-u-ro-ce-fal
ta-u-ro-co-lic
ta-u-ro-ma-hi-e
ta-u-to-cro-nă
ta-u-to-fo-ni-e
ta-u-to-lo-gic
ta-u-to-me-ri-e
ta-xo-di-a-ce-e

tă-blu-it
tăl-gi-or
târg-şor
tea-tra-li-ta-te
te-de-um
te-lal-gi-e/tel-al-gi-e
te-lan-gi-ec-ta-zi-e/
tel-an-gi-ec-ta-zi-e
te-le-ast
te-le-a-u-to-graf
te-le-ci-ne-ast
te-le-di-a-fo-ni-e
te-le-o-biec-tiv
te-le-o-lo-gic
te-le-or-mă-nean
te-le-os-te-eni
te-les-ca-un/te-le-sca-un
te-les-chi/te-le-schi
te-les-cop/te-le-scop
te-les-crip-tor/te-le-scrip-tor
te-le-shop-ping
te-les-pec-ta-tor/te-le-spec-ta-tor
te-le-vi-zi-u-ne
te-ni-a-ză
te-nis-men
te-nis-me-nă
te-or-bă
te-ref-ta-lic/te-re-fta-lic
ter-mi-o-ni-că/term-i-o-ni-că
ter-mis-tor
ter-mo-ca-u-ter
ter-mo-i-zo-la-ţi-e
ter-mos-cop/ter-mo-scop
ter-mos-fe-ră/ter-mo-sfe-ră

Scanned with OKEN Scanner

ter-mos-ta-bil/ter-mo-sta-bil
ter-mos-tat/ter-mo-stat
ter-mos-te-ri-li-za-re/
ter-mo-ste-ri-li-za-re
ter-ni-on
ter-ţi-ar
ter-ţi-o
tes-tos-te-ron/tes-to-ste-ron
te-ti-e-ră
te-tra-che-nă
te-trap-ter/te-tra-pter
te-trarh
te-tra-tlon
te-trea
te-tro-dă
teu-gă
te-ur-gi-e
te-u-ton
ti-a-ră
ti-chi-u-ţă
tic-sit
ti-li-a-ce-e
ti-o-al-co-ol
ti-o-car-ba-mi-dă/
ti-o-carb-a-mi-dă
ti-o-ci-a-nat
ti-o-u-re-e
ti-ra-li-or
ti-re-o-trop
ti-ro-i-dec-to-mi-e/
ti-ro-id-ec-to-mi-e
ti-ro-xi-nă/tir-o-xi-nă
ti-traj
toa-le-tă
toas-ta
to-ki-ot
to-mo-graf
to-po-nim/top-o-nim
to-re-a-dor
to-re-u-ti-că
tor-to-ni-an
tra-he-os-co-pi-e/tra-he-o-sco-pi-e
trai-lă
trai-ler
tran-sal-pin/trans-al-pin
tran-sa-mi-na-re/trans-a-mi-na-re
tran-sa-tlan-tic/trans-a-tlan-tic
trans-bor-da
trans-cal-cu-la-re
trans-car-pa-tin
trans-ca-u-ca-zi-an
trans-cen-de
trans-cen-dent
tran-scri-e
tran-sfron-ta-li-er/
trans-fron-ta-li-er
tran-sgre-sa/trans-gre-sa
tran-sil-vă-nean
tran-sla-tor/trans-la-tor
tran-sli-te-ra/trans-li-te-ra
tran-spi-ra
trans-se-xu-al
tran-zac-ţi-e/tranz-ac-ţi-e
trau-le
trau-ler
trau-ma-tic
trau-ma-ti-zant
trau-mă
tră-is-ti-oa-ră
treis-pre-ze-ce/trei-spre-ze-ce
tri-an-dră
tri-an-gu-lar

Scanned with OKEN Scanner

tri-a-tlon
tri-cop-te-re/tri-co-pte-re
tri-e-rarh
tri-e-ta-no-la-mi-nă/
tri-e-ta-nol-a-mi-nă
tri-plet
tri-po-li
tris-te-a-ri-nă/tri-ste-a-ri-nă
tri-vi-um

tro-i-ţă
tro-po-pa-u-ză
tro-pos-fe-ră/tro-po-sfe-ră
tro-tuar
trun-chi-a
trun-chi-e-re
tung-sten
tu-ro-ni-an
tu-va-lu-an

Ţ

ţi-clean
ţic-ni (vb.)
ţin-ta-u-ră
ţi-u-i (vb.)

ţi-u-it
ţi-vli
ţu-haus

U

u-bi-cu-i-ta-te
u-crai-nea-nă
ui-mă
u-le-ia
ul-tra-de-mo-crat
ul-tras-curt/ul-tra-scurt
ul-tra-se-cret
um-laut
un-ci-al
un-ghi-e
un-ghi-oa-ră
un-gu-ent

u-ni-o-nist
u-ni-se-xu-at
unt-de-lemn
ur-ce-ol
u-re-o-me-tru
u-re-tros-cop/u-re-tro-scop
u-ri-ce-mi-e
u-ros-co-pi-e/u-ro-sco-pi-e
u-şi-er
u-vi-ol
u-vri-er
u-zu-al

V

va-cu-i-ta-te
va-cu-o-lar
va-cu-um

va-ri-a-ţi-u-ne
vă-pa-i-ţă
vâl-cioa-ră

Scanned with OKEN Scanner

vârst-nic
ve-las-trai/ve-la-strai
ve-ne-zu-e-le-an
ver-si-u-ne
ve-se-lior
ves-ti-ar
vi-a-duct
via-ţă
vi-ci-a
vi-ci-os
vi-de-o-clip
vi-de-o-fon
vi-e-rea-să
vi-e-rit
vi-et-na-mez
vie-ţu-i
vie-zu-re
vi-nars/vin-ars
vin-ci-er
vi-nie-tă
vi-o-la-ceu
vi-re-mi-e/vir-e-mi-e
vir-tu-al
vir-tu-os
vis-ti-er
vi-van-di-e-ră
vi-vi-a-nit
vi-zi-e-ră
vi-zu-al
vla-vi-e
voa-la
voa-lu-ră
vo-li-e-ră
vraiş-te
vre-o-da-tă
vre-o-di-ni-oa-ră
vu-i-tor

W

watt-me-tru
wat-tor-me-tru/watt-or-me-tru
wee-kend/week-end
wer-fe-ni-an
west-fa-li-an
wi-di-a
wron-ski-an
wür-mi-an

X

xan-top-si-e/xant-op-si-e
xe-rof-tal-mi-e/xer-of-tal-mi-e
xi-lo-gra-fi-e
xi-lo-gra-vu-ră

Y

ya-tren
yor-ki-an

Scanned with OKEN Scanner

za-ia-fet
zai-că
zai-coi
za-i-flâc
za-i-rez
za-pa-te-a-do
zap-ci-a-lă
zap-ci-e-ri-e
zăi-tin
ză-lă-uan-că
ze-a-mil
zeug-mă
zi-gos-por/zi-go-spor
zin-co-graf
zna-mi-e
zo-di-ac
zo-i-zit
zo-op-si-ho-lo-gi-e/
zo-o-psi-ho-lo-gi-e
zo-os-por/zo-o-spor
zo-os-po-ran-ge/zo-o-spo-ran-ge
zo-ro-as-trism
zu-gră-vi (vb.)
zu-li-ar

3.5. Erori din omisiunea semnelor ortografice

*– Zii să tacă!/– **Zi-i** să tacă!*
*Sa dus la teatru./**S-a** dus la teatru.*
*– Şi capul eu retezaţi-l voi!/– Şi capul eu **reteza-ţi-l-voi!***
*– Alexandre, puneţi cărţile în ghiozdan!/– Alexandre, **pune-ţi** cărţile în ghiozdan!*

3.6. Folosirea greşită a semnelor ortografice

*Î-ţi spun pentru ultima oară./**Îţi** spun pentru ultima oară.*
*Devin-o consilierul meu!/**Devino** consilierul meu!*
*Delta-Dunării/**Delta Dunării***
*– Băieţi, pune-ţi cărţile în ghiozdan!/ – Băieţi, **puneţi** cărţile în ghiozdan!*

3.7. Tabloul semnelor ortografice

1. Blancul (spaţiul liber/pauza dintre cuvinte) este semnul de delimitare şi separare a cuvintelor vecine sau a elementelor componente ale unor cuvinte compuse. Dacă blancul nu apare, respectivele cuvinte sau elemente componente se scriu ori legat, ori cu cratimă.

Scanned with OKEN Scanner

Blancul traduce grafic pauza care separă, în vorbire, aceste cuvinte sau componente. El diferenţiază, în scris, unele omofone (*deodată, de odată, de o dată*; *nici un, nicium*).

La compusele alcătuite din/şi din iniţiale, blancul poate înlocui punctul (ca semn ortografic). Dar, în acele contexte, din necesităţi practice, se preferă astăzi renunţarea şi la punct, şi la blanc. Blancul este însă prezent şi la folosirea unora dintre celelalte semne ortografice, dar şi la folosirea semnelor de punctuaţie, când el precedă/succedă/şi precedă, şi succedă respectivele semne. De aceea, la acele semne ortografice/de punctuaţie veţi găsi şi precizări referitoare la folosirea sau la nefolosirea blancului.

2. Cratima (liniuţa de unire/liniuţa de despărţire) este semnul ortografic cu cele mai multe funcţii şi, implicit, cu cea mai mare frecvenţă în scriere. Folosirea ei are caracter permanent (*floarea-soarelui*) sau accidental (*de acum, de-acum*; *pe acolo, pe-acolo*).

Atenţie! Cratima se foloseşte între cuvinte sau în interiorul unui cuvânt ori al unei abrevieri şi are rolul de a lega în vorbire şi de a despărţi în scriere unităţile lexicale respective.

Se mai foloseşte la despărţirea cuvintelor în silabe: în pronunţarea sacadată sau la capăt de rând.

Alte funcţii:

• leagă articolul hotărât enclitic sau desinenţa de cuvintele greu flexionabile (*x-ul, 10-le, acquis-ul, Bruxelles-ul, show-ul, pH-ul, RATB-ul*);

• leagă formanţii *-lea*, *-a* (la numeralele ordinale) şi *-ime* (la numeralele fracţionare) de numeralele cardinale corespunzătoare scrise cu cifre romane sau arabe (*al XII-lea, a 12-a, 16-imi*);

• marchează omiterea unei secvenţe din interiorul cuvântului în abrevierile discontinue (*ad-ţie* < *administraţie*, *d-ta* < *dumneata*, *P-ţa* < *Piaţa*);

• se păstrează în abrevierile compuselor scrise cu cratimă (*lt.-maj.*, *N-V*).

Cratima nu este precedată sau urmată de blanc.

Cratima poate fi şi semn de punctuaţie! (Vezi capitolul: *Tabloul semnelor de punctuaţie*.)

Scanned with OKEN Scanner

3. Apostroful este singurul semn exclusiv ortografic, dar se foloseşte rar în scriere. Marchează grafic omisiunea, intenţionată sau accidentală, a unui sunet/a unui grup de sunete sau de silabe de la începutul, din interiorul sau de la sfârşitul unui cuvânt (*'mneata, dom'le, un', '918, '89*). Apostroful este, grafic, o virgulă plasată deasupra spaţiului gol în care trebuia scrisă/scris litera/grupul de litere care lipseşte.

Se mai foloseşte în cuvinte împrumutate din alte limbi (*five o'clock, D'Annunzio, O'Neill, Mc Donald's*).

Când căderea unui sunet se produce la un cuvânt scris cu cratimă, se foloseşte numai apostroful, el înlocuind şi cratima (*înşir'te, mam'mare, sor'ta*).

Trebuie evitată despărţirea în silabe la capăt de rând dacă locul despărţirii coincide cu apostroful.

Apostroful este totdeauna plasat deasupra unui blanc.

4. Punctul (semn ortografic) marchează grafic o abreviere.

Nu sunt urmate de punct:

- abrevierile numelor punctelor cardinale (*E, N*);
- simbolurile unităţilor de măsură (*g, cm, kg*);
- simbolurile unor termeni ştiinţifici şi tehnici (*A, l, î, O, Cl*);
- abrevierile care păstrează finala cuvântului abreviat (*cca, dl, d-ta, d-voastră*);
- abrevierile care conţin fragmente/şi fragmente de cuvinte (*Romarta, TAROM*).

Se scriu cu sau fără punct abrevierile compuse din mai multe iniţiale majuscule (*C.E.C./CEC, O.N.U./ONU*). Se preferă însă scrierea acestora şi fără punct, şi fără blanc!

Abrevierile împrumutate ca atare şi care au dobândit statut de cuvinte se scriu totdeauna fără punct (*HIV, SIDA*).

Punctul (semn ortografic) se foloseşte şi la scrierea cu cifre a datei (*05.01.2007*).

Punctul (semn ortografic) nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

5. Bara oblică se foloseşte la despărţirea unor cuvinte dintr-o structură unitară:

Scanned with OKEN Scanner

• la numele unor unităţi de măsură abreviate (*km/h*) sau neabreviate (*kilometri/oră*);

• în abrevierile c/val şi m/n (*contravaloare, motonavă*).

Bara oblică nu este precedată sau urmată de blanc!

Atenţie! Când însă bara oblică marchează grafic omisiunea unui cuvânt sau grup rulator (*spre, respectiv, faţă de, versus, dintre, sau, ori*), ea nu mai este semn ortografic, ci semn de punctuaţie şi, atunci, este şi precedată, şi urmată de blanc! (*Primim bani / materiale.*)

6. Linia de pauză, ca semn ortografic, se foloseşte la scrierea unor cuvinte compuse la care cel puţin unul dintre termeni conţine cratimă, pentru a preveni gruparea greşită a termenilor (*anglo–sud-american, Drobeta–Turnu-Severin*).

Grafic, ea este mai lungă decât cratima.

Linia de pauză nu este nici precedată, nici urmată de blanc atunci când este folosită ca semn ortografic.

7. Virgula (semn ortografic) se foloseşte:

• în interiorul unor locuţiuni adverbiale simetrice (*cu chiu, cu vai*);

• între interjecţii identice (care se repetă) (*ham, ham; mac, mac*), cu valoare apropiată (*trosc, pleosc*) sau între cuvinte care se repetă sau care sunt asemănătoare (*doar, doar; încet, încetişor*). Acestea se pot despărţi însă şi prin cratimă sau, în cazul interjecţiilor, prin semnul exclamării.

Virgula (semn ortografic) nu este precedată, dar este urmată de blanc!

3.8. Normele ortografice stabilite prin Hotărârea Academiei Române, din 1993

• Se vor folosi formele verbale: *sunt, suntem, sunteţi.*

• La începutul şi la sfârşitul cuvântului, pentru scrierea vocalei *î* se va folosi litera *î*. (Ex.: *înainte, a coborî*)

• La fel se va scrie la cuvintele compuse a căror unitate lexicală alcătuitoare aflată în interior începe cu vocala *î*. (Ex.: *bineînţeles*)

• La fel se va scrie la cuvintele derivate la care cuvântul de bază sau un prefix interior începe cu vocala *î*. (Ex.: *neînţeles, neîncredere*)

Scanned with OKEN Scanner

• Se va scrie, în continuare, cu *â* în compusele: *dânsul, dânsa, dânşii, dânsele* (chiar dacă sunt compuse din *de* + *însul* etc.)

• În toate celelalte cazuri, în corpul cuvintelor se va scrie cu *â*. (Ex.: *când*)

Din păcate, căutând originalitatea, redacţiile unor publicaţii (ziare sau reviste) nu respectă unele dintre aceste norme, oferind astfel cititorilor un exemplu de cum nu trebuie să scriem în limba română.

3.9. Scrierea corectă a unor cuvinte

a) Scrierea cu *e* sau cu *ie*

Diftongarea greşită a unor vocale: *poiet* < ***poet***; *iecuator* < ***ecuator.***

Monoftongarea greşită a unor diftongi: *greşală* < ***greşeală***; *argeşan* < ***argeşean.***

În cuvintele mai vechi, *e* la început de silabă (implicit, la început de cuvânt) se diftonghează: *iepure, ieşire, ienupăr, ierburi, boier, voievod, poieniţă…*

În cuvintele noi, *e* la început de silabă (implicit, la început de cuvânt) nu se mai diftonghează: *ecuator, ecuaţie, erbivor, poet, alee…*

b) Scrierea cu *a* sau cu *ea*, după *j* sau *ş*

După *j* sau *ş*, în rădăcina cuvântului, se scrie ***a***, nu *ea*: *şal, şale, şapte, aşază, şade, înşală…*

După *j* sau *ş*, în terminaţie, se scrie ***ea***, nu *a*: *dirijează, furişează, doljean, greşeală, argeşean…*

c) Scrierea cu *x* sau cu *cs*

Grupul consonantic ***ks*** sau ***gz*** se scrie, de regulă, cu litera *x*: *taxă, textual, examen, exerciţiu…*

Sunt însă cuvinte la care grupul consonantic ***ks*** se scrie cu două litere, *c+s*: *cocs, rucsac, ticsit, văcsuit, sconcs, facsimil, (Vasile) Alecsandri…*

d) Scrierea cu *x* sau cu *s*

Se scriu cu *s* cuvintele: *escroc, escadră, escadrilă, escadron, escalada, escală, escalop, escamota, escapadă, escară, escatologic, eschimos, eschiva, escortă, esculap, espadrilă, esperanto, esplanadă;* se scriu cu *x* cuvintele: *exarh, excava, excoria, exoteric, expandat, expia, exploatare, extorca, extinctor, extrudare…*

Scanned with OKEN Scanner

e) Scrierea cu *des-* sau cu *dez-*

Se scrie cu *dez-* când cuvântul de bază începe cu vocală sau cu una dintre consoanele *b, d, g, l, m, n, r, v*: *dezarmare, dezinformare, dezbrăca, dezdoi, dezgheța, dezlipi, dezmoșteni, deznoda, dezrobi, dezvinovăți...*

f) Scrierea cu *dis-* sau cu *diz-*

Se scriu cu *diz-* derivatele la care cuvântul de bază începe cu vocală sau cu una dintre consoanele *b, d, g, l, m, n, r, v*: *dizarmonie, dizgrațios...*

g) Scrierea cu *îm-/îm-*

Se scrie cu *îm-/îm-*, nu cu *în-/în-*, înainte de *b* sau *p*: *îmbatabil, împodobi, imposibil, împerecheat...*

h) Scrierea cu *răs-* sau *răz-*

Se scrie cu *răz-* în derivatele la care cuvântul de bază începe cu vocală sau cu una dintre consoanele *b, d, g, l, m, n, r, v*: *(a) răzalimenta, (a) răzbate, răzbunic, (a se) răzgândi...*

i) Scrierea cu *che/ghe* ori cu *chi/ghi*

Se scriu cu *che/ghe* cuvintele la care aflăm forme flexionare cu *che/ghe*: *cheamă (chem), gheață (ghețuri), îngheață (îngheț), chip (chipuri), ghindă (ghinde).*

j) Scrierea cu un *i*, cu doi *i*, cu trei *i*

i final de la unele substantive este desinența de plural sau face parte din rădăcină: *frați, băieți, codri; alibi...*

i final de la unele substantive feminine la dativ-genitiv singular este desinența cazuală de dativ-genitiv (identică desinenței de plural): acestei *țări*, frumoasei *mări...*

Ultimul ***i*** de la unele substantive este articolul hotărât enclitic; penultimul ***i*** este desinența de plural: *tinerii, codrii.*

Ultimul ***i*** de la unele verbe este sufixul gramatical al infinitivului, penultimul ***i*** face parte din rădăcină: *(a) prii*, (a se) *sfii*, (a) *înmii...*

Ultimul ***i*** de la unele substantive este articol hotărât enclitic; penultimul ***i*** este desinența de plural; antepenultimul ***i*** face parte din rădăcină sau din temă: *copiii, fiii, cafegiii.*

Ultimul ***i*** de la unele adjective antepuse este articol hotărât; penultimul ***i*** este desinența de plural; antepenultimul ***i*** face parte din temă: *albăstriii* nori, *zglobiii* băieți...

Scanned with OKEN Scanner

Ultimul *i* de la perfectul simplu, persoana I, numărul singular, al unor verbe este desinenţa de persoană şi de număr; penultimul *i* este sufixul de infinitiv; antepenultimul *i* face parte din rădăcină: (mă) *sfiii, înmiii*.

k) Scrierea cu *o* sau *u*

Se scriu cu *o* cuvintele: *doamnă, toamnă, oameni, doare, oare…*

Se scriu cu *u* formele verbului *a lua*: *luam, luasem, luai, am luat…*

l) Scrierea unor cuvinte cu literă mare

Se scrie cu majusculă cuvântul iniţial dintr-o propoziţie independentă sau dintr-o frază: *Mâine plecăm la mare.*; *Am rezolvat problema pe care ai propus-o.*

Se scriu cu majusculă substantivele proprii, indiferent de poziţia pe care o ocupă în propoziţie: *Au venit iar Andreea şi Maria.*

m) Scrierea corectă a cuvintelor compuse

Sunt compuse cuvintele formate (prin compunere) din cuvinte întregi (*bunăvoinţă, dreptunghi, cumsecade, floarea-soarelui, proces-verbal, Curtea de Argeş*), din fragmente de cuvinte (*aprozar*), din iniţiale de cuvinte (*ONU*) sau din elemente mixte: cuvinte întregi şi fragmente (*Romarta*), fragmente şi iniţiale (*TAROM*), cuvinte întregi şi iniţiale (*FC Argeş*).

Sunt considerate compuse şi cuvintele care includ *prefixoide* (cuvinte din latină sau din greaca veche, folosite ca element de compunere, în poziţie iniţială) şi/sau *sufixoide* (cuvinte din latină sau din greaca veche, folosite în compunere, ca element final) (*paneuropean, protoroman, agricultură, francofil, claustrofob, ignifug, agronom*). (Vezi, mai departe, „Tabloul principalelor prefixoide şi sufixoide".)

Cuvintele compuse se scriu în trei modalităţi: prin contopire/sudare (*cuminte*), cu cratimă (*câine-lup, zi-muncă*) sau cu blanc (*Ion Ionescu, Baia Mare, Delta Dunării*).

3.10. Scrierea corectă a părţilor de vorbire compuse

Substantivul

Substantivele comune compuse se scriu unele prin contopire, altele cu cratimă. Pentru a afla modul de scriere, le flexionăm, dându-le forma de dativ-genitiv singular, articulată hotărât: dacă se arti-

Scanned with OKEN Scanner

culează şi/sau flexionează numai ultimul cuvânt alcătuitor, acel substantiv comun compus se scrie prin contopire (*bunăvoinţei* < *bunăvoinţă*); dacă flexionează şi alt cuvânt alcătuitor sau numai acel alt cuvânt, acel substantiv comun compus se scrie cu cratimă (*relei-voinţe* < *rea-voinţă*, *bunului-gust* < *bun-gust*).

Numele vechi ale punctelor cardinale se scriu prin contopire (*miazăzi*, *miazănoapte*).

Substantivele proprii compuse

– Antroponimele (numele de persoane) se scriu cu blanc, în succesiunea firească: întâi prenumele, apoi numele (*Marin Marinescu*). Succesiunea se inversează numai în seriile de nume (din cataloage, liste, tabele...), unde ele sunt ordonate alfabetic, după nume (care sunt mai multe), nu după prenume (care sunt mai puţine)!

Există însă şi prenume compuse, şi nume compuse (*Ana-Maria Ionescu*, *Maria Magdalena Georgescu*; *Radu Marinescu-Spătaru*, *Rodica Ionescu Dragomir*, *Andreea-Raluca Petrescu-Albotă*). Şi unele, şi altele se scriu ori cu cratimă, ori cu blanc. Norma înseamnă, aici, respectarea grafiei din certificatul de naştere şi, implicit, din cartea de identitate!

– Toponimele (numele de locuri) compuse se scriu prin contopire, cu blanc sau cu cratimă. Se scriu prin contopire cele la care cuvintele alcătuitoare şi-au pierdut sensul iniţial (*Câmpulung*, *Cernavodă*). Se scriu cu blanc cele compuse din substantiv cu formă de nominativ-acuzativ şi din substantiv în genitiv (*Delta Dunării*); din substantiv cu formă de nominativ-acuzativ şi din substantiv în acuzativ cu prepoziţie (*Curtea de Argeş*, *Cocu din Deal*); din substantiv cu formă de nominativ-acuzativ şi din adverb cu prepoziţie (*Oteştii de Sus*); din substantiv cu formă de nominativ sau acuzativ şi din adjectiv (*Baia Mare*, *Mozăcenii Vechi*). Se scriu cu cratimă toponimele alcătuite din două substantive, ambele cu formă de nominativ-acuzativ (*Câmpulung-Muscel*, *Râmnicu-Vâlcea*, *Piatra-Olt*, *Cluj-Napoca*).

– Numele compuse de forme de relief (câmpii, dealuri, podişuri, munţi...) includ şi numele generic al acelei forme de relief, când numele propriu-zis este în acuzativ cu prepoziţie, în genitiv sau este

Scanned with OKEN Scanner

un adjectiv sau un adverb (*Valea Prahovei, Podişul Transilvaniei, Dealul Bujorului, Dealul de Jos, Munţii Rodnei, Muntele Mare, Câmpia Română*).

– Numele compuse de ape se scriu cu literă majusculă la toate cuvintele autosemantice (*Crişul Repede, Cungrea Mică, Pârâul cu Flori, Pârâul Rece etc.*). În denumirea unei ape intră şi numele generic al acelei ape, dacă numele respectiv este în genitiv, în acuzativ cu prepoziţie sau este un adjectiv (*Râul Târgului, Pârâul din Vale, Pârâul Repede*).

– Numele de entităţi geografice (continente, forme de relief, ape, insule, ţări, regiuni...) sau administrativ-teritoriale se scriu după regula generală (cu majusculă la toate cuvintele autosemantice şi cu minusculă la cuvintele neautosemantice: articole, prepoziţii, conjuncţii (*Africa Centrală, America de Sud, Marea Britanie, Orientul Mijlociu, Polul Nord, Ploieşti-Sud, Băile Herculane, Timişul de Jos, După Deal (sat), Bădeştii din Vale, Someşul Mare...*).

– Numele de unităţi economice se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice şi cu minusculă la cuvintele neautosemantice (*Uzina de Autoturisme, Fabrica de Mobilă, Întreprinderea de Prelucrare a Lemnului*).

– Numele de instituţii se scriu cu majusculă la cuvintele autosemantice şi cu minusculă la cuvintele neautosemantice (*Şcoala de Meserii, Liceul de Prelucrare a Lemnului, Teatrul de Revistă, Muzeul de Artă, Muzeul de Istorie şi Arheologie*).

– Numele sărbătorilor creştine sau laice se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice şi cu blanc (*Anul Nou, Ziua Eroilor, Ziua Internaţională a Copilului, Ziua Femeii, Sfânta Maria, Sfintele Paşti/Sfântul Paşte, Lăsata Secului*).

– Numele personajelor din basme se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice şi cu cratime între toţi termenii structurii (*Făt-Frumos-din-Lacrimă, Albă-ca-Zăpada, Păsări-Lăţi-Lungilă*).

– Numele de străzi se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice şi cu minusculă la cuvintele neautosemantice (*Puţul cu Tei, Cuţitul de Argint, Târgul din Vale*). Când numele unei străzi include un adjectiv, un substantiv în genitiv, în acuzativ cu prepoziţie sau un adverb, în denumirea căii rutiere se include şi substantivul

Scanned with OKEN Scanner

regent: *aleea, intrarea, strada, bulevardul* (*Strada Bujorului, Strada de Jos, Aleea Trandafirilor, Intrarea Rahovei, Bulevardul Eroilor, Strada Mare, Strada Exercițiului, Strada de Sus*). Când, în locul substantivului „bulevard", se folosește substantivul „cale" sau „șosea", acestea din urmă intră în numele compus al acelei căi rutiere (*Calea Dudești, Șoseaua Mihai Bravul*).

– Numele de aștri și de constelații se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice (*Ursa Mare, Calea Robilor, Cloșca cu Pui*).

– Numele epocilor istorice și al evenimentelor istorice se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice și cu blanc (*Evul Mediu, Primul Război Mondial, al Doilea Război Mondial*).

– Numele unor distincții românești sau străine se scriu cu majusculă la cuvintele autosemantice și cu blanc (*Artist al Poporului, Virtutea Militară, Legiunea de Onoare*).

– Numele unor soiuri de plante și rase de animale se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice și cu blanc (*Tămâioasa Românească, Marele Alb*).

– Numele de monumente se scriu cu majusculă la cuvintele autosemantice și cu minusculă la cuvintele neautosemantice (*Arcul de Triumf, Coloana Infinitului, Poarta Eroilor*).

– Numele de documente se scriu cu majusculă numai la primul cuvânt, în afară de situația în care acel nume compus include și substantive proprii (*Carta universală a drepturilor omului, Tratatul de pace de la Paris*).

– Titlurile de cărți se scriu cu majusculă numai la primul cuvânt (*Pădurea spânzuraților*). Când titlul include și substantive proprii, acestea se scriu cu majusculă (*Venea o moară pe Siret*). După un titlu care este propoziție enunțiativă, nu se pune punct (*Mai am un singur dor*). Când însă titlul este o propoziție interogativă directă sau exclamativă, la sfârșitul acestuia se folosește semnul de punctuație respectiv (*Cine-i de vină?*; *Quo vadis, domine?*; *La Vulturi!*).

– Titlurile de periodice se scriu cu majusculă numai la primul cuvânt (*România liberă, Curierul zilei*). Când însă titlul include un substantiv propriu, acesta se scrie cu majusculă (*Glasul Olteniei*).

– Se scriu cu majusculă numai la primul cuvânt: denumirile organismelor de conducere și ale compartimentelor din instituții

Scanned with OKEN Scanner

(*Consiliul de administraţie, Adunarea generală, Consiliul profesoral, Catedra de limba engleză, Comisia de disciplină, Serviciul de contabilitate, Departamentul de marketing...*).

Adjectivele compuse se scriu ori prin contopire (*cuminte, cumsecade, binecuvântat)*, ori cu cratimă, când cuvintele alcătuitoare îşi păstrează sensul *(literar-muzical, nord-vestic, austro-ungar, sud-american, brun-roşcat, galben-verzui*).

Numeralele compuse

Numeralele cardinale simple sunt foarte puţine: *zero, un, unu, o, una, doi, două, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece*. Toate celelalte numerale sunt compuse şi se scriu: prin contopire (*unsprezece, doisprezece, treisprezece, paisprezece, cincisprezece, şaisprezece, şaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece; douăzeci, treizeci, patruzeci, cincizeci, şaizeci, şaptezeci, optzeci, nouăzeci;* cu blanc (*o sută, două sute..., o mie, două mii...*) sau unele prin contopire, iar altele cu blanc (*treisprezece mii două sute treizeci şi şapte*).

Atenţie! În stilul administrativ, se tolerează scrierea literală continuă a numeralelor cardinale compuse (*douăsutetreizeci*).

Numeralele ordinale simple sunt doar câteva: *întâiul, întâia, primul, prima, secundul, secunda, terţul, terţa...* Celelalte numerale ordinale sunt compuse şi se pot scrie în mai multe modalităţi, toate corecte: *dintâi, întâiaşi (pop.); al II-lea, al 2-lea, al doilea.*

Pronumele compuse sunt: toate pronumele personale de politeţe (*dumneata, dumneavoastră, dumnealui, dumneaei, dumneasa*); locuţiunile pronominale de politeţe (*Alteţa Sa, Excelenţa Voastră*); pronumele personale (*dânsul, dânsa, dânşii, dânsele*); unele reflexive (*sieşi, sineşi*); toate pronumele de întărire (*însumi, însămi, însuţi, însăţi, înşine, însene, înşivă, însevă, înşişi, înseşi/însele);* cele demonstrative de diferenţiere *(cestălalt, celălalt*), cele demonstrative de identitate (*aceleaşi, aceeaşi, aceiaşi, aceleaşi*); toate pronumele posesive (*al meu, al tău, al său, ai noştri, ai voştri, ai săi...*); unele adjective posesive aflate în contexte speciale (*al meu* prieten, un prieten *al tău*, Andrei *al tău*, prietenul acela *al meu*); unele pronume relative (*cel ce, cea ce, ceea ce, cei ce, cele ce*); unele pronume negative (*niciumul, niciuna, niciunii, niciunele*); multe pronume nehotărâte (*oricare, orişicare, fiecare, fieşicare, cineva, altcineva...*).

Scanned with OKEN Scanner

Atenţie! Se scriu cu majusculă toate locuţiunile pronominale de politeţe (*Alteţa Sa, Înălţimea Voastră, Excelenţa Voastră, Sfinţia Sa*).

Verbele compuse sunt puţine şi se scriu prin contopire (*a sublinia, a preamări, a binevoi, a subînţelege*).

Adverbele compuse se scriu prin contopire (*odată, acasă, cândva*) sau cu cratimă (*într-adins, astă-vară, după-amiază, harcea-parcea*).

Interjecţiile compuse se scriu prin contopire sau cu cratimă (*cucurigu, pitpalac, pu-pu-pup*).

Prepoziţiile compuse se scriu prin contopire (*din, despre, înspre*) sau cu blanc (*de la, până la, de pe la*).

Conjuncţiile compuse se scriu prin contopire (*căci, deoarece, fiindcă, întrucât, încât, deşi...*) sau cu blanc (*ca [...] să*).

3.11. Mic dicţionar ortografic

A

abisal/abizal
abjudeca/adjudeca*
absorbţie/adsorbţie*
acătării/acătări
accepţie/accepţiune
acont/aconto
actriţă/actoriţă
acum/acuma
acurateţe/acurateţă
acvaforte/aqua forte (lat.)
adagiu/adagio*
adaos/adaus
a adăuga/a adăoga/a adăugi
adăugată/adăugită/adăogită
adecvat/adecuat
adesea/ades/**adeseori**
adineauri/adineaori/adinioarea
adopţie/adopţiune
afrodiziac/afrodisiac
afrontare/afruntare
agest/agestru
aghiasmă/aghiasmă
aici/aicea
aisberg/iceberg
alături/alăturea
albastru/alabastru*
aldan/hăldan
aldămaş/adălmaş
aleatoriu/aleator
alestâncă/halastâncă
alică/alice (sing.)
aliniat/alineat*

* Cuvinte diferite! Vezi explicaţiile (p. 122-131).

Scanned with OKEN Scanner

alocuri/alocurea
aloe/aloie
alogen/halogen*
altminteri/altminterea/altmintrelea
alură/aliură
alviţă/halviţă
amăreală/amărală
ambiguu/ambigu
ambulatoriu/ambulator
amortisment/amortizment
amploiat/amploaiat
anafură/anaforă/anafora*
anghină/angină
antediluvian/antidiluvian
antevorbitor/antivorbitor
anticameră/antecameră*
antonimie/antinomie*
anuar/anual*
Anul Nou/Anul nou
aoleu/auleu/aoleo
a apropia/a(-şi) apropria*
apropo/apropou*
apus/Apus*
arameică/aramaică
arap/harap
arar/arareori
arădean/arădan
arădeancă/arădancă
areopag/aeropag
argeşean/argeşan
arhaism/arhaizm
Arminden/Armindeni
a asambla/a ansambla
a asculta/a ausculta*
asemenea/asemeni
asindet/asindeton
asterisc/axterix/asterics
astm/astmă
aşijderea/aşijderi
atât/atâta
atenansă/atenanţă
atenţie/atenţiune
atlas/atlaz*
atriu/atrium
atunci/atuncea
auditor/auditoriu*
augur/auguriu
aui/hăui
auială/hăuială
avangardă/avantgardă
avanpost/avantpost
aversiune/adversiune
avertisment/avertizment
avocat/advocat
a azvârli/asvârli

B

babilonean/babilonian
bacalaureat/bacaloriat/bacaloreat
badminton/badmington
bageac/bageacă
bancnotă/bacnotă
baretă/beretă*
basc/bască*
basedow/bazedow
basorelief/bazorelief
batjocură/batjocoră

Scanned with OKEN Scanner

băjenie/bejenie/bejanie
a bălmăji/a bălmoji
bărdacă/**bărdac**
becisnic/**bicisnic**
bentiță/bendiță
berbec/berbece
bergamot/**pergamut**
biologă/bioloagă
bitter/biter
blacheu/placheu
bleumarin/bleumaren
bluejeans/**blugi**
blues/bluz
boabab/**baobab**
bolerou/**bolero***
bosumflat/bozumflat
branhie/**bronhie***
brasardă/bransardă
bridge/brigi
briliantină/**briantină***
brizbiz/brizbriz
brusture/brustur
bruto/**brut***
budoar/buduar
bulgăr/**bulgăre**
bulină/bulin
Buna Vestire/Bunavestire
bunăoară/bunioară
burduhan/**burdihan**
burete/**buret***

C

cabrioletă/gabrioletă
caciur/**căciur** (miel)
calitate/**caritate***
camfor/canfor
camping/chemping
cana/**canea**
cancioc/canciog
cangrenă/gangrena
cantoră/**cantor***
capitol/**capitul***
capod/**capot**
caracul/carachiul
carafă/garafă
caramaniu/**caramanliu**
caramea/**caramelă**
carcalete/**carcaleț**
caro/**carou***
cartaboș/**caltaboș**
cartesian/**cartezian**
cartilaj/**cartilagiu**
a catadixi/**a catadicsi**
catapeteasmă/catapeteazmă
catch/**catch-can**
cau-boi/cauboi/**cowboy**
cazino/**cazinou**
casma /**cazma**
casnă/**caznă**
cazual/**cauzal***
a cărnosi/**cârnosi**
cârdășie/cărdășie
a câta/a câtea
cearșaf/**cearceaf**
cercevea/gergevea/giurgiuvea
cerșitor/**cerșetor**
cetățean(ă)/**cetățean(că)**
chebab/**chebap**

Scanned with OKEN Scanner

cheftea/**chiftea**
cheiroptere/chiroptere
a chelălăi/a schelălăi
chemen/**chimen**
chemoterapie/**chimioterapie**
cheotoare/cheutoare/chiotoare
chermeză/chermesă
chiazm/**chiasm**
chicheriţă/checheriţă (insectă)
chici/kici/**kitsch**
chics/**chix**
chietism/cvietism
chilimbar/**chihlimbar**
chilnă/chelnă
chimioluminiscenţă/
chimioluminescenţă
chimono/chimonou
chinoleină/**chinolină**
chiomb/chiomp
chiorăitură/ghiorăitură
chiparoasă/chiparos*
chipeng/**chepeng**
chisăliţă/**chiseliţă**
chisea/chesea
chitară/ghitară
chiulasă/culasă/chiuloasă
chiuvetă/ghiuvetă
cilindru/ţilindru*
circomferinţă/**circumferinţă**
cizmar/cismar
clips/klips
clovn/claun
cocor/cucor
cocs/cox
a coda/a codifica*
codârlă/codirlă
coerent/coherent
cofeină/cafeina
cogemite/**cogeamite/gogeamite**
colceac/colceag
colicist/**colecist**
colind/colindă
colinear/**coliniar**
a completa/a complecta
comunicare/comunicaţie*
concluziv/conclusiv
concupiscenţă/concupescenţă
confort/comfort
congresmen/congresman
consignator/consignatar*
container/conteiner
contingent/contigent
contor//contoar/comptoar*
a corcoli/a corconi
corecan/coreian
corijent/corigent
coroziv/corosiv
corvetă/covertă*
coseur/**cozeur**
coşciug/cosciug
coteneaţă/cotineaţă
cozorog/**cozoroc**/cosorog
a crea/a creea
crenvurst/crenvuşt
creuzet/creozot*
cristei/cristel
crochiu/crochi
cromozon/**cromozom**
cuadratură/**cvadratură**
cuartet/**cvartet**
cucoană/cocoană
cucurbitacee/curcubitacee

Scanned with OKEN Scanner

culoar/culuar
cuviincios/cuvincios
cvadrimotor/cuadrimotor
cvantă/**cuantă**
cvartal/cuartal
cvartă/cuartă
cvintă/**chintă***
cvor/**cvorum**

D

dandy/dendi
darac/dărac
darămite/**darmite**/dar-mi-te
a datora/**a datori**//**a se datora**/
a se datori*
dânsul/dînsul
de altminteri/**de-altminteri**
de asemenea/**de-asemenea**
de-a pururea/**de-a pururi**
de-a-ndăratele/**de-a-ndăratelea**
de-a-ndoasele/ **de-a-ndoaselea**
a debraia/**a debreia**
decemvrie/**decembrie**
deferenţă/**diferenţă***
a degivra/**a dejivra**
delicateţă/**delicateţe**/**delicatesă***
delicvent/**delincvent**
dentar/**dental***
desagă/desag/disagă
a descălica/**a descăleca**
a desconspira/**a deconspira**
deseară/**diseară**
desen/desemn
a deshăma/dezhăma
a despersonaliza/**a**
depersonaliza
a detaila/**a detalia**
detenţie/detenţiune
a dezăpezi/**a deszăpezi**
a se dezice/a se deszice
dezinfecţie/**dezinsecţie***
dezinterie/**dizenterie**
a dezzăvorî/**a deszăvorî**
dicotomie/**dihotomie**
dicţie/**dicţiune**
difuziune/**difuzie**
din contra/**din contră** (loc. adv.)
dinlăuntru/**dinăuntru**
diriginţie/**dirigenţie**
discipul/**discipol**
diseară/**deseară**
disertaţie/dizertaţie
disident/dizident
a dispera/a despera
distructiv/destructiv
divertisment/divertizment
divident/**dividend**
dizain/**design**
doctoră/**doctoriţă**
dojană/dojeană
doleanţă/dolianţă
a se drâmboi/**drâmboia**
a (se) dumiri/**a (se) dumeri**
du-te-vino/du-te vino (s.)

Scanned with OKEN Scanner

E

ebonit/ebonită
echinox/**echinocţiu**
echinoxial/**echinocţial**
ecuator/iecuator
efizem/**emfizem**
egzemă/exemă/**eczemă**
elicopter/helicopter
elocvenţă/elocuenţă/elocinţă
embargo/embargou
a emigra/a imigra*
emistih/hemistih
a enerva/a inerva*
enologie/oenologie
entrată/**intradă**
epure/**iepure**
erbicid/ierbicid
erbivor/ierbivor
erupţie/irupţie*
escală/excală
escapadă/excapadă
eschimoş/**eschimos**
escortă/excortă
escroc/excroc
eshatologie/**escatologie**
espadrilă/expadrilă
et cetera/et caetera
etanşeitate/etanşitate
eteroclit/heteroclit
eterodox/**heterodox**
a exalta/a exulta*
excadrilă/**escadrilă**
excadron/**escadron**
a excalada/**a escalada**
excavator/escavator
a excorta/**a escorta**
a exhiba/a inhiba*
exoteric/ezoteric*
explozie/implozie*
expoziţiune/**expoziţie**
expres/expre
extensie (lingv., log.)/**extensiune** (med., tehn.)
extravertit/extrovertit
extrudare/estrudrare
exudat/**exsudat**

F

facsimil/faximil
fairplay/fair-play
farafastâc/farfastâc
fascicol/**fascicul**
fascicolă/**fasciculă**
fărădelege/fardelege
fâşie/**fâşie** (s.)
feminin/femenin
feon/**föhn**
fierăstrău/ferăstrău
filigram/**filigran**
filosofie/filozofie
finalitate/finalizare*
firimitură/firmitură
fisă/fişă*
fisiune/fiziune
flagrant/fragrant*
flanea/**flanelă**

Scanned with OKEN Scanner

flash/fleş
flăcăiandru/flăcăuandru
fleaşc/**fleoşc**
flutur/**fluture**
foarfece/**foarfecă**
fondator/fundator
franc/franş
francezi/franceji
friabil/**fiabil***
a frecţiona/**a fricţiona**
fricţiune (fiz.)/**frecţie*** (med.)
friz/**friză**
a frusta/**a frustra**
fucs/**fux**
fumoar/fumuar
funcţie/**funcţiune***
a funda/**a fonda**
fundaţie/fondaţie
funeral/**funerar**
funeralii/funerarii
fuziform/**fusiform**
fuziune/fusiune

G

gablonţ/**gablonz**
gabro/**gabrou**
galanton/galantom
galet/**galetă***
garderob/**garderobă***
gasteropod/gastropod
găinaţ/gâinaţ
gărgăune/**gărgăun**
gârniţă/gârneaţă
geambarale/**geamparale**
genetiv/**genitiv**
genoflexiune/**genuflexiune**
gentilom/gentilon
gentlemen/**gentleman**
genunchi/genunche
gera/**gira***
germen/**germene**
gherghin/gheorghin
gheto/**ghetou**
ghimber/**ghimbir**
ghioagă/ghioacă
ghionoaie/gheonoaia
ghiotora/**ghiotura**
ghişeft/**gheşeft**
ghiuden/**ghiudem**
giacă/**geacă**
ginecologie/genicologie
gips/**ghips** (1. sulfat natural... 2. obiecte, ornamente)
gips/**ipsos** (material obţinut din ghips)
giuvaier/juvaier
glaspapir/glaşpapir
glasvant/**glasvand**
globe-trotter/globtrotter
glonte/**glonţ**
glossă/**glosă**
godin/goden (purcel, sobă)
gofraj/**cofraj***
gogoman/guguman
golgeter/**golgheter**
graham/grahan
grăunte/grăunţ/**grăunţă**
greier/greiere

Scanned with OKEN Scanner

grepfrut/grefuit
gresie/grezie
greşală/**greşeală**
gri/griu
grimasă/grimază
griş/gris
grunţuros/**grunzuros**

H

habitaclu/abitaclu
hait/**haiti** (interj.)
halva/alva
hamger/**hanger**
happy-end/hepiend
harfă/**harpă**
harpagon/arpagon
hasdeian/haşdeian
heghemom/**hegemon**
heleşteu/eleşteu
hematom/hematon
hemiciclu/emiciclu
hermeneutică/ermeneutică
heteroclit/**eteroclit**
hiatus/**hiat***
hieroglifă/ieroglifă
hilar/**ilar***
histrion/istrion
hoby/**hobby**
hogeac/hogeag
holercă/**horilcă**
hortensie/ortensie
a hurui/a urui
huţa/uţa/**huţa-huţa** (interj.)

I

iaca/**iacă** (interj.)
ianoarie/**ianuarie**
iar/**iară**
idiosincrasie/**idiosincrazie**
ierarhic/erarhic
ierbar/erbar/herbar
igienă/higienă
igrasie/egrasie
imam/iman
impegat/**impiegat**
a impieta/a împieta
importuna/inoportuna
inamiciţie/**inimiciţie**
a încarna/**încarna**/**încărna***
incas/incaş
incoerent/incoherent
incomplect/**incomplet**
incrimina/încrimina
a incrusta/a încrusta
incrustaţie/încrustaţie
indemn/**îndemn***
indigo/indigou (s.)
a inerva/**a enerva***
inextricabil/inestricabil
inhibitor/inhibitoriu
a ingurgita/a îngurgita
inopinat/inopinant
intermeţo/**intermezzo**
a intitula/a întitula
intrepid/întreprid

Scanned with OKEN Scanner

intreprindere/**întreprindere**
inveterat/învederat*
iridentism/iredentism
a irupe/a irumpe
israelian/izraelian
itinerar/intinerar/itinerariu
iubareț/**iubăreț**
izlaz/islaz

Î

îmbâxi/îmbâcsi
împătura/împături
împeliţat/împieliţat
încinde/încinge (a lega la mijloc/ a încălzi puternic)
încoace/încoa
încontinuu/incontinuu
îndată ce/în dată ce (loc. conj.)
îndemânatic/îndemânatec
îngenunchea/îngenunchia
îngreuia/îngreuna
a înmuia/a muia
a înnumăra/**a număra**
înnota/**înota**
însemn/insemn
a înşeua/a înşăua
a întroloca/a întruloca
întrucât/întru cât (fiindcă)
întrucât/**întru cât** (în ce măsură)
învederat/inveterat*
a învesti/a investi*
a înveşmânta/a învesmânta
a învolbura/a învorbura
învolt/involt

J

jacaş/jăcaş
jantă/geantă*
jăratic/jeratic
a jecmăni/a jegmăni
jeep/gip
jerseu/jerse
jeţ/**jilţ**
jiclor/jiglor
a jigni/a jicni
jiujitsu/**jiu-jitsu**
jongleur/**jongler**
judo/giudo
jumătate/jumate/juma
juntă/huntă
jurisconsult/juristconsult
jurisprudenţă/juristprudenţă
juxtapunere/iuxtapunere

K

kaki/kakiu
ketchup/keciup
kibbutz/kibuţ
kitsch/kici
kmer/**khmer**
kuwaitian/kuweitian

Scanned with OKEN Scanner

L

lacs/**lax***
lacună/**lagună***
lamba/**lambă***
lapiez/**lapiaz**
lăcaş/locaş*
lăcătuşerie/**lăcătuşărie**
lăcovişte/lacovişte
lăcrămioară/lăcrimioară*
lăcrimos/lăcrămos
lăicer/lăvicer
lăncer/**lăncier**
lănţuc/**lănţug**
lăscaie/leţcaie
lăuză/lehuză
leader/**lider**
loial/loaial
lebăr/lebărvurst/lebervurşt
lecţie/lecţiune*
lefuşoară/lefşoară
lenjerie/lingerie
leos/**loess**
lezmaiestate/lezmajestate
libido/libidou
libret/livret*
a **licări**/a licuri
lid/**lied**
lindenă/**lindină**
lineal/liniar*
lingurea/lingurică
linoleu/**linoleum**
living/living-room/living-rum
livreasc**ă/livrescă**
lobby/loby
locantă/locandă
locantieră/locandieră
locutor/locatar/locator*
lodbă/lobdă
loden/lodin
lornetă/**lornietă**
luare aminte/**luare-aminte**
lubrefiant/**lubrifiant**
lucrat/lucrativ*
a lucsa/**a luxa**
lucsaţie/**luxaţie**
luminescent/luminiscent
lunatec/**lunatic**
lusitan/luzitan

M

macrame/**macrameu**
macro/**macrou**
macrocosm/**macrocosmos**
maestru/maistru*
magaziner/**magazioner**
maghiran/măghiran
maicu/**maiou**
Maiestate/Majestate
majestuos/**maiestuos**
malachit/**malahit**
malacov/malacof
malthusian/maltusian
management/manegement
manager/maneger/meneger

Scanned with OKEN Scanner

mandolă/mandoră
manej/menaj*
marcheting/**marketing**
marchitan/marghidan
marihuana/**marijuana**
marmoră/**marmură**
maro/marou
marochinărie/marochinerie
marşarier/marşalier
masochist/mazochist
massmedia/**mass-media**
maşinaţie/maşinaţiune
maşteră/maştehă
matahală/mătăhală
matricul/**matricol**
mausoleu/mauzoleu
maxim/maximum*
mazagram/**mazagran**
măestru/**măiestru**
măjar/măjer
mănăstire/mânăstire
mănuchi/**mănunchi**
mănuşă/mânuşă
mărgea/mărgică
mătăcină/mătăciune
medial/median
mehterbaşa/mehterbaş
mele/**meleu**
a memora/a memoriza
memorand/**memorandum**
menghină/minghină
mental/mintal*
menu/**meniu**
mesadă/mesardă/misadă
mezelic/**mizilic**
mezzosoprană/meţosoprană
miază-noapte/**miazănoapte**
mieluşea/mieluşică
miercure/**miercuri**
mignon/**minion**
migraţie/migraţiune
mincioc/**minciog**
minge/mingie
minim/minimum*
miosotis/**miozotis**
misancenă/**mizanscenă**
misoghin/**misogin**
mixandră/**micsandră**
mizăr/misă*
molatic/molatec
molcom/molcum
molete/molet (larvă, boală de copii)
moliftă/molitvă
monedă/monetă
monogramă/nomogramă*
monosilab/monosilabă*
monstră/**mostră**
moto/**motto**
muche/**muchie**
mugur/mugure
murui/mirui*
muscular/muşchiular
musical/music-holl*
muşcel/**muscel**
muschetar/muşchetar
mutește/muțește
mutual/mutoal

Scanned with OKEN Scanner

N

năiba (fam.)/ **naiba** (g.-d. art. naibii)
nanghin/nanchin
narangiu/**naramziu**
narcisiac/narciziac
nămeţi/nemeţi
namiază/nămiază
năpraznic/**năprasnic**
nea/neauă
nedumerit/nedumirit
negară/**năgară**
negaton/negatron
nesaţ/nesaţiu
nestemată/nestimată*
nicăieri/nicăierea
nimeni/nimenea
nimic/nimica
nisam-nitam/**nitam-nisam**
niscai/niscaiva
nivel/nivelă*
noatin/**noaten**
nobleţe/nobleţă
nu-mă-uita/nu mă uita (nume de floare)
numeral/numerar*
nunţial/nupţial*
nylon/**nailon**

O

o dată ce/**odată ce** (loc. conj.)
o dată cu/**odată cu** (loc. prep.)
o leacă/**oleacă**
obiecţie/obiecţiune
a obişnui/a obijnui
obleţ/oblete
obligator/**obligatoriu**
obscen/obşcen
obstacul/**obstacol**
obstetrică/obstretică
ocheţ/ochete
ocluziv/oclusiv
odgon/otgon
odoleană/**odolean** (valeriană)
ofici/**oficiu**
oftalmologic/oftamologie
olană/**olan**
omnibus/**omnibuz**
omoloagă/omologă
onoare/onor*
onorariu/onorar*
opium/**opiu**
oprobiu/**oprobriu**
or/ori*
orbital/orbitar*
orchestră/orhestră
ordinal/ordinar*
original/originar*
origină/**origine**
osmanlâu/osmanliu
ospici/**ospiciu**
ostatic/ostatec
oţâră/**o ţâră**
a se oţeti/a se oţeţi
outsider/out-sider
ovăs/**ovăz**

Scanned with OKEN Scanner

pahiderme/pakiderme
paianjăn/**păianjen**
palavrăgeală/**pălăvrăgeală**
paleativ/**paliativ**
pancartă/pancardă
pandispan/**pandişpan**
papion/papillon
paradisiac/**paradiziac**
paradontoză/**parodontoză**
parfe/parfeu
parimie/paremie
parizer/pariser
parmalâc/parmaclâc
pasămite/pasă-mi-te
passim/pasim (lat.)
Paşte/Paşti (pl.)
pate/pateu*
patent/patentă*
patrioată/**patriotă**
patrusprezece/**paisprezece**
paupertate/pauperitate
a părea/a pare
pârpăleală/perpeleală
pârte/**pârtie**
păsat/pâsat
păstrungă/**păstrugă**
pătlăgea/pătlăgică
pătrat/patrat (s., adj.)
pântec/pântece
pârâu/pârău
pecetie/**pecete**
pedigree/**pedigri**
peisagiu/**peisaj**
pejorativ/**peiorativ**
penalty/penalti
pendul/pendulă*
perciune/perciun
peregrin/pelegrin
peremtoriu/**peremptoriu**
perină/**pernă**
persan/persian
petic/petec
petroxin/**petrosin**
picap/**pick-up**
picolo/picol
pielicică/pielicea
pieptăn/pieptene
a pietrifica/a petrifica
pince-nez/pincenez
piuneză/pioneză
pitagorism/pitagoreism
piţa/**pizza/pizză**
piure/pire/pireu
pizmătareţ/pizmătăreţ
plancardă/**placardă**
plapumă/plapomă
plastur/**plasture**
a plăcea/a place
plăsea/prăsea
a plăsmui/a plăzmui
plebicist/**plebiscit**
plenipotenţial/**plenipotenţiar**
a plezni/**a plesni**
pocinog/pocinoc
pocladă/plocadă/plocat
poghiaz/podghiaz
polichete (pl.)/**policheţi** (pl.)
poliloghie/polologhie

Scanned with OKEN Scanner

pons (piatră...)/**ponce** [pron. *pons*]
ponson/**poanson**
porthart/porthartă
porto-franco/porto-franc
portovoce/**portavoce**
posesie/posesiune*
poştaş/poştar
potpuri/**potpuriu**
prapure/**prapur**/prapor
preceptor/perceptor*
predicţie/predicţiune
preerie/**prerie**
preliminar/preliminariu (adj.)
premisă/premiză
prenardez/**prenadez**
prepeleac/prepeleag
a prescrie/a proscrie*
prescure/**prescură**
preşedenţie/preşidinţie/**preşedinţie**
preşpan/prespan/**presşpan**
pretutindeni/pretutindenea
prezbiterianism/prezviterianism
prezidiu/prezidium
prezumpţie/**prezumţie**
pricomigdală/picromigdală
a pricopsi/a procopsi
prim-ministru/priministru
prim-plan/primplan
prişniţ/prişniţă
pro domo/pro domo sua
pricopseală/procopseală
proeresis/proeres
profesie/profesiune*
profunzime/profuziune*
pronostic/prognostic*
prooroc/**proroc**
protopop/potropop
pulover/pulovăr
purice/purece
pururi/pururea

R

rabiţ/rapiţ
raclă/lacră
ralanti/relanti
ranci/renci/**ranch**
randevu/**rendez-vous**
a raşcheta/a rascheta
raşper/**raşpel**
răchită/richită
a rămâne/a rămânea
răsadniţă/răsalniţă
răsătură/răzătură*
răstrişte/**restrişte**
răzăş/**răzeş**
a răzgâia/a răzgăia
răzmeriţă/rezmeriţă
reazăm/**reazem**
receptacul/receptacol
rechizitoriu/rechizitor
recordmen/recordman
recreare/recreere*
recte/recto*
recviem/regviem
redondant/**redundant**
reflecţie/reflexie/refracţie*
regletă/rigletă*
reincarnare/reîncarnare
relache/**relaş**
a releva/a revela*

Scanned with OKEN Scanner

renglotă/ringlotă/renglot
renumeraţie/**remuneraţie**
repaos/**repaus**
repercursiune/**repercusiune**
repertoriu/repertoar
respectos/**respectuos**
respirator/respiratoriu
a reşapa/a reeşapa
revelion/reveion
revendicare/revindecare*
revolver/revorvel
rezidu/**reziduu**
ridicol/ridicul
rituos/**ritos**
robaci/robace
rock/rok
roentgen/**röntgen**
română/românceă*
rondo (muz.)/**rondou***
roşiatic/roşietic
a roti/a rota
roz-alb/**rozalb**
rugby (engl.)/**rugbi** [pron. ragbi]
rummy/rumi
rund/**rundă**
ruxac/**rucsac**

S

sacrosanct/sacrosant
salar/**salariu**
salce/salcie*
salopetă/şalopetă
salutar/salvator*
sanda/sandală
sandvici/sendviş
sangvin/sanguin
santinelă/sentinelă
sarma/sarmală
saten/**satin**
saţ/saţiu
sămânţă/seminţă
Scaraoţchi/Scaraoschi
a se scălâmbăia/a se scălămbăia
scândurică/scândurea
scenă/şcenă
schi (rom.)/**ski** (engl.)
schimnic/schivnic
a sclinti/**a scrânti**/a scrinti
scoci/**scotch**
sconcs/sconx
a scrijela/**a scrijeli**
secărică/secărea*
seceră/secere
a seconda/a secunda
secţie/secţiune*
segregaţie/segregaţiune
seif/safe/safeu
a selecta/a selecţiona
semen/seamăn*
semering/**simering**
seringă/siringă
servici/**serviciu**
sesiune/seziune
sfară/sfoară*
sic! (lat.) (Chiar aşa!)/sâc!
simbioză/sâmbioză
smoală/zmoală
a smuci/a zmuci

Scanned with OKEN Scanner

a smulge/a zmulge
solicitudine/**solicitare***
sotovoce/**sotto-voce**
spaghete/spaghete
special/**specios***
spermanţetă/**spermanţet**
spese/**speze**
spicher/spicher
spray/sprey
stampă/ştampă
stand/stand
standard/standard
stat/stat (de plată)
statue/**statuie**
statuietă/**statuetă**
statut/statut
stejeriş/**stejăriş**
stewardeză/**stewardesă**
stoc/stoc
stofă/stofă
a strangula/a strangula
strapontină/strampotină
stras/stras
a strepezi/a sterpezi
stres/stres
stuc/stuc
a substantiva/**a substantiviza**
sufraj/**sufragiu**
sulfină/sulcină
sumă/**summum***
summit/sumit (întâlnire)
susetă/**suzetă**
al două sutălea/**al două sutelea**
al o sutălea/al o sutelea
suveran/**suzeran***
svastică/zvastică

Ş

şaizeci/**şase zeci***/şasezeci
şaland/şalandă
şamot/**şamotă**
şasesprezece/**şaisprezece**
şasla/**ceasla**
şenal/şanal
şevro/şevrou
şinşilă/**cincila**
şlampăt/**şleampăt**
şmirghel/smirghel
şoarec/**şoarece**
a şopăcăi/a şopâcăi
şopru/**şopron**
şoric/**şorici**
şotron/şodron
şpagat/spagat
ştachetă/stachetă
ştaif/staif
ştampilă/stampilă
ştanţă/**stanţă***
ştecher/ştecker/**ştecăr**
ştucă/**ştiucă**
şurub/şurup
şuşanea/şuşana
a şuşoti/a şoşoti
şustăr/**şuştăr**
şvaiţer/svaiţer
şvarţ/sfarţ

Scanned with OKEN Scanner

tabacheră/tabachere (sg.)
tabernacul/tabernacol
taburet/tamburet
tacmă/**tagmă**
tahigraf/taheograf
taier/**tăier**
talaj/**talaş**
talanca/**talangă**
talcioc/tancioc
talus/**taluz***
tamariscă/tamarix
tam-nisam/tam-nesam
tandreţe/tandreţă
tangou/tango
tapiocă/tapioca
tapiserie/**tapiţerie***
a tapiţa/**a tapisa***
tarantelă/**tarantulă***
tartaj/**trătaj**
taxi/**taximetru**/taxiu
taxifurgonetă/taxi-furgonet
tăieţei/**tăiţei**
tălpic/**tălpig***
tătucă/**tătuc**
tânjeală/**tânjală**
târsoagă/**târsoacă***
team/tim
tenismen/tenisman
terilenă/terilen
a termofica/a termifica
testamental/**testamentar**
ticsit/tixit
tilincă/tilingă
tiohăi/**tiui**
tirbuşon/tirbişon
tocă/**togă***
tomnatec/**tomnatic**
tontălău/tăntălău
tobogan/**topogan**
torişte/turişte
tranca-fleanca/treanca-fleanca
transcedental/**transcendental**
transhumanţă/transumanţă
transmisiune/**transmisie***
a traversa/a transversa
traversal/**transversal**
trăsnet/trăznet
a trăsni/a trăzni
trematozi/**trematode** (pl.)
a trimete/**a trimite**
tripartid/**tripartit**
trocar/**troacar***
trosnet/troznet
a trosni/a trozni
trotteur/troteur
tuberculă/**tubercul**
a tulbura/a turbura
tulburent/**turbulent**
tulburenţă/**turbulenţă**
tumoare/**tumoră**
tur/**tură***
tutor/**tutore**

Scanned with OKEN Scanner

Ţ

ţărmureancă/ţărmureană
ţâmburuc/ţumburuş
ţeapă/ţapă
ţicling/ţiglină
ţigare/**ţigară/ţigaretă**
ţipet/**ţipăt**
ţolinc/**ţolincă**
ţurţure/**ţurţur**

U

ulcior/**urcior**
ultraj/ultragiu
umeraş/humeraş
umoare/humoare
umor/humor
uricios/**urâcios**
usufruct/**uzufruct**
utriculă/utricul

V

vacs/vax
vagaboandă/vagabondă
val-vârtej/**valvârtej**
varieteu/variete
vasăzică/va să zică (conj., adv.)
vasomotor/vasomotoriu
a se văita/a se văieta
a văpăi/a văpăia
văratec/**văratic**
vâlcea/vâlcică
vârstat/vrâstat
vârstă/vrâstă (dungă, buchet)*
vehicol/**vehicul**
venezuelean/venezuelian
vernisaj/vernisagiu
vertij/vertige
a vesteji/**a veşteji**
veştmânt/**veşmânt/**vestmânt
viajer/**viager**
a vidanja/a vitanja
vilbrochen/vibrochen
vilegiatură/viligiatură
vindecativ/**vindicativ**
vinietă/vignietă
viorea/viorică (s.)
virtuos/virtuoz*
viţă-de-vie/viţă de vie
vivisecţie/vivisecţiune
vizavi/vis-á-vis
votcă/vodcă
volei/volei-bal
voluptos/**voluptuos**
a voma/a vomita
vrăşmaş/**vrăjmaş**
vrie/vrilă*
vultan/hultan

Scanned with OKEN Scanner

W

weekend/week-end
western/uestern
widia/vidia

X

xerox/xerocs
xilofon/csilofon

Y

yankeu/iankeu
yemenit/iemenit
yen/ien
yoga/ioga

Z

za/zală
zahana/**zalhana**
zaherea/**zaharea**
zaiafet/ziafet/zaifet
zamă/**zeamă**
zăbăuc/**zăpăuc**
a zădărî/a zădări
zălog/**zăloagă***
zănatec/**zănatic**
zbaghiu/sbanghiu
zbârlire/**zburlire**
zbieret/**zbierat**
zbucium/sbucium
zdranc/**zdrang**
zepelin/ţepelin
zevzeg/**zevzec**
zglăvoacă/**zglăvoc***
zi/**ziuă**
zigzag/zig-zag
ziler/**zilier**
zimberec/**zimberechi**
zizanie/**zâzanie** (plantă)
a zmângăli/**a mâzgăli**/a smăngăli
zmeu/smeu
zmeură/smeură
zugrav/jugrav
zvâc/svâc
zvon/svon

Explicaţii

abjudeca: a anula un drept, un titlu, printr-o sentinţă judecătorească
adjudeca: a atribui (prin hotărâre judecătorească) un bun scos la licitaţie persoanei care oferă preţul cel mai mare
absorbţie: proces de pătrundere a apei, a substanţelor minerale şi organice, precum şi a gazelor în celulele organismului

Scanned with OKEN Scanner

adsorbție: fixare și acumulare a moleculelor unui gaz sau ale unui lichid pe suprafața unui corp solid
adagiu: maximă, sentință, aforism
adagio (muz.): 1. în tempo lent; 2. parte dintr-o compoziție muzicală care se execută în ritm lent
alabastru: varietate de ghips, cu aspect de marmură albă, străbătută de vine transparente
aliniat (adj.): așezat în linie dreaptă, rectiliniu
alineat: paragraf; pasaj în articolele de legi
alogen (adj.): străin, deosebit de mediul în care se află
halogen: nume generic dat câtorva elemente chimice
anafură: bucăți de prescură, care se împart credincioșilor ortodocși la sfârșitul liturghiei
anaforă: procedeu stilistic
anafora [pron. *anafora*] (înv.): raport scris adresat domnitorului; proclamație a domnitorului
antecameră (tehn.): spațiul închis din fața altui spațiu închis
anticameră: cameră de așteptare la intrarea într-un birou, într-un cabinet medical etc.
antonimie: relație de opoziție semantică între cuvinte
antinomie (filoz.): relație de opoziție între concepții, teze, principii filozofice
anuar (s.): publicație anuală care prezintă activitatea unei instituții sau care conține studii științifice
anual (adj.): care apare o dată pe an; care durează un an; care corespunde unui an
apropo (adv.)
apropo/apropou (s.)
a(-și) apropria: 1. a-și însuși un bun al altuia; 2. a face ca un lucru să fie potrivit pentru un anumit scop
apus: vest
Apus: substantiv propriu ce denumește partea de apus a Europei
a ausculta (med.): a asculta, cu stetoscopul sau cu urechea, zgomotele inimii și ale plămânilor în vederea stabilirii unui diagnostic
atlaz: țesătură specială pentru căptușeli și fețe de plapumă
auditor: ascultător, persoană care ascultă

Scanned with OKEN Scanner

auditoriu: mulţime care ascultă; asistenţă
augur: preot păgân; auspiciu; prevestire
baretă: bentiţă; panglică de decoraţie; bonetă
beretă: şapcă marinărească fără cozoroc; bască
basc: 1. persoană originară din Ţara Bascilor, regiune aşezată în Pirinei; 2. parte a unei jachete
bască/basc: beretă cu marginile îndoite înăuntru
bască: 1. albie, lână tunsă de pe oaie, bluză, vestă; 2. limbă
bolero: dans spaniol
bolerou/bolero: ilic, bluză, vestă
branhie: organ de respiraţie prezent la majoritatea animalelor acvatice
bronhie: ramificaţie a traheii
briantină (s.)
briliantină (adj.)
bruto (adv.) cu totul
brut: în stare primară; netransformat; greutate integrală; venit socotit împreună cu cheltuielile şi impozitele aferente
burete: nume generic dat unor ciuperci; spongier; obiect poros pentru şters
buret: fir de mătase naturală, gros şi neregulat; ţesătură de mătase fabricată din acest fir
cantoră: birou (înv.)
cantor: cântăreţ de biserică
caritate: atitudine miloasă; filantropie
calitate: totalitatea însuşirilor şi laturilor esenţiale în virtutea cărora un lucru sau un fenomen este ceea ce este, deosebindu-se de celelalte lucruri
capitul: 1. adunare a canonicilor; 2. inflorescenţă
capitol: parte a unui text
caro: culoare la cărţile de joc
carou: pătrăţel imprimat sau ţesut pe unele stofe
cazual: 1. întâmplător; 2. care arată cazul gramatical
cauzal: referitor la cauză
chiparoasă: tuberoză
chiparos: arbore
cilindru: corp geometric

Scanned with OKEN Scanner

ţilindru: potcap; joben; sticlă de lampă
a coda: a exprima un mesaj cu ajutorul unui cod
a codifica: a reuni legi disparate/norme juridice într-un cod
comunicare: proces de schimb de informaţie
comunicaţie: mijloc de comunicare între puncte diferite
consignatar: primitor, păstrător în consignaţie
consignator: depunător în consignaţie
contor: aparat de măsură
contoar/comptoar: agenţie comercială, birou, tejghea
corvetă: navă de război
covertă: puntea superioară a unei nave
creozot: lichid folosit în industrie şi în medicină
creuzet: vas rezistent la căldură; recipient dintr-un material refractar
cvintă/chintă: formaţie de cinci cărţi consecutive, de aceeaşi culoare, la jocul de cărţi; figură de scrimă, acces de tuse
cvintă (muz.): intervalul dintre cinci note muzicale consecutive
cvartă (muz.): interval cuprins între patru trepte succesive
a datora/a datori: a avea o datorie materială sau morală
a se datora/a se datori: a avea drept cauză
deferenţă: respect
delicateţe: gingăşie, suavitate
delicatesă: aliment fin, delicios
dentar: referitor la dinţi
dental (fonetică): referitor la consoanele care se articulează cu ajutorul dinţilor
dezinfecţie: acţiunea de distrugere a germenilor patogeni
dezinsecţie: acţiunea de distrugere a insectelor parazite
a emigra: a ieşi din ţara de origine, pentru a se stabili în altă ţară
a imigra: a intra într-o ţară, pentru a se stabili definitiv
a enerva: a sâcâi; a supăra
a inerva: a excita un ţesut sau o ramificaţie nervoasă, pentru a constata capacitatea de reacţie
erupţie: 1. ieşire bruscă şi violentă, din craterul unui vulcan sau din pământ...; 2. apariţia unor pete pe piele...
irupţie: izbucnire violentă; apariţie neaşteptată şi bruscă; revărsare bruscă a apelor

Scanned with OKEN Scanner

a exalta: a entuziasma; a glorifica
a exulta: a exterioriza starea de fericire
a exhiba: a arăta (ostentativ) ceva, a se făli cu ceva
a inhiba: a încetini un proces; a se abţine, a se reţine
exoteric: clar; limpede
ezoteric: neclar; confuz
implozie: fenomen opus exploziei
finalitate: scop
finalizare: rezultat; încheiere
fisă: piesă din metal sau din plastic, folosită la automate; jeton
fişă: bucată de hârtie sau de carton...; terminal al unui conductor electric
flagrant: evident, izbitor, clar
fragrant: mirositor; parfumat
friabil: care se poate sfărâma uşor
fiabil: sigur în exploatare
frecţie: masaj
fricţiune: frecare, conflict
a frecţiona/a fricţiona: a face cuiva o frecţie
funcţie: mărime variabilă (mat.); rol; ocupaţie; grad în ierarhie
funcţie/funcţiune (chimie, contabilitate, gramatică, filologie, medicină, logică): rol
galet: fragment de rocă, piesă
galetă: pesmet
garderob: dulap în care se păstrează haine etc.
garderobă: îmbrăcăminte; loc amenajat în sălile de spectacole, în localuri publice, unde vizitatorii îşi lasă hainele
a gera: a administra bunurile altcuiva conform intereselor lui
a gira: a garanta pentru o persoană care face un împrumut
gofraj: serie de cute paralele (şi ondulate); model în relief, la unele materiale
cofraj: suport; tipar în care se toarnă un material
hiat (hiaturi): grup şi fenomen fonetic
hiatus (hiatusuri): întrerupere
hilar/ilar: ilariant; care stârneşte râsul
hilar (anat.): referitor la hil

Scanned with OKEN Scanner

a incarna/încarna: a (se) întrupa
a încărna: a se îngrăşa
indemn: care nu a suferit pagube, pierderi; sănătos; întreg; teafăr
inveterat: cantonat, fixat (într-un viciu); în care s-a înrădăcinat un anumit defect
învederat: clar; evident; indubitabil
învesti: a acorda cuiva, în mod oficial, un drept, o demnitate, o atribuţie
a investi: a plasa un capital
jantă: suport metalic al anvelopei de vehicul
lacs: peşte
lax: relaxat; moale; lejer, destins
lacună: gol; lipsă; întrerupere
lagună: porţiune de apă, care comunică slab sau nu mai comunică cu marea sau cu oceanul
lamba: rindea, parte a unei piese
lambă: lanţ, vergea
lăcaş/locaş: aşezământ
locaş: loc gol în structura unui obiect
lăcrămioară: floare
lăcrimioară: lacrimă
lecţiune: formă sub care se prezintă un text, în diferitele lui manuscrise sau ediţii
libret: textul unei opere muzicale; carnet de economii
livret: document de evidenţă militară; carte tehnică a unei maşini/instalaţii
lineal (s.): riglă, instrument metalic folosit în construcţii
liniar (adj.): în formă de linie dreaptă; de gradul întâi (referitor la ecuaţii); făcut din linii
locatar: persoană care locuieşte într-un anumit spaţiu
locator: 1. persoană care dă un bun, în locaţie; 2. obiect
locutor: vorbitor
lucrativ: care aduce profit, rentabil
maistru: absolvent al unei şcoli de maiştri; meşter; persoană care îi învaţă pe alţii o meserie
maestru: specialist de excepţie

Scanned with OKEN Scanner

manej: loc pentru dresajul cailor; arenă
menaj: conducere a treburilor casnice; gospodărie
maxim (s. n.): limita superioară
maxim (adj.): în gradul cel mai înalt
maximum (s. n.): limita superioară
maximum (adv.): cel mult
mental: care se referă la mentalitate
mintal: care aparţine minţii
minim (s./adj.)
minimum (s./adv.)
misă: compoziţie muzicală
monogramă: semn format din iniţialele prenumelui şi numelui unei persoane
nomogramă: reprezentare grafică în plan a unui corp...
monosilab (adj.)
monosilabă (s.)
murui: a unge un aluat; a vărui
mirui: a unge cu mir
musical: gen de spectacol muzical...
music-holl: local înzestrat cu orchestră; spectacol de fantezie cu fond muzical
nestemată: piatră preţioasă
nestimată: care nu e stimată, respectată
nivel: etapă; perioadă; stadiu; etaj
nivelă: instrument pentru verificarea orizontalităţii unui element de construcţie
numeral: parte de vorbire
numerar: bani lichizi
nunţial: referitor la nunţiu (reprezentant diplomatic permanent al Vaticanului într-o ţară străină)
nupţial: referitor la nuntă
onoare: demnitate, cinste
onor: manifestare a stimei; carte de joc; (la pl.) demnităţi/manifestări de preţuire
onorariu: retribuţie, plată
onorar (adj.): de onoare

Scanned with OKEN Scanner

or (conj.): însă
ori (conj.): sau
orbital: referitor la orbita unui corp ceresc
orbitar: referitor la orbita oculară
ordinal: referitor la ordinea numerică
ordinar: obişnuit, fără valoare; vulgar, josnic, de nimic
original: autentic; veritabil
originar: iniţial; referitor la origine
pate: pate de ficat
pateu: produs de patiserie
patent: cleşte; brevet de invenţie
patentă: capsă; act
pendul: dispozitiv bazat pe oscilaţia unui corp
pendulă: ceas mare care vizualizează oscilaţia
posesie: deţinere
posesiune: teritoriu
preceptor: educator, dascăl particular
perceptor: funcţionar care încasează impozitele şi taxele
a prescrie: 1. a recomanda...; 2. a anula o pedeapsă după un anumit termen
a proscrie: a condamna pe cineva la moarte/la exil/la domiciliu forţat
profesie: meserie
profesiune: în *profesiune de credinţă*
profunzime: adâncime
profuziune: cantitate mare, mulţime de..., abundenţă, bogăţie, risipă, prisos
prognostic: prognoză medicală
pronostic: previziune
răzătură/răsătură: rezultatul acţiunii de a rade
răsătură: acţiunea de a rade, locul ras
recreare: creare din nou
recreere: odihnă
recte (adv.): cu adevărat; anume
recto: prima pagină a unei foi; pagina din dreapta a unei cărţi
reflecţie: cugetare; meditare; gândire

Scanned with OKEN Scanner

reflexie: fenomen fizic (optic) ce constă în schimbarea direcţiei unui semnal optic sau fonic la întâlnirea unei suprafeţe plane
refracţie: fenomen optic ce constă în schimbarea direcţiei unui semnal optic sau fonic la traversarea unui mediu
regletă: material izolant, element dintr-o instalaţie electrică...
rigletă: riglă lungă
a releva: a evidenţia; a sublinia
a revela: a dezvălui; a se ivi; a developa un film
revendicare: solicitare; doleanţă
revindecare: vindecare din nou
română (s.): limba română
româncă: femeie de naţionalitate română; ţărancă (pop.)
rondo: compoziţie muzicală
rondou: loc circular; manevră; poezie cu formă fixă
salce: plantă erbacee; rădăcina acestei plante
salcie: arbore cu lemn de esenţă moale
salutar: folositor sănătăţii, vieţii; salvator; adecvat
salvator: care salvează sau poate salva
secărică: rachiu de secară
secărea: plantă erbacee asemănătoare cu ovăzul
secţie: subunitate organizatorică la o întreprindere sau la o instituţie
secţiune: tăietură; schiţă; intersecţie de mulţimi; suprafaţă rezultată prin secţionare
semen: persoană; drug de fier
seamăn (loc. adj., loc. adv.): fără seamăn
sfară: miros greu (şi fum) rezultat din arderea grăsimilor sau a cărnii, de la lumânări de seu etc.; veste, ştire (fig.)
solicitudine: atenţie binevoitoare; bunăvoinţă
solicitare: cerere
special: anumit; deosebit
specios: amăgitor; înşelător; mincinos
sumă: total
summum: nivelul cel mai înalt; punctul maxim; apogeul
suveran (adj., s.): suprem, absolut; care deţine autoritatea supremă
suzeran: stăpân al vasalului
şaizeci (numeral)
şase zeci (numeral + substantiv)

Scanned with OKEN Scanner

ştanţă: unealtă
stanţă: strofă cu înţeles deplin, alcătuită din opt versuri cu o anumită schemă de rimă şi formând o unitate ritmică
talus: unul dintre oasele tarsiene ale piciorului (călcâi)
taluz: pantă, suprafaţă înclinată care mărgineşte...
tapiserie: broderie; ţesătură; tehnica şi arta efectuării acestor ţesături
tapiţerie: meserie; atelier; partea tapiţată a unei mobile
a tapiţa: a îmbrăca o mobilă cu diverse materiale
a tapisa: a capitona, a tapeta
tarantelă: dans popular napolitan
tarantulă: specie de păianjen
tălpic: şosetă
tălpig: încălţăminte
tălpig: pedală la războiul de ţesut; talpă la sanie
târsoagă: barbă mare şi neîngrijită
târsoacă: troscot (plantă)
tocă: acoperământ pentru cap, fără boruri
togă: îmbrăcăminte specifică a romanilor
transmisie/transmisiune: transmitere, mecanism
transmisiune (mil., jur.) trecere a unui bun de la o persoană la alta
trocar: instrument chirurgical
troacar: palton sau pardesiu femeiesc, mai scurt
tur: ocol; etapă la un concurs sportiv
tură: piesă la jocul de şah
vârstă: segment temporal din viaţă
vârstă/vrâstă: dungă sau bandă de altă culoare, buchet
virtuos: care ţine la virtute, moral; onest
virtuoz: care stăpâneşte în mod desăvârşit tehnica unui instrument sau a unei arte; specialist desăvârşit
vrie: mişcare de rotaţie – figură acrobatică în care avionul se roteşte şi coboară
vrilă: burghiu
zălog: garanţie; arbust
zăloagă: semn de carte; capitol
zglăvoacă/zglăvoc: peşte
zglăvoc: plantă
zizanie/zâzanie: plantă furajeră şi ornamentală
zâzanie: intrigă, discordie

Scanned with OKEN Scanner

Partea a II-a. VOCABULARUL/LEXICUL
(Corectitudinea lexicală)

GREȘELI LEXICALE

1. DESPRE LEXIC

Prezentare sintetică

Lexicul este al doilea subsistem al limbii şi studiază *cuvintele*, adică materialul lexical din care se construiesc *enunţurile* (propoziţia şi fraza). Din enunţuri se construiesc *textele*.

Cuvântul este semnul lingvistic ce asociază o formă (un înveliş material scris sau rostit) şi un sens. Forma cuvântului este o mulţime ordonată de sunete sau de litere, iar sensul este acel obiect al lumii la care el face referire. Între forma cuvântului şi sensul lui nu este nicio legătură. Excepţie fac doar acele (puţine) cuvinte care, prin forma lor, sugerează sensul (*boc-boc, fâş, fâş; a şuiera; a troncăni; a bubui...*).

Totalitatea cuvintelor limbii formează *vocabularul* (*lexicul*) ei. Vocabularul unei limbi este în perpetuă schimbare: apar cuvinte, apar sensuri, apar locuţiuni şi expresii; dar şi dispar cuvinte, dispar sensuri, se schimbă sensuri, se transferă sensuri... Însă, în timp, vocabularul se îmbogăţeşte, căci numărul apariţiilor de cuvinte este mult mai mare decât cel al dispariţiilor.

Cuvintele se pot clasifica după mai multe criterii:

a) după origine (*moştenite* din limbile strămoşilor noştri, dacii şi romanii; formate în limba noastră (prin derivare, prin compunere, prin conversiune sau prin frazeologie); *împrumutate* din alte limbi;

b) după alcătuire (*simple, compuse, locuţiuni* sau *expresii*);

c) după criteriul timp *(cuvinte actuale, arhaisme, neologisme, cuvinte recente);*

d) după sens *(monosemantice*, cu un singur sens; *polisemantice*, cu mai multe sensuri **înrudite**);

e) după relaţia dintre sensurile lor *(sinonime, antonime, omonime, omofone, omografe, paronime);*

Scanned with OKEN Scanner

f) după importanţa şi, implicit, după frecvenţa lor în exprimare (care aparţin *fondului principal de cuvinte*/care aparţin *masei vocabularului*);

g) după spaţiul, teritoriul în care se folosesc (*de uz general, regionalisme* şi *cuvinte* – de fapt, *forme – populare*);

h) după relaţia cu norma: *corecte,* (*literare*) sau *incorecte,* (*neliterare*);

i) după profesia vorbitorilor (*termeni ştiinţifici, termeni tehnici, termeni profesionali*);

j) după intenţia suplimentară a vorbitorului (*jargonul, argoul*);

k) după existenţa sau suficienţa sensului (*autosemantice*, cu sens deplin; *neautosemantice*, cu sens parţial sau fără sens);

l) după criteriul utilizării individuale (*cuvinte active*, cele cunoscute şi folosite; *cuvinte pasive*, cele cunoscute, dar nefolosite).

Despre semantică

Semantica este ştiinţa care studiază sensurile cuvintelor unei limbi: sensurile proprii (principale, sau secundare) şi sensurile figurate. Dar semantica studiază şi modificările de sensuri în decursul timpului şi categoriile acestor modificări. Ea furnizează lexicografilor informaţiile necesare pentru prezentarea semantică a unui cuvânt.

Despre etimologie

Etimologia este ştiinţa care studiază originea cuvintelor unei limbi: când, unde şi cum au apărut: moştenite din limbile strămoşilor noştri; împrumutate mult mai târziu din acele limbi; formate în limba română prin mijloacele interne prezentate mai sus; formate în limba română de la cuvinte împrumutate din alte limbi; împrumutate din limbi de mare circulaţie sau din limbile popoarelor vecine ori ale popoarelor nevecine, dar cu care am avut legături strânse etc.

Dicţionarele explicative încheie „explicarea" unui cuvânt cu precizarea originii lui.

1.1. Despre dicţionare

Dicţionarele sunt inventare de cuvinte ordonate alfabetic. Ceea ce înseamnă că un dicţionar român are tot atâtea capitole câte litere are alfabetul limbii române.

Scanned with OKEN Scanner

Principalele tipuri de dicţionare ale limbii române:

a) *explicative* (care explică unităţile lexicale) prezintă, pe rând, forma/formele de bază, valoarea morfologică, sensurile principale (în diferite modalităţi: prin sinonimie, prin definiţii, prin perifraze, prin ilustraţii...); oferă exemple de locuţiuni în care apare acel cuvânt şi precizează originea lui: *internă* (moştenit din limbile strămoşilor, limba dacă şi limba latină; format prin derivare, prin compunere, prin conversiune, prin frazeologie) sau *externă* (împrumutat dintr-o anumită limbă);

b) *enciclopedice* (care oferă explicaţii pentru cuvinte din toate domeniile cunoaşterii şi care, spre deosebire de dicţionarele explicative, includ foarte multe substantive proprii, la care se fac prezentări dezvoltate);

c) *ortografice, ortoepice şi morfologice* (care includ numai cuvintele cu dificultăţi: de scriere, de rostire sau de structură);

d) *speciale*, care includ anumite categorii de cuvinte (arhaisme, neologisme, termeni argotici, aforisme, sinonime, antonime, omonime, paronime, termeni ştiinţifici-tehnici, termeni profesionali, locuţiuni şi expresii...).

După limba căreia îi aparţin cuvintele incluse, dicţionarele pot fi: *monolingve, bilingve, trilingve, multilingve*.

Atenţie! Orice dicţionar explicativ al limbii române actuale este o lucrare imperfectă, fiindcă în interiorul vocabularului se produc permanent procese esenţiale: apariţia de cuvinte sau numai de sensuri, dispariţia de cuvinte sau numai de sensuri şi felurite modificări de sensuri ale unor cuvinte. Toate aceste schimbări sunt generate de apariţiile de „obiecte“ (prin descoperire sau prin inventare), de dispariţiile de obiecte, de schimbările unor obiecte, după o dinamică impusă de dezvoltarea tehnologică, informaţională şi comunicaţională, într-un ritm accelerat.

1.2. Despre îmbogăţirea vocabularului

Aşa cum am precizat mai sus, în timp, vocabularul limbii noastre se măreşte, adică se îmbogăţeşte prin apariţia unor cuvinte, unor sensuri (atribuite unor cuvinte existente) sau prin apariţia unor unităţi frazeologice...

Scanned with OKEN Scanner

Îmbogăţirea vocabularului se realizează prin *mijloace interne* şi prin *mijloace externe*. Mijloacele interne sunt *derivarea, compunerea, conversiunea* (schimbarea clasei lexico-gramaticale/morfologice) şi *frazeologia* (formarea unor locuţiuni şi expresii, din cuvinte existente).

1.2.1. Îmbogăţirea vocabularului prin mijloace interne

Despre derivare

Derivarea înseamnă formarea unor cuvinte (noi) dintr-un cuvânt existent (numit *cuvânt de bază/cuvânt-bază*) şi prefixe sau/şi sufixe (*afixe*).

Ex.: *lemn: lemnos, lemnar, lemnişor, (a) înlemni, înlemnire, înlemnit...*

În procesul derivării se folosesc circa 65 de prefixe şi circa 650 de sufixe. Ceea ce înseamnă că sufixarea este mai productivă decât prefixarea. Cuvintele formate şi prin derivare şi prin compunere se numesc *derivate parasintetice* (Ex.: *dreptunghic*).

Afixele se ataşează la cuvântul de bază, la rădăcina sau la tema acestuia (*lemnos; mărime; sticlire*). *Rădăcina* este acea parte stabilă a unui cuvânt care poartă sensul lui (lexical) şi apare la toate variantele lui. *Desinenţele* sunt mărci formale pentru anumite categorii gramaticale ale cuvintelor: genul, numărul şi cazul, la substantive şi adjective; numărul şi persoana, la verbe. *Tema* unui cuvânt înseamnă rădăcina şi sufixul caracteristic; la temă se ataşează desinenţele (*pictor-i; venise-ră-m*).

Atenţie! În procesul derivării, în corpul rădăcinii pot surveni anumite modificări fonetice (vocalice/consonantice), numite *alternanţe fonetice* (vocalice sau consonantice), care sunt specifice limbii române. Alternanţele reprezintă transformarea unei vocale într-o vocală înrudită sau într-un diftong; transformarea unui diftong într-o vocală înrudită; transformarea unei consoane într-o consoană înrudită (*casă, căsuţă; floare, floricică; băiat, băieţaş; viteaz, vitejie; crud, cruzime*).

Despre compunere

Compunerea este mijlocul intern de formare a cuvintelor din două sau mai multe cuvinte existente. Însă, în compunere, se folosesc nu numai cuvinte întregi, ci şi fragmente, şi iniţiale de cuvinte. Rezultă următorul tablou al compunerii în limba română:

Scanned with OKEN Scanner

– din două sau mai multe cuvinte întregi (*bunăvoinţă, cumsecade*);

– din fragmente de cuvinte (*aprozar* = aprovizionarea cu zarzavaturi);

– din iniţiale de cuvinte (*ONU, SUA*);

– din cuvinte întregi şi fragmente (*Romarta*);

– din cuvinte întregi şi iniţiale (*FC Argeş*);

– din iniţiale şi fragmente (*TAROM* = *T*ransporturile *A*eriene *Rom*âne).

Precizări!

Unele cuvinte compuse se scriu cu blanc (*Baia Mare, Delta Dunării*); altele se scriu cu cratimă (*rea-voinţă, câine-lup, zi-muncă*); altele se scriu prin contopire, sudare (*despre, cuminte, cumsecade*).

Pentru a afla cum se scrie un cuvânt compus, vezi precizările de la *Ortografia părţilor de vorbire compuse*.

Atenţie! Cuvintele formate cu/şi cu prefixoide/sufixoide sunt compuse, nu derivate!

Despre conversiune

Conversiunea este mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin schimbarea valorii gramaticale (de fapt, a valorii morfologice) a unui cuvânt existent. Există trei tipuri principale de conversiune:

– *substantivizarea*, transformarea unei părţi de vorbire în substantiv (*frumosul, eul, sinele, doiul, citirea, cititul, binele, aproapele, oful*);

– *adjectivizarea*, transformarea unei părţi de vorbire în adjectiv (***acest** băiat, prietenul **tău**, problema **rezolvată**, frunza **tremurândă**, bărbat **bine**, **aşa** om*);

– *adverbializarea*, transformarea unei părţi de vorbire în adverb (***Vara**, mergeam la bunici.; Ana scrie **frumos**.; A venit **şi** Maria.*)

Se poate substantiviza orice parte de vorbire, prin articulare (cu articol nehotărât: ***un** isteţ*; cu articol hotărât: *isteţul*; cu articol demonstrativ-adjectival: ***cel** isteţ*) sau în metalimbaj, adică în limbajul despre limbaj (*Am omis un „şi”.*).

Reţineţi că orice cuvânt aflat în metalimbaj se încadrează cu ghilimele!

Scanned with OKEN Scanner

Familia lexicală/Familia de cuvinte include toate cuvintele formate prin derivare, prin compunere şi prin conversiune, de la un cuvânt dat, numit *cuvânt de bază/cuvânt bază.*

Despre frazeologie

Frazeologia este mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului, prin care un grup de cuvinte dobândeşte un sens (nou) figurat, cuvintele autosemantice pierzându-şi sensul. Acest grup de cuvinte se numeşte *unitate frazeologică.* Există două tipuri principale de unităţi frazeologice: *locuţiunile* şi *expresiile.* Expresia este, de fapt, o locuţiune cu o valoare stilistică deosebită.

Unităţile frazeologice au valoarea unor părţi de vorbire şi, de aceea, au funcţiile sintactice ale acelora şi pot fi înlocuite cu acelea. Există, astfel, locuţiuni: substantivale, pronominale, adjectivale, verbale, adverbiale, interjecţionale, prepoziţionale şi conjuncţionale. În ce priveşte locuţiunile numerale, existenţa lor e recunoscută doar de anumiţi lingvişti (v. M. Avram): *câte doi, câte trei, câte un sfert* etc.

Unităţile frazeologice se recunosc după caracteristicile din definiţia acestora: sunt grupuri care includ cuvinte folosite şi în derivare, în compunere şi în conversiune; cuvintele autosemantice au vechime mare şi topică fixă; includ de multe ori arhaisme; tot grupul dobândeşte un sens nou (figurat) şi are o valoare stilistică mare. Dificultăţile mari de recunoaştere a locuţiunilor vin de la faptul că multe dintre aceste grupuri se găsesc în limbaj şi ca grupuri libere (***a-şi bate capul***: *Radu îşi bate capul cu problema.; Radu îşi bate capul cu palma.*; ***a lua peste picior***: *Arogant, el m-a luat peste picior.*; *În timpul luptei, el m-a luat peste picior şi m-a trântit.*)

Pentru identificarea unei locuţiuni sunt suficiente trei dintre mai multele ei caracteristici:

– cuvintele autosemantice îşi pierd sensul de bază şi tot grupul dobândeşte un sens (nou) figurat;

– substantivele incluse nu pot guverna atribute;

– verbele incluse nu pot guverna (singure) complemente.

Locuţiunile şi expresiile sunt folosite foarte mult în stilul literar (artistic), pentru că ele au o valoare expresivă deosebită (*a pune cireaşa pe tort, a pune bomboana pe colivă, a pune batista pe ţambal, a drege busuiocul, a-şi lua lumea-n cap, a se face luntre şi punte, a-şi pierde capul, a sări din lac în puţ...*).

Scanned with OKEN Scanner

1.2.2. Îmbogăţirea vocabularului prin mijloace externe

Mijloacele externe de îmbogăţire a vocabularului sunt împrumuturile din alte limbi (fie de circulaţie internaţională, fie ale unor populaţii vecine cu spaţiul românesc):

– împrumuturi de cuvinte, cu sensurile lor (Vezi, mai sus, *Glosarul de neologisme.*);

– împrumuturi numai de sensuri, care sunt atribuite unor cuvinte existente (*a realiza = a observa; punctual = punct cu punct*);

– împrumuturi de structuri (*calcul lingvistic*) înseamnă traducerea în româneşte a afixelor unui cuvânt derivat, a componentelor unui cuvânt compus sau a cuvintelor dintr-o locuţiune (*prejudecată < préjugé; concetăţean < concitoyen; stingător < extincteur; deznodământ < dénouement; cale ferată < voie ferrée; decret-lege < decret-loi; scurtcircuit < court-circuit; cal-putere < horse-power; război fulger < Blitzkrieg; a arunca mănuşa < jeter le gant; a face faţă < faire face, stare de lucruri < état de choses...*).

Precizare! Vocabularul limbii române include foarte multe unităţi frazeologice, care contribuie semnificativ la bogăţia lui.

1.3. Categorii lexicale

1.3.1. Despre arhaisme

Arhaismele sunt cuvintele sau formele (fonetice/gramaticale) ale unor cuvinte care au ieşit din circuitul limbii şi au intrat în fondul pasiv al lexicului (vocabularului). Cauza principală care determină dispariţia din vorbire a unor cuvinte este dispariţia referentului lor. Aşa s-a întîmplat, în timp, cu un număr mare de cuvinte: *comis, spătar, stolnic, haraciu, a mazili, a căftăni, a fereca...*

O altă cauză a dispariţiei unor cuvinte este înfrângerea lor în disputa cu un sinonim total. Ceea ce înseamnă că a existat un dublet sau un triplet lexical, dintre care unu a rămas, iar celelalte ori au dispărut, ori au primit alt sens (*norod, popor*).

Clasificarea arhaismelor:

a) *arhaisme lexicale* (cuvinte care au ieşit din uz din cauzele amintite mai sus);

Scanned with OKEN Scanner

b) *arhaisme fonetice* (forme fonetice dispărute ale unor cuvinte care se folosesc şi azi (*preste, subt, primblare, poporan...*);

c) *arhaisme gramaticale*:

– *morfologice*, forme morfologice, flexionare, ale unor cuvinte care sunt şi azi în circulaţie: *carele* (pron relativ), *aripe, inime, palaturi* (forme de plural), *s-a fost deschis* (mai-mult-ca-perfectul, folosit azi regional, în Bucovina)...;

– *sintactice*, structuri sintactice dispărute: genitivul înlocuit cu acuzativul (*Gazeta de Transilvania*), dativul construit cu prepoziţia *la* (*Le-a dat la copii pâine.*), dativul adnominal (*nepot împăratului*)...;

d) *arhaisme semantice*, sensuri vechi, dispărute, ale unor cuvinte care se folosesc şi azi: *lume* = lumină; *limbă* = popor; *bombă* = proiectil; *mitocan* = locuitor al unui mitoc (mahala a unui oraş), orăşean de condiţie socială modestă; călugăr dintr-un mitoc, mănăstire mică, subordonată unei mănăstiri mari).

Azi, găsim arhaisme în documentele vechi (scrisori, acte, tratate...), în operele literare istorice, pentru a realiza atmosfera de epocă, în dicţionarele de arhaisme, în locuţiuni şi expresii – în care şi-au pierdut însă sensul, tot grupul dobândind un sens figurat (*a da sfară-n ţară, a trage la aghioase, a da cu tifla, a-şi aduce obolul...*).

1.3.2. Despre regionalisme

Regionalismele sunt unităţi lexicale cunoscute şi folosite de către vorbitorii unei limbi, dintr-o anumită regiune (*curechi, păpuşoi, barabule, copârşeu, perje...*). Ele apar în unele opere literare în vorbirea personajelor care sunt plasate într-o anumită regiune, pentru credibilitatea acelor personaje.

Regionalismele nu sunt admise în limba română literară!

1.3.3. Despre cuvintele/formele populare

Limba populară este o variantă a limbii române standard. Ea se defineşte prin câteva caracteristici:

– aspectul oral, spontan (neelaborat), natural;
– virtuţi stilistice deosebite;
– vocabular restrâns;
– polisemantism ridicat;

Scanned with OKEN Scanner

– frecvenţa mare a elipsei, pentru a se realiza o viteză crescută a comunicării.

Cuvintele populare sunt, de fapt, forme populare ale unor cuvinte de circulaţie generală. Sunt cunoscute şi folosite de vorbitori din localităţi aflate la distanţe mari de centrele urbane sau din localităţi izolate (prep. *dă, pă*; pluralul unor substantive (*picioarili, fetili*); căderea unor sunete finale (*lu bunicu, omu meu*); anumite forme verbale (*să viu, să saie, nu poci, losese*); anumite forme pronominale (*Io l-am văzut pe văru mieu*!); folosirea frecventă a perfectului simplu în locul perfectului compus (*fusăi*)...

Atenţie! Formele populare nu sunt admise în vorbirea îngrijită!

1.3.4. Despre sinonime

Sinonimele sunt cuvinte diferite care au sens apropiat sau identic.

Clasificarea sinonimelor:

– *totale* (cele care au sens identic);

– *parţiale* (cele care au sens apropiat);

– *aproximative* (poetice, bazate pe apropierea semantică generată de învestirea unui cuvânt cu un sens figurat, contextual).

Precizări! *Sinonimele totale* ne interesează în mică măsură, întrucât ele sunt foarte puţine; în timp, dintre ele rămâne unu, căci limba nu-şi permite luxul de a avea mai multe cuvinte cu acelaşi sens; şi, mai ales, pentru că înlocuirea unui cuvânt cu un sinonim total nu modifică nicicum planul semantic al enunţului.

Ex.: *aramă = cupru*; *miazănoapte = nord*

Unele sinonime totale se păstrează, deoarece sunt folosite în registre diferite ale limbii.

Ex.: *zăpadă = nea = omăt*

Sinonimele parţiale sunt cele la care sensurile nu se suprapun, ci interferează, existând, astfel, o zonă de sens comună, dar şi zone de sens diferite. Structura semantică a două sinonime parţiale se poate reprezenta grafic prin două cercuri interferente! Sinonimele parţiale sunt foarte importante în exprimarea verbală, fiindcă, prin înlocuirea unui cuvânt cu un sinonim parţial, se modifică sensul enunţului şi, astfel, se realizează precizarea, prin nuanţare, a ideii exprimate de acesta!

Ex.: *bulevard, stradă, alee, drum, cale, şosea, potecă...*

Scanned with OKEN Scanner

Sinonimele aproximative (poetice) se folosesc în textul literar şi au o valoare stilistică deosebită.

Ex.: *porumbel, pace*; *foc, viaţă*; *floare, iubire*; *brazdă, ţară*...

Familia/Seria sinonimică înseamnă totalitatea sinonimelor unui cuvânt dat. Ex.: *pădure*: *codru, dumbravă, crâng, zăvoi, brădet, făget, lăstăriş*...

Atenţie! Sinonimele au aceeaşi valoare morfologică.

Cu cât un vorbitor dispune de mai multe familii sinonimice şi de cât mai bogate familii sinonimice, cu atât exprimarea lui este mai precisă, mai nuanţată, mai expresivă şi mai originală!

1.3.5. Despre antonime

Antonimele sunt cuvinte diferite care au sens (integral) opus.

Clasificarea antonimelor se face după originea cuvintelor şi după valoarea lor morfologică.

După originea cuvintelor-antonime:

– ambele sunt cuvinte propriu-zise (*prieten ≠ duşman*; *mare ≠ mic*; *a rămâne ≠ a pleca*; *sus ≠ jos*...);

– un cuvânt este propriu-zis, iar celălalt este derivat cu prefixe sau compus cu prefixoide/sufixoide (*a compune ≠ a descompune; a lega ≠ a dezlega; a stabiliza ≠ a destabiliza; continuu ≠ discontinuu; armonie ≠ dizarmonie; credibil ≠ incredibil; posibil ≠ imposibil; real ≠ ireal; atent ≠ neatent; democratic ≠ antidemocratic; normal ≠ anormal*);

– ambele cuvinte sunt derivate cu prefixe/compuse cu prefixoide sau sufixoide (*a îmbrăca ≠ a dezbrăca*; *hipertensiune ≠ hipotensiune; francofil ≠ francofob*...).

După valoarea morfologică:

– substantivale (*bogăţie ≠ sărăcie*; *bunătate ≠ răutate*...);

– adjectivale (*mare ≠ mic*; *frumos ≠ urât*...);

– verbale (*a urca ≠ a coborî*; *a câştiga ≠ a pierde*...);

– adverbiale (*aproape ≠ departe*; *pretutindeni ≠ nicăieri*...)

– prepoziţionale (*cu ≠ fără*; *deasupra ≠ dedesubtul*...)

– conjuncţionale (*şi ≠ nici*).

Atenţie! Antonimele au aceeaşi valoare morfologică. Semnul grafic al antonimelor este semnul *inegal* (diferit) din matematică (≠).

Scanned with OKEN Scanner

1.3.6. Despre omofone

Omofonele sunt unităţi lexicale care se rostesc la fel, dar se scriu diferit.

A nu se confunda omofonele cu *omonimele* (care sunt şi omofone, şi omografe)!

◆ Glosar de omofone ◆

ai: **Ai** lucrat bine.
a-i: Intenţionez **a-i** spune adevărul.
al: Băiatul cel mic **al** vecinului a luat licenţa.
a-l: Doresc **a-l** ajuta.
altfel: Vreau să mă port **altfel**.
alt fel: Doresc **alt fel** de mâncare.
bai: Ai un **bai**?
ba-i: **Ba-i** foarte serios!
cam: Era **cam** supărat.
c-am: Mi-a spus **c-am** greşit.
cei: Elevii **cei** harnici au reuşit.
ce-i: **Ce-i** acolo?
dai: **Dai** o mână de ajutor?
da-i: **Da-i** serios?
defel: N-a lucrat **defel**.
de fel: De **fel** este din Craiova.
deloc: N-a înţeles **deloc**.
de loc: **De loc** este din Piteşti.
deodată: **Deodată** a auzit un zgomot.
de odată: Întâmplările **de odată** mi-au rămas în memorie.
de o dată: E vorba **de o dată** a problemei.
ea: **Ea** a rezolvat problema.
ia: El **ia** notiţe.
ei: Au participat şi **ei**.
îi: Vrei să **îi** parte?
încontinuu: Ninge **încontinuu**.
în continuu: Radu este **în continuu** progres.
întrucât *(pentru că)* (conj. subord.): Te pedepsesc, **întrucât** ai încălcat regulamentul!
întru cât *(în ce măsură)*: Vreau să aflu **întru cât** a respectat contractul!

Scanned with OKEN Scanner

la:	Merge **la** spectacol.
l-a:	**L-a** trimis tata la spectacol.
lor:	Fapta **lor** este lăudabilă.
l-or:	**L-or** ajuta colegii.
mai:	A fost un **mai** superb.
m-ai:	**M-ai** dezamăgit.
mie:	Mi-a trimis-o **mie**.
mi-e:	**Mi-e** sete.
mii:	Au venit câteva **mii**.
mi-i:	Unde **mi-i** caietul?
nai:	Vlad cântă la **nai**.
n-ai:	**N-ai** dreptate.
nară:	O **nară** îi sângerează.
n-ară:	**N-ară** azi, că pământul este uscat.
neam:	A fost un **neam** vestit.
ne-am:	**Ne-am** hotărât să mergem.
noi:	Vedem **noi** ce facem!
n-oi:	**N-oi** merge acolo!
nul:	Scorul a fost **nul**.
nu-l:	**Nu-l** lăsăm să greşească.
odată:	**Odată**, a fost şi el tânăr.
o dată:	A citit doar **o dată**.
sa:	Cartea **sa** este interesantă.
s-a:	**S-a** grăbit.
sar:	M-am hotărât să **sar**.
s-ar:	**S-ar** duce şi Alexandru.
săi:	Elevii **săi** s-au remarcat.
să-i:	**Să-i** spunem adevărul.
tei:	Venea miros de **tei**.
te-i:	**Te-i** duce mâine.
var:	Am cumpărat şi **var**.
v-ar:	**V-ar** prinde bine o excursie.

1.3.7. Despre omografe

Omografele sunt unităţi lexicale sau forme flexionare care se scriu la fel, dar se rostesc diferit, datorită accentului.

A nu se confunda omografele cu *omonimele* (care sunt şi omofone, şi omografe)!

Scanned with OKEN Scanner

◆ Glosar de omografe ◆

acele:	Acele maşinii erau neascuţite.
acele:	Acele cărţi s-au pierdut.
albi:	Pe cer se vedeau nori albi.
albi:	Ea încearcă a albi lâna.
barem:	Să citeşti textul, barem.
barem:	A lucrat la barem.
a clasa:	a ordona
clasa:	sala de curs
colonie:	parfum
colonie:	teritoriu, grup
comis:	rang boieresc
comis:	sechestru
companie:	Am făcut armata în aceeaşi companie.
companie:	Îi place să-i ţin companie. A înfiinţat o companie de transport.
copii:	fii
copii:	reproduceri
corector	persoană
corector	aparat
director	(subst.)
director	(adj.)
domni	(subst.)
domni	(vb.)
era	(subst.)
era	(vb.)
fabrică	(subst.)
fabrică	(vb.)
gazele:	(pl., acc.) substanţă sub formă gazoasă
gazele:	animale sălbatice
godin	purcel
godin	sobă
haină:	Avea o haină demodată.
haină:	Avea o inimă haină.
imobil	construcţie

Scanned with OKEN Scanner

imobil	static
lumină	(subst.)
lumină	(vb.)
mamele	mămicile
mamele	sâni
marcă	(subst.)
marcă	(vb.)
a masa:	a apăsa, a concentra
masa:	obiect de mobilier, mâncare
(a) media:	a negocia
media	presă scrisă şi audio-vizuală
mobilă	(subst.)
mobilă	(adj.)
mobilă	(vb.)
montă	(subst.)
montă	(vb.)
nară	(subst.)
nară	(vb.)
oftică	(subst.)
oftică	(vb.)
pară	(subst.)
pară	(vb.)
parcă:	L-am văzut, parcă, ieri.
parcă:	El parcă maşina lângă stadion.
repede	(adv.)
repede	(vb.)
salvă	(subst.)
salvă	(vb.)
torturi:	A cumpărat nişte torturi mari.
torturi:	A suportat torturi de nedescris.
ţarină:	teren
ţarină:	soţie a ţarului
umblă:	El umblă (prezent) prin oraş.
umblă:	El umblă (perfect simplu) prin oraş.
veselă:	Dana era veselă.
veselă:	A cumpărat veselă scumpă.

Scanned with OKEN Scanner

1.3.8. Despre omonime

Omonimele sunt cuvinte diferite care, întâmplător, au aceeaşi formă, dar sens total diferit. Ele pot avea aceeaşi valoare morfologică sau valoare morfologică diferită. Omonimele se scriu şi se rostesc la fel, deci sunt şi omografe, şi omofone!

◆ Glosar de omonime ◆

acru (subst.); **acru** (adj.)
ai (vb.); **ai** (subst., regionalism = usturoi)
ar (unitate de măsură); **ar** (verb auxiliar/predicativ)
au (verb); **au** (interj.)
bancă (obiect de mobilier); **bancă** (unitate financiară)
bob (de cereale); **bob** (tip de sanie)
broască (specie de batracieni); **broască** (încuietoare)
car (căruţă), **car** (insectă); **car** (mecanism mobil la maşina de scris)
care (căruţe); **care** (pron./adj. pron. relativ)
cer (subst.); **cer** (verb)
codru (pădure); **codru** (bucată mare de pâine)
dacă (subst./adj.); **dacă** (conj. subordonatoare)
dar (cadou); **dar** (conj. coord. adv.)
duce (subst.); **duce** (verb)
lac (apă stătătoare); **lac** (substanţă lucioasă)
lin (specie de peşti); **lin** (adverb)
mare (subst.); **mare** (adj.)
nouă (numeral); **nouă** (adj.); **nouă** (pron. personal)
ochi (organ al văzului); **ochi** (structură mică la ţesături)
poartă (subst.); **poartă** (verb)
somn (odihnă); **somn** (specie de peşti)
trebuie (verb); **trebuie** (adv.)
unde (adv. relativ de loc); **unde** (de lumină, de radio, de apă...)

Atenţie! Există şi **omonime parţiale**: cele care au aceeaşi formă de bază, dar care au (unele) forme flexionare diferite!

Ex.: **bandă** > benzi, **bandă** > bande; **masă** > mese, **masă** > mase; **car** > care, **car** > cari, **car** > caruri.

Acestea au, firește, sensuri diferite!

Scanned with OKEN Scanner

1.3.9. Despre cuvinte polisemantice

Cuvintele polisemantice au mai multe sensuri **înrudite.**

Ex.: ***casă***: locuinţă, familie, căsnicie, viaţă...; ***baie:*** încăpere, vas, instalaţie, acţiune de igienizare sau de tratare cu apă, clădire specială, staţiune de tratament...

Când însă sensurile nu sunt înrudite, este vorba nu de un cuvânt polisemantic, ci de două omonime (cuvinte diferite care, întâmplător, au aceeaşi formă)!

Ex.: *casă*: locuinţă; *casă*: casă de bani

baie: încăpere; *baie*: mină de aur sau de argint;

Precizare! Vocabularul limbii române include foarte multe cuvinte polisemantice, iar cele mai multe dintre acestea au un număr mare de sensuri înrudite, unele dintre ele numărând câteva zeci de sensuri. Ceea ce înseamnă că vocabularul limbii noastre include nu circa 120.000 de sensuri, câte cuvinte se consideră că are, ci mult mai multe: câteva sute de mii de sensuri. Iar numărul de sensuri ale cuvintelor unui vocabular reprezintă un criteriu esenţial de mărime, adică de bogăţie (de cuprindere) a acelui vocabular.

Putem spune, astfel, că limba română are un vocabular foarte bogat!

1.3.10. Despre câmpul semantic

Câmpul semantic include cuvintele care au ca referenţi elementele unei mulţimi definite prin cuvântul dat.

Ex.: ***pădure:*** *copacii, iarba, florile, insectele, păsările, animalele sălbatice, poienile, lumina, umbra, izvoarele, lacurile, des, înalt, verde, negru, albastru, umbros, foşneşte, cântă, susură, şuieră, fâş-fâş, cu-cu...*

Atenţie! Întrucât elementele unei mulţimi sunt şi obiecte, şi însuşiri, şi acţiuni sau stări, şi coordonate ale acestor acţiuni sau stări, câmpul semantic include şi substantive, şi adjective, şi verbe, şi adverbe, şi interjecţii!

1.3.11. Despre paronime

Paronimele sunt cuvinte diferite, asemănătoare ca formă, total deosebite ca înţeles şi, prin analogie greşită, *confundabile.*

Scanned with OKEN Scanner

◆ Glosar de paronime ◆

abces (puroi strâns în interiorul unui ţesut sau într-un organ intern)
acces (intrare)
abil (îndemânatic, iscusit, priceput, descurcăreţ)
agil (suplu, vioi, sprinten)
adiţie (adăugare, adunare)
audiţie (audiere de muzică)
aductor (muşchi care apropie)
abductor (muşchi care îndepărtează)
agapă (ospăţ cu caracter intim)
agavă (plantă exotică)
agată (literă)
albastru (care are culoarea cerului)
alabastru (varietate de ghips)
algoritm (succesiune obligatorie de acţiuni)
logaritm (termen matematic)
alienare (înstrăinare)
alienaţie (nebunie)
aliniat (care este aşezat în linie dreaptă)
alineat (rând retras pentru a marca schimbarea ideii)
amputa (a reteza, a scurta, a tăia)
imputa (a atribui purtări nepotrivite; a obliga la plată, ca despăgubire)
anafură (mici bucăţi de pâine date credincioşilor)
anaforă (figură de stil)
angrena (a antrena sau a fi antrenat într-o acţiune)
antrena (a pregăti prin exerciţii)
apropia (a aduce aproape)
apropria (a-şi însuşi un lucru străin)
arbitral (referitor la arbitru)
arbitrar (întâmplător; abuziv, nedrept)
artefact (structură, fenomen artificial)
artifact (obiect primitiv făcut de mâna omului)
asculta (a fi atent, a auzi)
ausculta (a asculta zgomotele din interiorul corpului)
atlas (prima vertebră a gâtului; colecţie de hărţi)
atlaz (ţesătură)

Scanned with OKEN Scanner

auditor (persoană care ascultă)
auditoriu (mulţime care ascultă)
aulă (sală mare)
aură (nimb)
babetă (femeie bătrână)
bavetă (bărbiţă)
banchet (ospăţ)
banchetă (bancă; fâşie de-a lungul şanţurilor)
bard (poet naţional)
brad (arbore)
baretă (bentiţă)
beretă (bască)
batist (pânză)
batistă (bucată de pânză folosită la ştersul nasului, al feţei)
blazon (stemă)
bluzon (veşmânt militar sau de sport)
(a) cabla (a instala cabluri)
(a) cabra (a se încorda)
carbonier (care se referă la cărbune)
carbonifer (care se ocupă de extracţia şi prelucrarea cărbunelui)
caro (culoare roşie la jocul de cărţi)
carou (pătrăţel imprimat)
casier (persoană care se îngrijeşte de operaţiile casei de bani)
cazier (date adunate de justiţie)
cauză (pricină)
clauză (articol special al unui contract)
cauzal (privitor la cauză)
cazual (accidental; care are un caracter întâmplător)
cazuar (pasăre asemănătoare struţului)
cedru (numele mai multor specii de arbori)
cidru (băutură alcoolică)
chelie (cădere definitivă a părului)
chilie (odăiţă din cuprinsul unei mănăstiri)
chiuretă (instrument chirurgical)
chiuvetă (vas prevăzut cu o gură de scurgere, fixat dedesubtul unui robinet)

Scanned with OKEN Scanner

cifră (simbol grafic pentru scrierea numerelor)
cifru (combinaţie de numere sau litere)
cofraj (tipar în care se toarnă betonul fluid)
gofraj (ondulaţii paralele pe o ţesătură sau pe o tablă)
(a) colabora (a lucra împreună)
(a) corobora (a întări, a confirma, a sprijini)
colac (obiect de formă inelară)
conac (casă pe o moşie)
copac (arbore)
colecta (a aduna)
conecta (a uni, a lega)
coliziune (ciocnire violentă)
coluziune (înţelegere secretă)
complement (ceea ce se adaugă la ceva spre a-l întregi; parte secundară de propoziţie)
compliment (cuvânt de laudă)
computa (a calcula, a număra)
comuta (a schimba ceva)
comunicare (acţiunea de a comunica) (schimb de informaţii)
comunicaţie (legătură, joncţiune a două obiecte)
concern (organizaţie)
concert (executarea unor opere muzicale)
cultură (totalitatea valorilor materiale şi spirituale create de omenire)
custură (cuţit rudimentar)
dană (magazie, depozit în port)
dună (movilă de nisip)
danie (dar, donaţie)
denie (slujbă religioasă)
(a) debleia (a degaja un teren)
(a) debreia (a suprima legătura făcută prin ambreiaj)
(a) decanta (a limpezi un lichid)
(a) deconta (a justifica folosirea banilor)
(a) decapa (a curăţa o suprafaţă)
(a) decupa (a tăia după contur)
delta (literă grecească)
deltă (formă de relief)

Scanned with OKEN Scanner

dental (consoană care se articulează cu ajutorul dinţilor)
dentar (referitor la dinţi sau la dentist)
deporta (a exila)
depărta (a mări distanţa)
dihanie (fiinţă ciudată)
dihonie (neînţelegere)
donatar (persoană căreia i se face o donaţie)
donator (persoană care face o donaţie)
edem (acumulare de lichid seros)
eden (rai, paradis)
elipsă (curbă plană; omiterea unor cuvinte)
eclipsă (dispariţie a imaginii unui astru; scădere a forţei creatoare)
elida (a înlătura vocala finală a unui cuvânt înaintea vocalei iniţiale a cuvântului următor)

eluda (a ocoli, a evita)
(a) escalada (a se căţăra, a lua cu asalt)
(a) escalata (engl.) (a creşte, a spori)
espadrilă (încălţăminte)
escadrilă (subunitate militară)
exalta (a entuziasma)
exulta (a simţi o mare bucurie)
exoteric (clar, limpede, accesibil tuturor)
ezoteric (nebulos, accesibil numai iniţiaţilor)
exploda (a izbucni)
explora (a cerceta)
facţiune (partidă)
fracţiune (parte distinctă dintr-un întreg)
falie (ruptură în scoarţa Pământului)
folie (foaie subţire de material plastic)
familial (care aparţine familiei)
familiar (cunoscut, obişnuit)
(a) fanda (a face un pas mare îndoind un picior de la genunchi)
(a) farda (a da cu fard)
fante (om uşuratic)
fantă (deschidere, crăpătură)
fiabil (care prezintă siguranţă în funcţionare)

Scanned with OKEN Scanner

friabil (care se fărâmiţează, se sparge uşor)
ficţiune (născocire, creaţie a imaginaţiei)
fricţiune (neînţelegere, ceartă, divergenţă)
(a) filtra (a separa)
(a) flirta (a fi în flirt cu cineva)
fisă (piesă de metal)
fişă (foaie de hârtie care conţine note, observaţii)
flagrant (evident, izbitor)
fragrant (plăcut mirositor, parfumat)
focal (referitor la un sistem optic)
focar (izvor, sediu principal)
fresco (ţesătură)
frescă (pictură)
freza (a prelucra)
friza (a coafa)
funeralii s. pl. (ceremonie fastuoasă a înmormântării)
funerar adj. (privitor la funeralii)
furori (mânii, pasiuni violente)
furouri (combinezoane)
galant (curtenitor, politicos)
garant (chezaş)
gera (a administra în locul altuia)
gira (a garanta)
glacial (distant, rece)
glaciar (privitor la perioada glaciară)
grill (grătar)
grilă (panou din vergele)
grotă (peşteră)
glotă (porţiune a laringelui)
harpă/harfă (instrument muzical)
hartă (reprezentare grafică a unei suprafeţe)
(a) inculca (a întipări în mintea cuiva o idee)
(a) inculpa (a învinui, a acuza)
(a) infesta (a invada, a pustii)
(a) infecta (a contamina, a răspândi)
(a) insera (a introduce, a adăuga)

Scanned with OKEN Scanner

(a se) însera (a amurgi)
inveterat: cantonat, fixat (într-un viciu); în care s-a înrădăcinat un anumit defect
învederat (clar, evident, vizibil)
(a) investi (a plasa, a aloca)
(a) învesti (a acorda o autoritate, o demnitate)
(a) închina (a face semnul crucii)
(a) înclina (a apleca)
(a) îngloba (a introduce)
(a) (se) îngloda (a se împotmoli, a face multe datorii)
lactază (enzimă)
lactoză (substanţă organică care se extrage din zer)
langoare (privire galeşă; apatie, moleşeală)
lansetă (undiţă)
lasetă (cordon folosit la confecţionarea unor dantele)
lingoare (febră tifoidă)
lecţie (unitate a procesului de învăţare)
lecţiune (mod particular de a citi un text)
libret (text al unei opere muzicale, carnet CEC)
livret (document militar)
lignit (cărbune)
lihnit (foarte flămând)
limfă (lichid care transportă diferite substanţe între sânge şi ţesuturi)
nimfă (fată tânără şi frumoasă; formă de metamorfoză)
literal (textual, exact)
literar (care aparţine literaturii)
locatar (chiriaş)
locator (persoană care închiriază)
locutor (vorbitor, participant la dialog)
maestru (persoană competentă, cu contribuţii valoroase într-un domeniu)
maistru (persoană iscusită, care instruieşte pe cineva)
malţ (produs obţinut din boabe de cereale)
smalţ (suprafaţă lucioasă)
mangal (cărbune)
mangan (element chimic)

Scanned with OKEN Scanner

manej (arenă de circ pentru numerele cu animale)
menaj (gospodărie)
maşină (autovehicul)
meşină (piele tăbăcită de oaie sau de capră)
meleu (luptă corp la corp)
mileu (pânză sau dantelă pentru mobilă)
melană (fibră textilă)
melenă (hemoragie intestinală)
mesă (liturghie)
meşă (şuviţă de păr)
miner (muncitor care lucrează în mină)
minier (privitor la mină)
minut (unitate de măsură a timpului)
minută (document în care sunt consemnate hotărâri)
molan (peşte mic)
molar (dinte)
monah (călugăr)
monarh (conducător suprem al unei monarhii, suveran)
mortal (specific unui mort, ca de mort)
mortar (material de construcţie)
net (clar, desluşit, curat)
neto (fără impozite, reţineri sau alte cheltuieli)
normă (regulă)
noimă (înţeles, sens, motiv)
numeral (parte de vorbire; care se referă la numere)
numerar (bani lichizi, bani gheaţă)
oral (prin viu grai; referitor la gură)
orar (program de lucru; referitor la ore)
orbital (referitor la orbita unui corp ceresc)
orbitar (din orbita ochiului)
ordinal (care indică ordinea, rangul)
ordinar (comun, obişnuit)
oroare (dezgust)
eroare (greşeală)
osândă (condamnare)
osânză (grăsime crudă)

Scanned with OKEN Scanner

oval (eliptic)
ovar (partea inferioară a pistilului; glandă de reproducere)
panel (ornament)
paner (coş mic)
pasienţă (combinare a cărţilor de joc)
pacienţă (răbdare, calm)
pastor (preot protestant)
păstor (cioban, preot – figurativ)
penal (care se referă la infracţiuni sancţionate cu pedepse)
penar (cutiuţă pentru creioane, pixuri etc.)
permisie (învoire dată unui militar)
permisiune (aprobare, încuviinţare)
petrolier (navă specială pentru petrol)
petrolifer (care conţine petrol)
plana (a pluti în aer)
aplana (a înlătura, a linişti, a netezi, a nivela)
pleonasm (eroare de exprimare)
pleonast (mineral)
ponderal (referitor la greutate)
ponderat (echilibrat, moderat, chibzuit)
potentat (suveran, om puternic, influent)
potenţat (amplificat, intensificat, sporit)
presură (gen de păsări; cheag)
prescură (pâinişoară din care se taie anafura)
(a) profera (a rosti injurii)
(a) prefera (a plăcea mai mult)
pronume (parte flexibilă de vorbire)
prenume (nume dat cuiva la naştere)
(a) proscrie (a condamna la moarte, a exila, a interzice)
(a) prescrie (a indica un tratament)
(a) proveni (a se trage)
(a) preveni (a înştiinţa dinainte)
putoare (miros neplăcut)
pudoare (sentiment de sfială, de jenă)
raport (dare de seamă, relaţie între două noţiuni)
report (trecerea dintr-un plan de apariţie în unul posterior)

Scanned with OKEN Scanner

recent (de curând)
regent (persoană care guvernează provizoriu o monarhie)
(a) recuza (a respinge un judecător, un martor)
(a) refuza (a nu primi, a nu accepta)
reflecţie (cugetare, meditaţie)
reflexie (fenomen de răsfrângere a unei raze)
rever (parte a unei haine; lovitură cu racheta în tenis)
revers (dosul unei medalii; partea nevăzută, ascunsă)
scruta (a cerceta, a privi atent)
scurta (a micşora)
smog (ceaţă, fum)
smoc (mănunchi de păr)
suveran (autoritate supremă; monarh; independent)
suzeran (stăpânul vasalului; stat care nu depinde de alt stat)
şapă (element de construcţie)
sapă (unealtă agricolă)
şort (pantaloni scurţi)
şorţ (obiect de îmbrăcăminte care se poartă pentru protejarea hainelor)
tapiserie (partea tapiţată a unei mobile)
tapiţerie (atelier)
test (încercare, probă)
text (ansamblul cuvintelor conţinute într-un document)
transparent (prin care se poate vedea)
transperant (stor, jaluzea)
urinal (vas pentru a urina)
urinar (care aparţine organelor urinare)
vedetă (artist; mic bastiment de război)
vendetă (răzbunare, ură)
vindecător (care vindecă)
vindicativ (răzbunător)
virtuos (cinstit, curat)
virtuoz (cel care are talente deosebite într-o artă)
vârstă (etate)
vârstă/vrâstă (dungă, ornament)
zizanie (plantă)
zâzanie (intrigă, vrajbă)

Scanned with OKEN Scanner

1.3.12. ◆ Glosar de forme duble/triple corecte ◆

A

acum/(pop., fam.) acuma
adineaori/adineauri
alături/(pop., fam.) alăturea
alelei/alei
alunică/alunea
amploiat/amploaiat
angelică/anghelică
aoleu/aoleo/auleu
Arminden/Armindeni
asindet/asindeton
aşijderea/aşijderi
atât/atâta
atriu/atrium
atunci/atuncea
axă/ax

B

balang/balanga
bărdăcuţă/bărdăcuţ
bebe/bebi
bulgăr/bulgăre

C

caciur/căciur
canavaţă/canavăţ
cantoră (birou)/ cantor (cântăreţ de biserică)
capuchehaia/capuchehaie
caramaniu/caramanliu
catch/catch-can
cârciog/cârcioc
căpeneag/chepeneag
căpitan-paşa/capudan-paşa
căţel-de-frasin/căţelul-frasinului
chehaia/chehaie
cheiroptere/chiroptere (pl.)
chepcel/chipcel
chilnă/chelnă
chimioluminiscenţă/ chimioluminescenţă
chiomb/chiomp
chiombăi/chiompăi
chiorăi/ghiorăi
chip/chipurile (adv.)
cilindru/ţilindru
cobilă/cobâlă
colţun/călţun
consăteană/consăteancă
corcoli/corconi
coteneaţă/cotineaţă
cristei/cristel
croazea/croază

D

darămite/darmite
de asemenea/de-asemenea
de atuncea/de atunci/de-atunci/ de-atuncea
de/dec/deh
de-a v-aţi ascunselea/ de-a ascunselea
denar/dinar

Scanned with OKEN Scanner

depăra/dăpăra
diseară/deseară
di/dii
din contra/din contră
dipsacee/dipsacacee
dixie/dixieland
drâmboi/drâmboia (vb.)

E

embolus/embol

F

ftori-logofăt/vtori-logofăt
ftori-stolnic/vtori-stolnic
funcţie/funcţiune

G

galetă/galet
germen/germene
gherdan/ghiordan
ghimber/ghimbir
ghisman/ghismană

H

hait/haiti
hareci/areci
harpă/harfă
hăci/hâci
hiperbat/hiperbată
holercă/horilcă

I

iaca/iacă
iar/iară
ist/iest
istălalt/istalalt

Î

încaltea/încalte
încot/incot
întroloca/întruloca

J

jăcaş/jacaş

K

kil/kilo

Scanned with OKEN Scanner

L

lăcrimos/lăcrămos
lefuşoară/lefşoară
levent/levint
lingoare/lângoare
linoleic/linolic
liude/lude
locşor/locuşor
lodbă/lobdă
lostopană/lostopan

M

Mama-Pădurii/Muma-Pădurii
mata/matale
matufi/matofi (vb.)
mănăstire/mânăstire
măre/mări (interj.)
mestecă (s. f.)/mestec (s. m.)
mihona/mihoni (vb.)
molete/molet
monosilab/monosilabic
moslim/muslim

N

namiază/nămiază
negaton/negatron
nimeni/nimenea
nimic/nimica

O

ocheţ/ochete
oranist/uranisc
Ovidenie/Vovedenie

P

pârpăleală/perpeleală
pârpăli/perpeli
pezevenche/pezevenghe
pezevenchi/pezevenghi
pezevenclâc/pezevenglâc
pichere/pichire
pitula/tupila
podbeal/podbal
pricopseală/procopseală
pricopsi/procopsi
pricopsire/procopsire
proeresis/proeres
proră/provă
pururi/pururea

R

răzătură/răsătură
robaci/robace

S

sonoluminescenţă/
sonoluminiscenţă
Sfântul Paşte/Sfintele Paşti (pl.)

Scanned with OKEN Scanner

Ş

şabacă/şabac
şasla/ceasla
şelac/şerlac
şinşilă/cincila
şustăr/şuştăr

T

taier/tăier
talâm/talim
tapiţa/tapisa
tăicuţă/tăicuţ
tăieţei/tăiţei
tătăişă/tătăiş
tătucă/tătuc
tâmpănă/tâmpină

Ţ

ţărmureancă/ţărmureană

U

unghia-găii/unghia-găinii
uscăturea/uscăturică

V

a văpăi/văpăia
virusologie/virologie
volet/voleu (oblon, panou rabatabil)

Z

zaherea/zaharea
zbârli/zburli
zbârlire/zburlire
zdrang/zdranc
zdronc/zdronca
zglăvoacă/zglăvoc
zimberec/zimberechi
zimbru/zâmbru (arbore)

1.4. Tabloul principalelor prefixoide şi sufixoide

Prefixoidele şi *sufixoidele* sunt false afixe (prefixe sau sufixe), fiindcă ele sunt nu sunete/grupuri de sunete, ci **cuvinte** preluate din limba greacă veche sau din limba latină şi folosite în îmbogăţirea vocabularului **prin compunere**!

Prefixoide

acva- (< lat. *aqua* = apă): acvaplanare
agri- (< lat. *ager, agri* = câmp): agricultură
agro- (< gr. *agros* = ogor): agronom

Scanned with OKEN Scanner

alti- (< lat. *altus* = *înalt*): altitudine
amfi- (< *gr. amfi* = dublu): amfibiu
ana- (< gr. *ana* = înapoi): anacronic
antropo- (< *gr. anthropos* = *om*): antropologie
arheo- (< gr. *archaios* = vechi): arheologie
auto- (< gr. *autos* = însuşi): automobil
avi- (< lat. *avis* = pasăre): avicultură
bi- (< lat. *bis* = de două ori): bilateral
biblio- (< gr. *biblion* = carte): bibliotecă
bio- (< gr. *bios* = viaţă): biosferă
caco- (< gr. *kakos* = *urât*): cacofonie
calo-, cali- (< gr. *kalios* = *frumos*): caligrafie
cardi- (< gr. *kardia* = inimă): cardiologie
cicl- (< gr. *kiklos* = cerc): ciclism
cine- (< gr. *kinema* = mişcare): cinematograf
circum- (< lat. *circum* = împrejur): circumferinţă
cripto- (< gr. *kriptos* = ascuns): criptocomunism
cromo- (< gr. *chroma* = culoare): cromatică
crono- (< gr. *chronos* = timp): cronometru
demo- (< gr. *demos* = popor): democraţie
di- (gr. *dis* = de două ori): diftong
duo- (< lat. *duo* = doi): duoden
endo- (< *gr. endon* = înăuntru): endoscopie
epi- (< gr. *epi* = deasupra): epidermă
eso- (< gr. *eso* = înăuntru): esofag
etero- (< gr. *heteros* = altul): eterogen
eu- (< gr. *eu* = frumos): eufonie
fil- (< gr. *philos* = prieten): filozof/filosof
fito- (< gr. *phiton* = plantă): fitofag
fono- (< gr. *phone* = sunet): fonologie
foto- (< *gr. photos* = lumină): fotosinteză
geo- (< gr. *ge* = pământ): geologie
graf- (< gr. *graphein* = a scrie): grafologie
hemo- (< gr. *haima* = sânge): hemoglobină
hidro- (< gr. *hydor* = apa): hidrosferă
hipo- (< gr. *hippos* = cal): hipodrom
hipo- (< gr. *hypo* = dedesubt): hipoaciditate

Scanned with OKEN Scanner

izo- (< gr. *isos* = egal): izometric
kilo- (< gr. *chilioi* = o mie): kilometru
lito- (< gr. *lithos* = piatră): litosferă
logo- (< gr. *logos* = cuvânt): logopedie
longi- (< lat. *longus* = lung): longitudine
macro- (< gr. *makros* = mare): macroscopie
mega- (< gr. *megas, megalos* = *mare*): megalomanie
meta- (< gr. *meta* = cu, după, lângă): metalimbaj
mezo- (< gr. *mesos* = mijloc): mezencefal
mico- (< gr. *mykes* = ciuperci): micologie
micro- (< gr. *mikros* = onos = mic): microscop
mono- (< gr. *monos* = unu): monolog
morfo- (< gr. *morphe* = formă): morfologie
moto- (< lat. *motus* = mişcare): motocicletă
multi- (< lat. *multus* = mult): multiform
neo- (< gr. *neos* = nou): neologism
neuro- (< gr. *neuron* = nerv): neurologie
omni- (< lat. *omnis* = *tot*, întreg): omniscient
omo-, homo- (< gr. *homós* = egal, la fel): omograf, homocentric
orto- (< gr. *orthos* = drept): ortografie
ovo- (< lat. *ovum* = ou): ovoidal
pale-, paleo- (< gr. *palaios* = vechi): paleoclimat
pan- (< gr. *pas, pantos* = întreg): paneuropean
para- (< gr. *para* = vecin): paramilitar
pato- (< gr. *pathos* = boală): patogen
patri- (< lat. *pater, patris;* gr. *pater, patros* = părinte, tată): patriarhat
pedo- (< gr. *pais, paidos* = copil): pedofilie
pedo- (< gr. *pedon* = teren): pedogenetic
peri- (< gr. *peri* = jur): periegeză
piro- (< gr. *pyr; pyros* = foc): piroman
pleni- (< lat. *plenus* = plin): plenitudine
pleo- (< gr. *pleon* = mai mult, numeros): pleomorfism
pluto- (< gr. *ploutos* = bogat): plutocraţie
poli- (gr. *polys* = mai mulţi): poligrafie
proto- (< gr. *protos* = primul, vechi, anterior): protoroman
pseudo- (< gr. *pseudos* = fals): pseudonim
psiho- (< gr. *psyche* = suflet): psihologie

Scanned with OKEN Scanner

radio- (< lat. *radius* = *rază*): radiolocaţie
recti- (< lat. *rectus* = drept): rectiliniu
sapro- (< gr. *sapros* = putred): saprofite
schizo- (< gr. *schizein* = a împărţi): schizoid
scinti- (< gr. *scintilla* = scânteie): scintilogramă
tahi- (< gr. *tachys* = rapid): tahicardie
tele- (< gr. *tele* = departe): televizor
termo- (< gr. *thermon* = căldură, temperatură): termocentrală
topo- (< gr. *topos* = loc): topograf
zoo- (< gr. *zoon* = fiinţă): zoologie

Sufixoide

-cid (< lat. *caedere* = a ucide): fratricid
-derm (< gr. *derma* = piele): epidermă
-fag (< gr. *phagein* = mâncător): fitofag
-fil (< gr. *philos* = prieten): francofil
-fob (< gr. *phobos* = frică): claustrofobie
-for (< gr. *phorod* = purtător): hidrofor
-gen (< gr. *geneia* = naştere, apariţie): patogen
-glot (< gr. *glotta* = limbă): poliglot
-graf (< gr. *graphein* = a scrie): poligraf
-gram (< *gramma* = literă, scriere): hemogramă
-crat (< gr. *kratos* = putere): autocrat
-liză (< gr. *lysis* = descompunere): electroliză
-log (< gr. *logos* = cuvânt): filolog
-metro (gr. *metron* = măsură, măsurare): apometru
-morf (< gr. *morphe* = formă): izomorfă
-nom (< gr. *nomos* = diriguitor, conducător): agronom
-pedo (< gr. *paidos* = copil): logoped
-pedo (< gr. *pedis* = picior): biped
-plasm (< gr. *plasma* = modelare): citoplasmă
-scop (< gr. *skopein* = a privi, a arăta): osciloscop
-teca (< gr. *theke* = cutie, dulap): bibliotecă
-urgie (< gr. *ourgia* = lucrare): metalurgie
-zof (< gr. *sophos* = înţelept): filozof/filosof
-zofie (< gr. *sophia* = înţelepciune): filozofie/filosofie

Atenţie! Cuvintele formate cu prefixoide sau/şi sufixoide sunt *compuse*, nu derivate!

Scanned with OKEN Scanner

1.5. ◆ Glosar cu nume de locuitori ◆

A

Abisinia	*abisinian*
Abrud	*abrudean*
Afganistan/ Afghanistan	*afgan/afghan*
Africa	*african*
Africa Centrală	*centrafrican/ african*
Africa de Sud	*sud-african*
Alba-Iulia	*albaiulian*
Albania	*albanez*
Algeria	*algerian*
Alsacia	*alsacian*
America	*american*
America de Nord	*nord-american*
America de Sud	*sud-american*
Andalucia	*andaluz*
Andorra	*andorran*
Anglia	*englez*
Anzi	*andin*
Arabia	*arab*
Arad	*arădean*
Ardeal	*ardelean*
Argentina	*argentinian*
Argeş	*argeşean*
Armenia	*armean*
Asia	*asiatic*
Atena	*atenian*
Australia	*australian*
Austria	*austriac*
Azerbaidjan	*azerbaidjan*

B

Bacău	*băcăuan*
Baia de Aramă	*băiaş*
Baia Mare	*băimărean*
Banat	*bănăţean*
Bârlad	*bârlădean*
Belgia	*belgian*
Berlin	*berlinez*
Bihor	*bihorean*
Birmania	*birman*
Bistriţa	*bistriţean*
Bistriţa-Năsăud	*năsăudean*
Bizanţ	*bizantin*
Blaj	*blăjean*
Bolivia	*bolivian*
Bordeaux	*bordelez*
Bosnia	*bosniac*
Boston	*bostonian*
Botoşani	*botoşănean*
Brandenburg	*brandenburghez*
Braşov	*braşovean*
Brazilia	*brazilian*
Brăila	*brăilean*
Bruxelles	*bruxellez*
Bucovina	*bucovinean*
Bucureşti	*bucureştean*
Budapesta	*budapestan*
Buhuşi	*buhuşean*
Bulgaria	*bulgar*
Burundi	*burundez*
Buzău	*buzoian*

Scanned with OKEN Scanner

C

Cairo	*cairot*
California	*californian*
Cambodgia	*cambodgian*
Camerun	*camerunez*
Canada	*canadian*
Caransebeş	*caransebeşean*
Castilia	*castilian*
Caucaz	*caucazian*
Călăraşi	*călărăşean*
Câmpulung	*câmpulungean*
Cehia	*ceh*
Cernavoda	*cernavodean*
Ceylon	*ceylonez*
Chile	*chilian*
China	*chinez*
Ciad	*ciadian*
Cipru	*cipriot*
Cluj-Napoca	*clujean*
Côte d'Ivoire	*ivorian*
Coasta de Fildeş	
Columbia	*columbian*
Comore	*comorian*
Congo	*congolez*
Constantinopol	*constantinopolitan*
Constanţa	*constănţean*
Coreea de Nord	*nord-coreean*
Coreea de Sud	*sud-coreean*
Costa Rica	*costarican*
Cracovia	*cracovian*
Criş	*crişean*
Croaţia	*croat*
Cuba	*cubanez*
Curtea de Argeş	*argeşean*

D

Dacia	*dac*
Dalmaţia	*dalmaţian*
Danemarca	*danez*
Dâmboviţa	*dâmboviţean*
Dobrogea	*dobrogean*
2 Mai	*doimăian*
Dolj	*doljean*
Dunărea	*dunărean*

E

Ecuador	*ecuadorian*
Egipt	*egiptean*
Elveţia	*elveţian*
Etiopia	*etiopian*
Eurasia	*eurasian*
Europa	*european*

F

Făgăraş	*făgărăşean*
Fiji	*fijian*
Filipine	*filipinez*
Finlanda	*finlandez*
Firenze/Florenţa	*florentin*
Focşani	*focşănean*
Franţa	*francez*

G

Gabon	*gabonez*
Galaţi	*gălăţean*
Gambia	*gambian*
Găeşti	*găeştean*
Geneva	*genevez*
Genova	*genovez*
Germania	*german/neamţ*

Scanned with OKEN Scanner

Ghana	*ghanez*
Giurgiu	*giurgiuvean*
Gorj	*gorjean*
Grecia	*grec*
Groenlanda	*groenlandez*
Guatemala	*guatemalez*
Guineea	*guineean/guineez*
Gura Humorului	*humorean*

H

Haiti	*haitian*
Harghita	*harghitean*
Haţeg	*haţegan*
Hârşova	*hârşovean*
Honduras	*hondurian*
Horezu	*horezean*
Hunedoara	*hunedorean*
Huşi	*huşean*

I

Ialomiţa	*ialomiţean*
Iaşi	*ieşean*
Ilfov	*ilfovean*
India	*indian*
Indonezia	*indonezian*
Irak	*irakian*
Iran	*iranian*
Irlanda	*irlandez*
Islanda	*islandez*
Israel	*israelian*
Italia	*italian*
Iugoslavia	*iugoslav*

J

Jamaica	*jamaican*
Japonia	*japonez/nipon*
Java	*javanez*
Jiu	*jian*

K

Kampuchia	*kampuchian/ khmer*
Kiev	*kievean*
Kuwait/Kuweit	*kuwaitian/ kuweitian*

L

Laos	*laoţian*
Levant	*levantin*
Liban	*libanez*
Liberia	*liberian*
London/Londra	*londonez*
Luduş	*luduşean*
Lugoj	*lugojean*
Luxemburg	*luxemburghez*

M

Macedonia	*macedonean*
Madagascar	*malgaş*
Madrid	*madrilen*
Malaysia/ Malaiezia	*malaiezian*
Mali	*malian*
Malta	*maltez*
Manciuria	*manciurian*
Mangalia	*mangaliot*
Maramureş	*maramureşean*
Marea Britanie	*britanic*
Maroc	*marocan*
Marsilia	*marsiliez*
Mauritania	*mauritan*
Mauritius	*mauritian*

Scanned with OKEN Scanner

Mediaş	*medieşean*
Mehedinţi	*mehedinţean*
Mexic	*mexican*
Miercurea-Ciuc	*miercurean*
Milano	*milanez*
Milet	*milezian*
Moldova	*moldovean*
Monaco	*monegasc*
Mongolia	*mongol*
Moskva/Moscova	*moscovit*
Mozambic	*mozambican*
Muntenia	*muntean*
Mureş	*mureşean*

N

Namibia	*namibian*
Napoli/Neapole	*napolitan*
Nauru	*nauruan*
Neamţ	*nemţean*
Negru-Vodă	*negruvodean*
Nepal	*nepalez*
New York	*newyorkez*
Nicaragua	*nicaraguan*
Nicosia	*nicosian*
Nigeria	*nigerian*
Norvegia	*norvegian*
Noua Zeelandă	*neozeelandez*

O

Oaş	*oşean*
Olanda	*olandez*
Olt	*oltean*
Oltenia	*oltean*
Oradea	*orădean*
Orşova	*orşovean*

P

Pakistan	*pakistanez*
Palestina	*palestinian*
Panama	*panamez*
Papua-Noua Guinee	*papuaş*
Paraguay	*paraguayan*
Paris	*parizian*
Paşcani	*păşcănean*
Peru	*peruan/peruvian*
Petroşani	*petroşenean*
Piatra-Neamţ	*pietrean*
Piteşti	*piteştean*
Ploieşti	*ploieştean*
Polinezia	*polinezian*
Polonia	*polonez*
Portugalia	*portughez*
Praha/Praga	*praghez*
Prahova	*prahovean*
Predeal	*predelean*
Prusia	*prusac*

R

Rădăuţi	*rădăuţean*
Râmnicul Sărat	*râmnicean*
Râmnicu-Vâlcea	*vâlcean*
Râşnov	*râşnovean*
Republica Centrafricană	*centrafrican*
Republica Dominicană	*dominican*
Reşiţa	*reşiţean*
Roman	*romaşcan*
România	*român*
Roşiorii de Vede	*roşiorean*

Scanned with OKEN Scanner

Roznov	*roznovean*
Ruanda/ Rwanda	*ruandez/ rwandez*
Rusia	*rus*

S

Saigon	*saigonez*
Salvador	*salvadorian*
Samoa de Vest	*samoan*
San Francisco	*sanfranciscan*
San Marino	*sanmarinez*
Satulung	*satulungean*
Săcele	*săcelean*
Sălaj	*sălăjean*
Sânnicolaul Mare	*sânnicolean*
Scoţia	*scoţian*
Sebeş	*sebeşean*
Senegal	*senegalez*
Serbia	*sârb*
Sevilla	*sevillan*
Sfântul Gheorghe	*gheorghian*
Siberia	*siberian*
Sighişoara	*sighişorean*
Sinaia	*sinăian*
Singapore	*singaporez*
Siria	*sirian*
Slatina	*slătinean*
Slobozia	*slobozean*
Slovenia	*sloven*
Sofia	*sofiot*
Somalia	*somalez*
Statele Unite ale Americii	*nord-american/ american*
Suceava	*sucevean*
Sudan	*sudanez*
Suedia	*suedez*

T

Tanzania	*tanzanian*
Tarcău	*tărcăuan*
Tazlău	*tăzlăuan*
Târgovişte	*târgoviştean*
Târgu-Jiu	*târgujian*
Târgu-Mureş	*târgumureşean*
Târgu-Neamţ	*nemţean*
Târnava	*târnăvean*
Tecuci	*tecucean*
Teleorman	*teleormănean*
Thailanda	*thailandez*
Timiş	*timişean*
Timişoara	*timişorean*
Togo	*togolez*
Tokio	*tokiot*
Tonga	*tongan*
Topliţa	*topliţean*
Transilvania	*transilvănean*
Trotuş	*trotuşean*
Tulcea	*tulcean*
Tunisia	*tunisian*
Turcia	*turc*
Turda	*turdean*
Turnu-Măgurele	*turnean*

U

Ucraina	*ucrainean*
Uganda	*ugandez*
Ungaria	*ungur/maghiar*
Uruguay	*uruguayan*

V

Varşovia/Warszawa	*varşovian*
Vaslui	*vasluian*

Scanned with OKEN Scanner

Vatra Dornei	*dornean*
Vâlcea	*vâlcean*
Venezuela	*venezuelean*
Wien/Viena	*vienez*
Vietnam	*vietnamez*
Vrancea	*vrâncean*

Y

Yemen	*yemenit*

Z

Zair	*zairez*
Zambia	*zambian*
Zimbabwe	*zimbabwian*
Zimnicea	*zimnicean*

Atenţie! Când nu eşti sigur că un nume de locuitor este corect, îl poţi evita folosind sintagma*: locuitor al.../locuitor din...*

1.6. Greşeli lexicale

1. Improprietatea formală: folosirea, în rostire sau în scriere, a unui cuvânt sau a unei unităţi frazeologice cu o *formă* greşită (forma scrisă îngroşat este cea corectă).

Ex.: *premiză* (< ***premisă***)
adaus (< ***adaos***)
bleumaren (< ***bleumarin***)
diriginţie (< ***dirigenţie***)
a da sfoară în ţară (< ***a da sfară în ţară***)
preşidinţie (< ***preşedinţie***)

2. Improprietatea semantică: folosirea unui cuvânt cu un *sens* pe care nu-l are. De cele mai multe ori, această greşeală este consecinţa unei confuzii paronimice.

Ex.: *fortuit* (***întâmplător***/forţat)
lucrativ (***rentabil, profitabil***/de lucru, lucrat)
inextricabil (***de neînţeles***/nedemontabil, nestricabil)
specios (***amăgitor***/special)
indemn (***teafăr***/nedemn)
investi (***a plasa un capital***/a numi într-o funcţie)

3. Hiperurbanismul: alterarea formei unui cuvânt prin apropierea greşită de alt cuvânt (*neologism*), asemănător formal.

Ex.: *partier* (în loc de **parter**) < prin analogie cu *cartier*
funerarii (în loc de **funeralii**) < prin analogie cu *funerar*

Scanned with OKEN Scanner

4. Etimologia populară: alterarea formei unui cuvânt prin atribuirea unei origini false şi, drept consecinţă, prin apropierea, pe baza asemănărilor formale sau semantice, de un alt cuvânt (*popular*).

Ex.: *lăcrămaţie* (în loc de **reclamaţie**) < lacrimă
funegru (în loc de **funebru**) < negru
somnieră (în loc de **somieră**) < somn

1.7. Mic dicţionar de neologisme

Neologismele sunt cuvinte noi, adică intrate în limba română începând cu sfârşitul secolului XVIII, prin împrumuturi din limbile de mare circulaţie (franceza, engleza, spaniola, italiana, germana...) sau din limbile popoarelor cu care am intrat în contact, ori cuvinte create în limba noastră după model străin şi care au ca referent un „obiect" nou, adică rezultatul unei *descoperiri* sau al unei *invenţii*.

Atenţie! Dicţionarele de neologisme, în care se explică aceste cuvinte, sunt instrumente de cultură indispensabile unui om instruit.

abil (adj.): îndemânatic; priceput
abisal (adj.): referitor la abis; adânc
abjura (vb.): a se lepăda de o credinţă religioasă; a renega public o doctrină
abominabil (adj.): îngrozitor; înfiorător; oribil; condamnabil; dezgustător
aborigen (s.; adj.): băştinaş; autohton; indigen
abracadabrant (adj.): ciudat; bizar
abraziv (adj.): cu care se şlefuieşte; aspru
abroga (vb.): a suprima o lege
ABS (s. engl.): sistem de antiblocare a roţilor de autovehicul, la frânare violentă (Anti-lock Braking System)
abstrage (vb.): a extrage din context
abulic (adj.): care suferă de abulie; cu voinţa slăbită
achiesa (vb.): a accepta condiţiile dintr-o acţiune juridică
acredita (vb.): a da autoritatea necesară; a face credibil
adagio (adv.): în tempo lent, rar; (s.) parte dintr-o compoziţie muzicală care se cântă într-un tempo lent, rar
adagiu (s.): maximă; aforism; sentinţă

Scanned with OKEN Scanner

ad-interim/ad interim (adj.): interimar; provizoriu
adjutant (s.): ofiţer cu atribuţii de secretar
adjuvant (adj.): care completează medicaţia principală; produs adăugat altui produs pentru a-i ameliora calităţile
admonesta (vb.): a certa
ADN (s.): codul genetic al unei fiinţe; sistemul caracteristicilor acelei fiinţe, stabilit înainte de naştere (acidul dezoxiribonucleic)
adsorbţie (s.): fixarea şi acumularea moleculelor unui gaz sau ale unui lichid pe suprafaţa unui corp solid
adula (vb.): a linguşi; a lăuda în chip servil
afabulaţie (s.): succesiunea faptelor; intriga unei opere literare; morala unei fabule
afazie (s.): pierderea parţială sau totală a capacităţii de a vorbi şi de a înţelege limbajul articulat
aferat (adj.): foarte ocupat
afrodiziac (adj.): care are capacitatea de a excita pornirile sexuale
afront (s.): insultă în public, jignire
afrontare (s.): apropierea marginilor unei plăgi, pentru o rapidă vindecare
AGA: adunare generală a acţionarilor
agil (adj.): care se mişcă uşor şi repede; suplu
agora (s.): piaţă publică în oraşele Greciei antice; adunare a poporului, care se ţinea în această piaţă
aide-mémoire (s.): schiţă care cuprinde elementele esenţiale ale unei discuţii, înţelegeri etc., care urmează să aibă loc
airbag (s.): sac, pernă cu aer la maşină, pentru salvarea şoferului sau pasagerului, în caz de impact violent
agramat (adj.): care face greşeli elementare de limbă
agrement (s.): plăcere; distracţie
aleatoriu (adj.) întâmplător, dependent de o împrejurare viitoare şi nesigură
alegaţie (s.): invocare a unei teorii sau păreri autorizate în sprijinul unei afirmaţii sau justificări
alergie (s.): reacţie de respingere a organismului faţă de anumiţi agenţi sau stimuli externi
alineat (s.): rând dintr-un text, care începe mai la dreapta decât celelalte, pentru a marca schimbarea ideii

Scanned with OKEN Scanner

aliniat (adj.): aşezat în linie dreaptă
alocuţiune (s.): scurtă cuvântare ocazională; discurs, lung sau scurt, adresat militarilor, de un comandant, rege sau împărat
alogen (adj.): străin
altruist (adj.): generos
alumn (s.): discipol; elev
alură (s.): fel de a se mişca; mers; înfăţişare; purtare, comportare
ambiguu (adj.): confuz; neclar
amenda (vb.): a modifica un text; a administra amendamente unui teren agricol
amendament (s.): 1. modificare adusă unui act normativ; 2. substanţă care se încorporează în sol pentru a-l îmbunătăţi
amerindian (s.): indian din America
amerizare (s.): coborârea unei nave pe suprafaţa apei
amiabil (adj.): bazat pe înţelegere; prietenos; rezolvat prin negociere, pe cale diplomatică
amnezie (s.): uitare; pierderea totală sau parţială a memoriei
amplituner (s.): bloc audio ce include un radio şi un amplificator
anatemă (s.): osândire; ostracizare a cuiva de către biserică
ancestral (adj.): strămoşesc; străvechi; arhaic
anduranţă (s.): rezistenţă a unui mecanism sau vehicul la solicitări mari şi durative, în condiţiile funcţionării la parametrii proiectaţi
aniversa (vb.): a sărbători, a celebra un eveniment la împlinirea unui anumit număr de ani
antama (vb.): a începe, a deschide, a porni
antediluvian (adj.): de dinaintea glaciaţiei cuaternare; de dinaintea Potopului; străvechi
anticameră (s.): cameră de aşteptare
antisemit (adj.): care îi urăşte pe evrei
antologie (s.): culegere de texte reprezentative
antract (s.): pauză între actele unei reprezentaţii de teatru
anxietate (s.): nelinişte, teamă
apatic (adj.): lipsit de interes; nepăsător; pasiv
apendice (s.): 1. prelungire a tubului intestinal; 2. adaos, supliment, anexă la o publicaţie
aperceptiv (adj.): cunoscut din experienţa anterioară

Scanned with OKEN Scanner

API (s. engl.): cod calitativ pentru uleiurile de motoare (American Petroleum Institute)
aplica (vb.): folosit cu înţelesul engl. *apply*: a face o cerere formală pentru a susţine o probă, un examen
apodictic (adj.): indiscutabil; care exclude posibilitatea unei opoziţii
apolinic (adj.): referitor la zeul Apollo; luminos; senin; echilibrat (în artă)
apostazie (s.): 1. renegare publică a unei credinţe; 2. revoltă împotriva unei orânduiri
appeal (s.): atracţie, apel
aprioric (adj.): anterior experienţei; fundat exclusiv pe capacităţile de anticipaţie ale raţiunii
aqua-forte (s.): tehnică folosită în artă, pentru conturarea unei figuri, prin atacarea unei plăci de cupru cu acid clorhidric (apă tare)
arbitraj (s.): arbitrare
arbitral (adj.): hotărât de arbitru
arbitrar (adj.): nebazat pe cercetare; greşit; nedrept; făcut după bunul plac al cuiva
arivist (adj.): persoană care caută să parvină în societate prin mijloace lipsite de scrupule
ARN (s.): cititorul, transcriptorul şi executorul ADN
artefact (s.): element, structură sau fenomen artificial/artificială
artifact (s.): obiect primitiv făcut de mâna omului
artificios (adj.): 1. viclean, ipocrit; 2. artificial, nenatural
ASC (s. engl.): sistem de control automatic al suspensiei
aselenizare (s.): coborâre pe suprafaţa Lunii (Selena)
aserţiune (s.): afirmaţie
asiduu (adj.): insistent
ASLO: analiză a sângelui
asterisc (s.): stea; steluţă (tipogr.) care are menirea de a trimite la o notă din josul paginii
ataraxie (s.): linişte sufletească obţinută prin detaşarea de frământările lumii
ATI: Anestezie şi terapie intensivă
atroce (adj.): cumplit
audit (s.): sondaj, verificare; revizie contabilă detaliată făcută pentru a descoperi erori sau fraude

Scanned with OKEN Scanner

auditor (s.): persoană care ascultă, ascultător
auditoriu (s.): mulţime care ascultă; asistenţă
aulă (s.): sală mare de conferinţe, de festivităţi etc.
auscultare (s.): verificare a funcţionării inimii şi plămânilor, ascultând cu urechea sau cu stetoscopul
austral (adj.): sudic
autocefal (adj.): care se conduce singur (despre Biserica Ortodoxă)
autodafe (s.): ardere pe rug la care erau condamnaţi, în timpul inchiziţiei, cei socotiţi eretici
autumnal (adj.): de toamnă, tomnatic
avar (adj.): zgârcit
averse (s. pl.): ploi torenţiale de scurtă durată
axiomă: postulat; adevăr fundamental admis fără demonstraţie
baby (s.): copilaş, prunc
babysitter (s.): persoană care supraveghează copii
bacara (s.): numele unui joc de cărţi
badijona (vb.): a unge cu un preparat farmaceutic, în scop curativ
bypass (s. engl.): ocolire; dublare a unei conducte
balciaj (s.): 1. mişcare, trecere; 2. curăţare a cilindrului unei maşini cu ardere internă
balistic (adj.): referitor la mişcarea proiectilelor în spaţiu
baliză (s.): obiect de semnalizare marcând zone navigabile, locuri de aterizare, piste de concurs
barter (s. engl.): troc; schimb de produse
basorelief (s.): semisculptură; sculptură cu spate plan
batist (s.): pânză foarte fină de bumbac sau de in
belicos (adj.): războinic; agresiv
benefic (adj.): binefăcător; favorabil
benign (adj.): nenociv; fără gravitate
betonier (s.): betonist, cel care lucrează cu betonul
bicefal (adj.): cu două capete; cu doi conducători
bigam (adj.): (persoană) care se căsătoreşte fără să fi desfăcut căsătoria precedentă
bigot (adj.): (persoană) care urmează cu străşnicie toate preceptele rituale ale unei religii
Big Bang (s.): concepţie potrivit căreia universul observabil a apărut în urma unei explozii cosmice

Scanned with OKEN Scanner

bistrou (s.): mic local unde se servesc băuturi, mai ales vinuri
blucjeans (s.): pantaloni albaştri din bumbac
blues (s.): cântec popular al negrilor din America
bluff (s.): născocire, minciună neizbutită, făcută pentru a induce în eroare pe cineva, pentru a intimida
board (s.): 1. tablă; 2. conducere, comitet, comisie
body (s.): corp
bodyguard/bodigard (s.): gardă de corp
boemă (s.): mod de viaţă libertin, în dispreţ faţă de convenienţele sociale
bolero (s.): dans popular spaniol
bolero(u) (s.): haină femeiască fără mâneci, scurtă, care se poartă peste bluză; vestă; ilic
bonificaţie (s.): reducere din preţ sau din valoarea totală a mărfii
bonitate (s.): solvabilitate, capacitate de plată
boom (s.): reuşită economică; perioadă de avânt economic
boreal (adj.): de (la) nord
boss/bos (s. engl.): şef, conducător; patron
bovarism (s.): tendinţa unor persoane nemulţumite de realitatea propriei condiţii, de a-şi făuri o realitate fictivă, corespunzătoare aspiraţiilor lor
bowling (s.): variantă a jocului de popice
brake (s. engl.): frână
break (s. engl.): 1. ruptură; întrerupere; 2. ocazie, distracţie, recreaţie
bref (adj. fr.): scurt, concis
briefing (s.): întâlnire scurtă în care se dau informaţii, se hotărăsc obiectivele şi metodele de acţiune
bric (s.): corabie cu pânze pătrate şi cu două catarge
bricolaj (s.): preocupare pentru treburi mărunte; pricepere la aceste mici lucrări
bridge (s.): joc de cărţi
brigand (s.): hoţ; tâlhar de drumul mare
broker (s. engl.): agent de schimb
bulă (s.): 1. act oficial emis de Papă; 2. particulă de aer sau de gaz
bungalou (s.): locuinţă din lemn sau împletitură de trestie

Scanned with OKEN Scanner

bursă (s.): 1. alocaţie acordată de stat sau de o instituţie unui elev/ student; 2. instituţie unde se negociază hârtii de valoare sau valută sau unde se desfăşoară tranzacţii de mărfuri
business (s. engl.): afacere; comerţ
bye-bye (interj. engl.): la revedere, pa
cacealma (s.): păcălire; înşelăciune
caduc (adj.): netrainic; şubred; lipsit de trăinicie; care nu mai are putere legală
cagulă (s.): 1. mantie cu glugă purtată de călugări; 2. partea de cauciuc a unei măşti de gaze
calambur (s.): joc de cuvinte bazat pe echivocul realizat prin asemănarea unor cuvinte deosebite ca sens
calc (s.): 1. hârtie translucidă pentru copierea unor desene; 2. procedeu de îmbogăţire a vocabularului prin împrumutarea structurii unui cuvânt, construit apoi în interiorul limbii
calcinare (s.): ardere; supunere a unei substanţe la o temperatură înaltă
caleidoscop (s.): 1. cilindru opac din oglinzi, în care se află mici obiecte colorate care formează desene simetrice; colaj de informaţii, de idei, de ştiri
calvinism (s.): cult protestant
cambra (vb.): a arcui; a curba
campestru (adj.): câmpenesc; rustic; ţărănesc
cancel (vb. engl.): (inform.) anulează
cantautor (s.): autor şi al textului, şi al muzicii unui cântec
capitaliza (vb.): a transforma în capital o sumă de bani, un venit, o valoare
capota (vb.): 1. a se da peste cap; 2. a rata; a eşua
capucini (s.): care aparţin unei ramuri a ordinului franciscan
cappuccino: sortiment de cafea
card (s.): 1. instrument modern de plată; suportul material al acestuia; 2. carte (de joc, de vizită)
cargou (s.): navă de transport pentru mărfuri
carismatic (adj.): care are carismă (dar deosebit conferit prin graţia divină)
caritate (s.): generozitate; filantropie; mărinimie
cartezian (s.): adept al cartezianismului (teorie filozofică a francezului Descartes)

Scanned with OKEN Scanner

casa (vb.): a anula o hotărâre judecătorească în urma admiterii recursului; a scoate din inventar
cash (adj./adv.): cu bani gheaţă
catolic (adj.): care aparţine catolicismului
cauţiune (s.): 1. sumă depusă pentru garantarea executării de către un debitor a unei obligaţii; 2. sumă depusă pentru eliberarea provizorie a unei persoane arestate
cazual (adj.): 1. care are caracter întâmplător, accidental; 2. care priveşte cazul gramatical
CD (s): compact-disc
CD-player: aparat de redare
CD-ROM: dispozitiv de redare aflat în computer
CD-writer: dispozitiv de inscripţionare
CEC/C.E.C.: Casa de Economii şi Consemnaţiuni
celeritate (s.): iuţeală, repeziciune
celest (adj.): ceresc, minunat
centrifug (adj.): care are tendinţa de a se depărta de centru
centripet (adj.): care are tendinţa de a se apropia de centru
CEO: director executiv (< Chef Executive Officer)
cesiune (s.): transmiterea de către creditor, contra unei sume de bani, a drepturilor pe care le are faţă de datornicul său
challenger (s. engl.): candidat, oponent, care te provoacă
change (s. engl.): schimb
charter (s.): avion de mare capacitate, pentru pasageri şi pentru marfă, cu tarif mai mic
chewing-gum (s. engl.): gumă de mestecat
chietudine (s.): linişte; tihnă; calm
chilă (s.): parte a vaporului de care se prind bordurile
chiromanţie (s.): procedeu de ghicire a caracterului sau a viitorului pe baza observării liniilor din palmă
cip (s.): unitate electronică minusculă pentru stocarea informaţiei
circumstanţă (s.): împrejurare
citadelă (s.): fortăreaţă mică
clauză (s.): condiţie; prevedere; stipulare
climă (s.): climatizare; dispozitiv de aer condiţionat pentru autovehicule

Scanned with OKEN Scanner

clivaj (s.): calitate a unor minerale şi roci de a se putea desface în lame, în plăci
clock (s. engl.): ceas
clona (vb.): a obţine, prin inginerie genetică, o copie fidelă a unei vietăţi
close (adj. engl.): închis
coach (s. engl.): antrenor
cocă (s.): structura unei nave
cocktail/cocteil (s.): băutură preparată prin amestecul altor băuturi alcoolice; recepţie cu puţini invitaţi
cocktail Molotov (sint. s.): sticlă incendiară
coda (vb.): a exprima un mesaj cu ajutorul unui cod
codifica (vb.): a reuni legi disparate, norme juridice într-un cod
coercitiv (adj.): constrângător
colaj (s.): 1. tehnică artistică; 2. amestec
colaps (s.): prăbuşire; stare foarte gravă la care se poate ajunge
coleric (adj.): care se supără uşor; care are izbucniri de mânie
comemora (vb.): a celebra amintirea unei personalităţi/unui eveniment
comision (s.): plată; serviciu făcut cuiva; însărcinare dată unei persoane
companion (s.): însoţitor; tovarăş
companie (s.): subunitate militară din alcătuirea batalionului
companie (s.): însoţire; tovărăşie
compatibilitate (s.): adecvare; potrivire
complementar (adj.): care completează; întregitor
complezenţă (s.): amabilitate, curtoazie
comprehensiv (adj.): inteligent, pătrunzător; care înţelege repede şi just
computer (s. engl.): calculator electronic; ordinator
concesie (s.): favoare; acordarea a ceva nemeritat
concesiune (s.): închiriere a unui bun (teren, clădire, mijloc de transport)
concilia (vb.): a împăca
conciliabul (s.): consfătuire (secretă) a unor oameni care plănuiesc ceva
conciliu (s.): adunare de prelaţi; sobor; sinod
a conclude (vb.): a trage concluzii (a concluziona)
condescendenţă (s.): respect; purtare plină de bunăvoinţă

Scanned with OKEN Scanner

conivenţă (s.): asociere; convergenţă; complicitate
conjectură (s.): presupunere; ipoteză; supoziţie
conjunctură (s.): împrejurare; circumstanţă
conotaţie (s.): sens contextual al unui cuvânt, sens figurat
consfinţi (vb.): a stabili; a consacra
contemplaţie (s.): meditaţie, reverie; vis
contiguu (adj.): care se leagă; care se alipeşte de ceva, adiacent
contingent (s.): 1. leat; totalitatea tinerilor încorporaţi în acelaşi an; 2. planul material, fizic al lumii
contoar/comptoar (s.): instituţie financiară; sală, birou, ghişeu unde se fac plăţi
contor (s.): aparat de măsurat energia electrică absorbită, cantitatea de fluid scursă
contravenţie (s.): călcare a unei dispoziţii, legi, sancţionată cu pedeapsă administrativă
convalescenţă (s.): întremare; însănătoşire după o perioadă de boală
convecţie (s.): mişcare ascendentă a aerului datorită încălzirii solului
convenţie (s.): înţelegere
conversie (s.): 1. schimbare a condiţiilor unui împrumut prin micşorarea dobânzilor; 2. transformare
conversiune (s.): transformare
conviv (s.): comesean
copyright (s. engl.): dreptul de a copia o lucrare, o carte
corija (vb.): a corecta; a îndrepta
corobora (vb.): 1. a întări; a sprijini; 2. a compara informaţii din mai multe surse
corolar (s.): concluzie; încheiere
cosmopolit (adj.): care manifestă atracţie pentru ceea ce este străin
coterie (s.): gaşcă
country (s. engl.): ţară; stat; mediu rural
cowboy (s.): văcar
crah (s): eşec al politicii economice a unui stat
crash (s. engl.): prăbuşire
credita (s.): 1. a acorda un credit; 2. a acorda încredere unei persoane
crepuscul (s.): amurg; înserare
crochiu (s.): schiţă (desen), care indică în câteva linii trăsăturile principale ale unei figuri

Scanned with OKEN Scanner

cromatică (s.): colorit; ansamblu de culori
cuantum (s.): valoare monetară; sumă la care se ridică o cheltuială
cuirasat (s.): navă de război de mare tonaj, protejată de o cuirasă şi dotată cu artilerie grea
culant (adj.): darnic; amabil
culpă (s.): greşeală; vină
cumineçare (s.): împărtăşanie; grijanie
cupid (adj.): lacom; hrăpăreţ
curativă (adj.): care vindecă
curriculum (s. lat.): conţinut
curriculum vitae (s. lat.): prezentare a cursului vieţii
cutumă (s.): obicei vechi; normă de drept consfinţită printr-o practică îndelungată
CV: curriculum vitae
cvorum (s.): număr minim de membri necesar pentru ca o adunare să poată lua o hotărâre valabilă
dadaism (s.): curent literar, apărut prin 1907, care susţinea suprimarea oricărui raport logic între gândire şi expresie
dealer (s. engl.): vânzător autorizat
debitor (s.): datornic
decapitalizare (s.): retragerea capitalului
declina (vb.): a refuza politicos
deconsilia (vb.): a sfătui pe cineva să nu facă un anumit lucru
decont (s.): justificarea folosirii unei sume primite
deconspira (vb.): a da pe faţă; a dezvălui; a demasca
decrepit (adj.): demodat; învechit
deferenţă (s.): respect
delaţiune (s.): turnătorie; denunţare
delete (vb. engl.): (inform.) şterge (cuvinte, documente etc.)
delict (s.): culpă gravă; fapt nepermis de lege
delfin (s.): 1. mamifer marin; 2. stil de înot; 3. constelaţie din emisfera boreală; 4. titlu purtat de fiul cel mai mare al regelui Franţei, moştenitorul prezumtiv al tronului
delincvent (s.): persoană care săvârşeşte un delict
denominaţie (s.): denumire
denotaţie (s.): sensul propriu al unui cuvânt în context
dental (adj.): referitor la sunete

Scanned with OKEN Scanner

dentar (adj.): referitor la dinţi
deontologie (s.): morală profesională
deratizare (s.): acţiune de stârpire a şoarecilor şi şobolanilor
desfide (vb.): a înfrunta, a sfida
design (s. engl.): formă; aspect; înfăţişare; proiectare, modelare a formei
desuet (adj.): învechit; perimat
detraca (vb.): a înnebuni; a se tâmpi; a se strica
detracta (vb.): a defăima
detractor (s.): defăimător
dezinfecţie (s.): distrugere a germenilor patogeni din afara organismului pentru evitarea contaminării
dezinsecţie (s.): distrugere a insectelor parazite, care transmit germenii patogeni
dezirabil (adj.): acceptat, dorit, agreat într-un grup de oameni
diaspora (s.): etnie care trăieşte în afara hotarelor ţării de origine
dictat (s.): act prin care se impune ceva
diferend (s.): conflict; dispută; dezacord; neînţelegere
difident (adj.): neîncrezător, supărăcios, rău
dihotomie (s.): diviziune în două părţi a unui concept, fără ca acesta să-şi piardă sensul iniţial
dionisiac (adj.): în legătură cu zeul Dionysos
disconfort (s.): neplăcere, lipsă de confort
discount (s. engl.): rabat comercial
discovery (s. engl.): descoperire
discredita (vb.): a compromite
disimila (vb.): a se modifica sau a dispărea sub influenţa unui sunet asemănător (despre sunete)...
disjunge (vb.): a separa; a despărţi
disloca (vb.): a muta forţat, a strămuta o persoană, un grup sau o populaţie
display (s. engl.): 1. monitor; afişaj; 2. caracter tipografic aldin cursiv
divă (s.): artistă renumită
dividend (s.): sumă procentuală, parte din profit care se repartizează periodic fiecărui acţionar
dizgraţie (s.): pierdere a favorii; desconsiderare; respingere
doct (adj.): învăţat; erudit
domino (s.): joc de cărţi; haină

Scanned with OKEN Scanner

driver (s. engl.): şofer; conducător
dumping (s. engl.): invadarea pieţei cu mărfuri la preţ scăzut
duty-free (s. engl.): fără taxe, scutit de taxe vamale
€ (euro): moneda din Uniunea Europeană
ecarisaj (s.): 1. acţiune de stârpire a câinilor vagabonzi; 2. acţiune de prelucrare a cadavrelor de animale
ecumenic (adj.): învestit cu autoritate bisericească ce se extinde pe întregul pământ
eczemă (s.): erupţie a pielii
efemer (adj.): trecător; de scurtă durată
eficace (s.): eficient
egocentrism (s.): atitudine a celui care priveşte totul prin prisma intereselor personale
ejecta (vb.): a evacua; a scoate; a arunca
ejector (s.): dispozitiv de scoatere, de aruncare
electiv (adj.): bazat pe alegeri
elector (s.): persoană care are mandat din partea unui grup de oameni să aleagă, prin vot, pe cineva
elidare (s.): îndepărtare; cădere, omisiune (despre sunete)
elocvenţă (s.): darul de a expune frumos şi convingător; elocinţă
elucubraţie (s.): 1. aberaţie; 2. lucrare compusă cu multă osteneală şi multă răbdare (rar)
embargo (s.): blocadă împotriva unui stat, unui oraş
emergenţă (s.): ieşire a razelor luminoase, corpusculare etc. dintr-un mediu, după ce l-a traversat
emfază (s.): exagerare; afectare; îngâmfare
emigra (vb.): a pleca definitiv din ţara de origine; a se expatria
empatie (s.): formă de cunoaştere a altuia pe baza eului; transpunere a eului în obiecte exterioare
enciclopedie (s.): dicţionar care dă informaţii din toate domeniile
encomiastic (adj.): laudativ; elogios
end (s. engl.): sfârşit, capăt
energofag (adj.): care consumă multă energie (electrică)
enerva (vb.): a sâcâi; a supăra
entropie (s.): 1. mărime termodinamică de stare; 2. cantitate de informaţie raportată la un element al mesajului; stare de repartizare

Scanned with OKEN Scanner

întâmplătoare a elementelor din care ia naştere opera de artă prin intervenţia creatoare a artistului

epilare (s.): îndepărtare a părului de pe corp sau de pe faţă

E.Q.: coeficient de inteligenţă emoţională (Apud Daniel Goleman: „Inteligenţa emoţională")

epilog (s.): final; încheiere

eradica (vb.): a dezrădăcina; a stârpi; a înlătura; a lichida

eretic (s., adj.): adept al unei erezii

erogen (adj.): foarte sensibil la excitaţia sexuală

erupţie (s.): 1. ţâşnire; izbucnire; 2. pete sau băşicuţe apărute pe piele

escară (s.): crustă negricioasă care se formează pe piele, de obicei din cauza unei arsuri

espadrilă (s.): încălţăminte uşoară, confecţionată din pânză

esplanadă (s.): terasă din faţa unei clădiri mari, cu arbori, iarbă şi flori

estival (adj.): văratic; de vară

euro-news (s. engl.): ştiri europene

eutanasie (s.): moarte uşoară, fără suferinţă; provocare de către medic a morţii unui bolnav incurabil

evanescent (adj.): care dispare treptat

evaziune (s.): sustragere de la plata unor obligaţii

evaziv (adj.): vag; imprecis

event (s.): probă; cursă; întrecere; spectacol sportiv

excomunicare (s.): act prin care cineva este excomunicat; afurisenie

extensie (s.): dezvoltare; extindere

exceda (vb.): a întrece măsura obişnuită; a depăşi

exit-poll (s.): sondaj efectuat la ieşirea de la vot

exhaustiv (adj.): complet, total

exhiba (vb.): a arăta, a etala, a se făli cu ceva

exorcizare (s.): eliberare de diavol prin rugăciuni

exoteric (adj.): accesibil tuturor; public

expansiune (s.): creştere; extindere

expresionism (s.): curent artistic şi literar întemeiat pe ideea exprimării spontane a trăirilor interioare

extatic (adj.): încântat; în extaz

extinctor (s.): dispozitiv folosit la stingerea incendiilor; stingător

Scanned with OKEN Scanner

extincție (s.): stingere; moarte
extrapolare (s.): extindere a unei idei prin analogie; generalizare
extravertit (adj.): deschis; cu sufletul orientat spre exterior
extrudare (s.): procedeu de prelucrare la cald a metalelor și maselor plastice
ezoteric (adj.): secret, ascuns; care poate fi înțeles numai de cei inițiați
fabulă (s.): scurtă povestire alegorică
fabula (vb.): a imagina; a inventa
facil (adj.): ușor; superficial
factice (adj.): prefăcut; artificial
facțiune (s.): grup disident dintr-un partid, dintr-o societate
fad (adj.): searbăd; anost
fairplay (s. engl.): joc corect; acceptare loială a regulilor unui joc
faliment (s.): situație de insolvabilitate a unei unități economice, comerciale, financiare; ruină; eșec total
famat (adj.): cu renume; cu reputație, cu faimă
famelic (adj.): palid de foame
fanat (adj.): ofilit; trecut
fariseu (s.): fățarnic; ipocrit
fast-food (s.): local care oferă mâncare preparată (și servită) rapid
fastidios (adj.): plicticos; anost; searbăd
febră (s.): temperatură ridicată a corpului provocată de boală, de emoție, de neliniște
fecund (adj.): care creează mult și valoros
feeling (s.): sentiment, emoție, simțire
felonie (s.): trădare, infidelitate
feroce (adj.): crud; nemilos
fetid (adj.): în putrefacție; care miroase urât
fezabilitate (s.): posibilitate; putință; faptul de a fi realizabil
fiabilitate (s.): siguranță în exploatare a unui sistem tehnic
fiasco (s.): eșec; ratare
fief (s.): posesiune exclusivă, absolută
filaj (s.): urmărire discretă
filantrop (s.): persoană care face acte de caritate
filé (s. fr.): carne de calitate superioară; mușchi

Scanned with OKEN Scanner

filigran (s.): care are o suprafaţă cu granulaţie fină; marcă transparentă imprimată pe unele hârtii
filotim (adj.): generos; darnic. galanton
filioque (s. lat.): principiu dogmatic catolic („şi de la Fiul")
filogeneză (s.): filogenie; procesul evoluţiei formelor organice
finalmente (adv.): la sfârşit; în cele din urmă
find (s. engl.): găsire; descoperire
fitness (s. engl.): sănătate; formă fizică bună
five o'clock (s.): servire a ceaiului sau/şi a unei gustări (la ora cinci); petrecere organizată în jurul orei 5 după-amiază
flagrant (adj.): evident; fără dubii; sigur
flashback (s. engl.): secvenţă retrospectivă (luminare înapoi); privire înapoi; relaţie cu ceva din trecut
flegmatic (adj.): calm; liniştit; nepăsător; imperturbabil
florilegiu (s.): culegere antologică de creaţii literare
föhn (s. germ.): 1. uscător electric pentru păr; 2. vânt cald şi uscat (Elveţia şi Austria)
forfait: neprezentare la o competiţie, care atrage după sine pierderea punctelor şi pedepsirea
fortuit (adj.): întâmplător
fragrant (adj.): (puternic şi plăcut) mirositor; parfumat
francofil (adj.): care iubeşte Franţa şi pe francezi
francofob (adj.): care urăşte Franţa şi pe francezi
francofon (adj.): care vorbeşte limba franceză
frapé (adj. fr.): rece
fraudă (s.): pagubă; înşelăciune
fregată (s.): veche navă de război, cu vele, rapidă şi înarmată uşor; pasăre tropicală
french (adj. engl.): franceză (limbă)
friabil (adj.): care se poate sparge
frison (s.): senzaţie de frig provocată de o afecţiune
frustra (vb.): a lipsi pe cineva de un drept
full (adj. engl.): plin; întreg; deplin; matur
funciarmente (adv.): complet; esenţial
fusiform (adj.): în formă de fus
futil (adj.): neserios; frivol; inutil

Scanned with OKEN Scanner

futilitate (s.): inutilitate; neseriozitate
futures (s. engl.): contract ale cărui clauze vor intra în vigoare la o dată viitoare, prestabilită
gablonz (s.): cristal care imită pietrele preţioase, pentru podoabe ieftine
gaj (s.): garanţie
game (s. engl.): joc
gangster (s. engl.): criminal; bandit; escroc
garant (s.): care garantează
garou (s.): bandă elastică pentru strângerea unei artere
gentleman (s. engl.): domn; aristocrat; bărbat cu o comportare distinsă şi caracter ales
gera (vb.): a administra bunurile cuiva în interesul acestuia
gestiona (vb.): a avea în gestiune bunuri, fonduri
gheşeft (s. germ.): afacere necinstită
ghetou (s. < ital. *ghetto*): cartier unde erau siliţi să locuiască evreii
ghips (s.): obiect sau ornament arhitectonic făcut din ghips
gira (vb.): a garanta pentru o persoană care face un împrumut
givraj (s.) îngheţare a condensului format la căile de alimentare ale motoarelor, pe timp rece
glaciar (adj.): referitor la gheaţă
glacial (adj.): rece; distant
glasvand (s. germ.): uşă pliantă, cu geamuri, care separă două încăperi
globe-trotter (s.): cel care face înconjurul lumii pe jos
glosa (vb.): a adnota un text; a face referiri la un text
gnoză (s.): cunoaştere
gofra (vb.): a ondula, prin ţesătură, mătasea sau alte materiale fine
golgheter (s.): cel care înscrie mai multe goluri
good-bye (interj. engl.): adio; la revedere; rămas bun
goal-keeper (s. engl.): portar la echipele sportive
gravură (s.): arta de a grava; gen al graficii în care imaginea este obţinută prin reproducerea ei pe o placă; stampă
grosso modo (loc. adv. lat.): în mare; judecat în ansamblu
gurmand (s.): persoană căreia îi plac şi care ştie să aprecieze mâncărurile bune; care mănâncă mult; mâncăcios

Scanned with OKEN Scanner

gurmet (s.): persoană care apreciază rafinamentul în materie de băuturi şi mâncăruri
habitaclu (s.): spaţiu interior al unei nave, al unui autovehicul
habitat (s.): teritoriu locuit de o populaţie, de o specie de plante sau de animale; biotop
half (s. engl.): mijlocaş (la fotbal); jumătate
half-time (loc. engl.): repriză sportivă
hand (s. engl.): mână
happy-end (s. engl.): sfârşit fericit
hard (s. engl.): dificil; greu; puternic
hegemonie (s.): supremaţie, dominaţie
help (s. engl.): ajutor
halogen (s.): element chimic
hardware (s. engl.): ansamblul componentelor care formează un sistem electronic de calcul
head (s. engl.): cap
herr (s. germ.): domn
hiat (s.): întrerupere; discontinuitate
hibernal (adj.): de iarnă, iernatic
high-life (s. engl.): înalta societate
hit (s. engl.): succes; şlagăr
hobby (s. engl.): preocupare extraprofesională
holdup (s. engl.): atac armat asupra unei bănci
holocaust (s.): sacrificiu, jertfă; ofrandă
home (s. engl.): casă
horror (s. engl.): groază; spaimă; gen cinematografic
hot line (s. engl.): linie (telefonică) fierbinte
house (s. engl.): casă; clădire
iconoclast (adj.): partizan al eliminării cultului icoanelor; cel care nu respectă valorile consacrate
idiosincrasie (s.): intoleranţă la medicamente, alimente sau mirosuri; aversiune faţă de ceva
idolatrie (s.): adorare; închinare; iubire exagerată
ignifug (adj.): care se aprinde şi arde foarte greu sau nu arde deloc
imigra (vb.): a intra într-o ţară străină pentru a se stabili

Scanned with OKEN Scanner

gurmet (s.): persoană care apreciază rafinamentul în materie de băuturi şi mâncăruri
habitaclu (s.): spaţiu interior al unei nave, al unui autovehicul
habitat (s.): teritoriu locuit de o populaţie, de o specie de plante sau de animale; biotop
half (s. engl.): mijlocaş (la fotbal); jumătate
half-time (loc. engl.): repriză sportivă
hand (s. engl.): mână
happy-end (s. engl.): sfârşit fericit
hard (s. engl.): dificil; greu; puternic
hegemonie (s.): supremaţie, dominaţie
help (s. engl.): ajutor
halogen (s.): element chimic
hardware (s. engl.): ansamblul componentelor care formează un sistem electronic de calcul
head (s. engl.): cap
herr (s. germ.): domn
hiat (s.): întrerupere; discontinuitate
hibernal (adj.): de iarnă, iernatic
high-life (s. engl.): înalta societate
hit (s. engl.): succes; şlagăr
hobby (s. engl.): preocupare extraprofesională
holdup (s. engl.): atac armat asupra unei bănci
holocaust (s.): sacrificiu, jertfă; ofrandă
home (s. engl.): casă
horror (s. engl.): groază; spaimă; gen cinematografic
hot line (s. engl.): linie (telefonică) fierbinte
house (s. engl.): casă; clădire
iconoclast (adj.): partizan al eliminării cultului icoanelor; cel care nu respectă valorile consacrate
idiosincrasie (s.): intoleranţă la medicamente, alimente sau mirosuri; aversiune faţă de ceva
idolatrie (s.): adorare; închinare; iubire exagerată
ignifug (adj.): care se aprinde şi arde foarte greu sau nu arde deloc
imigra (vb.): a intra într-o ţară străină pentru a se stabili

Scanned with OKEN Scanner

imobiliar (adj.): referitor la imobile
impacienta (vb.): a-şi pierde răbdarea; a se nelinişti
impardonabil (adj.): nescuzabil; condamnabil
implementare (s.): aplicare; punere în practică
implozie (s.): pătrunderea rapidă a aerului într-un spaţiu închis, fără aer
importuna (vb.): a deranja; a agasa; a plictisi
impresionism (s.): mişcare artistică apărută în a doua jumătate a secolului al XIX-lea
impunitate (s.): nepedepsire a unui infractor din cauza unor împrejurări personale, prevăzute de lege
inamovibil (adj.): care nu poate fi mutat, înlocuit sau destituit
incognito (adv.): sub nume fals; în ascuns
incrimina (vb.): a învinui; a acuza
inculca (vb.): a insera; a introduce discret; a întipări o idee în mintea cuiva
incunabul (s.): exemplar dintr-o carte tipărită în primii ani ai introducerii tiparului (până la 1500)
incurie (s.): stare de totală lipsă de igienă; neglijenţă
indemn (adj.): teafăr; întreg; sănătos
indemnizaţie (s.): sumă de bani acordată periodic în afara retribuţiei, pentru a acoperi cheltuieli făcute în interes de serviciu
inedit (adj.): nou; necunoscut
inefabil (adj.): care nu poate fi exprimat
inepţie (s.): prostie, stupiditate
inerva (vb.): a excita o ramificaţie nervoasă, cu un obiect ascuţit, pentru a constata starea acesteia
in extremis (loc. adv.): în ultimul moment
inextricabil (adj.): confuz; care nu poate fi înţeles
infailibil (adj.): perfect; care nu greşeşte
infantil (adj.): copilăresc; pueril
infecta (vb.): a contracta o infecţie; a contamina cu substanţe sau germeni vătămători; a transmite microbi; a răspândi substanţe vătămătoare
infesta (vb.): a bântui; a pustii; a distruge; a invada; a contamina un organism cu paraziţi vegetali sau animali; pătrundere a unor

Scanned with OKEN Scanner

insecte dăunătoare în cereale şi în produse obţinute prin prelucrarea acestora

infim (adj.): extrem de mic

infracţiune (s.): încălcare a unei legi, sancţionată penal

infrastructură (s.): ansamblu al elementelor care susţin partea principală a unei construcţii

injecţie (s.): 1. introducere forţată, cu seringa, a unei substanţe lichide în corp; 2. introducerea sub presiune a combustibilului în camera de ardere a motorului

inodor (adj.): fără miros

inopinat (adj./adv.): neprevăzut; pe neaşteptate

insidios (adj.): perfid; viclean

insignifiant (adj.): neînsemnat

insipid (adj.): fără gust; fad; searbăd

insolit (adj.): neobişnuit; ciudat; bizar

intempestiv (adj.): neaşteptat; nedorit

intercooler (s. engl.): dispozitiv la motoarele moderne, cu care se răceşte aerul aspirat

interferenţă (s.): întâlnire; încrucişare; combinare; suprapunere

internet (s.): sistem mondial de reţele de calculatoare interconectate, înlesnind comunicarea

intimat (s.): cel citat ca pârât

intransigent (adj.): ferm; care nu acceptă compromisuri

introvertit (adj.): interiorizat

inveterat (adj.): în care s-a fixat un viciu; înrădăcinat, statornicit

investi (vb.): a folosi banii într-o afacere

in vitro (loc. adv. lat.): în afara organismului viu; în laborator

in vivo (loc. adv. lat.): în organismul viu; pe viu

ipocrit (adj.): prefăcut

ipostază (s.): situaţie; împrejurare; condiţie; stare

ipsos (s.): praf alb produs prin deshidratarea parţială sau totală a ghipsului măcinat şi încălzit

IQ: coeficient de inteligenţă (intelligence quotient)

irupţie (s.): izbucnire violentă; năvălire; revărsare

istm (s.): teren îngust care leagă două continente sau o peninsulă de un continent, separând două mări

Scanned with OKEN Scanner

izomorf (s.): asemănător ca structură
învederat (adv.): evident; neîndoielnic; sigur
învesti (vb.): a acorda cuiva un titlu, o distincţie, un premiu, o demnitate
jantă (s.): suportul metalic al anvelopei autovehiculelor
jiu-jitsu (s.): luptă corp la corp; sport
job (s. engl.): lucrare; afacere; slujbă; serviciu
jocheu (s.): călăreţ care conduce caii la curse
jogging (s. engl.): alergare uşoară pentru păstrarea condiţiei fizice
juisa (vb.): a se bucura de plăcerile vieţii
juvenil (adj.): tineresc; de tinereţe
kief (s. fr.): stare de repaus total (la orientali)
killer (s. engl.): ucigaş plătit
kit (s. engl.): set, pachet cu piesele unui echipament
kitsch (s. engl.): pseudoartă; produs de prost gust
knockdown (s. engl.): doborâre la pământ în timpul unui meci de box
knockout (s. engl.): scoatere din luptă a adversarului, la box
labil (adj.): nestatornic; schimbător
lacustră (adj.): care trăieşte în lacuri sau pe malul acestora
lady (s. engl.): doamnă nobilă din Anglia
lagună (s.): lac de litoral care comunică uneori cu marea
lapida (vb.): a omorî cu pietre
lapidar (adj./adv.): scurt; concis; pe scurt
lapsus (s.): uitare a unui amănunt
laptop (s. engl.): calculator portabil
latent (adj.): ascuns, care nu se observă, nu se manifestă, dar există
lax (adj.): 1. relaxat, maleabil, lejer, destins; 2. amplu, vast
leal (adj.): care-şi respectă cuvântul dat; corect; cinstit; devotat
leasing (s. engl.): închiriere; folosinţă; concesiune
lecţiune (s.): citirea comparativă a unui text pentru stabilirea versiunii originare
left (s.): monedă
left (s.): podoabă
left (adj. engl.): din stânga

Scanned with OKEN Scanner

lego (s. dan.): joc de construcţie pentru copii
levitaţie (s.): zbor; plutire
libido (s.): dorinţă de satisfacere a instinctului sexual
libret (s.): 1. carnet pentru economii; 2. textul unei opere sau operete
licenţios (adj.): indecent
lider: conducător
lied (s. germ.): compoziţie muzicală vocală, pe textul unei poezii lirice
line (s. engl.): linie; rând; front
literal (adj.): referitor la litere; literă cu literă; textual
literar (adj.): referitor la literatură
live (adj./adv. engl.): viu; activ; direct; în direct
living (s. engl.): trai; existenţă
livret (s.): atestat militar; cartea tehnică a unei maşini
lobby (s. engl.): grup de influenţare a opiniei şi deciziei unei organizaţii, unui guvern, unui parlament
locator (s.): persoană care dă în folosinţă un bun
locutor (s.): vorbitor
locvace (adj.): vorbăreţ
loial (adj.): sincer; cinstit; credincios
loisir (s. fr.): timp liber folosit cu scop cultural
logoree (s.): limbuţie; creştere patologică a ritmului şi a debitului vorbirii
look (s. engl.): înfăţişare; aspect; chip
love (s. engl.): iubire
lucarnă (s.): fereastră specială în acoperiş, de dimensiuni mici
lucrativ (adj.): care aduce câştig; profitabil
luft (s. germ.): 1. spaţiu liber; 2. greşeală de execuţie, în sport
lustraţie (s.): ceremonie prin care cei vechi purificau o persoană, un teren
lux (s.): unitate de măsură a iluminării
macera (vb.): a lăsa un corp mai mult timp într-un lichid, pentru a-i dizolva părţile solubile
mach (s. engl.): unitate de măsură pentru viteză egală cu 340 m/s
macula (vb.): a murdări; a strica
made (adj. engl.): făcut; fabricat

Scanned with OKEN Scanner

magic (adj.): 1. referitor la magie; 2. fermecător
magistrat (s.): judecător; procuror
magistru (s.): profesor; maestru
majoretă (s.): adolescentă sau tânără care, la manifestări sportive sau la defilări, execută, în mers, diferite mișcări de gimnastică
malefic (adj.): care face rău; nociv
malign (adj.): grav; periculos
management (s. engl.): conducere; administrare
mapamond (s.): hartă a lumii; planiglob
maraton (s.): cursă atletică de circa 42 de kilometri
mariaj (s.): căsătorie
marketing (s. engl.): testare a pieței
marjă (s.): 1. margine; 2. rezervă
marșa (vb.): a porni; a răspunde la un apel; a începe o acțiune (ilicită)
marțial (adj.): 1. războinic; militar; 2. solemn; grav
marțian (s.): locuitor al planetei Marte; extraterestru
mass-media (s. pl.): totalitate a mijloacelor tehnice de comunicare a informațiilor (radio, televiziune, presă etc.)
maximă (s.): adagiu; aforism; sentință
media (vb.): a mijloci o înțelegere
median (adj.): de mijloc
mediatiza (vb.): a face cunoscut, a comunica în masă
meditație (s.): 1. cugetare adâncă; 2. poezie lirică
mefiență (s.): neîncredere, bănuială
melancolic (adj.): visător; trist
melifluu (adj.): care are suavitatea mierii; armonios; plăcut
melopee (s.): 1. arta declamației la vechii greci; 2. melodie de formă liberă; 3. melodie monotonă, lentă, dar ritmică;
memorandum (s.): document care conține expunerea unor stări de lucruri, a unor doleanțe de ordin diplomatic, politic...; memoriu
menestrel (s.): poet și muzicant medieval; cântăreț popular
mentor (s.): îndrumător; maestru
mercantil (adj.): comercial; negustoresc, interesat
mesă (s.): 1. misă; 2. liturghie la catolici

Scanned with OKEN Scanner

mesianic (adj.): profetic
metempsihoză (s.): transmigrare a sufletului în alt corp, după moarte
mezalianță (s.): căsătorie cu o persoană de condiție socială sau culturală inferioară
mezanin (s.): nivel aflat între parter și primul etaj
mignon (adj. fr.): micuț; drăguț, delicat
migrenă (s.): durere de cap
milita (vb.): a lupta intens pentru un principiu, pentru o cauză
minier (adj.): referitor la mineri, la minerit
minută (s.): textul original al unui act; redactare provizorie a unui act, document; rezumat al discuțiilor...
mir (s.): untdelemn parfumat și sfințit
mirabil (adj.): care provoacă mirare; miraculos
miraj (s.): 1. fenomen optic; fata morgana; apa morților; 2. iluzie; 3. atracție
mirific (adj.): minunat; feeric
miscellanea (adj. lat.): mozaic; diverse
misogin (adj.): care urăște femeile
miss (s. engl.): domnișoară (mai ales înaintea numelui); câștigătoare a unui concurs de frumusețe
mistress (s. engl.) [pron. *misiz*] (abr. Mrs.): doamnă (înaintea numelui unei femei căsătorite); coniță; stăpână; soție
mister (s. engl.): domn (termen de adresare)
mister (s.): taină
mit (s.): 1. povestire fantastică ce expune credințele popoarelor; 2. născocire; poveste; basm
mitoman (s.): persoană ce are mania de a minți
mizantrop (s.): care nu are încredere în oameni; om neprietenos, ursuz
mobil (s.): cauză
mobiliar (adj.): referitor la bunuri mobile, transportabile
modică (adj.): foarte mică; derizorie
molesta (vb.): a brutaliza
monadă (s.): 1. cea mai simplă unitate indivizibilă din care este alcătuită lumea materială și spirituală; 2. organism inferior, monocelular, care face trecerea de la plante la animale

Scanned with OKEN Scanner

monitoriza (vb.): a urmări; a supraveghea atent
monogramă (s.): semn format din iniţialele numelui şi prenumelui
monsieur (s. fr.): domn
morganatic (adj.): (despre căsătorie) între un bărbat dintr-o familie dinastică şi o femeie dintr-o categorie socială inferioară
motrice (adj.): activă; care pune în mişcare
musical (s. engl.): gen de spectacol cu o intrigă narativă redusă, pretext pentru cântece şi numere coregrafice
music-hall (s. engl.): 1. local înzestrat cu orchestră; 2. spectacol de varietăţi pe fond muzical
mutual (adj.): reciproc
NATO: Organizaţia Tratatului Atlanticului de Nord (North Atlantic Treaty Organization)
narcisism (s.): admiraţie exagerată faţă de propria persoană
neavenit (adj.): lipsit de valabilitate
nefroză (s.): boală a rinichilor
neofit (s.): începător; novice; necunoscător
neoformaţie (s.): tumoare malignă
next (s. engl.): continuare
nominaliza (vb.): a propune pentru un premiu, o distincţie
nomogramă (s.): reprezentare grafică a unei funcţii sau a unei ecuaţii cu trei sau mai multe variabile
nonagenar (s.): persoană care a atins sau a depăşit vârsta de 90 de ani
nonconformist (adj.): reformist; care nu se conformează
nostalgie (s.): părere de rău; regret
nubilă (adj.): castă; inocentă, pură; care a atins vârsta la care se poate căsători
numen (s.): esenţă cognoscibilă numai prin raţiune; lucrul în sine, libertatea, nemurirea sufletului şi divinitatea (la Kant)
nunţial (adj.): referitor la nunţiu
nupţial (adj.): de nuntă
nursing (s.): arta îngrijirii pacientului; asistenţă medicală
oblitera (vb.): 1. a ştampila un timbru; 2. a se şterge treptat, a dispărea
obstinaţie (s.): încăpăţânare; îndârjire; îndărătnicie

Scanned with OKEN Scanner

octogenar (s.): persoană care a împlinit 80 de ani
ocult (adj.): ascuns; tainic; neştiut
ofensa (vb.): a insulta
off (s.; adv., adj. engl.): zgomot produs în afara ecranului sau a scenei; din afara ecranului sau a scenei
ofsaid (s.): greşeală comisă în joc (afară din joc)
OK (interj. engl.): bine, bun, în regulă, s-a făcut
old-boy (s. engl.): vârstnic; sportiv de vârstă înaintată
oneros (adj.): împovărător; dezavantajos
ONG: organizaţie nonguvernamentală
ontogeneză (s.): evoluţia unei fiinţe de la stadiul de embrion până la sfârşitul existenţei
ONU: Organizaţia Naţiunilor Unite
op (s.): carte, lucrare; operă
open (s.): competiţie deschisă pentru orice categorie de sportivi
opis (s.): listă de dosare, de documente de birou; registru
optimist (adj.): încrezător în viaţă
opulenţă (s.): belşug; bogăţie
opus (s.): termen consacrat în muzică, pentru denumirea creaţiilor într-o succesiune cronologică
oral (adj.): (în medicină) referitor la gură; care se ia pe cale bucală
orbital (adj.): referitor la orbită
orbitar (adj.): referitor la zona oculară
orgasm (s): punctul culminant al excitaţiei sexuale
original (adj.): autentic
originar (adj.): de la început; referitor la origine
oripila (vb.): a îngrozi
ostentaţie (s.): intenţie; premeditare; etalare pretenţioasă a ceva; prezentare demonstrativă
oţios (adj.): superfluu; redundant; în plus; inutil
out (adv. engl.): afară; ieşire
outsider (s. engl.): concurent care, teoretic, nu are şansa de a câştiga
OZN: obiect zburător neidentificat
pachebot (s.): navă mare, rapidă, care transportă călători, colete poştale şi mici cantităţi de mărfuri

Scanned with OKEN Scanner

pacienţă (s.): răbdare
pacificare (s.): restabilire a păcii
paliativ (s.): 1. medicament care înlătură simptomele, fără a înlătura şi cauzele; 2. soluţie aparentă
palimpsest (s.): pergament de pe care s-a şters textul iniţial (care se mai vede) şi pe care s-a scris altul
panaceu (s.): leac, remediu (considerat) universal
panegiric (s.): elogiu; laudă; laudă exagerată
paneuropean (adj.): din toate ţările Europei
panoplie (s.): colecţie de arme şi de armuri aşezate în mod decorativ pe un panou
panopticum (s.): 1. muzeu al cărui interior poate fi cuprins dintr-o singură privire; 2. expoziţie cu figuri de ceară
paparazzo (s.): fotograf insistent
papetărie (s.): magazin în care se vând obiecte de scris
paradiziac (adj.): de rai, minunat; încântător
parafraza (vb.): a modifica intenţionat un enunţ sau un text, pentru a-l folosi într-o argumentaţie
paramilitar (adj.): asemănător cu cel militar
paŕanoic (adj.): care suferă de paranoia (o boală mintală gravă)
parapsihologie (s.): disciplină care studiază fenomenele psihice paranormale
parcimonie (s.): 1. zgârcenie; 2. puţinătate
paremiologie (s.): disciplină care studiază proverbele
partaj (s.): împărţire a unei averi
pasaj (s.): loc de trecere
pascal (adj.): referitor la Paşti
pasienţă (s.): combinaţie la cărţile de joc
passim (adv. lat.): peste tot; din loc în loc
passing (s. engl.): (sport) pasă; trecere
pauperizare (s.): sărăcire
paviment (s.): pardoseală; podea; pavaj
pedigri (s.): genealogia unui animal domestic de rasă; lista cu ascendenţii unui asemenea animal
penitenţă (s.): pocăinţă; căinţă

Scanned with OKEN Scanner

penurie (s.): lipsă
people (s. engl.): oameni, popor
perdant (s.): care pierde
peremptoriu (adj.): de netăgăduit; vădit, evident; de necombătut
periegeză (s.): călătorie în jurul Pământului
perifrază (s.): grup de cuvinte sinonim cu un cuvânt dat
periheliu (s.): punctul cel mai apropiat de Soare, de pe orbita unei planete
peripatetic (adj.): adept al şcolii filozofice aristotelice, care cultiva discuţia filozofică în timpul plimbării
pernicios (adj.): nociv; periculos; vătămător
persuasiv (adj.): convingător
pertinent (adj.): potrivit; nimerit; deosebitor, adecvat
pesimist (adj.): care nu are încredere în viaţă
petrolifer (adj.): care conţine petrol format acolo
picolo (s.): ajutor de ospătar
picnic (s.): petrecere în aer liber
pietà (s.): sculptură sau pictură a Fecioarei ţinându-l pe Iisus mort (coborât de pe cruce) pe genunchi sau în braţe
pizza (it.)/**pizză** (s.): mâncare tipică Italiei meridionale
planning (s.): planificare
platonic (adj.): abstract; teoretic; pur; ideal
play (s.): joc; joacă; piesă de teatru; punere în funcţiune a unui aparat
play-back (s. engl.): interpretare mimată a unei înregistrări anterioare; sincronizare a unei imagini cu sunetul imprimat pe o bandă
playboy (s. engl.): ştrengar; amant profesionist
player (s. engl.): jucător
plebiscit (s.): referendum, consultare a voinţei poporului într-o problemă importantă
plenipotenţiar (adj.): cu depline puteri
poll-position (s.): primul loc pe grila de plecare într-o cursă automobilistică
ponce (s. fr.): piatră spongioasă şi foarte uşoară
poncif (s.): afirmaţie banală; banalitate; truism
pondere (s.): importanţă; valoare; proporţionalitate

Scanned with OKEN Scanner

pop-corn (s. engl. amer.): floricele de porumb
portavoce (s.): dispozitiv electronic de amplificare a vocii, folosit la transmiterea unor informaţii sau comenzi la distanţă
porto-franco (s.): scutire de taxe vamale; port care se bucură de acest privilegiu
post-restant (s.): serviciu poştal special, care păstrează corespondenţa la poştă, pentru a fi ridicată de către destinatar
postulat (s.): axiomă; adevăr care nu mai trebuie demonstrat
potenţa (vb.): a întări; a sublinia; a accentua
power (s. engl.): putere; energie electrică
PR [pron. *pi-ar*] (s. engl.): practica de gestionare a comunicării între o organizaţie şi publicul său; (p. ext.) persoană care asigură relaţia cu publicul (Public Relations)
pragmatic (adj.): practic; de acţiune
praxis (s.): acţiune; experienţă; faptă
preambul (s.): introducere
preceptor (s.): educator particular
precept (s.): principiu; învăţătură; normă, regulă de conduită
precoce (adj.): care se dezvoltă, fizic sau/şi psihic înainte de vreme; timpuriu
predicţie (s.): previziune; presimţire
preempţiune (s.): prioritate la cumpărare
preleva (vb.): a extrage o cantitate mică de substanţă, pentru analizele de laborator
prelimina (vb.): a anticipa; a premerge
premisă (s.): condiţie
premoniţie (s.): prevestire; presimţire
prescrie (vb.): 1. a indica un medicament; 2. a anula o condamnare la împlinirea unui termen
preset (vb. engl.): a regla dinainte un mecanism
presing (s. engl.): presiune asupra adversarului (sport)
prevala (vb.): a se folosi de ceva; a predomina
primadonă (s.): primă solistă a unui teatru de operă sau de operetă
primar (adj.): iniţial; primordial; originar

Scanned with OKEN Scanner

print (vb. engl.): (inform.) tipăreşte, imprimă un text; (s.) listare a unui document, program etc.
profan (adj.): ignorant; neştiutor; nepriceput
profera (vb.): a rosti, a adresa blesteme, ameninţări
profilaxie (s.): acţiune de prevenire a bolii
profuziune (s.): abundenţă; risipă, prisos, cantitate mare
prolegomene (s.): introducere la o lucrare ştiinţifică
prolific (adj.): care se înmulţeşte uşor şi repede
prolix (adj.): lipsit de concizie; diluat, confuz (despre un text)
prolog (s.): partea de început a unei piese de teatru, a unui roman; introducere; prefaţă
promenadă (s.): (loc de) plimbare
promiscuitate (s.): amestec eterogen de persoane; convieţuire în imoralitate
promoţional (adj.): legat de creşterea vânzărilor unei societăţi comerciale; mai mic (despre preţ)
promulga (vb.): a publica (o lege) în „Monitorul oficial"
propensiune (s.): interes; atracţie
proră/provă (s.): partea din faţă a navei
proscrie (vb.): a condamna la moarte (în Antichitate) sau la exil; a lua măsuri privative de libertate împotriva cuiva
protagonist (s.): erou; actor principal
protestant (s.): adept al unei doctrine religioase separate de catolicism
protocronism (s.): teorie care susţinea prioritatea românească în variate domenii ale ştiinţei şi culturii
proxenet (s.): persoană care mijloceşte prostituţia
prozelit (s.): persoană convertită de curând la o credinţă; adept nou şi entuziast
psihopat (s.): persoană care manifestă dezechilibru mintal
puc (s.): „minge" pentru hochei
puci (s.): lovitură de stat
pull (vb. engl.): trage
punci (s.): băutură preparată dintr-un amestec de rom, zahăr, suc de lămâie

Scanned with OKEN Scanner

punctual (adj.): exact, care respectă întocmai termenul fixat; punct cu punct
punitiv (adj.): pedepsitor
pupă (s.): partea de dinapoi a unei nave
pupilă (s.): 1. lumina ochiului; 2. persoană minoră aflată în îngrijirea unui adult
quasar (s.): astru cu o foarte mare luminozitate; sursă puternică de radiaţii luminoase şi electromagnetice
quiproquo (s. lat.): confuzie de persoane sau lucruri; încurcătură creată de o astfel de confuzie
ranch (s. engl.): fermă americană de mari proporţii
rapace (adj.): lacom; hrăpăreţ; apucător
rapsodie (s.): episod dintr-o scriere epică, recitată şi cântată de rapsozi; piesă instrumentală inspirată din folclor
rapt (s.): răpire; jaf; hoţie
realiza (vb.): 1. a face; 2. a-şi da seama; a constata
rebarbativ (adj.): 1. respingător; urât; 2. (cuvânt) rebarbativ = care sună neplăcut
recall (s. engl): rechemare în service a unui vehicul
recesiune (s.): scădere drastică a producţiei în perioada unei crize economice; stagnare a afacerilor
record (vb. engl.): înregistrează; (s.) înregistrare
recurent (adj.): care se repetă
recuza (vb.): a respinge un judecător sau un martor
redempţiune (s.): mântuire; izbăvire
redundant (adj.): de prisos; în plus; superfluu
referendum (s.): consultare a poporului într-o problemă foarte importantă
reflecţie (s.): 1. cugetare; meditare; gândire; 2. maximă; sentinţă
reflexie (s.): fenomen optic ce constă în schimbarea direcţiei luminii; oglindire
reincarnare/reîncarnare (s.): trecerea sufletului, după moarte, în alt trup
reitera (vb.): a repeta; a relua
releva (vb.): a evidenţia; a arăta; a pune în lumină

Scanned with OKEN Scanner

remake (s. engl.): versiune nouă a unui film de succes
remember (s. engl.): aminteşte-ţi; (s.) aducere-aminte
remuneraţie (s.): salariu; plată; retribuţie
renegat (adj.): (persoană) care s-a lepădat de credinţă, de patrie; respins; refuzat
repercusiune (s.): urmare; consecinţă
reportofon (s.): aparat de înregistrare a vocii, folosit de reporteri
reseta (vb.): a reinstala program(e) în calculator; a rearanja
resurecţie (s.): trezire; deşteptare; ieşire dintr-o stare
reticent (adj.): reţinut; neîncrezător
retractil (adj.): care se poate strânge, care se poate trage în interior
retro (adv. lat.): înapoi; în sens contrar; (adj. inv.) care imită sau reia un stil mai vechi
revela (vb.): 1. a se ivi; a apărea; a se dezvălui; 2. a developa un film sau o fotografie
revendicare (s.): pretenţie; doleanţă
reverend (s.): preot catolic
revoca (vb.): a anula
revolut (adj.): sfârşit; terminat; trecut
rezoluţie: (juridic) desfacere a unui contract pentru nerespectarea condiţiilor stabilite
right (adj. engl.): drept; corect
roadster (s. engl.): caroserie sport cu două locuri, permanent deschisă, echipată cu o capotă uşoară pliabilă
rocker (s. engl.): cântăreţ de rock; fan al acestui gen muzical
round (s. engl.): repriză; tur
rugbi/rugby (s. engl.): joc sportiv de echipă
rummy (s. engl.): joc de societate cu cărţi sau cu mici plăci de piatră
rundă (s.): etapă; repriză
sacrilegiu (s.): profanare a lucrurilor sfinte; pângărire
sacristie (s.): încăpere în care se păstrează obiectele de cult la Biserica Catolică
sacru (adj.): sfânt
saga (s. engl.): veche povestire scandinavă; poveste lungă, istorie (a unei familii cu mai multe generaţii)

Scanned with OKEN Scanner

sagace (adj.): ager, perspicace; care pricepe uşor
sangvin (adj.): 1. referitor la sânge; 2. tip temperamental caracterizat prin echilibru psihic; (temperament) viu, impulsiv
scanner (s. engl.): dispozitiv de reproducere a imaginilor pe computer
sciziune (s.): despărţire; ruptură
scotch (s. engl.): 1. whisky scoţian; 2. bandă adezivă transparentă; (adj.) din Scoţia
scrutin (s.): votare, alegere
secesiune (s.): separare, despărţire de o colectivitate, de un teritoriu, de un stat
second hand (adj. engl.): la mâna a doua; vechi; folosit
segregaţie (s.): segregaţie rasială = discriminare rasială
self (adj. engl.): care se referă la sine; făcut de propria persoană; auto
sempitern (adj.): etern; veşnic
sentinţă (s.): 1. hotărâre; decizie; 2. aforism
serafic (adj.): îngeresc; pur; nevinovat; candid
servitute (s.): 1. stare de dependenţă; robie; 2. drept acordat de instanţă de a avea acces la o proprietate
sex-appeal (s. engl.): atracţie pe care o exercită o persoană asupra sexului opus
show (vb. engl.): arată; (s.) spectacol
sicofant (s.): denunţător; turnător; denigrator
sidera (vb.): a încremeni; a împietri; a stupefia
sideral (adj.): privitor la aştri; astral
siglă (s.): literă sau grup de litere prin care se prescurtează cuvintele în anumite texte
silogism (s.): raţionament deductiv
simeză (s.): panou într-o galerie de tablouri
similar (adj.): asemănător; analog
sinecură (s.): slujbă bine retribuită, care necesită o muncă uşoară sau nu necesită nicio muncă
sinergie (s.): acţiune simultană, în acelaşi sens, a mai multor agenţi
smeş/smash (s. engl.): lovire puternică; strivire (la tenis)
snob (s./adj.): persoană care admiră fără rezerve tot ceea ce e la modă; imitator; lipsit de noblețe

Scanned with OKEN Scanner

soccer (s. engl.): fotbal european
software (s. engl.): programe pentru computer
solicitudine (s.): atitudine plină de bunăvoinţă faţă de cineva
solidar (adj.): unit; legat de alţii
solitar (adj.): izolat, singuratic
solitudine (s.): singurătate; izolare
solvabil (adj.): cu capacitate de plată
somnambul (adj.): (persoană) care, inconştient, în timpul somnului, săvârşeşte acte de care nu-şi aminteşte după trezire
sorginte (s.): izvor, sursă; origine
sosie (s.): persoană care seamănă perfect cu alta; persoană care, pe baza asemănării, substituie o altă persoană
SPA: prescurtare a expresiei latine *sanitas per aquam* (sănătate prin apă) – complex de servicii de tratament sau de fortificare fizică prin folosirea virtuţilor apei
sparringpartner (s. engl.): partener de antrenament
spicher (s.): vorbitor, crainic la radio, TV
specios (adj.): amăgitor; înşelător
speed (s. engl.): viteză
speech (s. engl.): vorbire; discurs (scurt) ocazional
spleen (s. engl.): plictiseală
sponsoriza (vb.): a finanţa o instituţie, o asociaţie, o fundaţie (în scop publicitar)
spray (s. engl.): substanţă pulverizată din atomizor
staff (s. engl.): echipă de conducere a unei întreprinderi
standby/stand-by (s. engl.): aşteptare; (acord) auxiliar
star (s.): stea; vedetă artistică
starletă (s.): tânără artistă de mică valoare, apreciată pentru farmecul său
statu-quo (s. lat.): situaţie existentă la un moment dat; situaţie iniţială; starea de dinainte
step (s. engl.): tip de dans
stewardesă (s.): persoană din serviciul auxiliar al unui avion, având sarcina de a-i servi şi îngriji pe călători
stipula (vb.): a specifica, a prevedea o clauză

Scanned with OKEN Scanner

story (s. engl.): poveste; istorie
stres (s.): presiune psihică; solicitare nervoasă
striptease (s. engl.): dezbrăcare artistică, provocatoare
subiacent (adj.): care este plasat dedesubt
sublimare (s.): trecere din starea solidă în starea gazoasă
subretă (s.): fată angajată pentru treburi casnice; cameristă
subsidiar (s.): secundar; auxiliar; care se adaugă la susţinerea unei afirmaţii
succedaneu (s.): înlocuitor, substitut pentru un medicament
succesiune (s.): 1. înşiruire; 2. moştenire; 3. avere lăsată ca moştenire
sufragiu (s.): vot; drept de vot
suicid (s.): sinucidere
summit (s. engl.): 1. întâlnire politică la cel mai înalt nivel; 2. vârf de munte
summum (s. lat.): culme; nivelul cel mai înalt
superfluu (s.): inutil; de prisos
supliciu (s.): tortură; caznă; suferinţă
supoziţie (s.): presupunere; ipoteză
suprarealism (s.): curent literar şi artistic apărut în prima jumătate a secolului XX, care neagă gândirea logică, punând accentul pe elementele iraţionale şi inconştiente, pe vise şi pe fenomene de automatism psihic
surfing (s. engl.): alunecare pe apă, cu ajutorul unui surf (panou special, din lemn sau material plastic)
sustentaţie (s.): proprietatea unui obiect de a se menţine la un anumit nivel în masa unui lichid; plutire; zbor
tandem (s.): bicicletă pentru două persoane
tantiemă (s.): comision pentru mijlocitorii de afaceri; onorariu primit în trecut de un autor dramatic la fiecare reprezentaţie a piesei sale
tapa (vb.): a obţine bani, sub pretext de împrumut
tapiserie (s.): broderie; ţesătură; lucrare de artă; partea tapiţată a unei mobile
tapiţerie (s.): meserie; atelier
tară (s.): greutate nemarcată utilizată pentru a compensa greutatea unui vas sau a ambalajului unei mărfi

Scanned with OKEN Scanner

tară (s.): defect fizic sau moral; meteahnă
team (s. engl.): echipă sportivă
teluric (adj.): pământesc
tenace (adj.): stăruitor; perseverent, dârz
terapie (s.): metodă de vindecare a unei boli
tern (adj.): șters; spălăcit; mohorât
thriller (s. engl.): roman, piesă de teatru sau film care provoacă senzații tari
tie-break (s. engl.): (la tenis) situație de egalitate, când se joacă un ghem de departajare
T.I.M.: Teoria inteligențelor multiple (Apud Howard Gardner, „Teoria inteligențelor multiple")
time-out (s. engl.): scurtă întrerupere a jocului (la cererea antrenorului)
tools (s. engl.): unelte; instrumente
topless (adj. engl.): fără partea de sus; (a face plajă) fără sutien
trade (s. engl.): comerț
trafic (s.): 1. mulțimea autovehiculelor care se află pe un anumit carosabil; 2. schimb de mărfuri
training (s.): antrenament; pregătire profesională; instruire; formare
tramă (s.): 1. subiectul unei opere literare sau al unui film; 2. acțiunea; intriga; 3. uneltire, complot
tranșă (s.): fiecare din părțile unui obiect sau unei cantități; parte
traumă (s.): leziune; rană, traumatism; tulburare psihică
transcendent (adj.): referitor la partea abstractă a lumii; cognoscibil numai prin gândire
travelling (s. engl.): tehnică cinematografică ce constă în apropierea/îndepărtarea treptată de obiectul filmat
travesti (s.): deghizare; persoană care se dă drept alta
trena (vb.): a lâncezi; a se derula cu încetineală; a stagna
trend (s. engl.): tendință, curent
trufă (s.): specie de ciuperci comestibile foarte gustoase; produs de cofetărie cu unt și ciocolată
truism (s.): adevăr evident, banal
TVA: taxă pe valoare adăugată
UE: Uniunea Europeană

Scanned with OKEN Scanner

ultraj (s.): insultă adusă unui reprezentant al autorităţii publice în exerciţiul funcţiunii; insultă
umlaut (s. germ.): modificare a timbrului unei vocale accentuate sub influenţa unei vocale dintr-o silabă următoare; trema de deasupra literei respective
underground (adj. engl. inv.): 1. subteran, ascuns, ilegal; 2. în afara circuitului obişnuit al difuzării şi comercializării
UPI: (med.) Unitate de primiri urgenţe
UPI: United Press International (agenţie de ştiri)
uvertură (s.): compoziţie muzicală orchestrală ca introducere la o operă, la un balet; piesă instrumentală introductivă
valid (adj.): apt; sănătos
vaticinar (adj.): profetic; vizionar
vector (s.): mărime definită printr-o valoare numerică, printr-o direcţie şi printr-un sens
vedetă (s.): 1. mică navă de război; 2. artist care deţine rolul principal; 3. persoană care vrea să iasă în evidenţă
veleitar (s.): care are veleităţi (pretenţii, dorinţe, ambiţii nejustificate)
venal (adj.): lipsit de moralitate; necinstit; corupt
vendetă (s.): răzbunare sângeroasă
venial (adj.): (despre păcate, greşeli) uşor, scuzabil; fără gravitate
ventricul (s.): cavitate naturală în interiorul unui organ (ex.: inima)
verbiaj (s.): abundenţă de vorbe inutile
vernisaj (s.): deschidere a unei expoziţii de artă
veros (adj.): care face afaceri necinstite
verosimil (adj.): care pare adevărat; posibil; plauzibil
vertij (s.): ameţeală
vesperal (adj.): de seară, al serii
vestibul (s.): antreu
vestibul (s.): prima cavitate a urechii interne
vetust (adj.): vechi; demodat
viageră (adj.): pentru toată viaţa
viagra (s.): medicament pentru mărirea potenţei sexuale
vidanjă (s.): dispozitiv de golire periodică a latrinelor
view (s. engl.): vedere; privelişte

Scanned with OKEN Scanner

vinietă (s.): ornament tipografic construit din elemente geometrice sau mici ilustraţii
vilegiatură (s.): petrecere a timpului liber la ţară sau într-o staţiune
vindicativ (adj.): răzbunător
viril (adj.): bărbătesc; viguros; puternic
virtual (adj.): 1. care există, dar nu se produce; 2. care nu desemnează obiecte sau fenomene reale
virtuos (adj.): moral; onest; cinstit; cu virtuţi
virtuoz (adj.): specialist desăvârşit (în artă, în tehnică, în sport etc.)
visceral (adj.): care vine din adâncul fiinţei (fig.)
vitriolat (adj.): 1. ars cu vitriol (acid sulfuric); 2. dur; necruţător
vituperat (adj.): blamat; defăimat; denigrat
vivace (adj.): vioi; ager; plin de viaţă
volubil (adj.): 1. cu debit bogat şi cu fluenţă în vorbire; vorbăreţ; 2. care îşi înfăşoară tulpina în jurul unui arac
vorace (adj.): mâncăcios, lacom
votiv (adj.): care exprimă o făgăduială solemnă; închinat divinităţii
voucher (s. engl.): certificat de garanţie, chitanţă; document de plată a serviciilor în turism
walkie-talkie (s. engl.): aparat de emisie-recepţie portabil, pentru distanţe scurte
weekend (s. engl.): sfârşit de săptămână
whisky (s. engl.): băutură alcoolică fabricată mai ales în Scoţia şi în SUA
window (s. engl.): cadru dreptunghiular, pe ecranul unui computer, cu ajutorul căruia se poate vizualiza un document
xenofob (adj.): care manifestă ură faţă de alte popoare sau faţă de persoane de altă naţionalitate
xilografie (s.): arta de a grava în lemn
xilogravură (s.): 1. clişeu gravat în lemn; 2. reproducere tipărită a unui asemenea clişeu
yoga (s.): ansamblu de exerciţii menite să ducă la stăpânirea deplină a organismului uman, prin încetinirea respiraţiei, a bătăilor inimii şi prin atingerea stării de insensibilitate totală
zenit (s.): culme; apogeu; înălţime maximă; amiază

Scanned with OKEN Scanner

GREȘELI LEXICO-GRAMATICALE

1. Improprietatea semantică: folosirea unui cuvânt cu un *sens* pe care nu-l are sau nu-l poate avea **în contextul dat.**

Ex.: Am fost la o ședință *lucrativă/de lucru.* (*lucrativ* = care aduce un câștig, rentabil)

Pe lângă cartier trece o conductă *petroliferă/petrolieră.* (*petroliferă* = care conține petrol format acolo)

Concertul a fost susținut de un *virtuos/virtuoz* al pianului. (*virtuos* = moral, cinstit)

Astăzi s-a discutat și s-a aprobat *aliniatul/alineatul* 8 din Legea... (*aliniat*, adj. = rectiliniu, drept)

2. Imprecizia, neclaritatea: folosirea, într-un context, a unui cuvânt cu sferă semantică prea mare, în locul celui potrivit, cu o sferă semantică restrânsă. Drept consecință, mesajul ajunge doar parțial la destinatar, așa încât acesta din urmă îl receptează fragmentar sau chiar denaturat.

Ex.: *Am fost* prin Vest. (Pentru: *Am călătorit* prin Vest./*M-am plimbat* prin Vest./*Am umblat* prin Vest./ *Am lucrat* prin Vest.)

3. Ambiguitatea: caracteristica unui enunț de a admite două sau mai multe interpretări diferite sau chiar opuse.

Ex.: I-am dat cartea *colegului.* (Substantivul *colegului* se poate afla în dativ sau în genitiv!)

Radu îi citește Mariei din cartea *sa.* (Cartea poate fi a lui Radu sau a Mariei!)

Dezambiguizarea unui enunț sau a unui text presupune modificarea topicii sau înlocuirea unor unități lexicale.

Ex.: I-am dat *colegului cartea.*

Radu îi citește Mariei din cartea *lui/ei/lor.*

Dacă în limbajul obișnuit ambiguitatea este o greșeală de exprimare, în textul literar ea reprezintă o caracteristică esențială, căci literatura nu comunică precis, ci doar sugerează și, astfel, admite un număr infinit de interpretări, de fapt, de receptări.

4. Redundanța, prolixitatea, nonconcizia: lungirea nejustificată a textului, prin includerea neintenționată, în enunț sau în context, a unor elemente lexicale de prisos, care diluează textul. Altfel spus,

Scanned with OKEN Scanner

este vorba de o risipă de cuvinte, deci de nerespectarea uneia dintre condiţiile de bază ale comunicării: concizia, adică economia de material lexical.

Realizarea conciziei unui enunţ sau a unui text presupune renunţarea la toate unităţile lexicale inutile, redundante.

În plan compoziţional, redundanţa se manifestă însă ori prin abaterea de la subiectul comunicării, ori prin excesul de informaţii faţă de strictul necesar, ori prin prelungirea acţiunii în... trecut!

La noi, românii, limbajul extensiv şi gesticulaţia bogată reprezintă caracteristici (nu defecte) naţionale.

a) Clişeul lexical este un segment lexical banalizat prin uz şi prin abuz şi, deci, golit de sens.

Ex.: *scriitorul zugrăveşte...; autorul cântă...; poezie frumoasă...*

De reţinut însă că în stilul administrativ asemenea structuri sunt nu numai admise, dar şi recomandate.

Ex.: *prin prezenta...; urmare la scrisoarea dv. ...; în temeiul...; drept care...*

b) Elementele lexicale parazite sunt de fapt ticuri verbale, unităţi sau structuri lexicale golite de sens, care devin caracteristici ale vorbirii unor oameni mai puţin instruiţi.

Ex.: *aşa; deci; carevasăzică; păi; pe undeva; nu-i aşa*

5. Repetiţia: greşeala de exprimare care constă în repetarea, neintenţionată, în enunţ sau în context, a unei unităţi lexicale sau a unei structuri.

Ex.: *Dan* este cuminte, dar *Dan* este cam leneş.

Corectarea unui enunţ sau a unui text care conţine această greşeală constă în înlocuirea celui de-al doilea termen cu un sinonim (de tipul „specie") sau cu un pronume.

A nu se confunda repetiţia neintenţionată, care este greşeală de exprimare, cu cea intenţionată, care este figură de stil.

Ex.: „Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare"

(M. Eminescu, „Scrisoarea III")

6. Pleonasmul: repetarea unui sens printr-o unitate lingvistică diferită.

Scanned with OKEN Scanner

Această foarte frecventă greşeală de exprimare îşi are cauza principală în necunoaşterea sensului (nuanţei semantice) unor unităţi sau segmente lexicale (cuvinte, prefixoide, sufixoide, prefixe, sufixe, desinenţe de plural, articole hotărâte, articole nehotărâte).

Unităţile sau segmentele lexicale cu acelaşi sens, care repetă inutil ideea, alcătuiesc o structură pleonastică. Termenii unei structuri pleonastice pot fi:

– două cuvinte (a *avansa înainte)*;
– un cuvânt şi un prefix (a *re*veni *iar)*;
– un cuvânt şi un sufix (rezolva*bil* care *poate fi rezolvat)*;
– un cuvânt şi un prefixoid (*tele*comandă la *distanţă*);
– un cuvânt şi un sufixoid (insecti*cid* care *omoară* insectele);
– două articole (ouă*lele*).

Există şi structuri pleonastice cu mai mult de doi termeni.

Ex.: El *şi*-a lăudat *propriile sale* lucrări.

Uneori, termenii structurii pleonastice sunt unităţi sintactice: subiecte (unul exprimat, iar altul inclus) ale aceleiaşi propoziţii.

Ex.: *Noi am* recunoscut pe loc. (Pentru: *Am recunoscut pe loc.*)
Tu vei merge acolo. (Pentru: *Vei merge acolo.*)

Astfel de construcţii reprezintă greşeli de exprimare.

Nu sunt însă construcţii greşite cele în care subiectul exprimat poartă accentul logic şi, deci, accentuează ideea de agent!

Ex.: ***Noi am*** rezolvat problema.

Când însă construcţia de acest tip este intenţionată şi are ca efect stilistic accentuarea ideii exprimate de cei doi termeni, ea nu mai constituie o greşeală!

Ex.: *Voi* l-aţi supărat, *voi* să-l rugaţi să vă ierte!
L-am văzut cu ochii *mei*.

Corectarea unei structuri pleonastice constă în îndepărtarea unuia dintre cei doi termeni sau în îndepărtarea a doi dintre cei trei termeni.

7. Tautologia: repetarea unui cuvânt, cu altă funcţie sintactică. Se întâlneşte frecvent în definiţii.

Ex.: *Manualul* acesta este un *manual* destinat elevilor şi studenţilor.

Scanned with OKEN Scanner

În propoziţie, cei doi termeni sunt, de obicei, subiect şi nume predicativ.

Ex.: *Capra*, tot *capră*: se smucea în toate părţile.

În frază, tautologia este alcătuită dintr-o propoziţie subordonată şi regenta ei sau din două propoziţii coordonate.

Ex.: *Ce-i frumos e frumos!*
La noi, când plouă, plouă.
„Dealu-i deal şi valea-i vale,
Mândra-i mândră până moare.“

Corectarea unei structuri tautologice constă în înlocuirea celui de-al doilea termen cu un sinonim sau cu un pronume.

A nu se confunda această greşeală de exprimare cu tautologia – figură de stil, care este intenţionată şi are rolul de a sublinia o calitate sau o acţiune, prin repetarea unui termen, cu un sens uşor diferit faţă de cel pe care îl are când apare izolat.

Între cei doi termeni pot exista diferenţe de formă, impuse de flexiune: număr, caz, articulare (la părţile de vorbire din grupul numelui); mod, timp, număr, persoană (la verb).

Ex.: *soldatul*, ca *soldaţii; mama*, ca *mama*

8. Paradoxul, absurditatea: greşeala de exprimare ce constă în asocierea a doi termeni disjuncţi (care se exclud reciproc).

Ex.: *greşeală de ortografie; caligrafie urâtă; a corecta greşeala; a mări pe 4 cu 2; a micşora pe 20 de 2 ori; a avansa înapoi; a ateriza pe lună; a ateriza pe apă*

Folosit intenţionat, într-o operă literară, paradoxul este procedeu artistic şi are o valoare stilistică excepţională.

Ex.: *dor de moarte; dureros de dulce; cu spicele atârnând sus...*

9. Cacofonia: învecinarea nepotrivită a două cuvinte, dintr-un enunţ sau de la joncţiunea a două enunţuri, astfel încât finalul primului cuvânt este repetat de începutul cuvântului următor. Elementul repetabil este o silabă, alcătuită dintr-o consoană (oricare ar fi ea) şi o vocală (oricare ar fi ea), într-una din cele două succesiuni: c + v, v + c.

Ex.: Dacă *Car*men va înţelege...
Ştiu un*de de*pune Maria cererea.
O ba*bă bă*tea cânepa.

Scanned with OKEN Scanner

Undeva *va*lea se îngusta.
Un pitpa*lac a*cum cântă.

O foarte cunoscută greşeală (generată tocmai de intenţia de a evita greşeala!) este plasarea, în scris, a virgulei între cei doi termeni ai structurii cacofonice sau chiar pronunţarea cuvântului „virgulă".

Ex.: Este vorba de munca, care aduce un câştig...

O altă modalitate, nefericită, de evitare a cacofoniei, este plasarea, între cei doi termeni, a adverbului de întărire **şi**.

Ex.: Ca **şi** cetăţean al oraşului, pot să spun...

Prevenirea sau corectarea unei structuri cacofonice se poate face în mai multe feluri:

– modificarea topicii astfel încât să se evite învecinarea nedorită (*Undeva* se îngusta *valea.*);

– înlocuirea unuia dintre termeni cu un sinonim (*Într-un loc* valea se îngusta.);

– plasarea, între cei doi termeni, a unui alt cuvânt (Undeva, *brusc*, valea se îngusta.)

Precizare! În practica limbii, se evită, de obicei, numai acele tipuri de structuri cacofonice care sugerează idei indecente sau vulgare!

◆ Glosar de structuri pleonastice ◆

(a) adăuga o completare
(a) adăuga un aditiv
(a) aduce la acelaşi numitor comun
(a)-şi aduce aportul
ajutor mutual şi reciproc
alternativă cu două posibilităţi
altruist cu altul
amândoi (compus admis)
amândoi împreună
ambii doi
a mult*or* elevi (pleonasm gramatical; *a* = prep.)
(Corect: Lucrările **a mulţi** elevi.../ Lucrările **multor** elevi...)
(a) anexa alături
apoi a urmat
aproape cvasicunoscut
aproximativ cam
aselenizare pe Lună
atelier de croitorie
aterizare pe Pământ
autoportret propriu
autosinucidere
(a) avansa înainte
averse de ploaie
bifurcaţie de două drumuri
blazon de noblețe
caligrafie frumoasă
care poate fi rezolvabil

Scanned with OKEN Scanner

(a) cădea jos
cel mai celebru
cel mai optim
cel mai superior
cerere de demisie
cerere de solicitare
coasociere
(a) coborî jos (Admis când, în context, „jos" particularizează ideea: la subsol, la parter, în curte, pe pământ, pe Pământ)
(a) colabora împreună
(a) comemora memoria
confuzie ezoterică
claritate exoterică
conjectură probabilă
(a) conlucra împreună
continuitate neîntreruptă
(a) convieţui laolaltă
convorbire între mai multe persoane
(a) corobora pentru confirmare
(a) corobora comparativ
dar însă
dar în schimb
dârzenie aprigă
(a) debuta la început
deci aşadar
(a-i) decima din 10 în 10
deci prin urmare
dreaptă rectilinie
drept pentru care
după aceea a urmat
echidistanţă egală
(a) epila părul
(a) eradica din rădăcină
(a) exmatricula din şcoală (Admis când se individualizează şcoala!)
(a-i) extermina pe toţi
extrem de celebru
extrem de superaccesorizat
(a-şi) face autocritica (Admis!)
(a-şi) face singur autocritica
femeie-ziaristă
femeie romăncă
foarte perfect
foarte rarisim
foarte străveche
foarte superior
foarte vast
formarea unui cuvânt nou
fragmente şi iniţiale de cuvinte (Şi iniţialele sunt fragmente!)
geam de sticlă
harta mapamondului
hemoglobina din sânge
hemogramă a sângelui
hemoragie de sânge
hipertensiune mare
hipodrom pentru curse de cai
hipotensiune mică
icre de peşte
(a) ieşi afară
impus obligatoriu
(a) intra înăuntru
(a) introduce înăuntru
introducere preliminară
(a se) iubi pe sine
inclus în interiorul

Scanned with OKEN Scanner

intercalare între (paranteze) (Corect: a plasa/a aşeza între paranteze!)
interrelaţii între
(a) împodobi cu ornamente
(a) încadra între...
(a) înceta de tot
(a) încheia la sfârşit
încorsetare rigidă
(a) înfiinţa o nouă societate
întrajutorare reciprocă
jumătăţi egale
(a) lăuda propriile sale lucrări
(a-şi) lăuda propriile sale lucrări
(a-şi) lăuda propriile sale lucrări personale
maică-sa lui
(a) mai reveni
mai superior
mere şi fructe
microorganisme foarte mici
migrenă de cap
mijlocul centrului (Admis când substantivul circumscrie un spaţiu, nu un punct!)
moş bătrân (Admis când are valoare stilistică de superlativ!)
muşchi file
(a se) naşte un nou...
om umanoid
ortografie corectă
ouălele (pleonasm gramatical) (Corect: ouăle!)
paneuropean în întreaga Europă
partaj între părţi
pasaj de trecere
pereche de doi
periegeză în jurul Pământului
policalificare în mai multe meserii
potabilă care poate fi băută
(a) prefera mai bine
(a) profera ameninţări/insulte (Admis!)
protagonist principal
pruni şi pomi
relaţii interumane
(a) relaţiona termenii între ei
reprodusă cu fidelitate
(a) rescrie din nou
(a) ne respecta munca noastră
(a) returna înapoi
(a se) sinucide (Admis!)
scurtă alocuţiune (adresată civililor)
speech scurt
(a) striga tare
(a se) suprapune peste
(a) survola prin aer
(a) şopti încet
telecomandă la distanţă
triumvirat în trei
undiţă de peşte
(a) urca sus (Admis când, în context, adverbul individualizează spaţiul: la ultimul etaj, la mansardă, la terasă...!)

Atenţie! După cum aţi observat în lista de mai sus, există şi pleonasme admise (acceptate), şi pleonasme tolerate, şi pleonasme – figuri de stil, folosite frecvent în operele literare.

Scanned with OKEN Scanner

Partea a III-a. GRAMATICA (Corectitudinea gramaticală)

GREȘELI GRAMATICALE

1. Flexionarea unor cuvinte neflexibile în context

*costum griu/costum **gri*** (*gri*: adj. invariabil)

*câți mai mulți/**cât** mai mulți* (*cât*: adv.)

*destui de harnici/**destul** de harnici* (*destul*: adv.)

*noi-născuți/**nou**-născuți* (*nou*: adv.)

*primul-ministru/**prim**-ministrul* (Se articulează hotărât numai al doilea cuvânt.)

*cererile ale trei salariați/**a trei** salariați/**celor trei** salariați* (Când genitivul se construiește cu prepoziția ***a***, substantivul are formă de Ac.!)

*Am dat **la copii/copiilor** ultimele îndrumări.* (Când dativul se construiește cu prepoziția ***la***, substantivul are formă de Ac.!)

***Date fiind rezultatele/**Dat fiind rezultatele* (*rezultatele*: subiect al gerunziului)

***Dat fiind că rezultatele/**Date fiind că rezultatele...* (*Dat fiind*: impersonal)

*În ce privesc/**În ce privește** rezultatele voastre...* (*În ce privește*: locuțiune prepozițională)

*Cât privesc/**Cât privește** rezultatele voastre...* (*Cât privește*: locuțiune prepozițională)

2. Neflexionarea unor cuvinte flexibile

*Copia este conform/**conformă** cu originalul.*

*Dat fiind/**Date fiind** condițiile economice, nivelul inflației a crescut.*

3. Flexionarea greșită a unor părți de vorbire

*Regulile politeței impun aici un comportament special./ Regulile **politeții** impun aici un comportament special.*

(Vezi, la fiecare parte de vorbire flexibilă, greșelile de flexiune!)

Scanned with OKEN Scanner

4. Construcţia greşită a unor grupuri
(Vezi capitolul care se referă la *Structuri*, la p. 232.)

5. Construcţia greşită a unor enunţuri
(Vezi capitolele *Propoziţia* şi *Fraza*.)

6. Dezacordul

a) Dezacordul dintre subiect şi predicat
(Vezi capitolul *Predicatul şi subiectul*.)

*Maria şi Dan a plecat/**au plecat** la mare.*; *Echipa s-au pregătit/**s-a pregătit** la munte.*; *Marin şi Ana sunt harnice/**harnici**.*; *Băiatul sau fata au greşit/**a greşit**.*; *Fiecare dintre noi **vom primi/va primi**.* (Se acceptă şi forma *vom primi*, ca efect al acordului prin atracţie.); *Eu şi tu veţi participa/**vom participa**.* (Persoana mai mică impune forma verbului predicat.)

b) Dezacordul atributului adjectival cu substantivul regent aflat la distanţă

*Analiza activităţii de combatere a crimei organizate desfăşurată/**desfăşurate** de Poliţia Română...* (Adjectivul *desfăşurate* se acordă în gen, număr şi caz cu substantivul regent *activităţii*: gen feminin, număr singular, caz genitiv. Adjectivele de genul feminin, ca şi substantivele de genul feminin, au, la numărul singular, cazul genitiv/dativ, desinenţă cazuală identică desinenţei de plural. În cazul de faţă, desinenţa adjectivului este *-e*.)

7. Anacolutul înseamnă, logic, abandonarea definitivă şi neintenţionată a unei idei; gramatical, el înseamnă întreruperea definitivă a unui enunţ sau joncţionarea greşită a două propoziţii dintr-o frază. Cauza acestei greşeli de construcţie gramaticală este intrarea vorbitorului într-o mai lungă digresiune, din care uită să mai iasă, sau construcţia prea lungă a enunţului, care-l împiedică să vadă raporturile de subordonare dintre unele propoziţii şi regentele lor.

Înlăturarea unui anacolut se face prin completarea enunţului neterminat sau prin joncţionarea corectă a celor două propoziţii (de cele mai multe ori, prin flexionarea corectă a unor relatori subordonatori: pronume relative sau adjective pronominale relative, pronume nehotărâte sau adjective pronominale nehotărâte).

Scanned with OKEN Scanner

L-am căutat pe Gheorghe, care [...], *nefiind acasă*, l-am luat pe Ion.

*L-am căutat pe Gheorghe, **care nu era acasă** și de aceea l-am luat pe Ion.*

„Cine-și părăsește satul
Dumnezeu să-i dea oftatul."
Cine-și părăsește satul
Are parte de oftat./
***Cui** își părăsește satul*
Dumnezeu să-i dea oftatul.

8. Construcțiile greșite cu prepoziții/locuțiuni prepoziționale

*M-am referit despre/**la** întâmplările din timpul meciului.*; *Mă întreb despre ce/**ce** a făcut Radu la concurs.*; *Lucrările a multor/**a mulți** elevi...* (*a*: prep.); *În ce privesc/**În ce privește** rezultatele examenelor, putem spune...*; *Am primit frumoasa scrisoare care/**pe care** mi-ai trimis-o.*

9. Contradicția în adaos este construcția la care informațiile adăugite intră în contradicție cu ceea ce s-a afirmat până atunci.

*Au participat toți primarii din județ, dar cei de pe Valea Vâlsanului n-au venit./**Au participat primarii din județ, cu excepția celor de pe Valea Vâlsanului.***; *Comisia a corectat toate lucrările, însă nu pe cele de la școlile suburbane./**Comisia a corectat numai lucrările din școlile urbane.***; *Medicul a vindecat boala/**l-a vindecat pe pacient.***; *Andrei a corectat greșeala/**a corectat enunțul/textul.***

Un exemplu din dramaturgia caragialiană:

Farfuridi: „– [...] *ori să se revizuiască, primesc! dar să nu se schimbe nimica; ori să nu se revizuiască, primesc! dar atunci să se schimbe pe ici pe colo, și anume în punctele esențiale...*" (I. L. Caragiale, „O scrisoare pierdută")

10. Omisiunea sau folosirea greșită a unor semne de punctuație

*A venit dar nu m-a sunat./**A venit, dar nu m-a sunat.***; *Și citește și scrie./**Și citește, și scrie.***; *Băiatul acela mic, scrie./**Băiatul acela mic scrie.***; *A rezolvat, problemele./**A rezolvat problemele.***; *Le-a trimis, colegilor./**Le-a trimis colegilor.***; *Pe colegi, i-a ajutat mereu./**Pe colegi i-a ajutat mereu.***

Scanned with OKEN Scanner

CUVÂNTUL
(Corectitudinea morfologică)
▪ PĂRȚILE DE VORBIRE ▪

După criteriul ***sens***, cuvintele se împart în: *autosemantice* (cu sens deplin) şi *neautosemantice* (cu sens parţial sau fără sens). Sunt autosemantice: substantivele, adjectivele, pronumele, numeralele, verbele predicative, majoritatea adverbelor şi interjecţiile. Sunt neautosemantice: verbele auxiliare, verbele copulative, unele adverbe, prepoziţiile şi conjuncţiile. Părţile de vorbire autosemantice au funcţie sintactică proprie şi se analizează separat. Cele neautosemantice se grupează cu părţile de vorbire însoţite (verbele auxiliare, verbele copulative, prepoziţiile) sau se analizează separat (conjuncţiile).

O altă clasificare a părţilor de vorbire se face după criteriul ***flexiune***: *flexibile*, care îşi schimbă forma după categoriile gramaticale pe care le au (substantivul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul); şi *neflexibile*, care nu îşi pot schimba forma şi au, deci, o singură formă: adverbul, interjecţia, prepoziţia şi conjuncţia.

Părţile de vorbire se distribuie în trei grupuri: *grupul substantivului* (substantivul, adjectivul, pronumele şi numeralul); *grupul verbului* (verbul, adverbul şi interjecţia); *grupul relatorilor, conectorilor* (prepoziţia şi conjuncţia).

1. SUBSTANTIVUL
– Prezentare sintetică –

Substantivul este partea de vorbire flexibilă care denumeşte obiecte (elemente componente) ale lumii: concrete sau abstracte, animate sau inanimate, gânditoare sau negânditoare. O altă denumire pentru substantiv este... *nume*!

Tabloul general al substantivului

a) După origine, substantivele pot fi: *propriu-zise, derivate, compuse, provenite* din alte părţi de vorbire (prin conversiune, adică prin schimbarea valorii gramaticale) sau *locuţiuni substantivale* (formate prin frazeologie).

Ex.: *ţară, blândeţe, bunăstare, rea-voinţă, binele, bătaie de joc*

Scanned with OKEN Scanner

b) După alcătuire, pot fi: *simple* sau *compuse*. Cele compuse pot fi scrise prin contopire, cu cratimă sau cu blanc.

Ex.: *bunăvoință, viță-de-vie, Piatra Craiului*

c) După gradul de individualizare a obiectului denumit, pot fi: *comune* sau *proprii*.

Ex.: *elev, Timișoara*

d) După categoria logică a obiectului denumit: *concrete*, care denumesc obiecte concrete, materiale, care pot fi cunoscute prin simțuri, sau *abstracte*, care denumesc obiecte abstracte, care pot fi cunoscute numai prin gândire.

Ex.: *munte, floare; prietenie, adevăr, iubire*

e) După gradul de determinare (individualizare) a obiectului denumit, realizat cu ajutorul articolului: nearticulat, articulat cu articol nehotărât, articulat cu articol hotărât.

Ex.: *munte, **un** munte, **muntele***

Categoriile gramaticale ale substantivului sunt: *genul, numărul* și *cazul*.

Flexiunea substantivului se numește *declinare* și se realizează după număr și caz, nu și după gen. (Substantivul este de un anumit gen, dar nu-și poate schimba genul.)

Precizări!

Derivatele de tipul *elev, elevă; profesor, profesoară...* sunt cuvinte diferite, nu forme flexionare diferite ale aceluiași substantiv!

Forma de nominativ este identică formei de acuzativ, iar forma de genitiv este identică formei de dativ. Deși cazul vocativ are o formă specială (marcată fie prin desinență de caz, fie prin articol hotărât enclitic special), în limba română actuală este evidentă tendința de înlocuire a acelei forme cazuale speciale cu cea de nominativ-acuzativ: *Marie, Mario, **Maria**; fetiță, fetițo, **fetița**.*

Marca formală a genului, numărului și, la unele substantive (de genul feminin, la numărul singular și la cazurile G.-D.), a cazului se numește *desinență*: de gen, de număr, de caz (*cazuală*).

Desinența cazuală de G.-D. singular a multor substantive feminine este identică desinenței de plural. Ex.: *fete* (plural), *fete* (singular, D.-G.) (*Niște fete...; Opinia unei fete...; Opinia acelei fete...*)

Scanned with OKEN Scanner

De aceea, pentru forma corectă a unor substantive feminine la G.-D. singular, articulată hotărât *(fetei)*, se poate observa că articolul hotărât enclitic *-i* se ataşează (aparent) la forma de plural *(fete)*, care este identică formei de G.-D. singular nearticulată *(fete)*! În realitate, acest articol se ataşează la forma de G.-D. singular nearticulată (*casă > (unei) case > casei; ţară > (unei) ţări > ţării; vale > (unei) văi > văii*...). Fac excepţie de la această regulă substantivele feminine terminate cu hiatul *i-e*, care adaugă articolul hotărât enclitic *-i* la forma de bază (= singular, nearticulată) (*vie > viei; farmacie > farmaciei*). Substantivele feminine terminate cu diftongul *-ie* respectă regula generală, adăugând articolul hotărât enclitic *-i* la forma de singular, G.-D. (*odaie > (unei) odăi > odăii, femeie > (unei) femei > femeii*).

Atenţie! Forma de bază a substantivului, cu care el este înregistrat în dicţionare, este cea de singular, N.-Ac., nearticulată (*copac, codru, câmpie, liceu, faţă, azil*).

Ortografia substantivelor comune

Sunt substantive comune:

– numele de popoare (*români, francezi, italieni*);

– numele zilelor săptămânii (*luni, marţi, miercuri*);

– numele lunilor anului (*ianuarie, februarie, martie*);

– numele disciplinelor de învăţământ (*matematică, fizică, istorie, geografie*);

– numele punctelor cardinale (*est, vest, nord, miazănoapte*);

– numele unor tipuri omeneşti, formate de la numele propriu al unor personaje (*un adonis, un don juan, un harpagon, un mitică, un păcală*);

– numele unor obiecte şi unităţi de măsură, formate de la numele creatorului lor/ după numele unei personalităţi/ de la numele locului de proveniență (*un marghiloman, o havană, olandă, haţegana; ohm, watt, amper*);

– numele fiinţelor mitice multiple (*nimfă, iele, muză, rusalcă, sirenă, titan*);

– numele de funcţii şi de calităţi (*rege, preşedinte, ministru, prefect, director, primar, senator, deputat, avocat, şah, voievod, vodă*);

Scanned with OKEN Scanner

– numele gradelor militare (*general, colonel, sergent*);

– numele varietăţilor de plante şi de animale, numele soiurilor de vin, ale produselor alimentare etc. (*aligoţe, camembert, angora, astrahan, cabernet, caniş, cornul-caprei, ionatan, merinos, ţigaie*);

– numele sistemelor economice-sociale, al epocilor geologice, al perioadelor istorice slab individualizate, al războaielor care nu au nume unice (*feudalism, capitalism, socialism; mezozoic, paleolitic, războaiele balcanice*);

– substantivele cu sens generic care nu fac parte din numele propriu al entităţilor geografice şi administrativ-teritoriale care le urmează (*aleea Primăvara, balta Călăraşi, băile Govora, bulevardul Nicolae Titulescu, calea Floreasca, fluviul Dunărea, insula Sfânta Elena, intrarea Rahova, munţii Carpaţi, parcul Herăstrău, pasul Bran, piaţa 1 Mai, râul Olt, strada Cuţitul de Argint, strada Mihai Eminescu, şoseaua Mihai Bravu, vârful Ciucaş*).

Atenţie! Dacă însă aceste substantive generice au ca determinanţi un adjectiv, un substantiv în genitiv sau în acuzativ cu prepoziţie, ele se vor scrie cu majusculă, fiindcă fac parte din numele propriu respectiv (*Strada Mare, Intrarea Rahovei, Strada cu Tei*).

Scrierea substantivelor comune compuse se face în două feluri:

– prin contopire (*fărădelege, binefacere, subnutriţie*);

– cu cratimă (*viţă-de-vie, proces-verbal, câine-lup, rea-voinţă*).

Se scriu prin contopire acele substantive comune compuse la care flexionează numai ultimul element (*bunăvoinţă > bunăvoinţei*). Se scriu cu cratimă acele substantive comune compuse la care flexionează şi primul element (*rea-voinţă > relei-voinţe, bună-creştere > bunei-creşteri;* excepţie: *prim-ministru > prim-ministrului*).

Ortografia substantivelor proprii compuse

Substantivele proprii se scriu cu majusculă la toate cuvintele autosemantice (care au sens deplin, suficient) şi cu minusculă la cuvintele neautosemantice (articole, prepoziţii, conjuncţii): numele de instituţii, de întreprinderi, de entităţi geografice sau administrativ-teritoriale, de aştri şi constelaţii, de epoci istorice, de mari evenimente istorice, de sărbători laice sau religioase, de ordine de stat româneşti sau străine (*Ministerul Educaţiei, Cercetării şi Tineretului,*

Scanned with OKEN Scanner

Ministerul Educației Naționale, Universitatea din București, Facultatea de Limba și Literatura Română, Biblioteca Județeană Argeș, Spitalul Județean Slatina, Liceul de Industrializare a Lemnului, Școala Nr. 52 Craiova, Fabrica de Celuloză Călărași, Uzina de Autocamioane Brașov).

Se scriu cu majusculă numai la primul cuvânt: denumirile organismelor de conducere și ale compartimentelor din instituții; titlurile de publicații (periodice), de opere literare, științifice, artistice, de emisiuni radio-TV, de documente, denumirile de medalii sau premii; de mărci de produse; numele științifice latinești de specii animale și vegetale (*Adunarea generală a Academiei Române, Catedra de limba engleză, Comisia de disciplină, Serviciul de contabilitate, România liberă, Amintiri din copilărie, Gramatica limbii române, Legea partidelor politice, Proclamația de la Islaz, Regulamentul organic, Tribuna cetățeanului, Declarația universală a drepturilor omului, Izvorul minunilor, Mustela nivalis, Sequoia gigantea*).

În cazul numelor științifice latinești de specii animale și vegetale, al doilea element se scrie cu literă mare numai dacă este un nume propriu: *Inocybe Patouillardi*.

Substantivele proprii compuse se scriu după cum urmează:

– într-un cuvânt (*Șaptesate, Subcetate, Delavrancea, Amariei, Câmpulung, Eurasia*);

– cu cratimă – nume de locuri formate din două substantive, ambele cu formă de N.-Ac. (*Piatra-Olt, Cluj-Napoca, Domnești-Sat*) și nume de persoane reale și de personaje (*Ana-Maria, Roșu-Împărat, Harap-Alb*);

– cu blanc – cele formate din substantiv și adjectiv (Baia Mare), din substantiv și alt substantiv în G. (*Piatra Craiului*), din substantiv, prepoziție și substantiv (*Piatra din Deal*), din substantiv, prepoziție și adverb (*Piatra de Jos*).

Atenție! *Ortografia substantivelor compuse* (comune sau proprii) este prezentată la alineatul 3.10, punctul *n*, capitolul GREȘELI FONETICE, subcapitolul „Greșeli de scriere", *Scrierea corectă a părților de vorbire compuse (pp. 99-104)*.

Scanned with OKEN Scanner

DIFICULTĂȚI

I. Forma corectă de plural (scrisă îngroșat)

– **accese, accesuri***
– **accidente, accidenți***
– **acorduri-cadru,** acorduri-cadre
– aeropoarte, **aeroporturi**
– almanahe, **almanahuri**
– anacolute, **anacoluturi**
– **antidetonante, antidetonanți**
– **aragaze,** aragazuri
– astre, **aștri**
– avatare, **avataruri**
– **axuri, axe** (tehn., anat.) (< ax, axă)
– axuri, **axe** (mat., fiz.) (< axă, ax)
– azile, **aziluri**
– **bande, benzi***
– **barăci,** bărăci
– barde, **bărzi**
– **bare,** bări
– **bareme,** baremuri
– **basci,** başci (nume etnic)
– **bascuri, băști** (berete) (< basc, bască)
– **bascuri,** băști (îmbrăc.) (< basc)
– **bărăganuri**/bărăganc
– berzi, **bărzi** (< bardă)
– **blăni, blănuri** (piei prelucrate)
– blăni, **blănuri** (haine)
– **bobi, boabe, boburi***
– **boli, boale** (în expr. *a băga în boale*)
– **boogie-woogie-uri,** boogie-woogieuri
– **brâie, brâuri***
– brizbize, **brizbizuri**
– **buburuze, buburuzi***
– burgheji, **burghezi**
– cade, **căzi**
– **cai-de-apă,** cai-de-ape
– **cai-putere,** cai-puteri
– **calcule, calculi***
– **camee,** camei
– **canafuri, canafi**
– canaluri, **canale**
– **canate, canaturi***
– **capi, capete, capuri***
– **caracteristici,** caracteristice
– **cari, care, caruri***
– **cămine, căminuri***
– **căpșuni, căpșune** (fructe)
– **căpșuni,** căpșune (plante)
– **câini-lupi,** câini-lup
– **câmpuri, câmpi***
– **cenuși,** cenușe
– **cerdace, cerdacuri**
– **cerebele, cerebeluri**
– **ceremoniale, ceremonialuri**
– certe, **certuri**
– cețe, **cețuri**
– chei, **cheiuri** (spații portuare)
– **cherry-brandy-uri,** cherry-brandyuri

---

* sensuri diferite, vezi Explicații, p. 226.

Scanned with OKEN Scanner

– **chinezi**, chineji
– **chiostecuri**, **chiostece**
– **chipie**, **chipiuri**
– **chivoturi**, **chivoturi**, **chivote**, **chivote**
– **cicatrice**, **cicatrici**
– **cireşi/cireşe** (fructe)
– **cireşi** (pomi)
– **ciubuce**, **ciubucuri***
– **cleşti**, cleşte
– **cleştişori**, cleştişoare
– **clini**, **clinuri***
– **cloşti**, cloşci (< cloşcă)
– coade, **cozi**
– **coarde**, **corzi**
– **coarne**, **cornuri**, **corni***
– **coate**, **coturi**, **coţi***
– **cocoloaşe**, **cocoloşi**
– **cohorte**, cohorţi
– **coli**, coale
– **coloşi**, colosuri
– **complexe**, **complexuri***
– **componente**, **componenţi***
– **comune**, comuni (subst.)
– **copce**, **copci***
– **coperte**, **coperţi**
– **corpusculi**, **corpuscule**
– cotidiane, **cotidiene**
– **cozi**, coade
– **creiere**, **creieri***
– **creţi**, **creţuri***
– **cristale**, **cristaluri***
– **cristaloizi**, cristaloide
– **curente**, **curenţi***
– **cvartale**, cvartaluri
– **date**, **dăţi***
– deblee, **debleuri**
– **debuşee**, **debuşeuri**
– **decaloguri**, decaloage
– defilee, **defileuri**
– **difuzori**, **difuzoare***
– **dobânzi**, dobânde
– **dulceţi**, **dulceţuri***
– dumbrave, **dumbrăvi**
– eschimosi, **eschimoşi** (< *eschimos*)
– **etrusci**, etruşci
– **ferăstraie**, **fierăstraie**, ferăstrăuri, fierăstrăuri
– **filozoafe**, filozofe; **filosoafe**, filosofe (< filozoafă/filosoafă)
– **francezi**, franceji
– furtune, **furtunuri**
– **găini-de-munte**, găini-de-munţi
– gâde, **gâzi**
– gâlceve, **gâlcevi**
– **gheme**, **ghemuri**, **game-uri***
– **ghionţi**, **ghionturi**
– **ghivece**, **ghiveciuri***
– **globi**, **globuri***
– **grunji**, **grunzuri** (< grund)
– **guturaiuri**, **guturaie**
– **hamacuri**, **hamace**
– **hematoame**, hematome
– **hiaturi**, hiate
– **ierburi**, ierbi (buruieni)
– incasi, **incaşi** (sing. *incas*)
– înse, **inse**
– înşi, **inşi**
– **jante**, jenţi
– **jerseuri**, **jersee**

Scanned with OKEN Scanner

– **kilograme-forță**, kilograme-forțe
– **laturi**, **lături***
– **lâni**, **lânuri***
– **luni**, lune (perioadă de timp; satelit)
– luntre, **luntri**
– **mantale**, mantăi
– **marochinuri**, **marochine**
– **mase**, **mese***
– **mașini-unelte**, mașini-unealtă
– mărfi, **mărfuri**
– **mâncări**, **mâncăruri***
– melopee, **melopei**
– **mingi**, mingii
– **minute**, **minuturi***
– **monede**, monezi
– monoloage, **monologuri**
– moschee, **moschei**
– muchi, **muchii**
– **năpaste**, năpăști
– **niveluri**, **nivele***
– **nuci-de-cocos**, nuci-de-cocoși
– **nurori**, nore
– **odalisce**, odalișce
– ortodoxi, **ortodocși**
– panașuri, **panașe**
– **paradoxuri**, paradoxe
– **pardesie**, pardesiuri
– **patriote**, patrioate
– pârâuri, **pâraie**
– **pene**, pane
– **piețe**, pieți
– **pistoale-mitraliere**, pistoale-mitralieră
– piue, pii, **pive** (< piuă)
– **plaje**, plăji
– **planșe**, plănși
– **planuri**, plane
– **plevuști**, plevuște
– **ploști**, plosci (< ploscă)
– **plutonieri-majori**, plutonieri-major
– **podiști**, podiște
– poiene, **poieni**
– politeți, **politețuri** (amabilități)
– **prăpăstii**, prăpastii
– primi-miniștri, **prim-miniștri**
– **procese-verbale**, procesuri-verbale
– protocoluri, **protocoale**
– ramblee, **rambleuri**
– **rapoarte**, **raporturi***
– **rastele**, rasteluri
– **rău-platnici**, răi-platnici
– **râpe**, **râpi**
– **rândunici/rândunele**
– **recamiere**, recamieruri
– **relee**, releuri
– **remarci**, remarce
– **remorci**, remorce
– **roate**, **roți***
– **robinete**, **robineți**
– **sconcși**, **sconcsuri***
– seminarii, **seminare**
– **simptome**, simptoame
– soarte, **sorți** (< soartă)
– sore, **surori**
– **spălătoare**, **spălători***
– **succese**, succesuri
– **suporturi**, suporți
– **șampoane**, șamponuri

Scanned with OKEN Scanner

– **şantane, şantanuri**
– **tăpşane**, tăpşanuri
– tăvălugi, **tăvăluguri**
– tenismani, **tenismeni**
– **termeni, termene***
– **tinereţi**, tinereţe
– **titirezi, titirezuri** (sfârleze, piese la moară)
– **toarte**, torţi
– **torente, torenţi**
– **totemuri**, totemi
– **trabucuri**, trabuce
– **tranzistoare**, tranzistori (aparate de radio)
– **tranzistori, tranzistoare** (semiconductoare)
– **treburi**, trebi
– **trepiede**, trepieduri
– **tridente**, tridenturi
– **tuneluri, tunele**
– turnire, **turniruri**
– **ţărance, ţărănci**
– **ţepe, ţepi***
– **ţigance, ţigănci**
– **ţintirimuri, ţintirime**
– **ţumburuşe, ţumburuşuri**
– **umeri, umere***
– **vagonete**, vagoneţi
– vame, **vămi**
– versante, **versanţi**
– vilbrochenuri, **vilbrochene**
– **vinaţe, vinaţuri**
– **viruşi, virusuri** (agent patogen)
– **viruşi**, virusuri (inform.)
– **visuri, vise***
– **vişine, vişini***
– **volete, voleuri, voleţi***
– **vrejuri**, vreji
– **vremuri, vremi**
– zăloguri, **zăloage, zălogi***
– **zbierete**, zbierăte
– **zile-muncă**, zile-munci
– **zmei, zmeie***

EXPLICAŢII

accese: atacuri, izbucniri
accesuri: intrări
accidente: întâmplări
accidenţi (muz.): alteraţii
bande: grupuri de răufăcători
benzi: fâşii
boabe: seminţe
bobi: seminţe folosite la ghicit
boburi: sănii
brâie: cingători, părţi ale corpului, ornamente, şiruri
brâuri: numele unor dansuri

Scanned with OKEN Scanner

buburuze: bubiţe, muguri, gândăcei, cocoloaşe/cocoloşi
buburuzi: cocoloaşe/cocoloşi, gândăcei
calcule: operaţii matematice sau logice
calculi: pietre renale
canale (geogr.)
canale: conducte; vase în organismele animale; căi de transmitere audio-vizuală
canate: piei de animale tăiate în jumătate de-a lungul spinării
canaturi: părţi ale uşilor
capi: conducători
capete: părţi ale corpului; extremităţi; începuturi, vârfuri, unităţi, sfârşituri
capuri (geogr.): promontorii, peninsule, istmuri
cari: insecte
care: vehicule
caruri: piese mobile la maşinile de scris/imprimante
cămine: instituţii; case părinteşti
căminuri: sobe; vetre; hornuri; încăperi subterane
câmpi: numai în expresii *(a bate/a-şi lua câmpii)*
ciubuce: pipe; ornamente
ciubucuri: bacşişuri
clini: elemente de croitorie
clinuri: unelte, petice de pământ
coarde/corzi: fire; funii; în ştiinţe...
coarde/corzi: strune; părţi ale năvodului
coarne (de animale)
corni: (bot., muz.) arbuşti, instrumente de suflat
cornuri: franzeluţe; recipiente; colţuri; aripi de oaste
coate: (anat.) articulaţii
coturi: (geogr., tehnic) meandre, tuburi
coţi: unităţi de măsură
complexe: stări comportamentale
complexuri: construcţii
componente: părţi alcătuitoare
componenţi: persoane
copce: salturi ale animalelor

Scanned with OKEN Scanner

copci: agrafe; găuri
creiere: persoane; elemente conducătoare
creieri (anat.)
creţuri: cute, falduri; zbârcituri, riduri
creţi: cârlionţi
cristale: minerale
cristaluri: obiecte din cristal
curente (artistice, de idei)
curenţi (de aer; de apă)
date (calendaristice, ale unei probleme)
dăţi: momentele unei întâmplări; oară
difuzori: persoane
difuzoare: dispozitive, aparate
dulceţi: lucruri plăcute
dulceţuri: preparate alimentare
gheme: de lână, de aţă
ghemuri, game-uri: (sport) joc la tenis
ghivece: de flori
ghiveciuri: feluri de mâncare
globi (anat.)
globuri: corpuri, obiecte sferice
laturi: părţi laterale; aspecte
lături: numai în expresii *(a se da în lături)*
lâni: cantităţi de lână tunsă de la mai multe oi
lânuri: varietăţi de lână
mase: mulţimi, corpuri compacte
mese: mobile; prânzuri; cine
mâncări: acţiuni
mâncăruri: feluri de mâncare
minute (unităţi de măsură)
minuturi: gustări reci
niveluri, nivele: înălţimi, stadii, trepte; **nivele** (< nivelă): instrument
nivele (tehn.): unelte, dispozitive, instrumente
rapoarte: relatări oficiale, câturile dintre două mărimi
raporturi: relaţii
roţi (cercuri)/roate (numai în expresii: *a pune bețe în roate*)

Scanned with OKEN Scanner

roate: unităţi militare
sconcşi (animale), **sconcsuri** (blănuri)
spălătoare: încăperi, instalaţii pentru spălat
spălători: persoane care spală
termeni: cuvinte, monoame
termene: date fixe, intervale de timp
ţepi: pari, aşchii
ţepe: înşelăciuni
umeri: părţi ale corpului omenesc; părţi ale unui vas
umere: umeraşe, proeminenţe la suprafaţa unei piese
vise: imagini în somn
visuri: idealuri
vişine: fructe
vişini: pomi
voleţi: elemente mecanice
volete, voleuri: panouri rabatabile, obloane (sing. volet/voleu)
voleuri: lovituri asupra unei mingi, contracţii musculare
zălogi: arbuşti
zăloage: garanţii
zmei: personaje din basm
zmeie: jucării

2. Forma corectă de N.-Ac., plural, articulată hotărât

acquis > **acquis-urile**
ansamblu > **ansamblurile**
aragaz > **aragazele**
bară > **barele**
bardă > **bărzile**
barou > **barourile**
barză > **berzele**
basma > **basmalele**
body > **body-urile**
cadă > **căzile**
cafegiu > **cafegiii**
caracteristică > **caracteristicile**
CD > **CD-urile**
chei > **cheiurile**
cheie > **cheile**
cherry > **cherry-urile**
cireadă > **cirezile**
cireaşă > **cireşile/cireşele**
cloşcă > **cloştile**
codru > **codrii**
complex > **complexele** (psih.)/**complexurile** (econom.)
copertă > **copertele/coperţile**
copil > **copiii**
corabie > **corăbiile**
cuscru > **cuscrii**

Scanned with OKEN Scanner

cvartalurile, **cvartalele**
dandy > **dandy-i**
defileu > **defileurile**
dinastie > **dinastiile**
DJ > **DJ-ii**
fiu > **fiii**
flash > **flash-urile**
geamgiu > **geamgiii**
haită > **haitele**
happy-end > **happy-endurile**
herghelie > **herghеliile**
hoardă > **hoardele**
hobby > **hobby-urile**
IQ > **IQ-urile**
juriu > **juriile**
ligă > **ligile**
maldăr > **maldărele**
minge > **mingile**
monedă > **monedele**
morman > **mormanele**
muchie > **muchiile**
muşuroi > **muşuroaiele**
ordin > **ordinele**
ordine > **ordinile**
ortodox > **ortodocşii**
ou > **ouăle**
palmares > **palmaresurile**
pingea > **pingelele**
piuă > **pivele**
ploscă > **ploştile**
politeţuri > **politeţurile** (amabilităţi)
rândunică > **rândunicile**
remarcă > **remarcile**
remorcă > **remorcile**
roi > **roiurile**
sabie > **săbiile**
serie > **seriile**
soartă > **sorţile**
socru > **socrii**
soră > **surorile**
stea > **stelele**
surugiu > **surugiii**
tunel > **tunelurile/tunelele**
vale > **văile**
vie > **viile**
zi, ziuă > **zilele**
zori > **zorii, zorile**

3. Forma corectă de D.-G., singular, articulată hotărât

– aleei, **aleii**
– **Andreei**, Andreii (< Andreea)
– **Arcului de Triumf**, Arc-de-Triumfului
– arenzii, **arendei**
– **badei**, badii, **lui badea**
– **bandei** (grup), **benzii** (fâşie)
– bardei, **bărzii**
– **barei**, bării
– **bădichii, bădicăi**
– bătrâneţei, **bătrâneţii**
– **botgrosului**, bot-grosului
– **bunicii**, bunicăi, bunichii
– cadei, **căzii**
– cameii, **camеei**
– caracteristicei, **caracteristicii**
– **caramelei**, caramelii
– Carmenei, **lui Carmen**

Scanned with OKEN Scanner

– **câinelui-lup**, câine-lupului
– cenușei, **cenușii**
– **certei**, certii
– **cetii**, cetei
– cinstii, **cinstei**
– coadei, **cozii**
– **coardei**, **corzii**
– **cofei**, cofii
– **comunei**, comunii
– **coperții**, **copertei**
– corăbiei, **corabiei**
– **dobânzii**, dobândei
– dumbravei, **dumbrăvii**
– **Dunării**, Dunărei
– **emisiunii**, emisiunei
– **femeii**, femeiei
– **fetei**, fetii
– floarei, **florii**
– **florii-soarelui**, floarei-soarelui
– **gâdei**, **gâdelui**
– gâlcevei, **gâlcevii**
– gâștii, **gâștei**
– grijei, **grijii**
– ideei, **ideii**
– **ierbii**, ierbei
– Ioanii, **Ioanei**
– **Ionescului**, **lui Ionescu**
– **istoriei**, istoriii
– **îmbrăcămintei**, **îmbrăcămintii**
– **jalei**, jelii
– **lelicăi**, **lelichii**
– lenii, **lenei**
– **liniștii**, liniștei
– lobbyului, **lobby-ului**
– **Lucăi**, **lui Luca**
– lui maică-mea, **maică-mii**
– **lui taica**, **taichii**
– lunei, **lunii**
– **luntrii**, luntrei
– **maicii**, **maicei**, **maichii**
– **masei**, **mesei** (Cuvinte diferite!)
– Mariii, lui Maria, **Mariei**
– **mass-mediei**, mass-media
– **mămicăi**, **mămicii**, **mămichii**
– **mărfii**, marfei
– mătasei, **mătăsii**
– **mătușă-mii**, mătușă-mei
– **mătușicii**, **mătușicăi**, **mătușichii**
– melopeei, **melopeii**
– mingei, **mingii**
– **monedei**, monezii
– moscheei, **moscheii**
– **muchiei**, muchii
– **năpastei**, năpăștii
– **noră-mii**, noră-mei
– Nuției, **lui Nuți**
– oastei, **oștii**
– octombriului, **lui octombrie**
– odaiei, **odăii**
– ordinei, **ordinii**
– **papei**, papii
– paşii, **paşei**
– **Pepelei**, **lui Pepelea**
– **Petrului**, **lui Petru**
– pielii, **picii** (la animale)
– **pielii**, pieii (la om)
– **Pieței Aviatorilor**, Pieții Aviatorilor
– pieții, **pieței**
– piuei, **pivei**
– **plevuștii**, plevuștei
– podiștei, **podiștii**
– poienei, **poienii**

Scanned with OKEN Scanner

– politeţei, **politeţii**
– **Popescului, lui Popescu**
– **popii**, popei
– remarcei, **remarcii**
– remorcei, **remorcii**
– **roatei** (unitate militară), **roţii** (cerc)
– **Românici**, Românііі
– rouei, **rouăi**
– soartei, **sorţii**
– **Salomeei**, lui Salomeea, Salomeii
– **soacră-tii**, soacră-tei
– **soartei** (în expresii), **sorţii**
– **sorei** (medicale), **surorii** (grad de rudenie)
– **stelei**, stelii
– **lui taica, taichii**
– taicălui-meu, **lui taică-meu**
– **tatei**, tatii, **lui tata, tatălui**
– tinereţei, **tinereţii**
– **toartei**, torţii
– ţărancei, **ţărăncii**
– **ţăţicăi, ţăţicii, ţăţichii**
– **ţepii** (par, aşchie), **ţepei** (înşelăciune)
– ţigancei, **ţigăncii**
– valei, **văii**
– vamei, **vămii**
– văpaiei, **văpăii**
– **viei**, viii
– **vlădicii, vlădicăi, vlădichii**
– vulpei, **vulpii**
– **zalei**, zălii
– **zăbavei, zăbăvii**

4. Forma corectă a unor substantive din structuri

– **nişte copii**/nişte copiii
– toţi copii/**toţi copiii**
– **nişte geamgii**/nişte geamgiii
– toţi geamgii/**toţi geamgiii**
– preşedintele şi membri/**preşedinte şi membri/preşedintele şi membrii**/preşedinte şi membrii
– **harnicii membri**/harnicii membrii
– socri şi mirii/**socri şi miri/socrii şi mirii**
– În **codri**/codrii e multă linişte.

5. Ultimul **i** de la substantivul **copiii** este **art. hot.**/desinenţă de plural. Penultimul **i** este **desinenţă de plural**/face parte din rădăcină. **Antepenultimul *i* face parte din rădăcină.**

6. Ultimul **i** de la substantivul **ţării** este: **art. hot.**/desinenţă de plural. Penultimul **i** este: desinenţă de plural/**desinenţă cazuală** (de D.-G., sing.).

Scanned with OKEN Scanner

7. Substantivele care denumesc zilele săptămânii şi părţile zilei sunt de gen **feminin**/neutru.

8. Substantivele care denumesc notele muzicale sunt de gen **masculin**/feminin.

9. Substantivele care denumesc literele alfabetului sunt de gen **masculin**/feminin/**neutru.**

10. Substantivele care denumesc sunetele alfabetului sunt de genul **masculin**/feminin/neutru.

11. Substantivele care denumesc lunile anului sunt de gen **masculin**/feminin/neutru.

12. Substantivele care denumesc simţurile sunt masculine/feminine/**neutre**.

13. Substantivele care denumesc sporturi sunt masculine/feminine/**neutre**.

14. Substantivele ce denumesc punctele cardinale sunt de gen masculin/**neutru**.

15. Forma articulată hotărât:

Bucureştii/**Bucureştiul**
Piteştii/**Piteştiul**
Ploieştii/**Ploieştiul**
zorii/zorile

16. Substantivele **muncitoare, scriitoare, servitoare** sunt la **singular/la plural**.

17. Forma corectă:

graţie străduinţei şi **pasiunii**/a pasiunii
deasupra oraşului şi râului/**a râului**

18. Forma corectă de N.-Ac., sing., articulată hotărât:

gâdea/gâdele (pl.: **gâzi**, art. **gâzii**)
linoleumul/linoleul (pl.: **linoleumuri**, art. **linoleumurile**)
memorandumul/memorandum-ul/memorandul
(pl. **memorandumuri**)
prim-ministrul (pl.: **prim-miniştri**, art. **prim-miniştrii**)

Scanned with OKEN Scanner

19. Forma de bază corectă:

maxim/maximum (pl. **maximuri; maximumuri**)
minim/minimum (pl. **minimuri; minimumuri**)
zi/ziuă
astmă/**astm**
foarfece/**foarfecă** (pl. **foarfeci**)
colind/colindă (cântec) (pl. **colinde**)
pendul/pendulă (dispozitiv care oscilează)
pendul/**pendulă** (ceas)

20. Forma corectă de N.-Ac., plural, articulată hotărât:

ouălele/**ouăle**/ouălile

Forma corectă de D.-G., plural, articulată hotărât:

ouălelor/**ouălor**/ouălilelor

21. Forma corectă de D.-G. singular:

mamă-mei/maică-mi/**maică-mii**
mamă-tei/maică-ti/**maică-tii**
mamă-sei/maică-si/**maică-sii**

22. Forma corectă:

a) **bună-credinţă**/bunăcredinţă; **bună-creştere**/bunăcreştere; **bunăstare**/bună-stare; bună-voinţă/**bunăvoinţă; rea-voinţă**/reavoinţă; **botgros**/bot-gros; **câine-lup**/câine lup; drum de fier/**drum-de-fier**; **viţă-de-vie**/viţă de vie;

b) Piatra-Arsă/**Piatra Arsă**; Piatra-de-Sus/**Piatra de Sus**; **Piatra-Olt**/Piatra Olt; Piatra-Craiului/**Piatra Craiului**; **Piatra din Deal**/Piatra-din-deal; **Râmnicu-Vâlcea**/Râmnicul Vâlcea; Râmnicul-Sărat/**Râmnicul Sărat**; **Făt-Frumos-din-Lacrimă**/Făt Frumos din Lacrimă; **Tineretul liber**/Tineretul-Liber;

c) **români, francezi, italieni**,.../Români, Francezi, Italieni,...;

d) **luni, marţi**,.../Luni, Marţi,...;

e) **septembrie, octombrie**,.../Septembrie, Octombrie,...;

f) **miazănoapte, sud** (punct cardinal),.../Miazănoapte, Sud,...;

g) **Şcoala Nr. 3, Piteşti**/Şcoala nr 3, Piteşti;

h) **24 Ianuarie, 9 Mai, 1 Decembrie** (nume de sărbători)/ 24 ianuarie, 9 mai, 1 decembrie;

Scanned with OKEN Scanner

i) A sosit ieri **din Occident.** (zonă geografică)/din occident;

j) **prim-plan**/prim plan (s. n.) (pl. **prim-planuri**);

k) **istorie, geografie,** .../Istorie, Geografie,...;

l) **deputat, senator, ministru, preşedinte, maior**.../Deputat, Senator, Ministru, Preşedinte, Maior...;

m) **Casa Presei Libere**/Casa presei libere;

n) Institutul de lingvistică/**Institutul de Lingvistică**;

o) **Unirea Principatelor** (eveniment istoric)/Unirea principatelor;

p) **Anul Nou** (sărbătoare)/Anul nou;

r) **Dicţionarul explicativ al limbii române**/Dicţionarul Explicativ al Limbii Române;

s) **Marte, Jupiter, Venus,** .../marte, jupiter, venus, ...

ş) **Facultatea de Limba şi Literatura Română**/Facultatea de limba şi literatura română.

23. Substantivul *flori* poate fi, contextual, la numărul **singular/plural.**

(Ex.: culorile acestei/acestor flori)

24. frumuseţile acestei **ţări**

i final de la substantivul *ţări* este desinenţă de plural/**desinenţă cazuală de D.-G., singular.**

25. Forma corectă de plural:

coardă: **coarde/corzi** (sensuri diferite)

26. Forma corectă: acelei zi/**zile**; acelei comuni/**comune**; acelei caracteristice/**caracteristici**; acestei cade/**căzi**; acestei za/**zale**.

27. Substantivul **mass-media** este de genul masculin/**feminin**/neutru; la nr. **singular**/plural.

28. Am fost în **Capitală**/în **capitala** ţării.

ARTICOLUL

– Prezentare sintetică –

În ***GALR*** (noua „Gramatică a limbii române", apărută în 2005, sub egida Academiei Române), articolul nu mai este considerat parte de vorbire, ci „morfem gramatical, expresie a categoriei determinării".

Scanned with OKEN Scanner

Din necesităţi didactice-practice şi ţinând cont de faptul că în manualele şcolare nu este deocamdată denumit „morfem gramatical", noi am prezentat, totuşi, articolul separat.

Articolul însoţeşte un substantiv pentru a exprima gradul de determinare (de individualizare) a obiectului denumit de acesta: nedeterminat (*elev*), determinat nedefinit (*un elev*) şi determinat definit (*elevul*), grad care corespunde celor trei situaţii de individualizare a unui obiect: necunoscut, puţin cunoscut, bine cunoscut.

Atenţie! Când articolul însoţeşte o altă parte de vorbire, o substantivează pe aceasta.

Excepţie! Adjectivul antepus unui substantiv regent articulat hotărât (*harnicul student*) preia de la acesta, numai formal, articolul hotărât, care rămâne însă al substantivului!

Tabloul general al articolului:

– *nehotărât*: N.-Ac.: *un, o; nişte*; G.-D.: *unui, unei; unor*;

– *hotărât*: *propriu-zis* (enclitic sau proclitic), *posesiv-genitival, demonstrativ-adjectival.*

Nefiind unitate lexicală autosemantică, articolul nu are funcţie sintactică. De aceea, în procesul analizei gramaticale, el nu se analizează separat, ci se grupează cu substantivul însoţit.

Articolul nehotărât este cuvânt şi este totdeauna antepus substantivului: fie lângă acesta, fie la distanţă de acesta (***un*** *incident,* ***un*** *neplăcut incident*).

Ex.: ***Un*** *bătrân trece strada. Temerile* ***unui*** *copil sunt multe.*

Un şi *o* sunt, în anumite contexte, numerale cardinale:

– când intră în relaţie, în enunţ, cu un numeral (***Un*** *elev scrie,* ***doi*** *citesc.*);

– când intră în relaţie, în context, cu un numeral (***O*** *candidată a renunţat.* ***Două*** *au continuat.*);

– când sunt însoţite de un adverb de exclusivitate: *doar, decât, numai* (*A văzut doar* ***un*** *film.; N-a citit decât* ***un*** *roman.; Am primit numai* ***o*** *scrisoare.*)

Atenţie! Adverbul *decât* nu poate apărea decât în propoziţii negative!

Ex.: *N-a* ***conspectat decât*** *un curs.*

Scanned with OKEN Scanner

Articolul hotărât nu este cuvânt, ci sunet-literă sau grup de sunete-litere, care se ataşează la finalul substantivului şi are forme diferite după gen, număr şi caz.

Ex.: *băiatul, băiatule, eleva, tinerii, studentele, blocului, casei, plopilor, şcolilor...*

Excepţie face articolul hotărât *lui,* care este proclitic, adică antepus substantivului (***lui** Radu, **lui** Carmen, **lui** Ionescu, **lui** taică-meu, **lui** octombrie...*). Acest articol hotărât proclitic este confundabil cu pronumele personal în G.-D. omonim. (***Lui** îi convine această situaţie.*)

Articolul posesiv-genitival ajută la exprimarea relaţiei de posesie şi însoţeşte un substantiv/înlocuitor în cazul genitiv.

N.-Ac.: *al, a; ai, ale*

G.-D.: – , – ; *alor, alor*

Articolul demonstrativ-adjectival lega, iniţial, un adjectiv de substantivul regent (*băiatul cel mic; Ştefan cel Mare).* În limba română actuală, acest articol se foloseşte mai ales în alte contexte: la substantivarea adjectivului, la construcţia superlativului relativ al adjectivului şi adverbului, la flexiunea analitică a numeralului cardinal/ordinal (***cel** harnic, **cel** mai harnic, **cel** mai bine, **celor** doi, **celui** de-al treilea...*).

N.-Ac.: *cel, cea; cei, cele*

G.-D.: *celui, celei; celor, celor*

Atenţie! Acest articol este confundabil cu pronumele/adjectivul pronominal demonstrativ de depărtare, formă populară (scurtată): *cel, cea, cei, cele.* (***Cel** din parc s-a uscat.; **Cel** al colegului este nou.; **Cel** de sus este vechi.; L-am cunoscut pe **cel** care a câştigat premiul.; **Cel** băiat era tare cuminte...*)

DIFICULTĂŢI

1. băiatului cel mic/**celui mic**

2. scrisorile recente a/**ale colegului**

3. Lui Mihai i-au spus adevărul.

Cuvântul subliniat din enunţul de mai sus este: pronume personal/**articol hotărât proclitic**.

Scanned with OKEN Scanner

4. Am aflat ale **cărei/căror** eleve sunt schițele. (Acordul se realizează aici îmbrățișat: *ale* cu *schițele*; *cărei/căror* cu *eleve*. Dar substantivul *elevă* fiind de genul feminin, are aceeași formă: la plural și la D.-G. singular! Iar din context nu rezultă la ce număr este acest substantiv!)

5. Eu, **de exemplu**/de exemplul...

6. I-am dat cartea **cu titlu**/cu titlul de împrumut...

7. **sub beneficiu/sub beneficiul** de inventar

8. **acești membri/membrii aceștia**

9. amândoi copii/**copiii**

10. tustrei membri/**membrii**; câteșitrei **studenții**/studenți

11. bietul **tata/tată**

12. altei Marie/**Marii**

13. **Drăganu** (toponim)/Drăganul

14. **Malu** (toponim)/Malul

15. propunerea lui Radu și Mihai/**lui Radu și a lui Mihai**

16. un caiet de însemnări **al/ale** Mariei (termen regent diferit)

17. pentru corectarea, în modalitățile stabilite, **a**/ale lucrărilor

18. opinia gazdei și invitatului/**a invitatului**

19. însușirea **limbii și literaturii române**/limbii și a literaturii române

20. datorită ajutorului și a sfaturilor/**sfaturilor**

21. destinul a multor capodopere/**multor capodopere/a multe capodopere**

22. cumpărarea a celor 100 de cărți/**celor 100 de cărți/a 100 de cărți**

23. lucrările ale/**a** doi elevi

24. (a) lui Ștefan **cel Mare**/celui Mare

25. **toți cei 10 participanți**/toți zece participanți/**toți zece participanții**

26. problema cea interesantă și **grea**/cea grea

27. **cel mai mare și mai valoros album**/cel mai mare și cel mai valoros album

28. **sportivul cel mai bun și cel mai tânăr/sportivul cel mai bun și mai tânăr**

29. A formulat niște concluzii/**concluzii**.

30. A cumpărat **niște cafea/niște cafele**. (diferite)

Scanned with OKEN Scanner

31. (a) **unui compozitor sau unui interpret**/(a) unui compozitor sau interpret
32. **unui mărunt scriitor şi publicist**/unui mărunt scriitor şi unui publicist
33. **un altul/altul**
34. **aşa om/un aşa om**/aşa un om
35. **sub pretext/sub pretextul că...**
36. **a nu ţine seama/a nu ţine seamă** (diferite)
37. **din punct de vedere legal**/din punctul de vedere legal
38. **a lăsa vorbă/a lăsa vorba** (diferite)
39. **a lua parte/a lua partea** (diferite)
40. **din moment ce** (loc. conj.)/**din momentul ce...** (subst. şi pron. relativ)
41. **de pildă**/de o pildă
42. **dintru început**/dintr-un început
43. **pentru moment/pentru un moment** (diferite)
44. întru târziu/**într-un târziu**
45. **a avea grijă**/a avea de grijă
46. **a avea rost/a avea un rost** (diferite)
47. **a da semn/a da un semn**
48. a suferi eşec/**un eşec**
49. **ca membrii comisiei/ca membri ai comisiei** (contexte diferite)
50. Ion a fost numit directorul bibliotecii/**director al bibliotecii**
51. **În codri**/codrii e multă linişte.
52. raport **de evaluare a**.../de evaluarea activităţii

2. ADJECTIVUL

– Prezentare sintetică –

Este partea de vorbire flexibilă care exprimă însuşiri ale unor obiecte ale lumii.

Exprimând nu însuşiri în general, ci însuşiri ale unor anumite obiecte. adjectivele apar totdeauna în relaţie cu substantivele care denumesc acele obiecte!

Scanned with OKEN Scanner

Tabloul general al adjectivelor

a) După origine, adjectivele pot fi: propriu-zise, derivate, compuse, provenite din alte părți de vorbire, locuțiuni adjectivale (*frumos, românesc, cumsecade, literar-muzical,* băiatul *acesta plăcut, cu scaun la cap, de toată isprava*).

b) După alcătuire, pot fi: simple sau compuse.

c) După flexiune, pot fi: variabile (cu o singură terminație, la singular, pentru ambele genuri, masculin și feminin – *iute, mare*; cu două terminații, la singular, una pentru masculin, alta pentru feminin – *bun, bună)* sau invariabile – *gri, maro.*

d) După comparabilitatea însușirii exprimate, ele pot fi: care au grade de comparație, care nu au grade de comparație. (Vezi mai departe!)

e) Pot îndeplini funcțiile sintactice: atribut, nume predicativ, complement (indirect, circumstanțial de timp sau circumstanțial de cauză), predicativ suplimentar. (Vezi capitolul *Enunțul.*)

Categoriile gramaticale ale adjectivului sunt: genul, numărul, cazul și, la cele mai multe, gradul de comparație.

Flexiunea adjectivului se numește *declinare.*

Tabloul gradelor de comparație

Gradul pozitiv: însușirea exprimată nu se compară (*harnic*).

Gradul comparativ: însușirea exprimată se compară și se poate afla în situație de inferioritate (*mai puțin harnic*), de egalitate (*la fel/tot așa/tot atât de harnic*) sau de superioritate (*mai harnic*).

Gradul superlativ poate fi: *relativ* (când însușirea exprimată se compară și se află la cel mai înalt nivel dintr-o mulțime definită (de inferioritate, *cel mai puțin harnic*; de superioritate, *cel mai harnic*); absolut (când însușirea nu se mai compară, fiindcă se află la cel mai înalt nivel posibil: *foarte harnic*).

Modalități de construcție a superlativului absolut:

– cu adverbul *foarte* sau cu adverbe echivalente (*mult, prea, tare...*);

– cu prefixoide (***arhicunoscut, extraplat, superaccesorizat, supraalimentat, ultramodern...***);

– cu sufixul *-isim* (*rarisim*);

Scanned with OKEN Scanner

– prin mijloace stilistice: repetarea vocalei (*maaare*), repetarea consoanei (*rrrău*), repetarea adjectivului (*frumos, frumos*), precedarea adjectivului de un grup (*nemaipomenit de, extrem de, uluitor de*), urmarea adjectivului de un cuvânt (*urât rău, deştept foc, îndrăgostit lulea...*).

Categorii de adjective fără grade de comparaţie:

– cele provenite din limba latină, cu formă de comparativ sau de superlativ (*major, minor, superior, optim...*);

– cele care au formă de pozitiv, dar înţeles de superlativ absolut (*uriaş, perfect, celebru, vast, principal...*);

– cele care exprimă însuşiri care nu se pot afla în grade diferite (*sec, plin, gol, viu, mort, dreptunghic, sferic...*).

Atenţie! În textele literare, adjectivele din ultima categorie **se pot afla** la grade de comparaţie, cu intenţie stilistică specială.

Categorii de adjective invariabile:

– cele provenite din adverbe (*asemenea, astfel, aşa, bine...*);

– cele care exprimă unele culori şi sunt împrumuturi din alte limbi (*maro, gri, corai...*);

– acele adjective provenite din limbi străine, şi care exprimă unele caracteristici (*precoce, vivace, eficace, atroce, locvace*).

Atenţie! Adjectivul variabil are două forme de bază (cu care el este înregistrat în dicţionare): una de masculin, singular, N.-Ac. şi alta de feminin, singular, N.-Ac. (*frumos, frumoasă; clar, clară; rău, rea...*). Adjectivul invariabil are o singură formă de bază (*maro, gri, vivace*).

DIFICULTĂŢI

1. Forma corectă

aeroportuar/aero-portuar
ambiguu/ambigu
americano–sud-african/americano-sud-african
analogă/analoagă
arădan/**arădean**
arădancă/**arădeancă**
argeşean/argeşan
atroci/**atroce** (invariabil)
austriace/**austriece**

Scanned with OKEN Scanner

barocă/baroacă
brusci/**bruşti**
bun-platnic/bunplatnic
caracteristici/**caracteristice** (adj. fem. pl.)
căldicea/**căldicică**
cheli/**chei**
chinezi/chineji
complexe/complecşe
complexi/**complecşi**
confuzi/confuji
continue/continui (adj. fem. pl.)
cotidiane/**cotidiene** (adj., pl.)
dacoromân/daco-român
dantescă/dantească
dârje/**dârze**
dârji/dârzi
deşartă/deşeartă
domoli/domoi
drăgălaşă/drăgălaşe (sg.)
echivocă/echivoacă
eficace/eficaci (masc. pl.)
electrocasnic/electro-casnic
feroci/**feroce** (inv.)
fizico-chimic/fizicochimic
fixi/**ficşi**
flasci/flaşti
franco–sud-african/franco-sud–african/franco-sud-african
greco-catolic/grecocatolic
înainte-mergător/înaintemergător
livrescă/livrească
maro/maron (inv.)
măiastre/**măiestre**
măiastru/**măiestru**
mititică/**mititea**
mixti/**micşti**
mofluzi/**mofluji**
motrice/motrici (masc. pl.)

Scanned with OKEN Scanner

nord-american/nordamerican
nou-născut/nounăscut
novice (sg. masc. şi fem.; pl. fem.)/**novici** (pl. masc.)
obeji/**obezi**
omoloagă/**omologă**
omoloage/**omologe**
ortodocşi/ortodoxi
patrioatice/**patriotice**
perspicace/perspicaci (masc. pl.)
pitorescă/**pitorească**
precoci/**precoce** (inv.)
propriu-zis/propriuzis
pursânge/pur-sânge
rapace/**rapaci** (pl.; fem./pl. masc.)
rău-platnic/răuplatnic
respectuoase/respectoase
romanească/**romanescă** (ref. la roman)
rozalb/roz-alb
sagace/**sagaci** (pl.; fem./pl. masc.)
sătuli/**sătui**
singurea/**singurică**
sociocultural/socio-cultural
somptuoase/somptoase
superflue/**superflui** (pl.; fem./pl. masc.)
sus-numit/susnumit
tăricea/**tăricică**
tenace/**tenaci** (pl.; fem./pl. masc.)
tinerică/**tinerea**
ursuzi/ursuji
vitejească/vitejască
vivace (inv.)/vivaci (pl.)

2. Structuri corecte

1. element accesor/**accesoriu**
2. discurs contradictor/**contradictoriu**
3. demers **obligatoriu**/obligator
4. efect **contrar**/contrariu

Scanned with OKEN Scanner

5. sportivi tenace/**tenaci**
6. haină grie/**gri**
7. pulover **kaki**/kakiu
8. eşarfa pepită/**pepit**
9. panglică **roz**/roză
10. *rapace* este **variabil**/invariabil
11. băiatului acela/**băiatului aceluia/acelui băiat**
12. *Un băiat aşteaptă, altul pleacă...*; *un* este: art. nehot./numeral cardinal/**adj. pron. nehot.**
13. Informare asupra activităţii de protecţie a naturii desfăşurată/**desfăşurate**...
14. Adjectivele *eficace*, *vivace*, *maro*, *bleumarin*, *kaki*, *corai* sunt variabile/**invariabile**.
15. Adjectivele *triunghiular*, *optim*, *minor*, *superior*, *enorm*, *plin*, *gol*, *mort*, *viu*, *complet*, *întreg*, *principal* au/**nu au grad de comparaţie.**
16. Adjectivul *harnice* se poate afla, contextual, la numărul: **singular/plural.**
17. dureri **atroce**/atroci
18. jachetă **maro/maronie** (*maro*: inv.; *maroniu*: var.)
19. **celor mai mulţi**/celor mai multor
20. performanţele **a mulţi colegi/multor colegi**/a multor colegi
21. **rău-platnici**/răi platnici
22. **nou-născuţi**/noi născuţi
23. **răuvoitori**/răivoitori
24. putrede de bogate/**putred de bogate**
25. **prost-crescuţi**/proşti-crescuţi
26. **literar-muzicală**/literar muzicală
27. **întregul proces/întreg procesul**
28. **dragii**/dragei mele colege
29. dragele/**dragile mele** colege
30. marei/**marii** competiţii
31. marele/**marile** sacrificii
32. **ultimei**/ultimii intervenţii
33. **veşnicei**/veşnicii pomeniri
34. nori **albăstrii/norii albăstrii/albăstriii nori**
35. maci **roşii**/roşiii

Scanned with OKEN Scanner

36. **roşiii**/roşii maci (art. hot.)
37. **cu propriii ochi**/cu proprii ochi (art. hot.)
38. acestei frumoase zi/**zile**
39. propunerile **a mulţi studenţi**/a multor studenţi/**multor studenţi**
40. copaci mai mari **de 10 m**/decât 10 m
41. **mai mic faţă de**/**mai mic decât**
42. **mai mare în comparaţie cu**/mai mare pe lângă
43. Au această calitate într-un grad mai scăzut/**într-un grad scăzut.**
44. cel mai atent **dintre**/**între**/**printre** elevi
45. cel mai cuminte **din grupă**/**din teren**/**de acolo**
46. **cel mai tânăr** (superl. relativ) **coleg**/**cel mai tânăr dintre colegi**
47. **calea cea mai bună şi mai sigură**/calea cea mai bună şi sigură
48. **foarte curajos**/**curajos foarte**/**tare curajos**/**extrem de curajos**/**curajos rău**/**curajos din cale-afară**/**curajos peste măsură**/**curajos nevoie mare** (superl. absolut)
49. **foarte harnic**/**harnic de mai mare dragul**
50. **Aşa de harnic** eşti?/E **aşa de harnic**?!
    Adjectivele din enunţurile de mai sus sunt la gradul pozitiv/**superlativ absolut.**
51. Nu-l ştiam aşa de/atât **de harnic.**
    Adjectivul din enunţul de mai sus este la gradul **pozitiv**/superlativ absolut.
52. *Ce harnic eşti! Să scrii cât mai frumos! Frumos este locul acela!*
    Adjectivele din enunţurile de mai sus sunt la gradul **pozitiv**/superlativ absolut.
53. *maare, rrrău, frumos-frumos*
    Adjectivele de mai sus sunt la gradul pozitiv/**superlativ absolut.**
54. *preafrumoasă, străveche, arhicunoscut, extraplat, hipersensibil, superdotat, supraîncărcat, ultramodern*
    Adjectivele de mai sus sunt la gradul pozitiv/**superlativ absolut.**
55. **străvechi**/**foarte vechi** (superl. absolut)
56. Construcţiile următoare sunt **pleonastice**/nepleonastice: *foarte superior, foarte optim, foarte rarisim, foarte extraplat, foarte vast, foarte amplu, foarte celebru.*
57. **foarte meticulos şi foarte exigent**/foarte meticulos şi exigent
58. *dulce ca mierea; senin ca sticla; bun ca pâinea caldă; frumos ca o duminică*
    Adjectivele de mai sus sunt la gradul **pozitiv**/superlativ absolut.

Scanned with OKEN Scanner

59. ediţie adăugată/**adăugită**

60. *Întreg, viu, plin, sec, mort* pot/**nu pot deveni, contextual, comparabile** (cu excepţia textului poetic).

61. Datele problemei de matematică rezolvată/**rezolvate**...

62. *Este destul de harnic.* Adjectivul este la **pozitiv**/superlativ absolut.

63. Ana are **ochi** albaştri. (din naştere)/Ana are **ochii** albaştri. (acum) (Sunt însuşiri diferite prin origine.)

3. NUMERALUL
– Prezentare sintetică –

Partea de vorbire flexibilă care exprimă numărul unor obiecte (*1, 2, 3*...), numărul în general (*Trei* este mai mare decât *doi.*) sau locul ocupat de un anumit obiect într-o mulţime ordonată de tipul rând, şir, serie... (*primul, secundul, al II-lea, al III-lea*...)

Tabloul general al numeralului

Numeralul cardinal: **propriu-zis** (*1/unu/una, 2/doi/două*...); **adverbial** (care arată de câte ori se face o acţiune: *o dată, de două ori, de trei ori*...); **colectiv** (care arată că o acţiune se face de către toţi membrii unei mulţimi numărate: *amândoi, amândouă, tustrei, câteşitrei*...); **distributiv** (care arată numărul submulţimilor numărate şi egale care participă la o acţiune: *câte doi, câte trei, doi câte doi*...); **multiplicativ** (care arată de câte ori se multiplică o mulţime: *întreit/întreită, înzecit/înzecită*...); **fracţionar** (care arată în câte părţi egale s-a împărţit un întreg sau o mulţime: *doime, treime, zecime, jumătate, sfert*...).

Numeralul ordinal: propriu-zis (*primul, al doilea*...), adverbial (*prima oară, a doua oară*...).

Exprimarea orei

Este corect:

(ora) unu;

(ora/orele) douăzeci şi unu;

(ora/orele) două, douăsprezece, douăzeci şi unu;

(ora) unu şi zece (minute).

Conjuncţia *şi* (dintre indicativul orei şi cel al minutelor) poate fi omisă numai când este omis şi substantivul *minute*, iar numărul minutelor este mai mare decât 19: *opt douăzeci.*

Scanned with OKEN Scanner

Exprimarea datei

– Pentru prima zi a lunii, se foloseşte numeralul ordinal *întâi*.

– Pentru toate celelalte zile ale lunii, se folosesc numerale cardinale.

– Pentru *2* şi compusele *12, 22*, se folosesc formele de feminin sau de masculin: *două/doi, douăsprezece/doisprezece, douăzeci şi două/douăzeci şi doi iunie.*

– Pentru compusele cu *1* se folosesc formele de masculin-neutru: *douăzeci şi unu mai, treizeci şi unu iulie*

Scrierea numeralelor cardinale

Numeralele cardinale se pot scrie cu cifre arabe sau cu litere. În textele ştiinţifice sau tehnice, ele se scriu numai cu cifre arabe. Se recomandă ca, în textele nonştiinţifice/nontehnice, numeralele cardinale care au ca referent numere mici să se scrie cu litere.

Scrierea numeralelor ordinale

Numeralele ordinale se pot scrie în mai multe moduri, toate corecte:

– numai cu cifre romane (*clasa IX*);
– cu cifre romane şi cu litere (*clasa a IX-a*);
– numai cu cifre arabe (*clasa 9*);
– cu cifre arabe şi cu litere (*clasa a 9-a*);
– numai cu litere (*clasa a noua*).

DIFICULTĂŢI

Forme corecte:

1. clasa **întâia/întâi**
2. **al treilea/al III-lea/al 3-lea; 3/III**
3. a cincia/**a cincea**
4. **al optulea**/al optelea/**al VIII-lea/al 8-lea**
5. al o sutelea/**al o sutălea**
6. al două sutălea/**al două sutelea**
7. **paisprezece**/patrusprezece
8. **şaisprezece**/şasesprezece
9. **şaizeci**/şasezeci/şase zeci (numerale)/**60**

Scanned with OKEN Scanner

10. **doi i/doi de i**
11. douăzeci **de elevi**/elevi
12. **douăzeci şi doi**/două zeci şi doi/22/XXII
13. *Ultimul*, *penultimul*, *antepenultimul* sunt/**nu sunt** numerale ordinale. (Ele sunt considerate **numerale ordinale inverse**, deoarece stabilesc poziţia unui obiect într-o mulţime ordonată, dar poziţia inversă: de la sfârşit spre început. Drept urmare, o asemenea poziţie este, de fapt, nedeterminată numeric, penultimul putând fi: al treilea, al treisprezecelea, al treizecilea...!)
14. **unu** (numeral)/unul (pron. nehotărât)
15. **Există**/nu există contexte în care cuvântul *unul* este numeral cardinal (în textul literar şi în locuţiuni). (Da, în unele texte literare. Ex: *Unde-i unul nu-i putere/ La nevoi şi la durere./ Unde-s doi puterea creşte...)*
16. **Există**/nu există contexte în care cuvântul *una* este numeral cardinal. (Când intră în relaţie cu *alta*, este pronume nehotărât!)
17. **şase**/şease
18. **şapte**/şeapte
19. zero grad/**zero grade**
20. **o mie una**/o mie şi una (numeral)
21. **20 de pagini**/20 pagini/**20 pag./20 p.**
22. **douăzeci de mii**/douăzeci mii
23. preţurile variază între 1.000-2.000 de lei/**între 1.000 şi 2.000 de lei**
24. **patruzeci şi unu**/patruzeci şi una de blocuri
25. **cei 200 de elevi**/cele 200 de elevi
26. **cei 207 elevi**/cele 207 elevi
27. **cei patru sute de elevi**/cele patru sute de elevi (Acesta din urmă, numai dacă se referă la grupe de 100!)
28. **cele câteva zeci de pomi**/cei câteva zeci de pomi
29. lucrările **a doi elevi**/ale doi elevi
30. cererile **a trei salariaţi**/a celor trei salariaţi/**celor trei salariaţi**
31. opinia **amândurora**/amânduror
32. opinia **amânduror**/amândurora colegii
33. amântrei/**tustrei/câteşitrei/toţi trei**
34. o jumătate kilogram/**de kilogram**
35. **jumătate**/jumate/juma

Scanned with OKEN Scanner

36. **50%**/procente 50%/**50 de procente**/un procent de 50%
50 de procente la mie/**50 ‰/50 de miimi**
37. O pătrime dintre participanţi **a parcurs/au parcurs...**
38. O jumătate dintre ei a plecat/**au plecat...**
39. O jumătate **a**/au **refuzat.**
40. O jumătate dintre ei **a/au refuzat.**
41. al zecilea/**al zecelea**
42. **al douăzecilea**/al douăzecelea
43. **al douăzeci şi unulea**/al douăzeci şi unu
44. **întâii**/întâiei lucrări (D.-G.)
45. **întâile**/întâiele
46. **întâilor**/întâielor fete
47. **cea de-a doua/cea de a doua** (tempo diferit)
48. celei de-a treia zi/**zile**
49. celei de-a patra întâlnire/**întâlniri**
50. **acum doi ani/anţărţ** (popular, învechit)
51. **al doisprezecelea băiat/al douăsprezecelea liceu**
52. a doisprezecea/**a douăsprezecea**
53. **a doua nevastă/nevastă de-a doua/nevastă de-al doilea**
54. *Primo*, *secundo*, *tertio* sunt numerale ordinale/**adverbe** (în limba română).
55. un pachet jumătate/**un pachet şi jumătate**
56. **ora unu**/ora una
57. ora **douăzeci şi unu**/douăzeci şi una
58. **ora două/orele două**
59. **ora/orele douăsprezece**/doisprezece (Admis!)
60. ora **douăzeci şi două**/două zeci şi doi
61. **întâi**/unu aprilie
62. **doi/două** august; dar: *2* [citit: *doi*] *Mai* (localitate)
63. **doisprezece/douăsprezece** decembrie
64. **douăzeci şi doi/douăzeci şi două** decembrie
65. douăzeci şi una/**douăzeci şi unu** august
66. treizeci şi una/**treizeci şi unu** iulie
67. bicicletă cu două roţi/**bicicletă**
68. **trifoi cu patru foi/trifoi**
69. reprezentanţi ai peste 30 de societăţi/**a peste 30 de societăţi**

Scanned with OKEN Scanner

70. **câteşitrei**/câte şi trei/câteştrei
71. **tustrei**/tus trei
72. **cincisprezece**/cinsprezece (tempo rapid)
73. **cincizeci**/cinzeci (tempo rapid)
74. **paşoptist**/patruzecioptist

4. PRONUMELE ŞI ADJECTIVELE PRONOMINALE

– Prezentare sintetică –

Pronumele este partea de vorbire flexibilă care ţine locul unui substantiv şi oferă despre obiectul denumit de substantivul înlocuit şi (anumite) informaţii suplimentare.

Pronumele este, cum sugerează denumirea lui, înlocuitor (substitut) al substantivului.

Tabloul general al pronumelor

A. Prima clasificare a pronumelor

a) *personale* (care au categoria gramaticală a persoanei): personal propriu-zis, personal de politeţe, reflexiv, de întărire, posesiv;

b) *nepersonale* (care nu au categoria gramaticală a persoanei): demonstrativ, interogativ, relativ, nehotărât şi negativ.

B. A doua clasificare a pronumelor

a) *neadjectivabile*: personal propriu-zis, personal de politeţe şi reflexiv;

b) *adjectivabile*: de întărire, posesiv, demonstrativ, interogativ, relativ, nehotărât şi negativ.

Categoriile gramaticale ale pronumelor: persoana (numai la cele personale), genul, numărul şi cazul, la celelalte.

Flexiunea pronumelor se numeşte, ca la substantiv, *declinare*.

Fiind substitut al substantivului, funcţiile sintactice ale pronumelor sunt cele ale substantivului (subiect, nume predicativ, atribut, complement, nume predicativ suplimentar).

Adjectivizarea unor pronume realizându-se prin relaţia de determinare a unui substantiv sau înlocuitor şi prin acordul cu acesta în gen, număr şi caz, adjectivele pronominale sunt **atribute adjectivale**. Excepţiile sunt rare şi nesemnificative pentru corectitudinea exprimării.

Scanned with OKEN Scanner

◆ Pronumele personal propriu-zis ◆

Tabloul pronumelui personal propriu-zis

Persoana I		
	Singular	Plural
N.	*eu*	*noi*
Ac.	(pe) *mine, mă, m-*	(pe) *noi, ne*
G.	–	–
D.	*mie, îmi, mi*	*nouă, ne, ni*
V.	–	–
Persoana a II-a		
N.	*tu*	*voi*
Ac.	(pe) *tine, te*	(pe) *voi, vă, v-*
G.	–	–
D.	*ţie, îţi, ţi*	*vouă, vă, vi, v-*
V.	*tu*	*voi*

Persoana a III-a				
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
N.	*el*	*ea*	*ei*	*ele*
Ac.	(pe) *el, îl, -l-*	(pe) *ea, o*	(pe) *ei, îi, -i-*	(pe) *ele, le*
G.	(al, a, ai, ale) *lui*	(al, a, ai, ale) *ei*	(al, a, ai, ale) *lor*	(al, a, ai, ale) *lor*
D.	*lui, îi, -i, i-, -i-*	*ei, îi, -i, i-, -i-*	*lor, le, li*	*lor, le, li*
V.	–	–	–	–

Precizări! Cazul vocativ îl găsim numai la persoana a II-a. Cazul genitiv îl aflăm numai la persoana a III-a. Numai pronumele personale de persoana a III-a au forme diferite pentru cele două genuri: masculin şi feminin. La acuzativ şi la dativ, există două feluri de forme: **accentuate** (Cu care se poate răspunde suficient la o întrebare./Care pot primi accentul logic în propoziţie.) sau **neaccentuate**, care au caracteristicile inverse şi pot fi conjuncte (rostite împreună cu termenul precedent sau cu cel care succede, iar în scris fiind legate de acesta prin cratimă).

Scanned with OKEN Scanner

Tabloul pronumelui personal de politeţe

Persoana a II-a				
	Singular		Plural	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
N. Ac.	***dumneata***	***dumneata***	***dumneavoastră***	***dumneavoastră***
G.	(al, a, ai, ale) ***dumitale***	***dumitale***	(al, a, ai, ale) ***dumneavoastră***	
D.	***dumitale***		***dumneavoastră***	
V.	***dumneata***		***dumneavoastră***	

Persoana a III-a				
	Singular		Plural	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
N. Ac.	***dumnealui***	***dumneaei***	***dumnealor***	***dumnealor***
G.	(al, a, ai, ale) ***dumnealui***	(al, a, ai, ale) ***dumneaei***	(al, a, ai, ale) ***dumnealor***	(al, a, ai, ale) ***dumnealor***
D.	***dumnealui***	***dumneaei***	***dumnealor***	***dumnealor***
V.	–	–	–	–
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
N. Ac.	***dumneasa***	***dumneasa***	***dumnealor***	***dumnealor***
G.	(al, a, ai, ale) ***dumisale***	(al, a, ai, ale) ***dumisale***	(al, a, ai, ale) ***dumnealor***	(al, a, ai, ale) ***dumnealor***
D.	***dumisale***	***dumisale***	***dumnealor***	***dumnealor***
V.	–	–	–	–

Precizări!

Toate pronumele personale de politeţe sunt formate prin compunere: *dumneata* < *domnia ta; dumneavoastră* < *domnia voastră; dumneasa* < *domnia sa...*

Există şi pronume de politeţe speciale: *Alteţa Sa, Domnia Voastră, Înălţimea Sa, Excelenţa Voastră, Preasfinţia Sa...* Toate acestea se scriu cu majusculă la ambele cuvinte şi cu blanc!

Pronumele de politeţe *dumneasa* este considerat învechit!

Atenţie! În limba română contemporană, *dânsul, dânsa, dânşii, dânsele* sunt percepute de unii vorbitori ca având un grad mai mare

Scanned with OKEN Scanner

de politeţe, fiind astfel asimilate pronumelor de politeţe, deşi sunt pronume personale. Sudarea lor s-a petrecut în urmă cu mult timp, astfel încât nu se mai disting elementele componente.

◆ Pronumele reflexiv ◆

Pronumele reflexiv însoţeşte sau intră în relaţie cu verbe care exprimă o acţiune al cărei rezultat se întoarce la autorul (agentul) ei. Aceasta este şi semnificaţia denumirii lui. (*Mă cert pentru greşeala aceea.; **Îmi** amintesc bine de acea întâmplare.; Ei **se** gândesc la examenul apropiat.*)

După origine, pronumele reflexiv este de două feluri:

a) *pronumele reflexiv propriu-zis*, care are forme numai pentru persoana a III-a, nu are forme diferite nici pentru gen, nici pentru număr, şi are doar două cazuri: acuzativ şi dativ.

Ac. (pe) ***sine, se, s-***

D. ***sieşi, sie, îşi, -şi/şi-***

b) *pronumele reflexiv provenit din pronumele personal*

Pentru celelalte două persoane (I şi a II-a) se folosesc pronume reflexive provenite din pronumele personale în cazurile acuzativ şi dativ.

Atenţie! Aceste pronume personale devin pronume reflexive numai când se acordă în persoană şi număr cu verbul predicat şi, implicit, cu subiectul!

Tabloul pronumelui reflexiv

Persoana I		
	Singular	Plural
Ac.	(pe) ***mine, mă, m-***	(pe) ***noi, ne***
D.	***mie, îmi, -mi/mi-***	***nouă, ne, ni***
Persoana a II-a		
Ac.	(pe) ***tine, te***	(pe) ***voi, vă, v-***
D.	***ţie, îţi, -ţi/ţi-***	***vouă, vă, vi, v-***

Funcţiile sintactice ale pronumelui reflexiv:

– Când aceste pronume reflexive, cu formă neaccentuată, sunt mărci formale ale diatezei reflexive, ele nu au funcţie sintactică şi se grupează cu verbul pe care îl însoţesc.

Scanned with OKEN Scanner

– Când aceste pronume reflexive nu sunt mărci formale ale diatezei reflexive, ele au funcţiile sintactice ale cazurilor respective: atribut prepoziţional, nume predicativ, complement... (*Discursul **despre sine** a fost prea laudativ.; Textul este **despre sine.**; El se laudă.; El vorbeşte **despre sine.**; Ea este consecventă **sieşi.***)

◆ Pronumele de întărire şi adjectivul pronominal de întărire ◆

Pronumele de întărire întăreşte, accentuează, subliniază ideea de persoană.

Ex.: – ***Însumi** l-am atenţionat! zise Andrei.*; – ***Însăţi** ai observat, Maria!*; ***Însuşi** a recunoscut.*; ***Însăşi** a condus acţiunea.*

Când însoţeşte şi determină un pronume personal sau substantivul înlocuit de un pronume personal, pronumele de întărire devine adjectiv pronominal de întărire.

Ex.: *Noi **înşine** l-am ajutat.; Voi **însevă** aţi recunoscut.; Băieţii **înşişi** au constatat.*; *Fetele **înseşi** au intervenit.*

Precizare!

În limba română contemporană, din cauză că pare învechit, pronumele de întărire se foloseşte mai rar, frecvenţă mai mare având adjectivul pronominal de întărire.

Tabloul pronumelui/adjectivului pronominal de întărire

Persoana I				
	Singular		Plural	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
N.-Ac.	***însumi***	***însămi***	***înşine***	***însene***
G.-D.	***însumi***	***însemi***	***înşine***	***însene***
Persoana a II-a				
N.-Ac.	***însuţi***	***însăţi***	***înşivă***	***însevă***
G.-D.	***însuţi***	***înseţi***	***înşivă***	***însevă***
Persoana a III-a				
N.-Ac.	***însuşi***	***însăşi***	***înşişi***	***înseşi/însele***
G.-D.	***însuşi***	***înseşi***	***înşişi***	***înseşi/însele***

Scanned with OKEN Scanner

Atenţie! Pronumele şi adjectivul pronominal de întărire au o flexiune dificilă, fiindcă sunt formate prin compunere, iar desinenţa de persoană, de gen, de număr şi de caz (numai la feminin, singular, G.-D.) se află la primul termen al compunerii, deci în interiorul cuvântului compus!

Atenţie! Dacă nu ştiţi sigur ce formă este corectă, evitaţi folosirea pronumelui de întărire/adjectivului pronominal de întărire, prin înlocuirea lui cu unităţi sintactice echivalente: (eu) *personal*, (tu) *singur*, *chiar* (el)...

Aplicaţie!

– *Eu însemi l-am avertizat pe distinsul meu coleg! zice, de la o înaltă tribună, o cunoscută persoană publică: bărbat.*

Câte greşeli comite oratorul?

Dumnealui comite trei greşeli grave: foloseşte persoana a III-a a adjectivului pronominal de întărire, în locul persoanei I; foloseşte pluralul, în locul singularului; foloseşte femininul, în locul masculinului.

Adică ne spune că dumnealui nu este cel care vorbeşte, ci cel despre care vorbeşte; că nu este bărbat, ci femeie; că nu este o singură femeie, ci mai multe!...

◆ Pronumele posesiv ◆

Pronumele posesiv înlocuieşte cele două substantive care sunt termenii unei relaţii de posesie: obiectul posedat şi posesorul.

Înlocuind două substantive, pronumele posesiv are formă compusă: primul cuvânt înlocuieşte numele obiectului posedat şi dă despre acesta două informaţii (genul şi numărul); al doilea cuvânt înlocuieşte numele posesorului şi dă despre acesta două informaţii (persoana şi numărul).

Tabloul pronumelui posesiv

Posesorul de persoana I				
Un singur posesor				
N.-Ac.	*al meu*	*a mea*	*ai mei*	*ale mele*
G.-D.	–	–	*alor mei*	*alor mele*

Scanned with OKEN Scanner

Posesorul de persoana I				
Mai mulţi posesori				
N.-Ac.	*al nostru*	*a noastră*	*ai noştri*	*ale noastre*
G.-D.	–	–	*alor noştri*	*alor noastre*

Posesorul de persoana a II-a				
Un singur posesor				
N.-Ac.	*al tău*	*a ta*	*ai tăi*	*ale tale*
G.-D.	–	–	*alor tăi*	*alor tale*
Mai mulţi posesori				
N.-Ac.	*al vostru*	*a voastră*	*ai voştri*	*ale voastre*
G.-D.	–	–	*alor voştri*	*alor voastre*

Posesorul de persoana a III-a				
Un singur posesor				
N.-Ac.	*al său*	*a sa*	*ai săi*	*ale sale*
G.-D.	–	–	*alor săi*	*alor sale*
Mai mulţi posesori				
N.-Ac.	–	–	–	–
G.-D.	–	–	–	–

Precizări! Pentru formele de mai mulţi posesori de persoana a III-a se folosesc formele echivalente ale pronumelui personal: *al lor, a lor; ai lor, ale lor.*

Pronumele posesive nu precizează genul posesorului!

Ex.: *Al meu/Al tău/Al său a promovat.* (Posesorul poate fi bărbat sau femeie!)

Atenţie! Relaţia de posesie poate fi exprimată şi cu ajutorul altor părţi de vorbire – substantive, numerale, adjective: *Cartea colegului...; Opinia celor doi...; Proprietatea familială...*

◆ Adjectivul pronominal posesiv ◆

Provine din pronumele posesiv. Un pronume posesiv devine adjectiv pronominal posesiv în contextul general: determină şi se acordă în gen, număr şi caz cu substantivul/substitutul regent (precum adjectivul).

Scanned with OKEN Scanner

Adjectivul pronominal posesiv înlocuieşte însă numai numele posesorului, numele obiectului posedat fiind chiar substantivul regent. Înlocuind doar un substantiv, adjectivul pronominal posesiv are formă simplă!

Tabloul adjectivului pronominal posesiv

Posesorul de persoana I				
Un singur posesor				
N.-Ac.	*meu*	*mea*	*mei*	*mele*
G.-D.	*meu*	*mele*	*mei*	*mele*
Mai mulţi posesori				
N.-Ac.	*nostru*	*noastră*	*noştri*	*noastre*
G.-D.	*nostru*	*noastre*	*noştri*	*noastre*

Posesorul de persoana a II-a				
Un singur posesor				
N.-Ac.	*tău*	*ta*	*tăi*	*tale*
G.-D.	*tău*	*tale*	*tăi*	*tale*
Mai mulţi posesori				
N.-Ac.	*vostru*	*voastră*	*voştri*	*voastre*
G.-D.	*vostru*	*voastre*	*voştri*	*voastre*

Posesorul de persoana a III-a				
Un singur posesor				
N.-Ac.	*său*	*sa*	*săi*	*sale*
G.-D.	*său*	*sale*	*săi*	*sale*
Mai mulţi posesori				
N.-Ac.	–	–	–	–
G.-D.	–	–	–	–

Atenţie! Formele speciale ale adjectivului posesiv (genitiv-dativ: *-mii, -tii, -sii*; vocativ: *-meo*) se întâlnesc numai în structuri de tipul: *noră-mii, cumnată-mii, soacră-tii, cumnată-tii, mătuşă-sii, soră-meo.*

Sunt câteva contexte în care adjectivul pronominal posesiv are formă compusă, precum pronumele posesiv echivalent şi, astfel, devine confundabil cu acesta:

Scanned with OKEN Scanner

– când substantivul regent este propriu (*Andrei al tău...*);

– când substantivul regent este articulat nehotărât (*Un coleg al nostru...*);

– când este antepus (*Ai noştri tineri...*);

– când substantivul regent mai are un determinant (*Prietenii aceia ai voştri...*).

Adjectivul pronominal posesiv nu precizează genul posesorului!

Ex.: *Colega mea/ta/sa a renunţat.* (Posesorul poate fi bărbat sau femeie!)

După regula generală, adjectivul pronominal posesiv îndeplineşte funcţia sintactică de atribut (adjectival).

◆ Pronumele demonstrativ ◆

Pronumele demonstrativ este acel pronume nepersonal care oferă despre obiectul denumit de substantivul înlocuit câteva informaţii suplimentare: poziţionarea spaţială faţă de vorbitor (de apropiere sau de depărtare); identitatea acelui obiect cu sine; diferenţierea obiectului faţă de (alte) obiecte: apropiate sau depărtate.

Tabloul pronumelui demonstrativ

De apropiere:	N.-Ac. ***acesta, aceasta; aceştia, acestea*** G.-D. ***acestuia, acesteia; acestora, acestora***
De depărtare:	N.-Ac. ***acela, aceea; aceia, acelea*** G.-D. ***aceluia, aceleia; acelora, acelora***
De identitate:	N.-Ac. ***acelaşi, aceeaşi; aceiaşi, aceleaşi*** G.-D. ***aceluiaşi, aceleiaşi; aceloraşi, aceloraşi***
De diferenţiere: a) între obiecte apropiate:	N.-Ac. ***cestălalt, ceastălaltă; ceştilalţi, cestelalte*** G.-D. ***cestuilalt, cesteilalte; cestorlalţi, cestorlalte***
b) între obiecte depărtate:	N.-Ac. ***celălalt, cealaltă; ceilalţi, celelalte*** G.-D. ***celuilalt, celeilalte; celorlalţi; celorlalte***

Fiind înlocuitor al substantivului, pronumele demonstrativ îndeplineşte toate funcţiile sintactice ale acestuia.

Scanned with OKEN Scanner

◆ Adjectivul pronominal demonstrativ ◆

Când determină un substantiv sau un substitut al acestuia şi se acordă cu el în gen, număr şi caz, pronumele demonstrativ devine adjectiv pronominal demonstrativ. Adjectivul pronominal demonstrativ poate fi postpus sau antepus faţă de substantivul regent. Când este antepus, el înregistrează unele modificări formale în partea finală: ***acest** băiat, băiatul **acesta**; **această** fată, fata **aceasta**; **aceşti** băieţi, băieţii **aceştia**; **aceste** fete, fetele **acestea**...*

Adjectivul pronominal demonstrativ îndeplineşte funcţia sintactică de atribut (adjectival).

◆ Pronumele interogativ ◆

Pronumele interogative apar numai în propoziţii **interogative directe** şi înlocuiesc substantivele aşteptate ca răspuns.

Ex.: *– **Care** a absentat? – A absentat **Ionescu Mihai**.; – **Ce** ai citit? – Am citit **nuvele** istorice.; – **Cine** a participat? – Au participat **elevii** din clasa a X-a.*

Tabloul pronumelui interogativ
***care*; *ce*; *cine*; *cât* (*câtă, câţi, câte*)**

Precizări!

Pronumele interogativ *ce* este invariabil. Pronumele interogativ *cine* are doar două forme: *cine* (N.-Ac., singular şi plural) şi *cui* (G.-D., singular şi plural). Pronumele interogativ *care* are trei forme pentru singular (N.-Ac.: *care;* G.-D.: *căruia, căreia*) şi două forme pentru plural (N.-Ac.: *care;* G.-D.: *cărora*). Pronumele interogativ *cât* are două forme pentru singular (N.-Ac.: *cât, câtă*) şi trei forme pentru plural (N.-Ac.: *câţi, câte*; G.-D.: *câtor*).

De regulă, *cine* înlocuieşte nume de fiinţe, *ce* înlocuieşte nume de lucruri, iar *care, câţi, câte* pot înlocui şi nume de fiinţe, şi nume de lucruri.

Pronumele interogativ poate îndeplini toate funcţiile sintactice ale substantivului: subiect (*– **Cine** a venit?*), nume predicativ (*– **Ce** a devenit Andreea?*), atribut (*– Lucrarea **cui** a fost premiată?*), complement (*– **Ce** au cumpărat?; – **Despre ce** aţi vorbit?; – **Cui** i-aţi*

Scanned with OKEN Scanner

*trimis-o?; – **De către cine** a fost adusă revista?; – **Spre cine** au plecat?...*).

Atenţie! Nu se admite folosirea propoziţiei interogative eliptice: – *Ce?*. În locul acesteia se vor folosi propoziţiile echivalente neeliptice (– *Ce ai citit?; – Ce carte ai citit?; – Ce ai spus?...*) sau propoziţia neanalizabilă alcătuită din interjecţia ***poftim*** *(– **Poftim?**)*.

◆ Adjectivul pronominal interogativ ◆

Se pot adjectiviza pronumele: ***care; ce; cât*** (***câtă, câţi, câte***).

Pronumele interogativ *cine* nu se poate adjectiviza.

Sunt totdeauna antepuse substantivului regent: – ***Care lucrare*** *a fost premiată?; – **Ce răspuns** ai dat?; – **Câţi participanţi** au fost?; – **Câte diplome** aţi acordat?*

Adjectivele pronominale interogative îndeplinesc funcţia sintactică de atribut (adjectival).

◆ Pronumele relativ ◆

Cum sugerează şi denumirea lui, acest pronume este totdeauna relator subordonator în frază! Rezultă că el apare numai în frază.

Pronumele relative simple sunt: ***care; ce; cine; cât*** (***câtă, câţi câte***). Pentru acestea sunt valabile toate precizările de la pronumele interogativ, referitoare la flexiune şi la adjectivizare.

Pronumele relative compuse sunt: ***cel ce, cea ce*** (înv.), ***ceea ce*** (formă invariabilă cu valoare neutră); ***cei ce, cele ce.***

*Ştiu/ **care** a fost prezentat./*
*Am aflat/ **ce** aţi vizitat./*
***Cine** munceşte/ reuşeşte./*
*Se ştie/ **câţi** vor veni./*
***Cel ce** persevereză/ se realizează./*
*S-a aflat tot/ **ceea ce** aţi făcut acolo./*

Atenţie! În vorbirea populară, aflăm şi pronumele relativ invariabil ***de*** (*Podul/ **de**-l vezi/ este construit din fonduri europene./*).

Pronumele relative îndeplinesc funcţiile sintactice de subiect, de nume predicativ, de atribut (Rar!) şi de complement. (*Am aflat/ **cine** a plecat.; Ştiu/ **ce** a devenit Ana.; A găsit şcoala/ **în clasa căreia***

Scanned with OKEN Scanner

am învățat.; Am descoperit casa/ ***ai cărei*** *stâlpi erau roșii.; Mi-a spus/* ***ce*** *a citit în vacanță.; Știm/* ***la ce*** *te gândești.; Se știe/* ***despre ce*** *ai scris în compoziția literară.; S-a aflat/* ***de către cine*** *a fost adus albumul.; Am văzut/* ***spre cine*** *ai plecat...)*

◆ Adjectivul pronominal relativ ◆

Nu se pot adjectiviza: pronumele relativ simplu *cine* și pronumele relative compuse.

Știu/ ***care*** *album a fost prezentat./*

Am aflat/ ***ce*** *expoziție ați vizitat./*

Se știe/ ***câți*** *coriști vor veni./*

Adjectivele pronominale relative îndeplinesc funcția sintactică de atribut (adjectival).

Atenție! Adjectivul pronominal relativ este totdeauna antepus! Termenul regent al adjectivului pronominal relativ se află în aceeași propoziție cu acesta, nu în propoziția regentă: *Știm/* ***ce lucrare*** *ai pregătit.; Am aflat/* ***care elev*** *s-a calificat.; Mi-a spus/* ***cărui băiat*** *i-a oferit cartea.*

◆ Pronumele nehotărât ◆

După cum sugerează denumirea lui, pronumele nehotărât înlocuiește numele unui obiect necunoscut sau puțin cunoscut.

Tabloul pronumelui nehotărât

Pronume nehotărâte simple: ***unul/un, una/o, unii, unele; altul, alta, alții, altele; mulți, multe; tot, toată, toți, toate; puțini, puține...***

Pronume nehotărâte compuse:

fie + care/ce/cine

fie + și + *care/ce/cine/câți*

ori + care/ce/cine/câți

ori + și + *care/ce/cine/câți*

care/ce/cine/câți + va

alt + careva/ceva/cineva

care = *fiecare* (< *A plecat care/ cu ce a putut.*)

Scanned with OKEN Scanner

◆ Adjectivul pronominal nehotărât ◆

Precizări!

Pronumele nehotărâte compuse cu *cine* nu se pot adjectiviza! Există câteva adjective pronominale nehotărâte care nu provin din pronume nehotărâte: *fiece, niscai, niscaiva, nişte...*

Un şi *o* pot fi, în anumite contexte, adjective pronominale nehotărâte:

– când intră în relaţie, în enunţ, cu un pronume nehotărât sau cu un adjectiv pronominal nehotărât. (***Un** tânăr citeşte, **altul** butonează telefonul mobil.; **O** fetiţă se joacă, **alta** vorbeşte cu prietena ei.; **Un** liceu se află în zona centrală, **alt** liceu este într-un cartier mărginaş.*);

– când intră în relaţie, în context, cu un pronume nehotărât sau cu un adjectiv pronominal nehotărât. (***O** şcoală gimnazială se află lângă Primărie. **Alta** este lângă Prefectură.*)

Adjectivul pronominal nehotărât *nişte* (*nişte* cafea) provine din articolul nehotărât omonim: *Am văzut **nişte** biciclete.* (art. nehot.); *Am cumpărat **nişte** zahăr.* (adj. pron. nehotărât) (Numai când însoţeşte un substantiv la singular!)

◆ Pronumele negativ ◆

Pronumele negativ înlocuieşte numele unui obiect absent/al unor obiecte absente. Se foloseşte numai în propoziţii negative (care au predicatul negativ).

Tabloul pronumelui negativ

Simple:	N.-Ac.: ***nimeni***	***nimenea*** (pop.)	***nimic***
	G.-D.: ***nimănui***	***nimănuia***	
Compuse:	N.-Ac.: ***niciunul, niciuna; niciunii, niciunele***		
	G.-D.: ***niciunuia, niciuneia; niciunora, niciunora***		

De regulă, pronumele negativ *nimeni* se referă la nume de persoane, iar pronumele negativ *nimic* se referă la nume de lucruri. Sunt însă şi excepţii de la această regulă.

– *Îi vezi pe oaspeţi venind?*

– *Nu văd nimic!*

Scanned with OKEN Scanner

Flexiunea pronumelui negativ rezultă din tabloul precedent.

Funcţiile sintactice ale pronumelui negativ sunt cele ale substantivului: *Nimeni n-a observat.; N-am văzut* ***nimic.****; Propunerea* ***nimănui/nimănuia*** *n-a fost promovată.; N-am discutat despre* ***nimic.****; N-a cumpărat* ***niciunul.****; Nu mă bazez* ***pe niciuna*** *dintre ele.*

◆ Adjectivul pronominal negativ ◆

Se pot adjectiviza numai pronumele negative compuse *niciunul* şi *niciuna*, în contextul general! Adjectivul pronominal negativ este totdeauna antepus (***nicium om, nicio*** *lucrare*) şi are o formă uşor modificată în partea terminală (*nicium* < *niciunul; nicio* < *niciuna*).

Adjectivul pronominal negativ îndeplineşte funcţia sintactică de atribut (adjectival).

DIFICULTĂŢI

(La toate categoriile de pronume şi de adjective pronominale)

1. Măria ta/**Măria Ta**/Măria-Ta
2. dînsul/**dânsul**
3. Mariei însăşi/**înseşi**/însuşi
4. fetele **înseşi/înselc**
5. Eu însumi/**însămi**, zise Maria.
6. Noi înşine/**însene**, strigară fetele.
7. Pronumele demonstrativ de diferenţiere:
a) între obiecte **apropiate**/depărtate: N.-Ac.: *cestălalt, ceastălaltă; ceştilalţi, cestelalte*; G.-D.: *cestuilalt, cesteilalte; cestorlalţi, cestorlalte*
b) între obiecte apropiate/**depărtate**: N.-Ac.: *celălalt, cealaltă; ceilalţi, celelalte*; G.-D.: *celuilalt, celeilalte; celorlalţi, celorlalte*
8. maică-mi/**maică-mii**
9. maică-ti/**maică-tii**/maică-tei
10. maică-si/**maică-sii**/maică-sei
11. acelaş băiat/**acelaşi** băiat
12. opinia **băiatului aceluia**/băiatului acela/**acelui băiat**
13. **voştri**/voştrii
14. **noştri**/noştrii

Scanned with OKEN Scanner

15. **unui prieten de-al meu/de-ai mei** (de-ai mei = dintre ai mei)
16. **unei prietene de-ale mele/de-a mea/a mele**
17. Jucătorii l-au îmbrăţişat pe antrenorul său/**lor**.
18. Radu îi citeşte Mariei din cartea **lui/ei/lor**.
19. **niciunul** (pron.)/**niciun** (adj. pron.)/**nici unul** (adv. + pron. nehot.)/ **nici un** (adv. + art.; adv. + num.)
20. vre-unul/**vreunul**
21. opinia **nimănui/nimănuia**
22. greşeala **tuturor/tuturora**
23. **Ale cărui**/al cărui copil sunt lucrările?
24. Am regăsit casa **ai cărei**/ai căror stâlpi sunt roşii.
25. Pe tine te-a găsit?/**Te-a găsit?/Pe tine te-a găsit sau pe altul?**
26. El i s-a adresat dirigintei./**El s-a adresat dirigintei.**
27. v-o jur/**vă jur**/vi-o jur
28. ţi-o declar/**îţi declar**
29. **Voi încerca să prezint ce considerăm noi esenţial./Voi încerca să prezint ce consider eu esenţial.**
30. Vom încerca să prezentăm ce consider eu esenţial./**Vom încerca să prezentăm ce considerăm noi esenţial.**
31. **ochii-mi**/ochi-mi
32. **în casa-mi/în casă-mi**
33. **asupră-mi/asupra-mi**
34. În grupurile *dintr-un*, *într-un*, *printr-un* se folosesc prepoziţiile: dintre, între, printre/**dintru, întru, printru.**
35. întrânsul/**într-însul**
36. dintrânsul/**dintr-însul**
37. printrânsul/**printr-însul**
38. dânsul = dumnealui/**el** (pronumele personal *dânsul* este atras în sfera pronumelui de politeţe, la gradul minim de politeţe)
În limba română actuală, există tendinţa ca *dânsul, dânsa, dânşii, dânsele* să fie considerate pronume de politeţe.
39. *Dumneavoastră* este forma pentru persoana a II-a, **singular/ plural.** (Se poate folosi şi la persoana a II-a singular, pentru accentuarea ideii de respect faţă de interlocutor!)
40. dumneasale/**dumisale** (G.-D.)/**d-sale**
41. **dumneavoastră/dvs./dv./d-voastră**

Scanned with OKEN Scanner

42. Dumneavoastră sunteţi **obosită/obosite?** (subiect la singular)
43. Măria Ta **hotărăşti/hotărăşte**/hotărâţi.
44. nu-şi are rost/**nu-şi are rostul/nu are rost/n-are rost**
45. **lor înşişi/înşilor**
46. **lor înseşi/înselor/însele**
47. **eu însumi/chiar eu/eu personal**
48. **pe însuşi comandantul unităţii/pe comandantul unităţii însuşi**
49. **din chiar răspunsul directorului/chiar din răspunsul directorului**
50. chiar poetul însuşi/**chiar poetul/poetul însuşi**
51. alui meu/**la al meu**
52. **frate-meu**/frati-meu/frati-miu
53. **mă-sa**/mă-sa lui/mă-sa copilului (formă populară)
54. revista şi ziarul **meu**/mele
55. **astă-vară**/astăvară (adv.)/ **astă vară** (adj. pron. + s.)
56. băiatul ăsta/**acesta**; albumul **ăsta/acesta** (Forma *ăsta/asta* este literară când nu înlocuieşte nume de persoane!)
57. băiatului acesta/băiatului **acestuia/acestui băiat**
58. **băiatul acesta harnic/acest băiat harnic**
59. volumul **acesta/ăsta**
60. un şurub dintr-ăsta/**dintr-astea**
61. problema **asta/aceasta**
62. eleva asta/**aceasta**
63. poezia aceia/**aceea**
64. oamenii **aceia**/aceea
65. alaltă seară/**alaltăseară** (adv. compus)
66. eu şi ceilalţi fraţi ai mei/**eu şi fraţii mei**
67. asemenea sportivă ca/**asemenea sportivă/sportivă ca**
68. ca astfel de artişti/**astfel de artişti/artişti cum sunt**
69. **Cine a strigat?**/Cine au strigat?
70. Cine ne sunt prieteni?/**Cine ne este prieten?/Cine ne sunt prietenii?**
71. **Ce s-a discutat?**/Ce s-au discutat?
72. Ce-s cu astea?/**Ce-i cu astea?**
73. Ce plângi?/**De ce plângi?**
74. Cine aţi minţit?/**Cine a minţit?/Care a minţit?**
75. **A câta?**/A câtea?

Scanned with OKEN Scanner

76. Păpuşa care m-am jucat cu ea.../**Păpuşa cu care m-am jucat...**
77. Colega care i-am trimis cartea.../**Colega căreia i-am trimis cartea...**
78. Cine ştie nu-i pasă de examen./**Cui ştie nu-i pasă de examen.**
79. ceea ce este considerată greşeală.../**este considerat greşeală...**
80. acela ce/cela ce/**cel ce** munceşte
81. **oricine**/orcine
82. **orişicine**/orşicine
83. **atâţi/atâţia** profesori (adj. pron.); atâţi/**atâţia** (pron. nehot.)
84. **alţi douăzeci**/alţii douăzeci
85. propunerea **unui alt student**/unui altui student
86. **unei alte colege**/unei altei colege
87. unui prieten sau altul/**unui prieten sau altuia**
88. să-şi schimbe altă rochie/**să-şi schimbe rochia/să schimbe rochia cu alta**
89. Fiecare dintre noi **s-a străduit**/ne-am străduit.
90. Fiecare dintre ei **s-a străduit/s-au străduit...**
91. **în niciun** caz/nici într-un caz (adj. pron. negativ)
92. Nimeni dintre noi **nu doreşte/nu dorim...**
93. Nimeni şi nimic **nu mă poate opri**/nu mă pot opri...
94. **niscaiva/niscai** (forme populare)
95. **nimeni/nimenea** (formă populară)
96. **nimănui/nimănuia**
97. **tuturor/tuturora** (pron.)/tuturora invitaţilor (adj.)
98. **Nicio**/Nici o studentă n-a plecat.
99. Nici un/**Niciun** elev n-a cumpărat.
100. Niciunul dintre ei **n-a cerut/n-au cerut...**
101. **nici un**: adv. + art. nehot. (*Nu era nici leneş, nici un om delăsător.*)/conj. + num. card. (*Nici un băiat, nici doi...*)/conj. + adj. pron. nehot. (*Nici un băiat, nici altul...*)
102. **nici unul**: conj. + pron. nehot.: (*Nici unul, nici altul...*)
103. **nici unu** conj. + num. (*Nici unu, nici doi...*)
104. **nici una** conj. + pron. nehot. (*Nici una, nici alta...*)

Scanned with OKEN Scanner

5. VERBUL

– Prezentare sintetică –

Verbul este partea de vorbire flexibilă care exprimă o acţiune, o stare (nonacţiune), existenţa; posibilitatea, probabilitatea, necesitatea, dorinţa, voinţa etc.

Tabloul general al verbului:

a) *verbe predicative*: cele care pot îndeplini singure funcţia sintactică de predicat (verbal), când se află la un mod personal, predicativ, deoarece au sens deplin.

b) *verbe copulative* (nepredicative): care nu pot îndeplini singure funcţia sintactică de predicat, când sunt la un mod personal, predicativ, fiindcă au sens zero (*a fi*) sau sens insuficient (celelalte verbe copulative). În această situaţie, ele se asociază cu o parte de vorbire autosemantică, formând împreună un predicat nominal.

c) *verbe auxiliare* (*a fi, a avea, a vrea/a voi*): verbe care ajută celelalte verbe şi pe ele înseşi să-şi alcătuiască formele verbale compuse, de la anumite moduri şi timpuri.

Locuţiunile verbale sunt grupuri de cuvinte care au câteva caracteristici esenţiale: cuvintele autosemantice îşi pierd sensul; tot grupul dobândeşte un sens figurat; se comportă ca partea de vorbire echivalentă; au vechime mare şi, de aceea, unele includ arhaisme; au valoare stilistică mare.

Categoriile gramaticale ale verbului sunt: diateza, modul, timpul, numărul, persoana, forma (afirmativă sau negativă).

Flexiunea verbului se numeşte *conjugare*.

Marca formală pentru mod sau/şi timp se numeşte *sufix gramatical*. Marca formală pentru număr sau/şi persoană se numeşte *desinenţă*.

Recunoaşterea diatezei, modului şi timpului verbului se poate face fie după înţelesul lui, fie după forma lui (după mărcile formale speciale).

După înţeles: verbul este la diateza activă când subiectul este activ, adică agent al acţiunii al cărei efect trece asupra altui obiect (*Vlad rezolvă problema.*); verbul este la diateza reflexivă când acţiunea este reflexivă (= se reflectă, se întoarce), deci când subiectul face

Scanned with OKEN Scanner

acțiunea și tot el primește efectele ei (*Ana se mustră pentru greșeala făcută.*; *Cătălin își reproșează neatenția.*); verbul este la diateza pasivă când subiectul este pasiv: el primește – cu plăcere, cu neplăcere sau cu indiferență – efectele acțiunii săvârșite de către altcineva (complementul de agent). (*Ioana este lăudată de către dirigintă.*)

Recunoașterea diatezei, **după formă**: verbul este la diateza activă atunci când are marca zero (= nu are marcă); verbul este la diateza reflexivă când este însoțit de un pronume reflexiv în acuzativ sau dativ, formă neaccentuată; verbul este la diateza pasivă când are forma compusă (la toate modurile și timpurile) din doi termeni: verbul auxiliar *a fi* (cu mărci pentru mod, timp, număr și persoană) și verbul de conjugat (cu formă de participiu acordat în gen, număr și caz cu subiectul); verbul este la diateza activă-pronominală când este însoțit de un pronume personal, care nu se acordă cu subiectul în număr și persoană. (*Vlad udă florile din grădină.*; ***Mă** cert pentru greșeala aceea.*; *Florile sunt udate de Vlad.*; ***Mă** ceartă mama.*)

Precizare! Diatezele reflexivă și pasivă nu au modurile participiu și supin!

Recunoașterea modurilor **după înțeles**: verbul este la indicativ când exprimă o acțiune reală, sigură; este la modul conjunctiv când exprimă o acțiune posibilă, realizabilă; este la condițional-optativ când exprimă a acțiune dorită sau/și condiționată; este la imperativ când exprimă o acțiune impusă; este la infinitiv când exprimă o acțiune în general; este la gerunziu când exprimă o acțiune care este în desfășurare și devine circumstanță pentru altă acțiune; este la participiu când exprimă o acțiune încheiată și devenită însușire a unui obiect; este la supin când exprimă o acțiune ce reprezintă scopul altei acțiuni.

Recunoașterea modurilor **după formă**: verbul este la indicativ când nu are marcă formală (când are marca formală zero); este la conjunctiv când are marca specială *să* (conjuncție subordonatoare); este la condițional-optativ când are forma alcătuită din verbul auxiliar *a avea* (cu forme speciale) și verbul de conjugat cu formă de infinitiv; este la imperativ când are intonație și punctuație speciale, are numai persoana a II-a și enunțul în care apare aparține vorbirii directe; este la infinitiv când este însoțit de prepoziția *a* și are sufixele specifice celor patru conjugări; este la gerunziu când are sufixul

Scanned with OKEN Scanner

gramatical *-ând/-ind*; este la supin când are formă de participiu şi este însoţit de o prepoziţie: *de, la, pentru...*

Conjugările verbului sunt clase, grupe, categorii caracterizate de sufixul gramatical de la infinitiv prezent: *-a*, la conj. I; *-ea*, la conj. II; *-e*, la conj. III; *-il/-î*, la conj. IV. Fiindcă uneori marca formală se identifică greu (*a îngenunchea, a veghea, a tămâia...*), apelăm la forma lungă de infinitiv: *-are*, la conj. I; *-ere*, la conj. II; *-ĕre*, la conj. III; *-ire/-âre*. la conj. IV.

Funcţiile sintactice ale verbului:

– la modurile personale, predicative, el este ori predicat verbal, ori verb copulativ (termen al predicatului nominal);

– la modurile nepersonale, nepredicative, el poate îndeplini orice funcţie sintactică, exceptând-o pe cea de predicat: subiect, atribut, nume predicativ, complement.

Formele inverse ale unor forme verbale compuse: *venit-am < am venit; pleca-voi < voi pleca; văzutu-l-am < l-am văzut; pupa-l-aş < l-aş pupa; venire-aş < aş veni; slăvească-l < să-l slăvească; reteza-ţi-l-voi < ţi-l voi reteza...*

Forma de bază a verbului este cea de la infinitiv prezent, construită mereu cu prepoziţia *a*.

Atenţie! Forma de bază a verbului, cu care el este înregistrat în dicţionare, este cea de infinitiv prezent, dar fără prepoziţia *a*, marcă a infinitivului! (*asculta, coborî, da, fugi, greşi, înmii, lipi, merge, prii, pune, râde, sfii, suci, şedea, toca, ţipa, vedea...*)

DIFICULTĂŢI

1. Forma corectă

abrogă/abroagă
absolvă/absolveşte
acordă/acordează*
(a) **adăuga**/(a) adăugi
Aduce!/**Adu!**/Adă!
afumează/**afumă**
(ei/ele) (**să**) **aibă**/(să) aibe/(să) aivă
(să) amâie/(**să**) **amâne**
(**a**) **apărea**/(a) apare
aprobasei/**aprobaseşi**
aranjea/**aranja**
aş încerca/aşi încerca
aşază/aşează
atenuez/atenuiez
(ei/ele) azvârl/**azvârlă**

* Cuvinte diferite, vezi Explicaţii, p. 275.

Scanned with OKEN Scanner

(el/ea) **azvârle/azvârlă**
(să) batem/(să) bătem
bănuia/bănuiea
bănuiește/bănuie
biruiește/biruie
blestemă/blestemă
bombănește/**bombăne**
(tu) **ceri/cei**
(să) cădem/(să) cadem
ciuruie/ciuruiește*
ciuruie/ciuruiesc*
(să) ciuruie/(să) ciuruiască*
cloncănește/cloncăne
cloncăiește/cloncăie
(să) coase/(să) **cosească** (iarba)
coastă/**costă** mulți bani
(a) conceda/(a) **concede**
concură/concurează*
cosând/cosind*
(ei) constă/**constau**
(el/ea) **constă**/constea
(să) constea/(să) conste
(eu) continuu/**continui**
(tu) **continui**/continuezi
contractă/contractează*
convoacă/convocă
copiează/**copiază**
(a) curăța/(a) curăți
(eu) dam/**dădeam**
(a) datora/(a) datori//(a se) datora/(a se) datori*
deapăn/**depăn**
decern/**decernez**
degajă/degajează*
deleagă/delegă
denotă/denotează
deranjem/**deranjăm**
desfășor/desfășur
deșteptează/**deșteaptă**
dezbar/dezbăr
dibuie/dibuiește
(să) dibuie/(să) dibuiască
diseacă/**disecă**
dirijază/**dirijează**
dupăiește/dupăie
(să) dupăiască/(să) dupăie
era să cad/eram să cad
era să cazi/erai să cazi
furișează/furișază
(ne) **furișăm**/furișem
fusei/fui
fuseră/fură
– Ghicește!/– Ghici!
ignorează/**ignoră**
împresor/împresur
împreunează/împreună
(a) încăpea/(a) încape
înconjur/**înconjor**
înconjură/**înconjoară**
(să) înconjure/**(să) înconjoare**
îndoaie/îndoiește*
(să) îndoaie/(să se) îndoiască*
îndrumează/**îndrumă**
(a) înfășa/(a) înfășea
înfășor/înfășur
îngemănez/îngemăn
îngemănezi/îngemeni
îngemănează/îngeamănă
(să) îngemăneze/(să) îngemene
îngenunchiază/**îngenunchează**
(ne) îngrășem/**îngrășăm**
(el/ea) îngrija/**îngrijea** (a îngriji)

Scanned with OKEN Scanner

înmiii/înmii (I sing., ind., pf. s.)
aş înmii/aş înmiii
înseamnă/însemnează*
înstrună/înstrunează
înşală/înşeală
întemeiază/întemeiează
învârt/învârtesc
(să) învârtă/(să) învârtească
învârte/învârteşte
înveşmântă/înveşmântează
învolbură/învolburează
să lea/să leie/să laie (< vb. *a la*)
leagăn/**legăn**
manifestă/manifestează*
marcă/**marchează**
măsor/măsur
(eu) **mân**/mâi (a mâna)
(eu) **mâi/mân** (a mânea)
(tu) **mâi**/mâni (a mânea)
mântuie/mântuieşte*
miorcăieşte/**miorcăie**
(să) miroase/**(să) miroasă**
(ei/ele) **miros**/miroase
năbuşă/**năbuşeşte**
(să) năbuşe/**(să) năbuşească**
(să) **năzară**/(să) năzărească
năzare/năzăreşte
neîndrăznind/neândrăznind
nemaiîncepând/nemaâncepând
obsearvă/**observă**
(se) olecăie/(se) olecăieşte
(să se) olecăie/(să se) olecăiască
ordonă/ordonează*
voi pare/voi **părea**
(a) **părea**/(a) pare
– Pieri!/ – **Piei!**/ – **Nu pieri!**
(a) place/(a) **plăcea**
voi place/voi **plăcea**
(eu) **prăjesc**/prăjăsc
(a) **preceda**/(a) precede
(ei) **precedă**/preced
(el) **precedă**/precede
(a) **prevedea**/(a) prevede
(mi-)ar priii/(mi-)ar **prii**
prosternă/**se prosternează**
provoacă/provocă
(el/ea) **pustii**/pustiii (perf. s.)
(eu) **pustiii**/pustii (perf. s.)
raportă/raportează*
rămaserăm/rămăserăm
(a) **rămâne**/(a) rămânea
răscoală/**răscoleşte** (a răscoli)
(să) răscoale/**(să) răscolească**
răşchiră/răşchirează
reflectă/reflectează*
(ei) rezolvasc/**rezolvaseră**
(tu) **sari**/sai
(să) **scriem**/(să) scrim
sfârşăsc/**sfârşesc**
(mă) sfii/(mă) **sfiii**
spărserăm/**sparserăm**
– **Stai!**/ – Stăi!
stătea/sta
stăteam/stam
stăruie/stăruieşte
(se) străduieşte/(se) străduie
(a) succeda/(a) succede
succede/**succedă**
(să) sughită/**(să) sughiţe**
sughiţ/sughit
(a) sughiţa/(a) sughite
sughiţă/sughite

Scanned with OKEN Scanner

suntem/sântem
sunteţi/sunteţi
şcade/**şade**
(a) şedea/(a) şade
şovăi/şovăiesc
(să) **şovăie**/(să) şovăiască
şovăie/şovăieşte
(a) tăcea/(a) tace
toarnă/**turnează***
– **Treci la loc!** (a trece, vb. intranz.)
– **Trece nota în carnet!** (a trece, vb. tranz.)
– **Trece-le în caiet!**
trunchiază/trunchiează
(eu) **ţăcănesc**/**ţăcăn**
(să) ţăcănească/**(să) ţăcăne**
(ele) **ţăcănesc**/**ţăcăne**
ţuguiază/**ţuguie**
(să) ţuguieze/**(să) ţuguie**
(a) urechia/**(a) urechea**
venisei/**veniseşi**
(ei) vreau/**vor**
(să) vrea/(să) vroiască
vrui/vrusei
(el) zdroncăneşte/**zdroncăne**
(să) zdroncăne/(să) zdroncănească
zuruiesc/**zuruie**
(să) zuruiască/**(să) zuruie**
(eu) **zvârl**/zvârlesc
(el/ea) zvârlă/**zvârle**
(ei/ele) **zvârlă**/**zvârl**

2. Conjugarea verbului **a fi**, la indicativ, prezent:

(eu) *sunt, îs, -s* (noi) *suntem*
(tu) *eşti* (voi) *sunteţi*
(el/ea) *este, e, îi, -i, i-* (ei/ele) *sunt, îs, -s*

3. Conjugarea verbului **a fi**, la indicativ, perfect simplu:

(eu) *fusei/fui* (noi) *fuserăm/furăm*
(tu) *fuseşi/fuşi* (voi) *fuserăţi/furăţi*
(el/ea) *fuse/fu* (ei/ele) *fuseră/fură*

4. Forma corectă: (tu) venisei/**veniseşi**

5. Conjugarea verbului impersonal **a trebui**:
trebuise, trebuia, a trebuit, trebui, trebuie, va trebui, va fi trebuit; să trebuiască, să fi trebuit; ar trebui, ar fi trebuit; a trebui; trebuind; trebuit; de trebuit.

6. Indicativ, prezent, pers. III: *reflectează, reflectă**.

7. Indicativ, prezent, pers. III: *datorează/datoreşte;* imperfect: *datora/datorea;* conjunctiv, prezent, pers. III: *să datoreze/să datorească;* gerunziu: *datorând/datorind.* (vb. *a datora/a datori*: a avea o datorie; *a datori* - formă învechită).

Scanned with OKEN Scanner

8. Indicativ, prezent, pers. III: *se datorează/se datorește*; imperfect, pers. III: *se datora/se datorea*; conj. prez. pers. III: *să se datoreze/să se datorească*; gerunziu: *datorându-se/datorindu-se* (vb. *a se datora*/(înv.) *a se datori*: a avea drept cauză).
9. Indicativ: m.m.c.p., pers. III: *cususe, cosise*;* imperfect: *cosea, cosea;* perfectul compus: *a cusut, a cosit;* perfect simplu: *cusu, cosi;* prezent: *coase, coseşte;* viitor: *va coase, va cosi;* conjunctiv, prezent: *să coasă, să coasească;* condiţional-optativ: *ar coase, ar cosi*; gerunziu: *cosând, cosind;* participiu: *cusut, cosit.*
10. Indicativ, prezent, pers. I, sing. şi pers. III, sing.: *absolv, absolvă;* imperfect: *absolveam, absolvea*; conj., prezent, pers. III: *să absolve.*
11. Prezumtiv, prezent, pers. I, sing.: *voi fi aşteptând, voi fi citind, voi fi lucrând/aş fi aşteptând, aş fi citind, aş fi lucrând/să fi aşteptând, să fi citind, să fi lucrând/oi aştepta, oi citi, oi lucra.*
12. Prezumtiv, perfect, pers. I, sing.: *voi fi aşteptat, voi fi citit, voi fi lucrat/aş fi aşteptat, aş fi citit, aş fi lucrat/să fi aşteptat, să fi citit, să fi lucrat.*
13. **Nu fi grăbit!**/Nu fii grăbit!
14. **Să fi lăudat.../Să fii lăudat!** (diateza activă/diateza pasivă)
15. dat fiind rezultatele/**date fiind rezultatele**
16. **Dat fiind că** ele au renunţat.../Date fiind că ele au renunţat...
17. Ei **trebuiau/trebuia** să recunoască.
18. **nu există**/nu se există
19. Verbul *a veghea* este de conj. **I**/a II-a.
20. **A se citi reţeta!** (Predicatul: vb. la infinitiv!)
21. **De udat florile.** (Predicatul: vb. la supin!)
22. Dorim să învăţăm să dansăm./Dorim a învăţa a dansa./**Dorim să învăţăm a dansa./Dorim a învăţa să dansăm.** (Pentru evitarea repetiţiei modului verbal!)
23. – Să pleci imediat! (conjunctiv cu valoare de imperativ)
24. **Reverse** dulci scântei... (**conjunctiv cu marca subînţeleasă**/imperativ)
25. Să plecăm imediat. (conjunctiv apropiat de imperativ)
26. A reuşi înseamnă **a munci**/să munceşti.
27. **a iubi şi a respecta**/a iubi şi respecta

Scanned with OKEN Scanner

28. **Pot interpreta lieduri şi recepta simfonii.**/Pot a interpreta lieduri şi a recepta simfonii.
29. Am datoria a vă ajuta./**Am datoria de a vă ajuta.**
30. **a avea a face/a avea de-a face**
31. purcegând/**purcezând**
32. **creăm**/creem
33. creind/**creând**
34. trebuie făcut eforturi/**făcute eforturi**
35. se cuvine cunoscute rezultatele/**se cuvine a fi cunoscute rezultatele**
36. acestea fiind zis/**acestea fiind zise**
37. colegei mele iubită/**iubite**
38. trebuie **spus/a fi spus**
39. trebuie de rezolvat/**rezolvat**
40. merită de cercetat/**cercetat**
41. carte uşoară de procurat/**uşor de procurat**
42. **Eminescu s-a născut în 1850 şi a murit în 1889./Eminescu se naşte în 1850 şi moare în 1889.**/Eminescu s-a născut în 1850 şi moare în 1889. (Atenţie la concordanţa timpurilor verbale!)
43. Pleci peste două zile şi vei confirma sosirea./**Vei pleca peste două zile şi vei confirma sosirea./Pleci peste două zile şi confirmi sosirea.**
44. Accentul fonetic la următoarele forme verbale: **(eu) blestem, mânii, mângâi, sfâşii, justific, intoxic, termin, domin, leşin, felicit, exercit, solicit.**
45. Ei erau să moară./**Ei era să moară./Era ca ei să moară.**
46. **Ei trebuiau să accepte./Ei trebuia să accepte./Trebuia ca ei să accepte.**
47. Mai **va** până la consacrare. (indicativ, prezent, a III-a)
48. **Pasă** de te înfruntă cu zmeul! (imperativ, prezent, a III-a)
49. Locuţiunile verbale din perechile de enunţuri:
Mama ţine în mână floarea.
Mama **ţine în mână** casa.
Arogant, Mihai m-**a luat peste picior.**
În timpul meciului, Mihai m-a luat peste picior.
Andrei îşi bate capul cu palma.
Andrei **îşi bate capul** cu problema.

Scanned with OKEN Scanner

Păpuşa şi-a pierdut capul.
De emoţie, Ana **şi-a pierdut capul.**
Bunicul a spălat putina cea mare.
Ca un laş. Dan **a spălat putina.**

50. **să nu fi ajutat/să nu fii ajutat** (conj. perfect, activă/conj. prez., pasivă)

51. Ce-or fi cu ele?/**Ce-o fi cu ele?** (vb. impersonal)

52. Succesul **se datorează**/(înv.) **se datoreşte** muncii depuse.

53. El ne **datorează** /(înv.) **datoreşte** o mare sumă de bani.

54. A veghea, a tăia, a tămâia, a îngenunchea sunt verbe de conj. **I/a II-a.**

55. **a se sfii, a înmii, a prii, a pustii**

56. – **Nu fi grăbit!**/ – Nu fii grăbit!

57. **Să fi lăudat.../Să fii lăudat de...!** (diateza activă; diateza pasivă)

58. – **Zi** ce ai făcut acolo!

59. – **Zi-i** să tacă!

60. Mi-ar place/**plăcea** să particip. (conjugarea II)

61. M-aş **duce**/ducea la întrunire. (conjugarea III)

62. Mi-ar trecea/**trece** supărarea! (conjugarea III)

EXPLICAŢII

absolvă: scuteşte de pedeapsă; termină un an şcolar
acordă: dă; face acordul gramatical
acordează (un instrument, un sistem...)
ciuruie: curge cu zgomot (**ciuruie, să ciuruie**)
ciuruieşte: perforează, trece prin ciur (**ciuruiesc, să ciuruiască**)
concură: tinde spre...
concurează: participă la un concurs; face concurenţă
cosând < a coase
cosind < a cosi
se contractă: se strânge; se micşorează
contractează: încheie un contract; îşi asumă; se molipseşte
a datora/a datori: a avea o datorie morală sau materială
a se datora/a se datori: a avea drept cauză
degajă: emană, răspândeşte
degajează: eliberează, îndepărtează

Scanned with OKEN Scanner

îndoaie: împătureşte; deformează
îndoieşte: dublează; (se) îndoieşte, stă la îndoială
(să) îndoaie: să împăturească, să încovoaie
(să) îndoiască: să dubleze
(să se) îndoiască: să ezite
înseamnă: reprezintă
însemnează: notează
manifestă: arată; (se) manifestă, (se) exteriorizează
manifestează: participă la o manifestaţie
mântuie: termină
mântuieşte/mântuie: izbăveşte, vindecă
ordonă: porunceşte
ordonează: aşază în ordine
raportează/raportă: aduce un venit
raportează: dă un raport, pune în legătură
reflectă: se răsfrânge; se oglindeşte
reflectează: gândeşte, cugetă
toarnă: varsă; denunţă
turnează: face un film

6. ADVERBUL

– Prezentare sintetică –

Adverbul este partea de vorbire autosemantică şi neflexibilă care determină de regulă un verb şi exprimă coordonata circumstanţială a acţiunii exprimate de acesta: locul, timpul, modul, cauza, scopul.

Denumirea adverbului sugerează legătura lui strânsă cu verbul (< lat. *ad* + *verbum*).

Tabloul general al adverbului:

– după origine: propriu-zise, derivate, compuse, formate prin conversiune, formate prin frazeologie (locuţiuni adverbiale);

– după sens: de loc, de timp şi de mod. Locuţiunile adverbiale pot fi şi de cauză (*de aceea*) sau de scop (*pentru aceea, de aceea*);

– după alcătuire: simple, compuse şi locuţiuni adverbiale;

– alte categorii de adverbe: adverbe predicative/locuţiuni adverbiale predicative (*bineînţeles, desigur, firește, pesemne, poate...; cu*

Scanned with OKEN Scanner

siguranță, fără îndoială, de bună seamă, fără doar și poate...); adverbe de negație (*nu, n-, nici, ba...*); de întărire (*chiar, încă, mai, și, tocmai...*); de exclusivitate (*decât, doar, numai...*).

Funcțiile sintactice obișnuite ale adverbului sunt: complement circumstanțial de loc, de timp, de mod, de cauză sau de scop. Mai rar, adverbul poate fi: atribut (*Ziua de ieri...; Întoarcerea acasă...*); nume predicativ (*Este bine să participi.*; [Este] *Posibil să vină.*); predicat verbal (*Fireşte că-l ajut.*; *De bună seamă că a înțeles.*).

Unele adverbe nu au funcție sintactică: cele de negație, cele incluse în forma de comparativ sau de superlativ relativ a adjectivelor sau adverbelor, cele de întărire, cele de exclusivitate.

Pot deveni adverbe: unele conjuncții (*și, nici, iar...*): *A venit și Maria.; Nici noi nu știm adevărul.; Vine iar.*; multe adjective: *Acel băiat frumos scrie frumos.; Emil vorbește urât.*; unele substantive care denumesc unități temporale: *Vara, merg la bunici.; Seara, mă plimb prin parc.*

Unele adverbe devin adjective: *Am văzut un bărbat* ***bine.***; ***Așa*** *om n-am mai văzut.*; ***Asemenea*** *atitudine ne-a surprins!*

Prin articulare sau în metalimbaj, adverbul devine substantiv: *Respectă-ți* ***aproapele!***; *Am greșit valoarea morfologică a lui „****departe****“.*

DIFICULTĂȚI

1. **nou**-născuți/noi născuți
2. **prost** crescuți/proști-crescuți
3. ferestre largi-deschise/**larg deschise**
4. fete **putred de bogate**/putrede de bogate
5. Au venit destui de mulți/**destul de mulți.**
6. Ea a lucrat cea mai bine/**cel mai bine.**
7. Din cât cunosc eu.../**Din câte cunosc eu...**
8. **cel mai prost/cel mai puțin deștept**
9. (loc. conj.) **odată ce**/o dată ce
10. (loc. prep.) **odată cu**/o dată cu
11. **câte o dată** (adv. + num.)/**câteodată** (adv.)
12. Ce mare ai crescut!
Cuvântul *ce* din enunțul de mai sus este: pronume/**adverb.**
13. A scris mai bine **ca Vlad/decât Vlad.**

Scanned with OKEN Scanner

14. **Ca președinte**, trebuia să se implice./**În calitate de** președinte,...
15. **acătării**/acătări
16. **adineaori/adineauri**/adinioarea
17. **deunăzi**/de-ună-zi
18. **deloc** (adv.)/**de loc** (prep. + s. n.)
19. **defel** (adv.)/**de fel** (prep. + s. n.)
20. **întruna** (adv.)/**într-una** (prep. + num./ + pr.)
21. **odată** (adv.)/**o dată** (art. + s. f.; num.)
22. **altfel** (adv.)/**alt fel** (adj. pr. + s. n.)
23. **altădată** (adv.)/**altă dată** (loc. adv.)
24. **câteodată** (adv.)/**câte o dată** (adv. + num.)
25. **niciodată** (adv.)/**nici o dată** (conj. + num.)/**nici odată** (conj. + adv.)
26. **totodată** (adv.)/**tot o dată** (adv. + num.; s. n. + num.)
27. **deodată**/de odată/de o dată
28. Un **frumos** cânta **frumos** pe un mal **frumos**. (s., adv., adj.)
29. **Chipurile**, le-a uitat **chipurile**. (adv. de mod, s.)
30. **real** (adj., s.)/**realmente** (adv.)
31. **necesar** (adj., s.)/**necesarmente** (adv.)
32. **funciar** (adj.)/**funciarmente** (adv.)
33. **actual** (adj.)/**actualmente** (adv.)
34. **social** (adj.)/**socialmente** (adv.)
35. **ieri-seară**/ieri seară
36. **într-adins**/întradins
37. **astă-toamnă** (adv. = toamna trecută)/**astă toamnă** (pron. dem. fam. + subst = această toamnă)
38. **astă-seară**/astă seară
39. frate > **frățește** (adv.)
40. viteaz > **vitejește** (adv.)
41. om > **omenește** (adv.)
42. român > **românește** (adv.)
43. tânăr > **tinerește** (adv.)
44. **Pentru aceea** a venit, nu pentru aceasta. (pron. dem. cu prep.)
45. **Pentru aceea** a venit, ca să mă vadă. (loc. adv. de scop)
46. **De aceea** se teme, nu de aceasta. (pron. dem. cu prep.)
47. **De aceea** a venit, fiindcă a obosit. (loc. adv. de cauză)
48. **atuncea** (pop.)/**atunci**/atuncea

Scanned with OKEN Scanner

49. asemeni/**asemenea**
50. **aici**/aicea/aicia
51. **pururi/pururea**
52. **lunea**/lunia
53. **atât/atâta**
54. **iarăşi**/iarăş
55. **totuşi**/totuş
56. crucişi/**cruciş**
57. **ades/adesea/adeseori**/adeseaori
58. **arar**/arare/**ararcori**
59. **oricât**/orcât
60. **oricum**/orcum
61. **oriunde**/orunde
62. **bineînţeles**/bunînţeles
63. **iar**/(înv., pop.) **iară**
64. continuu (adv.)/**încontinuu** (adv.)/**în continuu** (prep. + adj.)
65. **aşa de atent**/aşa atent
66. **a mai întrebat**/mai a întrebat
67. câţi mai mulţi/**cât mai mulţi**
68. câţi de mulţi/**cât de mulţi**
69. destui de săraţi/**destul de săraţi**
70. excesivi de scumpi/**excesiv de scumpi**
71. **răufăcători**/răi-facători
72. **liber-cugetători**/liberi-cugetători
73. **pe tăcute**/pe tăcutelea
74. **pe încercate**/pe încercatelea
75. din cât ştiu/**din câte ştiu**
76. **de abia** (tempo lent)/**de-abia** (tempo rapid)
77. **din cale-afară** (tempo rapid)/**din cale afară** (tempo lent)
78. prefer mai bine/**prefer/mai bine**
79. anexez alături/**anexez/pun alături**
80. a reveni iar/**a reveni/a veni iar**
81. a mai venit şi/**a mai venit/a venit şi**
82. După câte ştiu.../**După cât ştiu...**
83. Pe câte ştiu.../**Pe cât ştiu...**
84. **darămite**/(pop.) **darmite**

Scanned with OKEN Scanner

85. **diseară/deseară**
86. **vasăzică**/va să zică (prin urmare, deci) (conj./adv.)
87. **azi-noapte**/azinoapte
88. **mâine-dimineaţă**/mâinedimineaţă
89. **harcea-parcea**/harcea parcea
90. Ai minţit **vasăzică**/va să zică! (adv.)
91. Ai minţit **carevasăzică**/care va să zică! (adv.)
92. – Asta **va să zică** multe despre caracterul tău! (înv.)

7. INTERJECŢIA
– Prezentare sintetică –

Interjecţia este partea de vorbire neflexibilă cu valoare exclamativă şi deci cu intonaţie specială, care exprimă senzaţii, stări emoţionale, acte de voinţă sau imită/sugerează sunete ori zgomote din lume. Interjecţiile sunt specifice vorbirii directe.

Tabloul clasificării interjecţiilor:

– după sens: ***propriu-zise*** (care exprimă reacţii la senzaţii, acte de voinţă spontane, stări psihice sau sunt mărci ale conversaţiei) şi ***onomatopee*** (care imită sunete sau zgomote ori sugerează acţiuni sau mişcări);

– după alcătuire: ***simple*** (*of*), ***repetate*** (*ham-ham*), ***compuse*** (*cioca-boca*) sau ***locuţiuni interjecţionale*** (*Doamne fereşte; Doamne, Doamne; vezi, Doamne; păcatele mele; ei şi; nu zău; vai de mine*);

– după origine: ***din fondul românesc*** sau ***împrumuturi vechi sau noi*** din alte limbi (*aleluia, amin, bre, haide, adio, alo, bravo, ciao, mersi, pardon, stop...*);

– după intenţia contextuală: *cu valoare* ***emotivă*** (*ah, of, vai...*), cu valoare ***persuasivă*** sau ***voliţională*** (*marş, zât, cea, hăis, hai/haide, ia, ho, na, poftim...*), ***de adresare*** (*alo, bă, băi, mă, măi, bre, fa, fă...*), ***specifice comunicării verbale*** (*aha, îhî, ei...*), ***de prezentare*** (*iată, uite...*), ***specifice dialogului*** (*ai, aş, de, păi, zău...*), interjecţiile ***de salut*** sau ***de scuzare*** (*adio, bonjur, bună, pa, servus, pardon...*), ***informative*** (*pas, amin, aleluia...*), interjecţiile ***eufonice*** (*la-la-la, tralala, ilai-la, u-iu-iu...*), ***onomatopee*** (*cra, cri, boc, cirip, miau, vâjjj, mâr, pu-pu-pup, pitpalac...*).

Scanned with OKEN Scanner

Punctuaţia unor interjecţii:

Nu se foloseşte virgula între interjecţia de adresare şi substantivul în vocativ însoţit (*Măi Andrei...*), nici între interjecţia *hai/haide* şi subordonata introdusă prin *să* (*Hai să mergem!*)

După unele onomatopee se foloseşte semnul exclamării sau virgula (*Trosc! două palme./Trosc, două palme!*)

Se foloseşte virgula între interjecţie şi subordonata circumstanţială cauzală (*Hai, că ne apucă ploaia!*)

Interjecţiile repetate se scriu cu virgulă sau cu cratimă; cele compuse se scriu cu cratimă; locuţiunile interjecţionale se scriu cu blanc.

Există şi interjecţii flexibile, prin analogie cu verbele echivalente semantic (*haide: haideţi, haidem; poftim: poftiţi; uite: uitaţi*).

Funcţii sintactice îndeplinite de unele interjecţii: subiect (*Se auzea: piu!*;), predicat verbal (*Hai la stadion!*), nume predicativ (*Este vai de oamenii aceia.*), atribut (*Chemarea piu-piu! se auzea încet.*), complement direct (*Am auzit: poc!*), complement circumstanţial de mod (*Zbura fâl, fâl, fâl!*).

Prin articulare sau în metalimbaj, interjecţia devine substantiv! (*Oful meu este...*; *Am scris greşit cuvântul „of“.*)

DIFICULTĂŢI

1. **aoleu/auleu/aoleo**
2. **aş** (interj.), **aş** (vb. auxiliar)
3. **de/dec/deh**
4. **hait/haiti**
5. **hop/hopa**
6. **iacă/iaca**
7. **măi/mă**
8. haidade/**haida-de**
9. **hodorone-tronc**/hodorone tronc
10. **ci aş**/ci-aş
11. tictac/**tic-tac**
12. **tura-vura**/tira vura
13. **bâldâbâc**/bâldâ-bâc
14. **hop-aşa**/hop aşa/**hop-şi-aşa**

Scanned with OKEN Scanner

15. **aş/aşi**
16. **Acum e, vai, mai rău./Acum e vai mai rău.**
17. **Vai! am greşit./Vai! Am greşit./Vai, am greşit.**
18. **Am greşit, vai, din nou./Am greşit, vai! din nou./Am greşit – vai! – din nou.**
19. **Ţi-am spus, măi Radule!**/Ţi-am spus, măi, Radule!
20. **Ia să vedem!**/Ia, să vedem!
21. **Hai să plecăm!**/Hai, să plecăm!
22. Cu-cu!/**Cucu!**
23. **Pu-pu-pup!**/Pupupup!
24. **Ga-ga!**/**Ga, ga!**
25. **Ham-ham!/Ham, ham!**
26. **haide/haidem/haideţi** (flexionare prin analogie cu verbul)
27. **tralala**/tra-la-la
28. **tic-tac**/tictac
29. **heirup**/hei-rup
30. **hodoronc-tronc**/hodoronctronc
31. **behehe**/be-he-he

8. PREPOZIŢIA
– Prezentare sintetică –

Prepoziţia este partea de vorbire neautosemantică şi neflexibilă care leagă un atribut sau un complement de termenul regent. (*Masa de brad este pe terasă.*)

Alte contexte în care apar prepoziţiile: în interiorul subiectului, în interiorul numelui predicativ. (*Este uşor de privit.*; *A reuşi înseamnă a munci.; Cartea este de poezii.*)

Tabloul general al prepoziţiilor:

a) după origine: ***propriu-zise*** sau ***provenite din alte părţi de vorbire***, prin conversiune: din substantive, din adjective, din adverbe/locuţiuni adverbiale (*înaintea < înainte, înapoia < înapoi; în mijlocul < în mijloc, în stânga < în stânga*) (*S-a aşezat în stânga.; S-a aşezat în stânga grupului.*);

Scanned with OKEN Scanner

b) după alcătuire: ***simple, compuse*** (scrise prin contopire sau cu blanc), ***locuțiuni prepoziționale*** (*la, despre, de la, în urma, în fața, în dreapta...*);

c) după cazul substantivului însoțit: ***prepoziții ale acuzativului*** (*a, ca, cu, de, în, la, pe, spre, sub...; din, despre, înspre, dinspre...; de la, pe la, de pe la, până la...*); ***prepoziții ale genitivului*** (*asupra, contra, împotriva; înaintea, înapoia, deasupra, dedesubtul, înăuntrul, împrejurul...; în fața, în spatele, în stânga, în dreapta...*); ***prepoziții ale dativului*** (*conform, contrar; datorită, grație, mulțumită; aidoma, asemenea, potrivit...*).

Fiind parte de vorbire neautosemantică, prepoziția nu are funcție sintactică, iar la analiza sintactică ea se grupează cu partea de vorbire însoțită.

Atenție! După cum sugerează denumirea ei (*pre-poziție*), prepoziția precedă partea de vorbire autosemantică însoțită! Ceea ce înseamnă că structura „precedat/precedată de prepoziție" este pleonastică.

DIFICULTĂȚI

1. **în ce privește** rezultatele/în ce privesc rezultatele (loc. prep.)
2. **cât privește rezultatele**/cât privesc rezultatele (loc. prep.)
3. copia este **conformă cu originalul**/este conform cu originalul
4. Stă **până** joi. (prep.)
5. Stau **până** vii tu. (conj.)
6. Știu **despre** care **problemă** ați discutat. (**care**: adj. pron. relativ)
7. Am aflat **din** ce **cauză** ai plecat. (**ce**: adj. pron. relativ)
8. Am văzut **cu** ce **autobuz** ai plecat. (**ce**: adj. pron. relativ)
9. Am greșit **față de** lon. Are o **față de** copil. (loc. prep.; s., prep.)
10. **înde** (prep.)/în de (Vorbeau **înde** ei.)
11. **Ca** premiu, a primit o minge de baschet. (**ca** = drept: prep.)
12. Ana este mai mare **ca** Maria. (**ca** = decât: adv.)
13. A venit **ca să** câștige. (**ca să**: conjuncție compusă)
14. ca drept răsplată/**ca răsplată/drept răsplată**
15. Drept pentru care am încheiat prezentul.../**Pentru care am încheiat prezentul.../Drept care am încheiat prezentul...**

Scanned with OKEN Scanner

16. într-un = între + un/**întru + un**
17. dintr-înşii = dintre + înşii/**dintru + înşii**
18. într-adevăr = între + adevăr/**întru + adevăr**
19. **dintr-adins**/dintradins
20. cu-n/**c-un** telefon
21. **dintr-o dată** (prep., num., s.)/**dintr-odată** (loc. adv.)
22. **asupra-mi/asupră-mi**
23. înaintea a multor colegi/**înaintea multor colegi**
24. asupra ce voi face/**asupra a ce voi face**
25. graţie ambiţiei şi a hărniciei/**ambiţiei şi hărniciei**
26. datorită **a trei solicitări/celor trei solicitări**
27. contrar **a ceea ce ai afirmat**/la ce ai afirmat
28. S-au trimis: **la trei licee/celor trei licee...**
29. Am cumpărat: **ulei de floarea soarelui, soia şi măsline/ulei de floarea soarelui, de soia şi de măsline** (sensuri diferite)
30. între mine şi între tine/**între mine şi tine**
31. **cu frişcă sau fără frişcă/cu sau fără frişcă**
32. **pro sau contra delegatului**/pro delegat sau contra
33. **cu maşina sau fără/cu maşina sau fără maşină**
34. unul din ei/**unul dintre ei**
35. distanţa între Piteşti şi Costeşti/**dintre Piteşti şi Costeşti**
36. un cetăţean după strada ta/**de pe strada ta**
37. S-au îmbogăţit după urma unei mătuşi/**de pe urma unei mătuşi.**
38. S-au luat de pe noi/**după noi.**
39. copie **după certificat**/de pe certificat/**a certificatului**
40. un pahar **cu apă/de apă**
41. haină **de piele/din piele**
42. S-a spus **de mama/de către mama...**
43. a-şi aminti **de copilărie**/despre copilărie
44. a se interesa **de fiică**/despre fiică
45. optzeci de kilometri **la oră/pe oră**
46. a se concentra **asupra problemei/pe problema...**
47. termocentrală **pe cărbune/cu cărbune**
48. maşină **de spălat**/pentru spălat
49. prin ajutorul/**cu ajutorul**
50. A trimis-o **prin avion/cu avionul/par avion.**

Scanned with OKEN Scanner

51. A intrat **prin uşă/pe uşă.** (contexte diferite)
52. încadrate între paranteze/**de paranteze/cu paranteze**
53. intercalate între rânduri/**intercalate/plasate între rânduri**
54. În acest număr au colaborat.../**La acest număr au colaborat...**
55. Poemul „Luceafărul" a fost scris **de** Eminescu/**de către** Eminescu.
56. A fost călcat **de o maşină**/de către o maşină.
57. Nevralgiile sunt provocate **de cariile** dentare/de către cariile dentare.
58. Magazinul a fost deschis de la 8-14/**de la 8 la 14/de la 8 până la 14**/între 8-14/**între 8 şi 14.**
59. literatura română **de după** război/după război
60. Au fost construite **100 de case**/100 case.
61. vacanţele **de Crăciun şi de Paşte**/de Crăciun şi Paşte
62. Suferă cu inima/**de inimă.**
63. tipărirea unor cărţi de/**din** domeniul tehnicii
64. Am parcurs **100 km**/100 de km/**100 de kilometri.**
65. Câinii lătrau **a** pustiu. (**a**: prep. cu acuzativul)
66. În piaţă mirosea **a** peşte. (**a**: prep. cu acuzativul)
67. Doresc **a** participa. (**a**: prep. marcă a infinitivului)
68. Au lucrat **conform.** (**conform** = adv.)

9. CONJUNCŢIA
– Prezentare sintetică –

Conjuncţia este partea de vorbire neautosemantică şi neflexibilă care leagă (aşa cum rezultă şi din denumirea ei):

– în propoziţie, părţi de propoziţie de acelaşi fel (principale sau secundare), aflate în raport de coordonare (subiecte, atribute, nume predicative, complemente);

– în frază, propoziţii de acelaşi fel (principale sau secundare-subordonate) sau o subordonată de regenta ei.

Tabloul general al conjuncţiilor:

– **coordonatoare:** ***copulative*** (*şi, nici*); ***adversative*** (*ci, dar, iar, însă, şi; doar că, numai că*); ***disjunctive*** (*fie, ori, sau; fie..., fie; ori..., ori; sau..., sau*); ***concluzive*** (*aşadar, deci; în concluzie, prin urmare, în consecinţă...*);

Scanned with OKEN Scanner

– **subordonatoare**: ***simple, compuse, locuţiuni conjuncţionale; nespecializate***, care pot introduce mai multe tipuri de subordonate (*ca [...] să/ca să, că, dacă, de, să*) sau ***specializate***, care pot introduce un singur tip de subordonată (*căci, deoarece, fiindcă, întrucât; încât; deşi; în timp ce, ori de câte ori, până ce; pentru că; din cauză că, de vreme ce, cu toate că, măcar că...*).

Atenţie! Conjuncţia subordonatoare compusă *ca să* se poate folosi (şi) cu termenii succesivi numai când introduce o subordonată circumstanţială de scop (*Particip **ca să** câştig.*) sau o circumstanţială consecutivă (*Cine se crede el, **ca să-mi** supere fata?!*). La toate celelalte subordonate ea se foloseşte cu termenii obligatoriu despărţiţi (*E bine ca tu să-l ajuţi.; Esenţialul este ca mâine să câştigi.; Doreşte ca iar să participe.; S-a hotărât ca joi să plece la mare...*)

Unele conjuncţii pot deveni adverbe: *şi, nici, iar...* (*A venit şi Maria.; Nici noi nu-l mai înţelegem.; Vine iar.*)

Punctuaţia unor conjuncţii (Vezi folosirea virgulei, la capitolul *Greşeli de punctuaţie*!)

DIFICULTĂŢI

1. **întrucât** (conj. = fiindcă)/**întru cât** (prep. + adv. = în ce măsură)
2. Vreau ca să mergi tu./**Vreau ca tu să mergi.**
3. oridecâteori/**ori de câte ori**
4. dar însă/**dar/însă**
5. **pentru că**/pentru căci
6. **Ori pleci, ori rămâi!**/Ori pleci ori rămâi!
7. Zicea că nu m-a găsit, ori/**or** eu am fost acasă.
8. L-a rugat că să plece/ca să plece/**să plece/ca mâine să plece.**
9. distanţa dintre Piteşti-Bucureşti/**dintre Piteşti şi Bucureşti/distanţa Piteşti-Bucureşti**
10. Reuşita este poate că meritată./**Reuşita este, poate, meritată./ Poate că reuşita este meritată.**
11. E bine ca să ştii./**E bine să ştii./E bine ca tu să ştii.**
12. Mergi, sau rămâi?/**Mergi sau rămâi?**
13. Atâta timp cât atâtea întreprinderi se apropie de faliment, o întreprindere argeşeană prosperă./**În timp ce.../Câtă vreme.../Dacă...**

Scanned with OKEN Scanner

14. **Unde** nu te-am mai sunat, ai crezut că te-am uitat. (**unde** = fiindcă: conjuncţie)
15. **Cum** nu cunoşti oraşul, s-ar putea să te rătăceşti. (**cum** = fiindcă: conjuncţie)
16. Cum să pleci, **când** eşti aşa de bolnav? (**când** = dacă: conjuncţie)
17. A scris despre mine căci/**că** sunt premiant./ A scris despre mine, **căci sunt premiant.**
18. A spus că să/**să** vin imediat.
19. Este pentru a treia oară că/**când** aceste echipe se întrec.
20. Ai reuşit, **carevasăzică**/care va să zică
21. A plecat, **căci/deoarece/fiindcă/întrucât/pentru că/din cauză că** se apropia furtuna.
22. **De** plouă, nu mai venim. (**de**: conjuncţie subordonatoare) Mă tem **de** singurătate. (**de**: prepoziţie)

ENUNŢUL
(Corectitudinea sintactică)

▪ PROPOZIŢIA. PĂRŢILE DE PROPOZIŢIE ▪

Propoziţia este o unitate sintactică în care aflăm un singur predicat. Propoziţia principală este o unitate sintactică suficientă şi semantic, şi sintactic. Se exceptează propoziţiile principale care sunt, în frază, regente ale unei subiective sau/şi predicative. Propoziţia secundară, aflată mereu în frază, este insuficientă sintactic prin dependenţa de regenta ei.

Tabloul părţilor de propoziţie: principale (subiectul şi predicatul), secundare (atributul, complementul) şi mixte (predicativul suplimentar).

Întrucât în învăţământul general nu se studiază nici toate tipurile de complemente necircumstanţiale (Se studiază 3 din 7!), nici toate tipurile de complemente circumstanţiale (Se studiază 5 din 15!), noi ne-am oprit, în lucrarea de faţă, numai la cele din programa şcolară!

Scanned with OKEN Scanner

Raporturi sintactice în propoziție

Între părțile de propoziție se stabilesc relații asemănătoare cu cele dintre oameni: de egalitate (de coordonare), de inegalitate (de subordonare sau de supraordonare), de interdependență (de inerență) și de neutralitate (relația nulă).

În structura propoziției aflăm, așadar, mai multe tipuri de raporturi sintactice.

a) Raportul de coordonare se stabilește între părți de propoziție de același fel (subiecte, atribute, nume predicative, complemente), se realizează prin juxtapunere sau prin joncțiune cu conjuncții coordonatoare și se reprezintă, în structura grafică a propoziției, printr-o linie orizontală.

b) Raportul de subordonare se stabilește între o parte secundară de propoziție (atribut, complement, predicativul suplimentar) și termenul regent/termenii regenți, se realizează prin juxtapunere (la atributul apozițional), prin flexiune sau prin joncțiune cu prepoziții și se reprezintă grafic printr-o linie perpendiculară sau oblică având săgeată în partea superioară (spre termenul regent).

c) Raportul de interdependență (de inerență) se stabilește între subiect și predicat, fiind un raport mixt (și de coordonare, și de subordonare), se realizează după regulile acordului dintre subiect și predicat și se reprezintă grafic printr-o linie orizontală cu săgeți la ambele capete).

d) Raportul de incidență se stabilește între un element incident (cuvânt, grup de cuvinte sau chiar o propoziție) care se află incidental în acea propoziție, de care nu este legată nicicum sintactic; având acest statut, elementul incident are topică liberă, intonație specială și punctuație specială. În schema propoziției se marchează prin semn zero!

Elementul incident este însă important prin informația suplimentară pe care o aduce: despre locul, timpul, modul, cauza, scopul acțiunii, despre situația personajului, despre intenția acestuia, despre modul spunerii... (*Am trecut, **vai**, prin atâtea necazuri!; Am trecut, **târâș-grăpiș**, prin viață! Singurătatea, **știi și dumneata**, este cea mai grea boală.*)

Relatorii coordonatori din propoziție sunt conjuncțiile coordonatoare; **relatorii subordonatori** sunt prepozițiile.

Scanned with OKEN Scanner

Tabloul clasificării propoziţiilor

a) După scopul comunicării, propoziţia poate fi *enunţiativă* (*asertivă*) sau *interogativă* (*totală, parţială, alternativă; directă sau indirectă*).

Propoziţia enunţiativă (asertivă) oferă, enunţă un mesaj despre subiect. Ea are intonaţie specială şi punctuaţie specială. (*Mâine, Ana pleacă la mare.*) Propoziţia interogativă cere informaţii despre subiect. Şi ea are intonaţie specială şi punctuaţie specială. *(– Când pleacă Ana la mare?*) Propoziţia interogativă indirectă provine dintr-o propoziţie interogativă directă, aparţine vorbirii indirecte şi apare numai în frază. (*L-am întrebat* ***ce va face în vacanţă.***)

b) După alcătuire/structură, o propoziţie poate fi: *simplă* (*bimembră*, cu ambele părţi principale de propoziţie; sau *monomembră*, cu o singură parte principală de propoziţie) sau *dezvoltată* (care include cel puţin o parte secundară de propoziţie). Este simplă acea propoziţie care nu conţine nicio parte secundară de propoziţie. Ea poate include însă şi alte cuvinte, în afară de subiect şi predicat: fie neautosemantice, fie autosemantice fără funcţie sintactică! *(– Cartea este despre Delta Dunării, măi Alexandre?*)

c) După formă, propoziţia poate fi *afirmativă* sau *negativă*. O propoziţie este negativă când predicatul ei este negativ; predicatul este negativ când verbul (predicativ sau copulativ) este negativ; verbul este negativ dacă este însoţit de o marcă lexicală a negaţiei: adverbele *nu, n-, nici...*

d) După înţeles, propoziţia poate fi *principală* sau *secundară*. Este principală propoziţia care are înţeles deplin şi, drept urmare, poate apărea singură. (***M-am hotărât.***; ***M-am hotărât/ să plec mâine.***) Este secundară propoziţia care nu are înţeles deplin, este dependentă de altă propoziţie şi nu poate apărea decât în frază, ca propoziţie subordonată. (*M-a anunţat/* ***că soseşte poimâine.***)

e) După context, propoziţia poate fi *independentă* sau *încadrată în frază*.

f) După afectivitate, propoziţia poate fi: *neafectivă* (neexclamativă) (*A venit Andrei.; A venit Andrei?*) sau *afectivă* (exclamativă) (*A venit Andrei!; A venit Andrei?!*) Propoziţia neafectivă (neexclamativă) este o comunicare simplă; propoziţia afectivă (exclamativă)

Scanned with OKEN Scanner

este o comunicare dublă: şi despre subiectul ei, şi despre atitudinea afectivă, emoţională a vorbitorului faţă de acea comunicare. Altfel spus, prin propoziţia afectivă vorbitorul comunică şi se comunică!

Atenţie! Propoziţiile afective pot fi, la rândul lor: *exclamative, imperative, optative, dubitative...* (*Ce frumoasă este seara la mare!, Pleacă imediat la medic!, Aş merge şi eu în excursie!, M-o lăsa tata în excursie?!*)

g) După valoarea sintactică, *propoziţia secundară* (dintr-o frază) poate fi: *subiectivă, predicativă, atributivă, completivă.*

– SUBIECTUL –

Subiectul este partea principală de propoziţie care identifică obiectul din lume căruia i se atribuie, de către predicat, o acţiune, o nonacţiune, existenţa, însuşirea, calitatea) sau rezultatul acţiunii verbului-predicat aflat la diateza pasivă sau la diateza reflexivă-pasivă.

Tabloul subiectului

– *existent*: *exprimat* (simplu sau multiplu) sau *neexprimat* (*inclus* în desinenţa verbului-predicat aflat la persoana I sau a II-a ori *subînţeles* din context, când acel verb-predicat se află la persoana a III-a); ([Eu] *Voi pleca joi.* [Tu] *Ai avut dreptate.*; [Ei/Ele] *Au lucrat atent.*)

– *inexistent*: numai în propoziţie sau şi în propoziţie, şi în fraza în care aceasta este încadrată (*Se ştie/ că ai venit./ Plouă întruna.*)

– *nedefinit, neprecizat* (*Sună de ieşire.*)

Atenţie! În planul comunicării, subiectul reprezintă obiectul din lume despre care predicatul comunică ceva, prin mesaj!

– PREDICATUL –

Predicatul este partea principală de propoziţie care atribuie subiectului o acţiune, o stare, existenţa, o însuşire, o calitate sau rezultatul acţiunii verbului-predicat aflat la diateza pasivă.

Atenţie! În planul comunicării, predicatul reprezintă fondul de informaţii (mesajul) despre subiectul acelei propoziţii (= obiect al lumii)!

Scanned with OKEN Scanner

Tabloul predicatului

– *Predicatul verbal* este exprimat printr-un verb predicativ sau printr-o locuţiune verbală (aflat/aflată la oricare dintre cele trei diateze, la oricare dintre cele patru moduri personale, predicative şi la oricare dintre timpurile acestora), printr-un adverb predicativ/ locuţiune adverbială predicativă sau printr-o interjecţie predicativă.

– *Predicatul nominal* este format dintr-un verb copulativ (aflat la oricare mod personal şi la oricare timp) şi un nume predicativ sau mai multe.

Toate verbele copulative (*a deveni, a fi, a rămâne, a ajunge, a se face, a părea, a ieşi, a însemna...*) sunt copulative contextuale, adică, în alte contexte, ele pot fi predicative! (*Mihai a devenit cercetător., Toate devin în lumea asta.; Oana este supărată., Oana este în laborator.; Cornel a rămas copil., Cornel a rămas la şcoală.; Irina a ajuns arhitectă., Irina a ajuns la Paris.; Doru se face avocat., Doru se face că ascultă.; Ea părea interesată., Părea că va ploua.; Victor a ieşit medic., Victor a ieşit în oraş.; Fapta lui a însemnat lipsă de respect., Radu a însemnat pagina aceea.*)

Numele predicativ poate fi exprimat prin toate părţile de vorbire autosemantice (substantiv, adjectiv, pronume, numeral, verb, adverb şi interjecţie predicativă), cu precizarea că verbele trebuie să se afle numai la trei dintre modurile nepersonale, nepredicative (infinitiv, gerunziu şi supin), căci la participiu, când nu sunt integrate într-o formă verbală compusă, ele au valoare de adjectiv!

– SUBIECTUL ŞI PREDICATUL –

Acordul dintre subiect şi predicat

Acordul gramatical înseamnă potrivirea formală a doi termeni aflaţi în raport sintactic de interdependenţă (cazul acordului dintre subiect şi predicat) sau de subordonare (cazul acordului dintre atributul adjectival şi substantivul/substitutul regent), în categoriile gramaticale comune! Când termenul care ar trebui să se acorde este o parte de vorbire neflexibilă (adverb sau interjecţie), acordul nu se mai poate realiza!

Scanned with OKEN Scanner

Regulile acordului dintre subiect şi predicat

A. Regulile generale

1. Predicatul verbal exprimat prin verb la diateza activă sau reflexivă se acordă cu subiectul în număr şi în persoană.

Ex.: *Mihaela a prezentat programul expoziţiei.*
Studenţii au participat.
(Ei/ Ele) S-au hotărât pe loc.
(Eu) M-am gândit la voi.

2. Predicatul verbal exprimat prin verb la diateza pasivă se acordă cu subiectul astfel:

– verbul auxiliar, în număr şi persoană;
– verbul de conjugat (cu formă de participiu acordat), în gen, număr şi caz, precum un adjectiv.

Ex.: *Lucrarea a fost prezentată* de către preşedintele juriului.

3. Predicatul verbal exprimat printr-o parte de vorbire neflexibilă (adverb predicativ, locuţiune adverbială predicativă, interjecţie predicativă, locuţiune interjecţională predicativă) nu se poate acorda cu subiectul.

4. Predicatul nominal se acordă cu subiectul astfel:

– verbul copulativ, în număr şi persoană;
– numele predicativ, în categorii gramaticale comune cu subiectul, dacă acestea există! (*Dan este harnic.*)

Când numele predicativ este substantiv, el se poate acorda cu subiectul: în toate cele trei categorii gramaticale (gen, număr şi caz), în două dintre ele (oricare ar fi), în una (oricare ar fi) sau nu se acordă.

Ex.: *Anda este **profesoară**.* (În gen, număr şi caz!)
*Cartea este **despre ţară**.* (În gen şi număr!)
*Albumul este **al colegului**.* (În gen!)
*Revistele sunt **ale prietenului**.* (Nu se acordă!)

Când numele predicativ este o parte de vorbire neflexibilă (adjectiv invariabil, adverb sau interjecţie), acordul acestuia nu se mai poate realiza.

Ex.: *Coperta este **gri**.*
*– **Cum** este vremea?*
*Este **vai** de copiii aceia!*

Scanned with OKEN Scanner

B. Regulile speciale
– Prezentare sintetică –

1. Când subiectul este multiplu, iar termenii lui se află în raport de coordonare copulativă, predicatul ia formă de plural, indiferent de numărul fiecăruia dintre subiecte.

Ex.: *Cartea, revista şi ziarul sunt pe birou.*

2. Când termenii subiectului multiplu sunt în raport de coordonare copulativă negativă, predicatul ia ori formă de singular, ori formă de plural.

Ex.: *Nici Andrei, nici Paul n-a acceptat/n-au acceptat.*

3. Când cei doi termeni ai subiectului, fiecare cu formă de singular, se află în raport de coordonare disjunctivă, predicatul ia formă de singular. *Fata sau băiatul a greşit.*

4. Când termenii subiectului se află în raport de coordonare disjunctivă, dar unul are formă de singular, iar altul are formă de plural, predicatul se acordă cu fiecare, într-un enunţ extins, dar se admite şi acordul la plural.

Ex.: *Mama a greşit sau copiii au greşit./Mama sau copiii au greşit.*

5. Când termenii subiectului sunt de persoane diferite, predicatul se acordă în persoană cu cel care se află la persoana *mai mică.*

Ex.: *Eu şi tu **mergem** la spectacol.*

*Tu şi el **veţi pleca** la fermă.*

*Eu, tu şi el îi **vom aştepta** pe invitaţi.*

6. Când termenii subiectului se află în raport de coordonare alternativă (disjunctivă neexclusivă, cu nuanţă copulativă), predicatul poate lua formă de singular sau de plural.

Ex.: *Când băiatul, când fata povesteşte/povestesc.*

Când termenii acestui tip de subiect sunt la plural, predicatul ia formă de plural.

Ex.: *Când băieţii, când fetele greşesc.*

Când unul dintre termeni se află la singular, iar celălalt se află la plural, acordul se realizează numai prin extensie.

Ex.: *Când băiatul greşeşte, când fetele greşesc.*

Scanned with OKEN Scanner

7. Când subiectul simplu este exprimat printr-un pronume nehotărât sau negativ care guvernează un atribut pronominal la plural, predicatul se acordă cu subiectul, nu cu determinantul său. Se acceptă şi acordul prin atracţie, cu determinantul subiectului.

Ex.: *Fiecare dintre noi va primi un răspuns./vom primi un răspuns.*

Niciunul dintre voi nu va avea de suferit./nu veţi avea de suferit.

8. Când subiectul este simplu, dar predicatul are ca determinant un complement sociativ, acordul se face cu subiectul.

Ex.: *Andrei a plecat cu Radu.*

9. Când termenii subiectului multiplu sunt coordonaţi copulativ prin „cu" (= şi), predicatul ia formă de plural.

Ex.: *Andrei cu Radu au plecat ieri.*

10. Când subiectul este multiplu, termenii lui sunt coordonaţi copulativ, predicatul este nominal, iar numele predicativ este adjectiv, acordul se realizează după cum rezultă din tabloul următor:

a) Subiectele sunt nume de fiinţe

- masculin + feminin = **masculin**
  sing./ pl. **pl.**
  Ex.: *Andrei* şi *Maria* **sunt** *harnici.*
- masculin + neutru = **masculin**
  sing./ pl. **pl.**
  Ex.: *Băiatul* şi *animalul* **sunt** *ascunşi.*
- feminin + neutru = feminin (= neutru)
  sing./ pl. **pl.**
  Ex.: *Femeia şi animalul* ***sunt*** *izolate în munte.*

b) Subiectele sunt nume de lucruri

- masculin + feminin = **feminin (= neutru)**
  sing. sing./ pl. **pl.**
  Ex.: *Stâlpul şi poarta/porţile* ***sunt*** *văruite.*
- masculin + feminin = **cel mai apropiat**
  pl. sing./ pl. **pl.**
  Ex.: *Stâlpii şi poarta/porţile* ***sunt*** *văruite.*
  Poarta/ porţile şi stâlpii ***sunt*** *văruiţi.*

Scanned with OKEN Scanner

- masculin + neutru = **neutru**
  sing. sing/ pl. **pl.**
  Ex.: *Muntele şi dealul/dealurile* ***sunt*** *albe.*
- masculin + neutru = **masc.**
  pl. sing. **pl.**
  Ex.: *Munţii* şi *dealul* **sunt** *albi.*
- masculin + neutru = **cel mai apropiat**
  pl. pl. **pl.**
  Ex.: *Munţii* şi *dealurile* **sunt** *albe.*
  Dealurile şi munţii ***sunt*** *albi.*
- neutru + feminin = neutru (= feminin)
  sing./ pl. pl.
  Ex.: *Dealul/dealurile* şi *valea/văile* **sunt** *albe.*

c) Subiectele sunt nume de fiinţe şi nume de lucruri

Are prioritate, totdeauna, numele de fiinţă.

Ex.: *Câinele şi cuşca erau prăfuiţi.*

– Prezentare dezvoltată –

Atenţie! Această prezentare are grad de dificultate ridicat!

A. Regulile impuse de partea de vorbire prin care este exprimat subiectul

1. Subiectul este un substantiv colectiv.

În aceste contexte, acordul gramatical este frecvent concurat de acordul după înţeles sau de acordul prin atracţie. Un substantiv colectiv la singular, cu rol de subiect, impune forma de singular a verbului predicat.

Ex.: *Un grup a sosit la Predeal.*
Un stol de raţe trecu peste Argeş.

Când acordul se face după înţeles sau prin atracţie, cu un determinant la plural al substantivului colectiv la singular, predicatul ia formă de plural.

Ex.: *Au venit o grămadă.*
Un stol de berze apar la orizont.

Scanned with OKEN Scanner

a) Substantivul colectiv își specifică membrii.

Dacă substantivul colectiv își precizează direct, prin forma termenului respectiv, elementele componente ale colectivității, predicatul se acordă gramatical.

Ex.: *Studențimea a participat cu însuflețire.*

Armata a pactizat cu revoluționarii.

În construcțiile metaforice, se permite însă și acordul prin atracție.

Ex.: *O armată de furnici s-a ivit pe neașteptate.*

b) Substantivul colectiv nu își specifică direct membrii.

Acestea admit două tipuri diferite de acord: unul gramatical și altul logic sau prin atracție.

Ex.: *Un grup de universitari a plecat în Suedia.*

Mulțimea a părăsit orașul.

O serie de pliante a intrat sub tipar.

O mulțime de oameni s-au strâns în fața uzinei.

Un grup de universitari au plecat în Suedia.

O serie de texte au fost introduse în programele școlare.

c) Substantivul este, contextual, colectiv.

Este cazul substantivelor comune concrete, cu valoare cantitativă și cu sens colectiv, fiindcă se referă la o mulțime de obiecte sau persoane. Acestea favorizează acordul după înțeles.

Ex.: *O căciulă de bani sunt pe masă.*

O avalanșă de aplauze au încheiat spectacolul.

2. Subiectul este un substantiv de tipul: *fel, tip, soi, specie, rasă...*

Însoțite de un substantiv la plural, aceste substantive impun predicatului forma de plural.

Ex.: *Au apărut un fel de musculițe.*

O categorie de spectatori au fost pe nedrept neglijați.

3. Subiectul este inclus într-o expresie partitivă.

Relația partitivă se exprimă cu ajutorul prepozițiilor *dintre, din* și *de*. Prezența substantivului din poziția a doua favorizează acordul prin atracție sau după înțeles.

Scanned with OKEN Scanner

a) Tipuri de construcţii partitive

Ex.: *O parte dintre cursanţi va merge la mare.*
O parte dintre cursanţi vor merge la mare.
O treime din participanţi este din Craiova.
O treime din participanţi sunt din Craiova.
Un sfert din echipă a plecat deja.
Un sfert din echipă au plecat deja.

Dacă subiectul nu este însoţit de determinanţi, este recomandabil acordul gramatical, dar se admite şi cel după înţeles.

Ex.: *Fiecare va şti ce trebuie să facă.*
Fiecare vom şti ce trebuie să facem.

b) Construcţii restrictive

Expresiile partitive pot fi însoţite de un adverb sau un adjectiv cu nuanţă restrictivă. Această construcţie recomandă acordul formal (gramatical), dar nu exclude acordul după înţeles.

Ex.: *Doar o treime dintre studenţi vine.*
Doar o treime dintre studenţi vin.
Numai o parte dintre studenţi a acceptat.
Numai o parte dintre studenţi au acceptat.

4. Subiectul este un nume propriu.

a) Antroponim

Numele de persoană cu formă de plural, dar cu înţeles de singular impun predicatului acordul după înţeles.

Ex.: *Şaptefraţi a câştigat cursa.*
Şaptefraţi sunt doi copii cuminţi.
Vali este harnic./ Vali este harnică.

b) Toponim

Cele cu formă de singular, articulat hotărât, favorizează acordul gramatical.

Ex.: *Piteştiul s-a dezvoltat mult.*

Cele cu formă de plural, nearticulat, impun acordul după înţeles.

Ex.: *Iaşi este un mare centru universitar.*

Dar în stilul literar sau jurnalistic, se admite şi acordul formal.

Ex.: *Humuleştii erau un sat vechi.*
Bucureştii arătau ca Parisul.

Scanned with OKEN Scanner

c) Titlu

Acestea impun predicatului acordul gramatical, dar permit şi acordul după înţeles.

Ex.: *„Moromeţii" este romanul apusului lumii ţărăneşti.*
„Moromeţii" sunt romanul apusului lumii ţărăneşti.

5. Subiectul este un pronume relativ.

a) Relativul fără antecedent

Cine şi *ce* selectează singularul; *câţi, câte* selectează pluralul; *care* admite ambele numere.

Ex.: *Nu ştim cine va merge.*
Ştiu ce s-a întâmplat.
Am aflat câţi au fost.
Am văzut care a participat.
Am văzut care au participat.

Pronumele *cine, ce* selectează verbul la persoana a III-a. Dar pentru *câţi/câte, care*, regulile privind acordul în persoană sau, pentru numele predicative şi pentru participiile pasive, în gen, sunt mai puţin exacte.

Ex.: *Ştiu câţi sunt/sunteţi/suntem pe listă.*
Am aflat câţi sunt admişi/câte sunt admise.
Vreau să ştiu care este nou/nouă.

b) Relativul cu un singur antecedent

Prezenţa antecedentului presupune folosirea unui acord dublu.

Ex.: *Asistenta care îl îngrijeşte este foarte amabilă.*
Asistentele care îl îngrijesc sunt foarte amabile.

c) Relativul cu antecedent multiplu

Când relativul are antecedent multiplu, predicatul ia formă de plural.

Ex.: *Băiatul, bunica şi bunicul, care asistau la scenă, au fost şocaţi.*

6. Subiectul este un pronume personal de politeţe.

Partea adjectivală a predicatului şi participiul pasiv se acordă corect după înţeles. Verbul ia formă de plural.

Ex.: *Dumneavoastră sunteţi obosită?*
Măria Ta ştii adevărul./Măria Ta ştie adevărul.

Scanned with OKEN Scanner

7. Subiectul este o propoziție sau o formă verbală nepersonală.
Predicatul principalei ia formă de persoana a III-a singular.
Ex.: *A nu munci este o greșeală gravă.*
Se aude tunând.

8. Subiectul este un termen din metalimbaj.
Predicatul ia formă de persoana a III-a singular, iar numele predicativ sau participiul pasiv ia formă de masculin.
Ex.: *„Munți" este un substantiv.*
„Curați ca lacrima" este un epitet.

B. Regulile impuse de tipul subiectului

I. Subiectul este multiplu.
1. Când subiectul este multiplu, iar termenii lui se află în raport de coordonare copulativă sau coordonare disjunctivă neexclusivă (care nu presupune excluderea unuia dintre termenii raportului), predicatul ia formă de plural, indiferent de numărul fiecăruia dintre subiecte.
Ex.: *Cartea, revista* și *ziarul sunt* pe birou.
Mama sau tata pot aproba, dar eu refuz.
Blaga sau Eminescu sunt clasici ai literaturii noastre.
Numai subiectiva sau predicativa îi puneau probleme.
2. Când termenii subiectului multiplu sunt de persoane diferite, predicatul se acordă cu persoana mai mică.
Ex.: *Eu și tu vom cumpăra.*
Tu și el veți cumpăra.
Eu, tu și el vom cumpăra.
3. Când subiectul este multiplu, termenii lui sunt coordonați copulativ, predicatul este nominal, iar numele predicativ este adjectiv, acordul se realizează după cum rezultă din tabloul următor:
a) Subiectele sunt nume de ființe.
Dacă dintre termenii subiectului multiplu (nume de ființe) unul este de genul masculin, acesta are prioritate.
Ex.: *Băiatul, fata și animalul sunt* ***ascunși.***
Băiatul și fata sunt ***nemulțumiți.***
Băieții și fetele sunt ***nemulțumiți.***
Radu și Ana sunt ***supărați.***

Scanned with OKEN Scanner

Băiatul şi *animalul sunt* ***ascunşi.***

Băieţii şi animalele sunt ***ascunşi.***

- masculin + feminin + neutru = masculin (Indiferent de topică!)
  sing./pl. sing./pl. sing./pl. pl.
- masculin + feminin = masculin (Indiferent de topică!)
  sing./ pl. sing./pl. pl.
- masculin + neutru = masculin (Indiferent de topică!)
  sing./pl. sing./pl. pl.

Dacă dintre termenii subiectului multiplu (nume de fiinţe) unul este de genul feminin, iar celălalt de genul neutru, numele predicativ ia formă de feminin (= neutru) plural.

- feminin + neutru = feminin (= neutru)
  sing./pl. sing./pl. pl.

Ex.: *Femeia şi animalul sunt* ***izolate*** *în munte.*

b) Subiectele sunt nume de lucruri.

Dacă numele de lucruri sunt de genul masculin şi feminin, regula acordului variază după numărul la care se află substantivul masculin. Dacă acesta se află la singular, numele predicativ ia formă de feminin plural, indiferent de numărul substantivului feminin şi de topica subiectelor.

Ex.: *Muntele şi valea sunt însorite.*

Valea şi muntele sunt împădurite.

Văile şi muntele sunt împădurite.

Muntele şi văile sunt împădurite.

- masculin + feminin = feminin
  sing. sing./ pl. pl.

Substantivul masculin la plural impune acordul prin atracţie, numai dacă este cel mai apropiat de verbul predicat.

Ex.: *Morcovii şi roşia sunt proaspete.*

Morcovii şi roşiile sunt proaspete.

Roşia şi morcovii sunt proaspeţi.

Roşiile şi morcovii sunt proaspeţi.

- masculin + feminin = cel mai apropiat
  pl. sing./ pl. pl.

Scanned with OKEN Scanner

Dacă numele de lucruri sunt de genul masculin şi neutru, regulile depind, de asemenea, de numărul la care se află substantivul masculin. Existenţa unui substantiv masculin la singular nu impune acordul, iar numele predicativ (adjectiv) ia forma de feminin plural, indiferent de topică.

Ex.: *Morcovul şi mărul sunt proaspete.*
Mărul şi morcovul sunt proaspete.
Morcovul şi merele sunt proaspete.
Merele şi morcovul sunt proaspete.

▪ masculin + neutru = neutru
sing. sing/pl. pl.

Dacă însă substantivul masculin este la plural, iar cel neutru este la singular, numele predicativ ia forma de masculin, indiferent de topică.

Ex.: *Morcovii şi mărul sunt proaspeţi.*
Mărul şi morcovii sunt proaspeţi.

▪ masculin + neutru = masc.
pl. sing. pl.

Dacă ambele substantive sunt la plural, numele predicativ se acordă cu subiectul cel mai apropiat.

Ex.: *Morcovii şi merele sunt proaspete.*
Merele şi morcovii sunt proaspeţi.

▪ masculin + neutru = cel mai apropiat
pl. pl. pl.

Dacă termenii sunt de genul neutru şi feminin, acordul se face la forma comună de feminin plural.

▪ neutru + feminin = feminin (= neutru)
sing./pl. sing./pl. pl.

Ex.: *Dealul şi valea sunt însorite.*
Valea şi dealul sunt însorite.
Dealurile şi văile sunt însorite.
Văile şi dealurile sunt însorite.

c) Subiectele sunt nume de fiinţe şi nume de lucruri.

Are totdeauna prioritate numele de fiinţă.

Ex.: *Câinele şi cuşca sunt prăfuiţi. Cuşca şi câinele sunt prăfuiţi.*

Scanned with OKEN Scanner

Postpunerea subiectului multiplu cu termeni de genuri diferite poate influența acordul numelui predicativ, favorizând acordul prin atracție, cu primul termen.

Ex.: *Erau neobișnuite gesturile și ochii lor.*

Excepții de la regulile acordului cu subiectul multiplu

1. Când termenii subiectului multiplu, la singular, sunt în raport de coordonare copulativă negativă, predicatul **poate** lua formă de singular.

Ex.: *Nici Andrei, nici Paul n-au acceptat.*

Nici Andrei, nici Paul n-a acceptat.

Dacă însă ultimul termen este la plural, acordul se face obligatoriu la plural.

Ex.: *Nici mama, nici băieții n-au greșit.*

2. Când termenii subiectului se află în raport de coordonare alternativă (disjunctivă neexclusivă, cu nuanță copulativă), predicatul poate lua formă de singular sau de plural.

Ex.: *Când **băiatul**, când **fata povestește/povestesc**.*

Când termenii acestui tip de subiect sunt la plural, predicatul ia formă de plural.

Ex.: *Când **băieții**, când **fetele greșesc**.*

Când însă unul dintre termeni se află la singular, iar celălalt se află la plural, acordul se realizează numai la plural.

Ex.: *Când **băiatul**, când **fetele greșesc**.*

3. Când termenii subiectului, fiecare cu formă de singular, se află în raport de coordonare disjunctivă, predicatul ia formă de singular.

Ex.: ***Fata sau băiatul a greșit**.*

Ocurența unui termen la plural impune însă acordul la plural.

Ex.: *Mama sau băieții au greșit.*

Se poate folosi și extensia.

Ex.: *Mama a greșit sau băieții au greșit.*

4. Dacă subiectul este postpus, **este tolerat** acordul prin atracție cu primul termen al subiectului.

Ex.: *A fost odată un moș și o babă.*

Scanned with OKEN Scanner

5. Dacă termenii subiectului multiplu, la singular, sunt substantive (masive sau nume abstracte) nearticulate, **se admite** acordul la singular.

Ex.: *Acolo era şi aur, şi argint.*

Carne şi brânză se găseşte.

6. Dacă elementele componente ale subiectului multiplu se comportă ca un bloc semantic, ca un compus, predicatul se acordă la singular.

Ex.: *De când îi lumea şi pământul, aşa s-a întâmplat.*

Praf şi pulbere s-a ales de averea lui.

Semnul punctul şi virgula desparte cele două grupuri de propoziţii.

7. Dacă unul dintre termenii subiectului multiplu, toţi fiind la singular, este reliefat prin anumite expresii *(mai ales, mai cu seamă, în special, mai întâi, în primul rând, îndeosebi...)*, aceluia i se dă prioritate şi acordul se face cu el, deci la singular.

Ex.: *Frumuseţea şi mai cu seamă blândeţea lui l-a făcut iubit de camarazi.*

8. Dacă predicatul este impersonal, el ia formă de singular, indiferent de termenii subiectului multiplu.

Ex.: *Este uşor să priveşti şi să aplauzi.*

Falsul subiect multiplu

1. Subiectul şi circumstanţialele

Subiectul unic poate fi urmat de un complement circumstanţial sociativ, confundabil cu al doilea termen al subiectului multiplu.

Ex.: *Radu, împreună cu Vlad, **a vizitat/au vizitat** muzeul.*

Prepoziţia *cu* poate exprima acelaşi raport semantic ca şi conjuncţia *şi*. Adeseori cele două elemente apar împreună, pentru a potenţa ideea de asociere.

Ex.: *Elena şi cu Maria **au observat**.*

Şi cu explică utilizarea pluralului în exprimarea operaţiei matematice de adunare. Prin analogie, s-a impus acest acord la plural şi în exprimarea celorlalte operaţii matematice (împărţire, înmulţire, scădere).

Ex.: *Unu şi cu unu fac doi.*

Scanned with OKEN Scanner

Opt împărțit la doi fac patru.
Trei înmulțit cu doi fac șase.
Șase minus doi fac trei.

2. Subiectul și circumstanțiala comparativă

Subiectul poate fi urmat de o structură comparativă, redată prin *ca și*, construcție apropiată de cea cu subiect multiplu.

Ex.: *El, ca și ea, a refuzat.*
El ca și ea au refuzat.
*Și el, ca și mine, trăim/**trăiește** bine.*

3. Subiectul și atributele sale

Subiectul poate fi însoțit de adjuncți adjectivali sau substantivali, care pot genera greșeli de acord.

Ex.: *Atitudinea colegială și prietenoasă îl **face**/fac simpatic.*
Dezvoltarea economiei și culturii se impune.

Subiectul multiplu presupune apariția pronumelor *cel* sau *al*.

Ex.: *Spiritul de disciplină și **cel** de colegialitate au convins.*
*Consimțământul mamei și cel **al** tatălui au venit târziu.*

Similară este construcția următoare:

Ex.: *Limba română și franceză sunt romanice.*

4. Subiectul însoțit de o apoziție

Ex.: *Familia, părinții și copiii, **a plecat**/au plecat la mare.*

În contextele în care subiectul multiplu este reluat printr-o apoziție rezumativă, acordul predicatului se face cu aceasta.

Ex.: *Gerul, zăpada, gheața, totul a contribuit la eșecul acțiunii.*
Băutura și mâncarea, asta-i plata lor.

5. Subiectul dublu exprimat

Când subiectul este dublat într-o structură emfatică de doi termeni, acordul nu se face la plural, ci la singular!

Ex.: *Vine el, tata.*

6. Coordonarea adversativă prin *ci*

Raportul de coordonare adversativă nu apare între componentele unui subiect multiplu, ci semnalează o structură bipropozițională și presupune realizarea acordului gramatical cu subiectul simplu din propoziția cu predicatul exprimat.

Ex.: *Nu el [a venit], ci ea a venit.*

Scanned with OKEN Scanner

II. Subiectul este neexprimat sau nedefinit.

1. Subiectul inclus în forma verbului (la persoanele I sau a II-a)

Ex.: *Citesc textul. Citeşti textul. Citim textul. Citiţi textul.*

În stilul administrativ, se preferă acordul cu subiectul inclus.

Ex.: *Subsemnatul, Radu Rădulescu, declar...*

O construcţie similară apare în enunţurile publicitare de tipul:

Ex.: *Profesor de matematici dau meditaţii...*

2. Subiectul subînţeles din context (la persoana a III-a)

Ex.: *Ştia foarte bine drumul.*

Au acceptat pe loc.

3. Subiectul nedeterminat

Verbul predicat se poate afla la persoana a III-a sau la altă persoană (când subiectul este generic).

Ex.: *Sună de ieşire.*

Spune la radio despre vreme.

Păstrezi, ai.

Bine faci, bine găseşti.

Vrem, nu vrem, mergem la ei.

4. Construcţii speciale ale subiectului

Subiectul nu este exprimat, dar apare în enunţ un adjectiv substantivizat urmat de un adjunct prepoziţional. În aceste structuri, pronumele personal impune acordul.

Ex.: *Prostul de mine am sperat să câştig.*

Deşteptul de tine ai crezut că vei reuşi.

Nemernicul de el a încercat să fugă.

Dacă însă sintagma include nu un pronume, ci un substantiv, predicatul ia forma de persoana a III-a.

Ex.: *Biata de soră-mea a renunţat.*

Acordul în enunţurile în care predicatul este un verb impersonal „personalizat“

Ex.: *Ei trebuiau să accepte.*

Revistele acelea s-au dovedit interesante.

Salariaţii mi s-au părut extrem de revoltaţi.

Scanned with OKEN Scanner

Rolul acordului în distingerea subiectului de numele predicativ

Ex.: *Cărţile erau pasiunea vieţii lui.*
Pasiunea vieţii lui erau cărţile.

Alături de intonaţie, articolul poate funcţiona ca marcă a subiectului!

Ex.: ***Prietenul** este sprijin la nevoie.*
***Prietenul** este un sprijin la nevoie.*

Alteori, distingerea subiectului se face pe baza topicii sau a intonaţiei emfatice.

Ex.: ***Andrei** este fratele meu!*
***El** este acela!*

Abateri de la regulile gramaticale ale acordului

Acordul logic (după înţeles)

Reprezintă o excepţie (admisă) de la regulile acordului gramatical dintre subiect şi predicat şi înseamnă acordul predicatului nu cu subiectul gramatical (care este un substantiv colectiv, la singular), ci cu un determinant al acestuia, care se află la plural.

Ex.: *O mare mulţime de oameni **se adunaseră** în faţa primăriei.*

Dacă însă vorbitorul insistă asupra substantivului colectiv, predicatul trebuie să se acorde cu acesta.

Ex.: *Ceata de copii **se apropia** de pădure.*

Când subiectul (substantiv colectiv, la singular) nu are determinanţi, acordul predicatului după înţeles (la plural) reprezintă o greşeală.

Ex.: *Ceata se apropiau de pădure./Ceata **se apropia** de pădure.*

Acordul prin atracţie

Înseamnă acordul predicatului nu cu subiectul, ci cu un element din alcătuirea lui sau cu un determinant al subiectului care se află mai aproape de predicat şi exercită asupra lui atracţie gramaticală.

Ex.: *Schitu-Goleşti au dat mai multe personalităţi culturale.*

Scanned with OKEN Scanner

Firește că aceste construcții sunt greșite. Trebuie să adăugăm însă că, uneori, acordul prin atracție este tolerat (alături de acordul gramatical, corect), iar alteori este chiar recomandat.

Din prima situație fac parte propozițiile la care subiectul multiplu (format din termeni la singular) urmează predicatului.

Ex.: *Era odată un împărat și o împărătească.*

Din a doua categorie fac parte propozițiile la care, aparent, subiectul este la singular (un substantiv colectiv). În realitate, ceea ce pare subiect este o locuțiune adjectivală, iar ceea ce pare determinant al subiectului (atribut substantival prepozițional) este subiectul propoziției.

Ex.: *O mulțime de păsări **cântau** în zăvoi.*

DIFICULTĂȚI

1. Nici Ana, nici Maria **n-a acceptat/n-au acceptat.**
2. Ori Ana, ori Maria a **anunțat**/au anunțat.
3. Familia, părinții și copiii, **a plecat**/au plecat la mare.
4. Ana și Radu sunt harnice/**harnici.**
5. Un stol de rațe **au zburat/a zburat.**
6. **A venit/Au venit** o mulțime de studenți.
7. Eu și tu **vom participa**/veți participa.
8. Eu, tu și el veți participa/vor participa/**vom participa.**
9. Radu sau colegii săi are dreptate/au dreptate./**Radu are dreptate sau colegii săi au dreptate.**
10. Dat fiind performanțele.../**Date fiind** performanțele...
11. Trebuie rezolvat/**rezolvate** problemele.
12. Niciunul dintre ei **n-au/n-a recunoscut.**
13. Nimeni dintre voi **n-ați/n-a reușit.**
14. Cele cinci sute de băieți **au fost primite**/au fost primiți...
15. Cei cinci sute de băieți au fost primite/**au fost primiți...**
16. Unu plus unu **fac**/face doi.
17. Unu minus unu **fac**/face zero.
18. Unu împărțit la unu **fac**/face unu.
19. Unu plus unu **este egal**/sunt egali cu doi.
20. Schimbarea nuanței semantice în funcție de **accentul logic:**

Scanned with OKEN Scanner

a) – **Mihai** merge la şcoală?
– Da, **Mihai**.
b) – Mihai **merge** la şcoală?
– Da, **merge**.
c) – Mihai merge **la şcoală**?
– Da, **la şcoală**.

21. **Şi Ana, şi Mia au plecat.**/Şi Ana şi Mia au plecat.
22. **Eu muncesc, şi tu te plimbi.**/Eu muncesc şi tu te plimbi. (**şi** = iar)
23. **Tudorel, supărat foc, a plecat.**/Tudorel supărat foc a plecat.
24. **Victor, vecinul meu, s-a eschivat./– Victor, vecinul meu s-a eschivat!** (Enunţuri diferite!)
25. Soseşte **înainte să se însereze**/înainte să nu se însereze.
26. Mă stăpânesc să nu plâng/**să plâng**.
27. E interzis să nu se staţioneze/**să se staţioneze**.
28. Nu m-am putut abţine să nu-i spun/**să-i spun**.
29. Nu pot pleca fără să nu mulţumesc/**fără să mulţumesc**.
30. Majoritatea **a venit/au venit**.
31. **A fost odată un moş şi o babă./Au fost odată...**
32. Se va lua măsuri./**Se vor lua măsuri**.
33. Trebuie luat/**luate** măsuri.
34. Să se răsplătească pe învingători/**învingătorii**.
35. Trebuie adus pe cutare/**cutare**.
36. Ce-s cu astea?/**Ce-i cu astea?**
37. În ce privesc contestaţiile.../**În ce priveşte...**
38. Trei milioane de lei este/**sunt** o avere.
39. Nu se ştiu.../**Nu se ştie** ce pretenţii vor avea.
40. Eşti un om **care lupţi/care luptă**. (Prima este admisă.)
41. **A venit** o parte din ei./**Au venit...**
42. Dumneavoastră sunteţi **mulţumită?/mulţumite?** (Cu subiect la număr diferit!)
43. **Asta-i frumos din partea ta.**/Asta-i frumoasă...
44. **Ceea ce e mai important** este că.../Ceea ce e mai importantă...
45. Echipajul **s-a pregătit**/s-au pregătit.
46. O mulţime de copii **a venit/au venit**.
47. Majoritatea studentelor **va pleca/vor pleca**.
48. **Piteştiul s-a schimbat./Piteştii s-au schimbat.**/Piteştii s-a schimbat.

Scanned with OKEN Scanner

49. Municipiul Piteşti **s-a modernizat**/s-au modernizat.
50. „Plugarii" **a apărut/au apărut**...
51. (Poezia) „Plugarii" **a fost publicată**.../au fost publicaţi...
52. „Menţiuni critice" **au apărut/a apărut**...
53. „Menţiunile critice" **au apărut**/a apărut...
54. Treifraţi (nume de persoană) **este**/sunt la bibliotecă.
55. Măria Ta **este obosit?**/Măria Ta **eşti obosit?**
56. Toţi **am participat/au participat/aţi participat.**
57. Toţi studenţii **am participat**/aţi participat/**au participat.**
58. Subsemnatul, Radu Spătaru, **solicit/solicită**...
59. Eşti un elev **care promite/care promiţi**...
60. Eşti unul dintre revoluţionarii **care au luptat/care aţi luptat**/care a luptat...
61. Unul dintre premianţi, care s-au realizat/**care s-a realizat.**
62. Unul dintre premianţii **care s-au realizat**/care s-a realizat.
63. **Copiii sunt idealul ei.**/Copiii este idealul ei.
64. **Poporul suntem noi.**/Poporul este noi.
65. Eu şi tu **mergem**/mergeţi/merg.
66. Tu şi el **mergeţi**/merg/merge.
67. Eu, tu şi el **mergem**/mergeţi/merg.
68. Nu băieţii, ci Anca **a greşit**/au greşit.
69. Nu Anca, ci băieţii a greşit/**au greşit.**
70. Mirela sau Elena **a minţit**/au minţit.
71. Bunicul sau bunica nu pot/**nu poate** greşi.
72. Pe mulţi dintre noi **ne-a făcut oameni/i-a făcut oameni.**
73. Nimeni şi nimic **nu mă poate obliga**/nu mă pot obliga...
74. Colega şi prietenul meu m-a ajutat/**m-au ajutat.**
75. Nici el, nici ea **n-a renunţat/n-au renunţat.**
76. Cafea şi miere **se găsesc/se găseşte.**
77. **E uşor de citit şi de povestit./Sunt uşor de citit şi de povestit.**
78. **Îmi vine a striga şi a plânge.**/Îmi vin a striga şi a plânge.
79. Ideea de unitate şi de libertate **a preocupat**/au preocupat.
80. Nepotul meu şi al Elenei **a sosit/au sosit**... (enunţuri diferite)
81. Căutarea adevărului şi a iubirii **l-a obsedat/l-au obsedat.**
82. Plăcerea lecturii şi a muzicii **cere/cer**...
83. Radu cu Mădălina **a vizitat/au vizitat**... (diferite)
84. Radu şi Mădălina a vizitat/**au vizitat**...

Scanned with OKEN Scanner

85. Băiatul, ca şi fata, **a pictat**/au pictat...
86. Băiatul ca şi fata a pictat/**au pictat**...
87. Ionescu este **bucuroasă**/**bucuros**.
88. Slatina este **poluată**/poluat.
89. Este interzis/**interzisă** ruperea florilor.
90. Iulia şi Mihai sunt **norocoşi**/norocoase.
91. Stâlpul şi podul sunt **albi**/albe.
92. Mihai şi valiza **au fost găsiţi**/găsite.
93. Ana şi geamantanul **au fost găsite**/găsiţi.
94. Poarta şi podul **sunt văruite**/văruiţi.
95. Poarta şi stâlpul **sunt văruite**/văruiţi.
96. Stâlpii şi poarta sunt văruite/**văruiţi**.
97. Poarta şi stâlpii sunt văruite/**văruiţi**.
98. Podul şi stâlpul **sunt văruite**/văruiţi.
99. Podul şi stâlpii sunt văruite/**văruiţi**.
100. Podurile şi stâlpii sunt văruite/**văruiţi**.
101. Stâlpii şi podurile **sunt văruite**/văruiţi.
102. Un francez sau un român pot/**poate** exprima această idee.
103. Un francez şi un român **pot**/poate colabora.
104. – Cine-s absenţi?/– **Cine-i absent?**
105. – **Ce-i cu astea?**/Ce-s cu astea?
106. Jumătate dintre participanţi **a reuşit/au reuşit**.
107. Îmi **trebuie** bani mulţi./Bani mulţi îmi **trebuiesc**.
108. Hai să trăim că **trebuim**!
109. Voi ne **trebuiţi** aici, în ţară!
110. O să-ţi **trebuiască**/trebuie multe acolo.
111. Fiecare dintre noi **s-a străduit/ne-am străduit**...
112. **în niciun caz**/nici într-un caz (adj. pron. negativ)
113. Fiecare dintre ei **s-a străduit/s-au străduit**...
114. Nimeni dintre noi **nu doreşte/nu dorim**...
115. Nici unul dintre ei **n-a cerut/n-au cerut**...
} pluralul acceptat ca efect al acordului prin atracţie
116. Nimeni şi nimic **nu mă poate opri**/nu mă pot opri. (Excepţie de la regulă!)
117. Să premiem pe câştigători./**Să-i premiem pe câştigători./Să premiem câştigătorii.**

Scanned with OKEN Scanner

PREDICATIVUL SUPLIMENTAR şi PREDICATIVA SUPLIMENTARĂ

[*Predicativul suplimentar* nu se studiază în învăţământul general obligatoriu, dar, fiind uşor confundabil şi cu atributul, şi cu complementul, se impune o cunoaştere măcar generală a acestei părţi hibride de propoziţie.]

Numit, în precedenta „Gramatică a limbii române", ***element predicativ suplimentar***, dar numit în multe alte modalităţi în literatura de specialitate (*complement al calităţii, atribut predicativ, nume predicativ circumstanţial, atributiv transformat, complement de mod special*), această unitate sintactică are două caracteristici principale, suficiente pentru a evita confuzia ei cu numele predicativ şi cu atributul: intră în relaţie sintactică şi semantică şi cu un termen predicativ (verb predicativ/locuţiune verbală/ interjecţie predicativă), dar şi cu un termen nominal (substantiv, pronume, numeral) care poate avea orice funcţie sintactică, acordându-se, total sau parţial, cu acesta din urmă.

De aici şi dubla confuzie: cu numele predicativ şi cu atributul. De numele predicativ se desparte prin valoarea verbului cu care intră în relaţie (verb predicativ, nu copulativ); de atribut se desparte prin dublul regent (nominal şi verbal) şi, uneori, prin acordul parţial (Nu şi în caz!)

DIFICULTĂŢI

1. Îl ştiam **om** de onoare.
2. Ne-am despărţi **ca prieteni** buni.
3. S-a întors din armată **bărbat** în toată regula.
4. Îl credeam **Petre Prioteasa**, dar îl confundam.
5. Am recitit prezentarea unei lucrări considerate **corectă**/corecte.
6. Mergea ca **beat**.
7. Ei au plecat **trei** şi s-au întors **şase**.
8. El se crede mare **şef**.
9. Pe Dora o ştiam **de măritat**.
10. Îl socoteau **a fi unul** dintre „foştii".
11. El sorbea **extaziat** aerul libertăţii.
12. Dan se simţea **ofensat** de această afirmaţie.

Scanned with OKEN Scanner

13. – **Cum** îl găseşti pe Vlad cel de acum?
14. – **Aşa** te consideră ei?
15. Ne-a lăsat **paf**, cu apariţia lui excentrică.
16. Îl ştiam cam **tra-la-la.**
17. Pe bunicul îl ştiam **bine, sănătos**.
18. Propunerea o consideram **de neacceptat**.
19. Îl vedeam **trecând** dimineaţa devreme.
20. Îi priveam **ca aparţinând** generaţiei 60.
21. Maria a ieşit **prima** pe ţară.
22. Îl consider **liderul** nostru.
23. – **Cine** se crede el?
24. – Nu eşti/**cine** te crezi!/
25. Casa părintească o consider, acum, **a mea**!
26. Gazda ni se arăta **distinsă**.
27. El se simte **un** mare **ratat**.
28. Cei din anul I au luat **toţi** examenul acela.
29. I-am regăsit **aceiaşi**.
30. L-au ales **director**/ca director/drept director.
31. S-a interesat **ca tutore**/ca şi tutore.
32. A participat la emisiune **în calitate de mentor**.
33. Îl ştiam/**că minte**./
34. Sunt **aşteptate**/să apară primele rezultate./
35. O ştiu/ce **serioasă** este./
36. Îl consideram **de-al nostru**.
37. Studenţii şi studentele priveau **miraţi**/mirate.
38. Trebuie **evitate**/evitat rebuturile.
39. Se cuvine **răsplătită**/răsplătit iniţiativa.
40. Mi-a făcut **cunoscută**/cunoscut hotărârea.
41. Mi-a făcut **cunoscut**/cunoscută că şi-a retras cererea.
42. Analiza unei probleme considerate dificilă/**dificile**...
43. Opinia unei persoane, considerată avizate/**avizată**...
44. **A găsit odaia goală./A găsit goală odaia.** (Diferite)
45. **A plecat fata grăbită./A plecat grăbită fata.** (Diferite)
46. Ea privea **tristă/trist**. (Diferite)
47. Avea **ochi/ochii** albaştri. (Diferite)
48. Am văzut/**că e tristă**./ (Subordonata este completivă directă.)
49. Am văzut-o/**că e tristă**./ (Subordonata este predicativă suplimentară!)

Scanned with OKEN Scanner

– ATRIBUTUL –

Atributul este partea secundară de propoziţie care determină un substantiv sau un înlocuitor (substitut) al acestuia: pronume sau numeral.

Tabloul clasificării atributelor

a) după valoarea morfologică:

– ***substantivale***, care pot fi exprimate prin substantive sau prin numerale care nu au comportament de adjective (adică nu se acordă cu substantivul regent sau, mai simplu, care exprimă numărul sau ordinea obiectelor denumite de alt substantiv, nu de substantivul regent);

– ***adjectivale***, care pot fi exprimate prin adjective sau prin numerale care se acordă cu substantivul regent sau, mai simplu, care exprimă numărul sau ordinea obiectelor denumite de substantivul regent, nu de alt substantiv;

– ***pronominale***, care sunt exprimate prin pronume;

– ***verbale***, care sunt exprimate prin verbe aflate la un mod nepersonal (nepredicativ), cu excepţia participiului, care are valoare adjectivală;

– ***adverbiale***, care sunt exprimate printr-un adverb sau printr-o locuţiune adverbială;

– ***interjecţionale***, care sunt exprimate printr-o interjecţie sau printr-o locuţiune interjecţională.

b) după legătura cu termenul regent:

– strâns legat de acesta (*Am întâlnit un băiat **supărat**.*);

– slab legat (izolat) (*Andrei, **supărat**, a plecat spre casă.*).

c) după poziţia faţă de termenul regent:

– postpus;

– antepus.

Tabloul clasificării atributului substantival:

– în cazul nominativ (apoziţie simplă sau apoziţie dezvoltată) (*Studentul **Popescu** a promovat.; Ana, **colega mea de bancă**, a finalizat studiile.*);

– în acuzativ cu prepoziţie, prepoziţional (*Cartea **de poezii**...*);

Scanned with OKEN Scanner

– în genitiv: cu prepoziţie/fără prepoziţie; cu articol posesiv-genitival/fără articol posesiv-genitival; articulat hotărât sau articulat nehotărât (*Lupta împotriva duşmanilor...; Opinia Mariei a fost apreciată; Lucrarea aceea a Oanei...; Solicitarea unei absolvente a fost aprobată.*);

– în dativ, cu prepoziţie sau fără prepoziţie (*Rezolvarea conform îndrumărilor a fost corectă.; Am cunoscut un băiat, nepot dirigintelui.*);

– în vocativ (Rar!) (*– Frate Alexandre!*)

DIFICULTĂŢI

1. Propunerea lui Mihai, **colegul meu**/a colegului meu...
2. I-am trimis-o lui Dumitru, **colegul meu**.../colegului meu...
3. haina şi paltonul **meu**/mele
4. limba şi literatura **română**/române
5. programele de istorie **a/ale** României (Diferite!)
6. Popescu, **nemulţumit/nemulţumită**... (Gen diferit!)
7. Dumneavoastră, **înduioşat/înduioşată/înduioşaţi/înduioşate**...
8. Capodopera marelui poet, **publicată**/publicat...
9. **Apărute/Apărută** în 1867, *Convorbiri literare...*
10. **Apărute**/Apărută în 1867, *Convorbirile literare...*
11. Revista *Convorbiri literare,* **apărută**/apărute...
12. **tatăl şi mama mea/tatăl meu şi mama mea**
13. nota sau absenţa **consemnată**/consemnate
14. nici nota, nici absenţa **pusă/puse**
15. lucrările ale doi elevi/**a doi elevi**
16. unei prietene a mea/ale mele/a mele/**de-ale mele/de-a mea**
17. unui prieten **al meu**/alui meu
18. unui prieten **de-al meu/de-ai mei**
19. **Al cărei fete este albumul?/Al căror fete este albumul?**
20. Am găsit cartea **al cărei titlu**.../al cărui titlu...
21. **limba franceză şi spaniolă/limbile franceză şi spaniolă**
22. orele acelei zi/**zile**
23. analiza activităţii de învăţământ desfăşurată/**desfăşurate**
24. Analiza activităţii de învăţământ, **desfăşurată**/desfăşurate
25. performanţele acelei fete, **cunoscută**/cunoscute în ţară, ...

Scanned with OKEN Scanner

26. lucrările **celor mai multe**/celor mai multor eleve...
27. dragei/**dragii** mele colege
28. dragii noastre soră/**surori/sore** (medicale)
29. datele problemei rezolvată/**rezolvate**
30. fizica şi chimia **învăţată/învăţate**
31. **Procesul-verbal privitor la Ionescu/referitor la Ionescu/care-l priveşte pe Ionescu...**
32. Sub îngrijirea Anei Georgescu şi Dumitru Ştefănescu/**şi a lui Dumitru Ştefănescu**
33. frumoasa scrisoare alor mei/**frumoasa scrisoare a alor mei...**
34. dorinţa a alor mei/**dorinţa alor mei**
35. nevastă de-a doua/**de-al doilea**
36. fetele **înseşi/însele**
37. Eu însumi/**însămi** l-am ajutat! zise Maria.
38. Eu **însumi**/însămi l-am ajutat zise Radu.
39. Ai **cărei/căror** fete sunt banii? (Număr diferit!)
40. Ţie însăţi/**înseţi** ţi-am spus, Dana.
41. Am revăzut liceul în clasa **căruia**/căreia am învăţat.
42. Am aflat **a căror**/ai căror băieţi este revista.
43. Am revăzut casa **ai cărei**/ai căror stâlpi sunt roşii.
44. Hotărârea **maică-mii**/maică-mi este neclintită.
45. **Tata, supărat, a intrat în casă.**/Tata supărat a intrat în casă.
46. albăstrii nori (art. hot.)/**albăstriii** nori
47. Fă-mi plăcerea **de a citi**/a citi scrisoarea.
48. Fă-mi plăcerea **a citi** scrisoarea! (înv., în literatura istorică)

– COMPLEMENTUL –

Complementul este partea secundară de propoziţie care determină un verb, un adverb, o interjecţie predicativă sau un adjectiv, adică ceea ce nu determină atributul!

Tabloul clasificării complementelor:

– *necircumstanţiale*: direct, indirect, de agent...;

– *circumstanţiale*: de loc, de timp (temporal), de mod (modal), de cauză (cauzal), de scop (final), de condiţie (condiţional), de concesie (concesiv), de consecuţie/de consecinţă (consecutiv)...

Scanned with OKEN Scanner

Complementul, ca și atributul, poate fi exprimat prin toate părțile de vorbire autosemantice (substantiv, adjectiv, pronume, numeral, verb, adverb, interjecție).

Complementul direct determină numai verbe/locuțiuni verbale tranzitive și interjecții predicative. Când este substantiv, se află în cazul acuzativ: cu prepoziția *pe* sau fără prepoziție. Răspunde la întrebările *ce?, pe cine?*, la care răspund însă și alte părți de propoziție (numele predicativ, complementul indirect...). Este ușor confundabil cu complementul indirect.

Complementul indirect determină verbe (tranzitive sau intranzitive), adverbe, interjecții predicative sau adjective. Răspunde la o lungă serie de întrebări: *La cine?, La ce?, De cine?, De ce?, Despre cine?, Despre ce?, Pentru cine?, Pentru ce?, Cui?...* Este confundabil cu complementul direct și cu multe complemente circumstanțiale.

Când este exprimat prin substantiv sau prin înlocuitori ai acestuia, complementul indirect se află în acuzativ cu prepoziție, în genitiv cu prepoziții din prima grupă (*asupra, contra, împotriva*) sau în dativ fără prepoziție sau cu prepoziție.

Complementul de agent exprimă agentul, autorul acțiunii exprimate de un verb la diateza pasivă, la diateza reflexivă-pasivă sau de un adjectiv participial (*Elevii au fost felicitați* ***de către profesorii*** *lor.; Rezultatele concursului se vor afișa* ***de către comisia*** *de evaluare.; Am cunoscut un student premiat* ***de Universitatea*** *din București.*)

Complementul de agent se exprimă printr-un substantiv sau substitut, în acuzativ cu prepoziția *de/de către*. Când substantivul este nume de persoană (Se includ aici și numele de instituții, unități economice, organizații, agenții...!) sau de obiect personificat, el se poate construi cu oricare dintre cele două propoziții; când însă el este nume de obiect nepersonal sau nepersonalizat, el se poate construi numai cu prepoziția *de*. (*Anunțul a fost făcut de/de către Radu; Podul a fost rupt de ape.; Contractul a fost aprobat de/de către Primăria.../Prefectura.../Ministerul.../Uzina.../Fabrica.../Școala.../Liceul.../Colegiul...*)

Complementele circumstanțiale exprimă circumstanțe ale acțiunii exprimate de verbul regent (locul, timpul, modul, cauza, scopul, condiția, concesia, consecința...).

Scanned with OKEN Scanner

Precizare! În limba română există 7 complemente necircumstanţiale şi 15 complemente circumstanţiale. Dintre acestea, în învăţământul general se studiază numai 3 complemente necircumstanţiale (*direct, indirect* şi *de agent*) şi numai 5 complemente circumstanţiale (*de loc, de timp, de mod, de cauză* şi *de scop*)!

Punctuaţia complementului/subordonatei completive

– Complementele necircumstanţiale nu se despart, prin virgulă, de termenul regent indiferent de topica lor (postpuse sau antepuse);

– Complementele circumstanţiale antepuse se despart, prin virgulă, de termenul regent;

– Complementele circumstanţiale postpuse nu se despart, de regulă, de termenul regent.

– Subordonatele circumstanţiale nu se despart de regentă. *Excepţii:* cele care au corelativ în regentă; cele dislocate; cele intercalate, unele de cauză, unele condiţionale, cele mai multe consecutive, toate concesivele...

(Vezi şi capitolul: *Tabloul semnelor de punctuaţie.*)

DIFICULTĂŢI

1. **Caut profesor./Îl caut pe profesorul Popescu.** (Diferite!)
2. Caut pe profesor./**Îl caut pe profesor.**
3. Am ajutat **pe elev/elevul/un elev.**
4. Am întâlnit pe studenţi/**nişte studenţi/studenţii.**
5. Am ajuns din urmă pe drumeţ/**drumeţul.**
6. **Caut un student./Îl caut pe un student.**
7. **Aştept nişte (câţiva) elevi./Îi aştept pe câţiva elevi.**
8. Am invitat pe copii la masă./**I-am invitat pe copii la masă./Am invitat copiii la masă.**
9. **Aşteptăm profesorul la oră./Îl aşteptăm pe profesor la oră./** Aşteptăm pe profesor la oră.
10. **Am citit Eminescu.**/Am citit pe Eminescu./**L-am citit pe Eminescu.**
11. **L-am văzut pe vecinul tău.**/Am văzut vecinul tău.
12. Admiră studenţii elevii. (Enunţ ambiguu!)/**Studenţii îi admiră pe elevi./Elevii îi admiră pe studenţi.**
13. **Iată pe Maria!/Iat-o pe Maria!**

Scanned with OKEN Scanner

14. **Cărţile le-am cumpărat ieri.**/Cărţile am cumpărat ieri.
15. Toţi pereţii am reparat./**Toţi pereţii i-am reparat.**
16. Revista aceea am citit./**Revista aceea am citit-o.**
17. **Pe Ioana am văzut-o ieri.**/Pe Ioana am văzut ieri.
18. Am ajutat pe Dan ieri./**L-am ajutat pe Dan ieri.**
19. A îmbrăcat pe copii./**I-a îmbrăcat pe copii.**
20. **Pe mine m-a recunoscut.**/Pe mine a recunoscut.
21. A salutat pe aceasta./**A salutat-o pe aceasta.**
22. **Mi-a plăcut cartea pe care am citit-o.**/Mi-a plăcut cartea pe care am **citit.**
23. **Pe al doilea l-am ajutat.**/Pe al doilea am ajutat.
24. Mângâie pe câine./**Mângâie câinele.**
25. **Îmbracă păpuşa.**/Îmbracă pe păpuşa.
26. **Meditează elevi** (nu studenţi)./Meditează pe elevi.
27. Mi-am vizitat pe părinţi./**Mi-am vizitat părinţii.**
28. Parisul am vizitat anul trecut./**Parisul l-am vizitat anul trecut.**
29. „Moromeţii" am citit astă-vară./**„Moromeţii" i-am citit astă-vară.**
30. **Iau asta acasă./O iau pe asta acasă.**
31. **Vede părinţii./Îi vede pe părinţi.**/Vede pe părinţi.
32. **Un record reprezintă premiul obţinut./Un record îl reprezintă premiul obţinut.**
33. Am întâlnit pe cei trei./**I-am întâlnit pe cei trei.**
34. Vreau pe aceasta./**O vreau pe aceasta.**
35. **Mă doare capul.**/Doare capul.
36. A rugat ceva./**M-a rugat ceva.**
37. **Bagajele le-am trecut strada./Am trecut bagajele strada.**
38. **El anunţă pe cineva ceva./El anunţă ceva pe cineva.**
39. **El îl trece strada pe bătrân./El îl trece pe bătrân strada.**
40. **Dă sfaturi copilului./Îi dă sfaturi copilului.**
41. Cartea este utilă ţie./**Cartea îţi este utilă ţie.**
42. A recomandat cartea asta lui Mihai./**I-a recomandat cartea asta lui Mihai.**
43. Cartea aceasta va fi necesară Anei./**Cartea aceasta îi va fi necesară Anei.**
44. Anei va fi necesară cartea aceasta./**Anei îi va fi necesară cartea aceasta.**

Scanned with OKEN Scanner

45. Lui Mihai tună şi fulgeră./**Lui Mihai îi tună şi îi fulgeră.**
46. Anei nu pasă de nimic./**Anei nu-i pasă de nimic.**
47. Dan rămâne prieten lui Vlad./**Dan îi rămâne prieten lui Vlad.**
48. Dan dă sfaturi lui Vlad./**Dan îi dă sfaturi lui Vlad.**
49. Dan dă mâncarea pisicii. (Enunţ ambiguu!)/**Dan dă pisicii mâncarea.**
50. **Odă bucuriei/Odă închinată bucuriei**
51. **Salutări colegilor!/Transmite salutări colegilor!**
52. Unora arde de glumă./**Unora le arde de glumă.**
53. **Ion seamănă cu mama sa./Ion seamănă mamei sale.**
54. **Vai nouă!/Vai de noi.**
55. **A procedat aidoma ţie./A procedat ca tine.**
56. **El are în Ion un duşman de temut./El are un duşman de temut în Ion.**
57. **Îşi aminteşte ziua aceea./Îţi aminteşte de ziua aceea.**
58. **Mă place./Îi place de mine.**
59. **A prezentat cartea colegului./A prezentat colegului cartea.** (Diferite!)
60. **Sora îngrijeşte copiii./Sora îi îngrijeşte pe copii.**
61. Oana învaţă **românește/limba română/româna.**
62. S-a gândit ceva/**la ceva.**
63. Care o preferi?/**Pe care o preferi?**
64. Acesta l-a adus Sorin./**Pe acesta l-a adus Sorin.**
65. Am întâlnit **un prieten.**/L-am întâlnit **pe un prieten.**
66. Laud **un coleg.**/Îl laud **pe un coleg.**
67. **Scriu 2 şi ţin 3./Scriu pe 2 şi ţin pe 3.**
68. Invit **prieteni.**/Îi invit **pe prieteni.**/Invit **prietenii.**
69. Pot **rezolva/a rezolva.**
70. Ştiu **a cânta/cânta.**
71. Am intenţionat de-a sublinia/**a sublinia...**
72. Am **avut a face/de-a face...**
73. Problema am rezolvat/**am rezolvat-o...**
74. Pe tine doresc/**te doresc.**
75. Aceeaşi temere am şi eu/**o am şi eu.**
76. Niciun profesor nu l-am văzut/**nu am văzut acolo.**
77. Pe niciun profesor nu am văzut/**nu l-am văzut.**

Scanned with OKEN Scanner

78. Cunoscuţi nu i-am întâlnit/**nu am întâlnit.**
79. Pe nimeni nu l-am supărat/**nu am supărat.**
80. Asta **am spus-o/am spus.**
81. **Mă caută pe mine.**/Caută pe mine.
82. O prezint lucrarea./**Prezint lucrarea.**
83. Îl ajut pe oricine./**Ajut pe oricine.**
84. Nu-l refuz pe nimeni./**Nu refuz pe nimeni.**
85. **O iubesc pe Mihaela./Iubesc pe Mihaela.**
86. Aştept pe colegi./**Îi aştept pe colegi./Aştept colegii.**
87. **Ne-a uimit pe toţi./I-a uimit pe toţi.**
88. Majoritatea cererilor **le-am aprobat**/am aprobat-o.
89. I-a arestat pe namilele alea./**Le-a arestat pe namilele alea.**
90. Pe tine şi pe Cornel **vă preocupă**/îi preocupă...
91. **Mi-a trimis mie banii.**/A trimis mie banii./**Mi-a trimis banii.**
92. **Le vorbeşte celorlalte.**/Vorbeşte celorlalte.
93. **Le-am dat altora./Am dat altora.**
94. **Am trimis-o lui Alexandru./I-am trimis-o lui Alexandru.**
95. **A donat-o şcolii.**/I-a donat-o şcolii.
96. Îi acordă, unui liceu, premiul./**Acordă, unui liceu, premiul.**
97. Mă adresez dv. cu rugămintea.../**Vă adresez dv. rugămintea/ Adresez dv. rugămintea...**
98. **Ne-a scris tuturora./A scris tuturora.**
99. **Vă scriu ţie şi Mariei.**/Îţi scriu ţie şi Mariei.
100. I-am trimis-o lui Vlad şi Iuliei./**Le-am trimis-o lui Vlad şi Iuliei.**
101. Îmi place de Adrian./**Îmi place Adrian.**
102. Uşa a fost deschisă **de Ion/de către Ion.**
103. Uşa a fost deschisă **de vânt**/de către vânt.
104. Cererea a fost aprobată **de/de către** prefectură.
105. **I-am văzut pe Radu şi pe Cristina.**/I-am văzut pe Radu şi Cristina.
106. Stâlpul şi poarta **le-am vopsit**/i-am vopsit.
107. Poarta şi gardul **le-am văruit**/i-am văruit.
108. Poarta şi stâlpii **i-am văruit**/le-am văruit.
109. L-am văzut pe Gheorghe şi pe Ana./**I-am văzut pe Gheorghe şi pe Ana.**
110. Pe mulţi dintre noi **ne-a ajutat/i-a ajutat.**
111. Le-am trimis **la trei dintre colege/celor trei colege.**

Scanned with OKEN Scanner

112. a corespunde **aşteptărilor/cu aşteptările**
113. similar **înaintaşilor/cu înaintaşii**
114. indispensabil **pregătirii/pentru pregătire**
115. **Vai învinşilor!/Vai de învinşi!**
116. exterior **perimetrului**/faţă de perimetru
117. a se alia **duşmanului/cu duşmanul**
118. **La câţi le-ai trimis scrisori?/La câţi ai trimis scrisori?**
119. a adera pactului/**la pactul**
120. a se înrola legiunii/**în legiune**
121. contemporan **simboliştilor/cu simboliştii**
122. **Cui i-ai scris?/Cui ai scris?**
123. **Am dat-o colegului./I-am dat-o colegului.**
124. Am trimis-o pe Mihai/**prin Mihai.**
125. El cugeta **la problema.../**problema...
126. Problema a fost rezolvată **de/de către** Victor.
127. Să te prezint la doamna/**doamnei.**
128. **Să te prezinţi la doamna./Să te prezinţi doamnei.** (Diferite!)
129. Nu-mi pasă suferinţa ta/**de suferinţa ta.**
130. **Să-i premiem pe câştigători./Să premiem câştigătorii.**
131. **A închis uşor uşa./A închis, uşor, uşa.**
132. **Atunci i-a spus adevărul./Atunci, i-a spus adevărul.**
133. **Petrică îmi e dator mulţi bani./Petrică îmi datorează mulţi bani./Petrică îmi datoreşte mulţi bani.**
134. **Am ce face./Am ce să fac.**
135. **N-am ce-i spune./N-am ce să-i spun.**
136. Ce strigi?/**De ce strigi?**
137. **A reuşit datorită bunei pregătiri./A căzut din cauza slabei** pregătiri.
138. **Din punctul de vedere al solicitantului/**din punctul de vedere a solicitantului
139. N-a lipsit altcineva în afară numai de Ion/**în afară de Ion.**
140. N-au participat decât numai colegii/**decât colegii.**
141. Am primit scrisoarea care mi-ai trimis-o/**pe care mi-ai trimis-o.**
142. Am greşit datorită colegilor./**Am greşit din cauza colegilor.**
143. **Am reuşit datorită colegilor.**/Am reuşit din cauza colegilor.
144. Nu l-am mai putut să-l ajut./**Nu am mai putut să-l ajut./*Nu l-am mai putut ajuta.***

Scanned with OKEN Scanner

Glosar de sintagme (structuri)

Sintagma este grupul sintactic alcătuit dintr-un termen regent şi unu sau mai mulţi determinanţi:

- subst./pron./num. + atribut/atribute;
- vb./adv./interj./adj.+ complement/complemente.

absolvă/absolveşte liceul
îl **absolvă**/îl absolveşte de pedeapsă
acţiune **vindicativă**/vindecativă
afecţiune dentală/**dentară**
consoană **dentală** /dentară
afecţiune orbitală/**orbitară**
zbor **orbital**/orbitar
alienarea/alienaţia averii
alienarea/**alienaţia** artistului
aliniatul/**alineatul** al II-lea
a apropia/a **apropria** bunul altuia
a avea a face/a avea de-a face
boala se contractă/**se contracteză**
bolţ cimentat/**cementat**
calotă **glaciară**/glacială
a călători pe spesele/pe **spezele** statului
ceremonial funeral/**funerar**
cofraj/gofraj pentru ouă
cofrajul/**gofrajul** mătăsii
colegiu arbitrar/**arbitral**
concurs de echitate/de **echitaţie**
conductă **petrolieră**/petroliferă
zăcământ petrolier/**petrolifer**
conjunctură/conjectură favorabilă
conjunctură/**conjectură** plauzibilă
coroborarea/colaborarea datelor
a da în concesie/în **concesiune**
i-am făcut o **concesie**/o concesiune
a da sfoară/şfară/**sfară** în ţară

Scanned with OKEN Scanner

hotărâre **arbitrală/arbitrară (arbitrală**: de arbitru; **arbitrară**: întâmplătoare, greşită, nefondată)
demisie fortuită/**forţată** (impusă)
descoperire **fortuită**/forţată (întâmplătoare)
discurs special/**specios** (confuz, neclar)
era glacială/**glaciară**
a evalua/a **evolua** pe scenă
examen orar/**oral**
examinare **orală/orară** (= a gurii) (Contexte diferite!)
a face o **concesie**/o concesiune
a da în concesie/**în concesiune**
factor justiţial/**justiţiar**
fenomen **orbital**/orbitar
fisă/**fişă** de lectură
fisă/fişă de telefon
funeralii/funerarii naţionale
monumente funerale/**funerare**
a gera/a **gira** pe cineva care face un împrumut
a **gera**/a gira bunurile cuiva
greutăţi **familiale**/familiare
hârtie **filigran**/filigram
un interesant **săptămânal/hebdomadar**
introducerea **cenzurii**/cezurii
întreprindere **carbonieră**/carboniferă
întreprindere mineră/**minieră**
învestire/investire ca director
a făcut o bună **investiţie**/învestire
legatar testamental/**testamentar**
libretul/livretul operei muzicale
libretul/**livretul** strungului
linie de **comunicare**/de **comunicaţie** (Diferite!)
manifestă/manifestează interes
muncitorii manifestă/**manifestează** în curtea fabricii
marşarier/marche arrière (fr.)
marşă/**marjă** de siguranţă
ministru plenipotenţial/**plenipotenţiar**

Scanned with OKEN Scanner

mușchii **se contractă**/se contractează
marfa se contractă/**se contractează**
notație **literală**/literară
numeral cardinal fracțional/**fracționar**
om virtuoz/**virtuos**
ordinul **suveranului**/**suzeranului** (Sensuri diferite!)
pavilionul de monstre/**mostre**
păcat original/**originar**
pianist virtuos/**virtuoz**
plecat temporal/**temporar**
pluton **aliniat**/alineat
preceptor/perceptor al copiilor
a se **prescrie**/a se proscrie (despre o condamnare)
prevedere testamentală/**testamentară**
primire **glacială**/glaciară
proces de **comunicare**/de comunicație
prognoză **temporală**/temporară
a rămâne pe geantă/pe **jantă** (despre vehicule)
a refuza/a **recuza** martorul
reflectă/**reflectează** la problemă
luna se **reflectă**/se reflectează
relevarea/**revelarea** tainei
relevarea/revelarea importanței
revendicări/revindecări teritoriale
revistă literală/**literară**
rochie de atlas/de **atlaz**
scala/scara radioului
soră de calitate/**caritate**
marfă de **calitate**/de caritate
stat/stat de plată
student **eminent**/iminent
succes eminent/**iminent**
summum de calități/**al calității**
sunet **dental**/dentar
toarnă/**turnează** un film
ton familial/**familiar**

Scanned with OKEN Scanner

tragere la sorț/la **sorți**/la șorț
unitate fracțională/**fracționară**
zăcământ carbonier/**carbonifer**
utilaj **carbonier**/carbonifer
zăcământ **petrolifer**/petrolier
utilaj **petrolier**/petrolifer
zbor **orbital**/orbitar

▪ FRAZA ▪

Fraza este unitatea sintactică alcătuită din mai multe propoziții solidare și semantic, și sintactic. O frază este alcătuită dintr-o propoziție principală/mai multe propoziții principale și din subordonatele acesteia/acestora. Rezultă că o frază trebuie să conțină cel puțin o propoziție principală!

Tipuri de fraze: alcătuite numai din propoziții principale; alcătuite și din propoziții principale, și din propoziții secundare (care sunt subordonate fie ale propozițiilor principale, fie ale celor secundare).

Raporturile sintactice din frază: *de coordonare*, care se stabilesc între propoziții de același fel (principale sau secundare-subordonate care sunt de același fel, au aceeași regentă și același termen regent); *de subordonare*, care se stabilesc între o subordonată și regenta/regentele ei; *de incidență*, care se stabilesc între o propoziție incidentă/un grup de propoziții incidente/o frază incidentă și enunțul propriu-zis.

În structura frazei nu aflăm raportul sintactic *de interdependență* (*de inerență*), fiindcă subiectiva și predicativa sunt subordonate și se află în raport de subordonare față de regentele lor. Aceste două raporturi de subordonare sunt însă de un tip special, căci regentele subiectivei și predicativei sunt propoziții insuficiente și logic, și sintactic, adică dependente de subordonatele lor (care îndeplinesc funcția sintactică de subiect sau de nume predicativ al regentei).

Tabloul relatorilor coordonatori din frază include relatorii coordonatori din propoziție: conjuncțiile coordonatoare. (Vezi *Tabloul conjuncțiilor coordonatoare*.)

Scanned with OKEN Scanner

Tabloul relatorilor subordonatori din frază:

– *pronume/adjective pronominale relative sau nehotărâte* (*care, ce, cine, câți; oricare, oricine, orice, oricâți...*);

– *adverbe relative*: simple (*când, cât, cum, încotro, unde*) sau compuse (*oricând, oricât, oricum, oriîncotro, oriunde; orișicând, orișicât, orișicum, orișiunde...*);

– *conjuncții subordonatoare*: simple, compuse, locuțiuni conjuncționale subordonatoare; nespecializate (*ca să/ca [...] să, că, dacă, de, să*); specializate (*în timp ce, ori de câte ori, căci, deoarece, fiindcă, întrucât, deși, încât...*).

Între structura frazei și structura propoziției sunt corespondențe „aproape" integrale: fiecărei părți de propoziție îi corespunde un tip de subordonată și invers; fiecare parte de propoziție se poate transforma în subordonata echivalentă și invers.

Singura excepție... parțială este reprezentată de subordonata predicativă, care corespunde nu unui predicat nominal, ci doar numelui predicativ din structura acestuia.

Transformarea unei părți de propoziție în subordonata echivalentă se numește *dezvoltare, extindere sau expansiune*. Transformarea unei subordonate în partea de propoziție echivalentă se numește *contragere, reducere sau comprimare*.

Prin contragere se realizează concizia unui enunț, iar prin dezvoltare se obține un spor de informații sau/și o nuanțare a acestora.

Glosar de fraze cu dificultăți

1. Se scoală și îmbracă repede./**Se scoală și se îmbracă repede.**
2. **Mi-a promis că vine și că mă ajută/că vine și mă ajută.**
3. **De aceea te-am ajutat, că m-ai rugat.**/De aceea te-am ajutat că m-ai rugat.
4. **De aceea mă tem, nu de aceasta.**/De aceea mă tem nu de aceasta.
5. A venit, dar însă nu m-a găsit./**A venit, dar nu m-a găsit./A venit, însă nu m-a găsit.**
6. **E bun la matematică, la teză însă a greșit.**/E bun la matematică, la teză, însă, a greșit.
7. Muncise bine, **câștigul deci era mare/câștigul, deci, era mare.**

Scanned with OKEN Scanner

8. Vreau o melodie pentru fiica mea, Cristina, care este ziua ei de naştere/**care-şi sărbătoreşte ziua de naştere.**
9. Cine munceşte şi este disciplinat va/vor reuşi.
10. Ce faci şi ce vorbeşti **se ştie**/se ştiu.
11. E bine ca să pleci mâine/**ca mâine să pleci/să pleci mâine.**
12. **Cine munceşte, acela reuşeşte.**/Cine munceşte acela reuşeşte.
13. Esenţialul este ca să participi/**ca tu să participi/să participi.**
14. Am cunoscut premiantul din acel liceu vestit, **care a fost în America/premiant care a fost în America.**
15. A spus ca să-l aştept/**ca azi să-l aştept/să-l aştept.**
16. Mi-a promis căci mă ajută/**că mă ajută.**
17. **I-am ajutat pe câţi m-au rugat./Am ajutat pe câţi m-au rugat.**
18. **Ce ţi-am spus, asta să faci!/Ce ţi-am spus să faci!/Să faci ce ţi-am spus!**
19. Oricui îmi scrie, **îi răspund/răspund.**
20. **Îi răspund oricui îmi scrie./Răspund oricui îmi scrie.**
21. Am plecat, pentru căci eram obosit/**pentru că eram obosit/căci eram obosit.**
22. **A renunţat, fiindcă s-a îmbolnăvit./A renunţat fiindcă s-a îmbolnăvit.**
23. **Mergi de cumpără ziarele!**/Mergi, de cumpără ziarele!
24. **Strigă de răsună valea.**/Strigă, de răsună valea.
25. **Era prea ambiţios ca să nu încerce.**/Era prea ambiţios, ca să nu încerce.
26. Am venit **ca să te ajut/ca iar să te ajut/să te ajut.**
27. L-am rugat să vină şi vadă./**L-am rugat să vină şi să vadă.**
28. Te-a pedepsit, întru cât ai greşit/**întrucât ai greşit.**
29. Vreau să ştiu întrucât a respectat legea/**întru cât a respectat legea.** (în ce măsură)
30. M-am referit despre cum au jucat/**la cum au jucat/la modul în care au jucat.**
31. Cine munceşte acela reuşeşte./**Cine munceşte, acela reuşeşte.**
32. Acolo să mergi unde ţi-am spus./**Acolo să mergi, unde ţi-am spus.**
33. Se ştiu ceea ce ai făcut./**Se ştie ceea ce ai făcut.**
34. **Vreau elevii mei să reuşească./Vreau să reuşească elevii mei./** Vreau ca să reuşească elevii mei./**Vreau ca elevii mei să reuşească.**

Scanned with OKEN Scanner

35. M-a rugat ca să-l ajut/**să-l ajut/ca iar să-l ajut.**
36. E bine ca să asculţi/**să asculţi/ca mereu să asculţi.**
37. **Se ştie de reuşeşti./Se ştie, de reuşeşti.** (Subordonate diferite!)
38. **Am muncit, carevasăzică voi reuşi.**/Am muncit, care va să zică voi reuşi.
39. Date fiind că rezultatele sunt bune.../**Dat fiind că rezultatele sunt bune...**
40. Sunt ştiute că greşelile sunt multe./**Este ştiut că greşelile sunt multe.**
41. **A greşit din cauză că s-a grăbit./A greşit din cauza că s-a grăbit.** (Subordonate diferite!)
42. **A venit în scop să cumpere./A venit cu scopul să cumpere.** (Subordonate diferite!)
43. Aflându-se că ai lipsit te-au căutat./**Aflându-se că ai lipsit, te-au căutat.**
44. **Cu siguranţă că va reuşi.**/E cu siguranţă că va reuşi.
45. Trebuiau să înţeleagă./**Trebuia să înţeleagă.**
46. **Ei trebuiau să accepte.**/Ei trebuia să accepte.
47. **Îmi vor trebui bani mulţi.**/Îmi va trebui bani mulţi.
48. **Trebuie să înţeleagă.** (*trebuie* = vb.)/**Trebuie că a înţeles.** (*trebuie* = adv. predicativ)
49. Consecinţele ale ceea ce ai făcut.../**Consecinţele a ceea ce ai făcut...**
50. **Cui ţi-am spus s-o dai./Cui ţi-am spus, aceluia s-o dai.**
51. **A se citi ce scrie în reţetă./Să se citească ce scrie în reţetă.**
52. Am învăţat mult, deci aşadar voi reuşi/**deci voi reuşi/aşadar voi reuşi.**
53. **Că ai reuşit, asta am aflat-o.**/Că ai reuşit asta am aflat-o.
54. **Că ai reuşit, asta s-a aflat.**/Că ai reuşit asta s-a aflat.

Structuri sintactice deviante

1. Construcţiile incidente

Construcţia incidentă constă în inserţia unei structuri sintactice complementare, nelegată sintactic, în componenţa unui enunţ pe care, de obicei, îl întrerupe sau îl suspendă.

Construcţiile incidente reprezintă o discontinuitate sintactică, creată de intersectarea a două structuri sintactice independente, apar-

Scanned with OKEN Scanner

ţinând unor planuri diferite ale comunicării: mesajul primar şi mesajul subsidiar al locutorului sau vorbitorului. Locutorul căruia îi aparţine construcţia incidentă poate fi cel care produce mesajul primar sau alt vorbitor, care intervine cu o comunicare suplimentară.

Construcţia incidentă poate fi **simplă,** alcătuită dintr-un cuvânt sau dintr-un grup locuţional. (*Viaţa mea, **băiete**, a fost ca o carte.; Va accepta, **de bună seamă**, propunerea noastră.*)

Există însă şi construcţii incidente **dezvoltate,** alcătuite din grupuri sintactice (nominale, verbale, adverbiale, prepoziţionale), cele mai multe fiind enunţuri eliptice, sau din enunţuri propoziţionale independente sau legate.

Ex.: *L-a ajutat mult gazda lui – **de treabă femeie!** – în timpul studenţiei.*

*Alexandra era, **negreşit**, un prieten de nădejde.*

*Bătrânul suferea – **după afirmaţiile medicilor** – de o afecţiune gravă.*

*A plecat – **ştii şi dumneata!** – cu de toate.*

*L-am întâlnit pe Marin **(despre care ţi-am vorbit eu cândva)** şi am aflat că a publicat o carte despre anii noştri de şcoală.*

Voi sosi acolo joi, zise băiatul şi închise uşa.

Elementul incident poate fi **independent** sau **legat** formal şi aparent (prin mărci de coordonare sau mărci de subordonare) sau poate fi **imbricat** (împletit cu enunţul primar).

Nefiind dependent sintactic de enunţul gazdă, elementul incident are topică liberă, intonaţie specială şi, implicit, punctuaţie specială. Elementul incident se desparte grafic de enunţul gazdă prin virgule, linii de pauză sau paranteze mici. Elementul incident legat, aflat în interior, se desparte la un singur capăt sau nu se desparte deloc.

Ex.: *Fapta, **se zice că ar fi avut loc** într-o joi.*

*Aflu un lucru pe care **aud că** Andrei l-a învăţat deja.*

2. Construcţiile anacolutice

Anacolutul este un fenomen sintactic de discontinuitate sau de joncţionare greşită, în construcţia propoziţiei sau a frazei, o deviere de la normele sintaxei literare şi este specific limbii populare şi

Scanned with OKEN Scanner

familiare, mai ales variantei orale. Anacolutul constă în întreruperea definitivă sau în reluarea, de obicei la distanţă şi greşită, a enunţului.

Întreruperea construcţiei sintactice se produce, de cele mai multe ori, prin intercalarea în enunţ a unuia sau a mai multor componente: un grup sintactic, mai multe grupuri sintactice, o propoziţie, mai multe propoziţii, o construcţie incidentă...

Ex.: *Băiatul, văzându-i aşa, i se făcu milă.*

Băiatul, văzându-i aşa supăraţi şi obosiţi, i se făcu milă.

Băiatul, când i-a văzut aşa supăraţi şi obosiţi, i s-a făcut milă.

Băiatul, când i-a văzut că sunt aşa supăraţi şi obosiţi, i s-a făcut milă.

Băiatul, ce să-ţi mai spun, i s-a făcut milă de ei.

În cazuri mai rare, întreruperea unei construcţii sintactice are loc fără intercalarea unuia sau a mai multor componente ale aceluiaşi enunţ.

Ex.: *Omul cuminte, lui nu-i trebuie îndemn.*

Corectarea unui enunţ cu anacolut implică ori completarea enunţului, ori joncţionarea corectă a celor două segmente sintactice.

Ex.: *Omul cuminte munceşte şi singur, căci lui nu-i trebuie îndemn.*

Omului cuminte nu-i trebuie îndemn.

3. Construcţiile eliptice

Elipsa este un fenomen sintactic specific oralităţii, care constă în omisiunea, intenţionată sau întâmplătoare, din structura unei construcţii, a uneia sau a mai multor componente recuperabile semantic (la ascultare sau la citire).

Producerea elipsei este legată de necesitatea de economie a limbajului, de simplificare sau de concizie a exprimării, precum şi de afectivitate sau de expresivitate. Ea este valorificată stilistic, ca figură de construcţie, cu forme specifice. Componentele omise în cadrul construcţiilor eliptice pot fi: părţi de propoziţie, grupuri sintactice, enunţuri propoziţionale sau chiar fraze.

Ex.: *– Ai fost la munte? –Am. [fost.] /– [Am] Fost.*

Femeia râdea, bărbatul nu [râdea].

Copilul fugea prin cânepă, baba [fugea] după el.

Scanned with OKEN Scanner

Spune-mi unde [pot], când [pot] și cum pot să te mai văd.
Au mai plecat [unii] dintre ei.
[E adevărat că] Moare, dar nici nu face nimic.
N-ai decât [să pleci].
[Să ai] Poftă bună!

Când elipsa previne repetiția în enunț sau când elementul omis se deduce foarte ușor din context, elipsa reprezintă o modalitate de realizare a corectitudinii.

Ex.: *Dana este harnică și [este] cuminte.*
Mi-a spus că vine, [că] vede, [că] evaluează și [că] decide.
[Eu] Am rezolvat problema.

4. Construcțiile repetitive

Repetiția constă în reluarea, o dată sau de mai multe ori, a unui component, mai mic sau mai mare, al discursului (sunet, cuvânt, sintagmă, propoziție, frază). Repetițiile sunetelor, sensurilor (pleonasmele, seriile sinonimice), precum și cele cu valori stilistice fac obiectul retoricii.

Din punctul de vedere lingvistic, repetițiile pot fi identice sau modificate.

Ex.: *Era o femeie bătrână-bătrână.*
Mergea încet-încetișor.

Repetițiile pot fi intenționate sau neintenționate. Cele neintenționate pot fi involuntare (*ezitările*) sau inconștiente (*ticurile verbale*).

Ex.: ***Ce ce** i-au chinuit pe bieții oameni!*
*Eu, **bunăoară**, când merg, **bunăoară**, la târg...*

Funcțiile repetiției sunt multiple. Între acestea, mai importante sunt asigurarea coeziunii contextuale și intensificarea semantică. La acestea se adaugă: răspunsul la întrebare, prefațarea răspunsului, realizarea unor mișcări argumentative, exprimarea semnalelor de recepțare, realizarea unor strategii conversaționale (digresiunea, menținerea sau preluarea dreptului la cuvânt, rectificarea).

Tipurile repetitive cele mai frecvente pentru realizarea coeziunii textuale sunt: **anadiploza** (repetarea unui cuvânt sau grup de cuvinte aflat la sfârșitul unei unități sintactice, la începutul celei următoare);

Scanned with OKEN Scanner

chiasmul (repetarea unei perechi de elemente, dar în ordine inversă); **paralelismul sintactic** (repetarea unor unităţi sintactice cu structură simetrică, de obicei cu ritm şi intonaţie similare); **laitmotivul** (repetarea de mai multe ori, imediată sau la distanţă, a aceluiaşi element, care reprezintă, de regulă, tema acelei secvenţe conversaţionale); **structurile atributive** (Schema: *x, x care…*; schema: *x, care x…*).

Ex.: *Am venit atunci cu un amendament. Un amendament care…*

A adus lumină şi bucurie. Lumină şi bucurie a adus Maria.

Şi atunci am văzut locurile dragi. Am văzut satul, am văzut şcoala primară, am văzut dealurile, am văzut pădurile…

Am hotărât să fac reformă profundă: reformă în curriculum, reformă în structura instituţională, reformă în infrastructură, reformă în pregătirea managerială…

Am revăzut regulamentul şcolar, regulament care…

Am revăzut regulamentul şcolar, care regulament…

5. Construcţiile imbricate

Imbricarea (împletirea propoziţiei subordonate cu propoziţia regentă) constă în suprapunerea parţială a două unităţi sintactice ale frazei aflate în relaţie de dependenţă, prin integrarea unui component sau a unui grup de componente în ambele structuri propoziţionale.

Împletirea subordonatei cu regenta cunoaşte multe variante.

Ex.: – *Ce zici că a spus Alexandra?* (< *Zici că Alexandra a spus ce?*)

– *Unde trebuie să semnăm?* (< *Trebuie să semnăm unde?*)

Imbricarea, ca rezultat al structurilor relative, reprezintă o variantă simplă şi economică de construcţie a frazei, având, de aceea, o frecvenţă ridicată în comunicare.

În calitate de component al propoziţiei subordonate, relativul pronominal îndeplineşte diferite funcţii sintactice atipice: subiect în acuzativ/în dativ/în genitiv, complement direct construit cu altă prepoziţie decât *pe*.

Ex.: – *Cine zici că este dumnealui?* (< – *Zici că dumnealui este cine?*)

Nu ştiam femeia care pesemne că ne cunoştea.

Vine cine poate. (< *Vine omul care poate.*)

Îl felicit pe cine câştigă. (< *Îl felicit pe omul care câştigă.*)

Scanned with OKEN Scanner

Dau premiu cui îl merită. (< Dau premiu elevului care îl merită.)

Premiul este al cui îl merită. (< Premiul este al elevului care îl merită.)

Apreciez şi laud pe oricine munceşte cu seriozitate.
Copilul este necesar să cunoască din timp pericolele.
Viaţa putea să-i fie mai bună.
Elevul şi părinţii săi trebuie să se prezinte la şcoală.
Nu se mulţumeşte cu ce are.

GREŞELI DE PUNCTUAŢIE

Punctuaţia traduce grafic intonaţia şi pauzele din vorbire!

1. Nefolosirea semnelor de punctuaţie (*A venit dar n-a cumpărat nimic!/A venit, dar n-a cumpărat nimic!*)

2. Folosirea greşită a semnelor de punctuaţie (– *Mergi, ori rămâi?/– Mergi ori rămâi?*)

– Tabloul semnelor de punctuaţie –

1. Punctul (*semn de punctuaţie*) marchează grafic sfârşitul unei propoziţii sau al unei fraze enunţiative neexclamative. (*A venit iarna.; Băieţii au promis că vin şi ordonează materialul documentar.*)

Punctul (semn de punctuaţie) nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

2. Semnul întrebării marchează grafic sfârşitul unei propoziţii sau fraze interogative directe neexclamative. (– *Ai rezolvat problema?; – Unde aţi fost când au venit cei care au verificat arhiva?*)

Semnul întrebării nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

3. Semnul exclamării marchează grafic sfârşitul unei propoziţii sau fraze enunţiative exclamative sau desparte, de restul enunţului, un substantiv sau substitut în vocativ sau o interjecţie. (*Frumoasă este Valea Argeşului!; – Ajută-l pe Andrei să rezolve problema pe care i-am dat-o!; – Andrei! vino repede!*)

Semnul exclamării nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

Scanned with OKEN Scanner

4. Semnul mixt (al întrebării şi al exclamării, la paritate sau la imparitate) marchează grafic sfârşitul unei propoziţii sau fraze interogative directe exclamative. (– *Ai rezolvat problema?!*; – *Ce-ai făcut?!?*)

Semnul mixt nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

5. Linia de dialog marchează grafic începutul replicii unui participant la dialog.

Se poziţionează cu alineat şi este mai lungă decât cratima.

Linia de dialog se poziţionează ca început al alineatului şi este urmată de blanc!

6. Ghilimelele (*semnele citării*) marchează grafic, prin încadrare, un citat dintr-un text sau din vorbirea directă. Există două tipuri de ghilimele: cele obişnuite şi cele unghiulare (*franceze*). Acestea din urmă se folosesc la marcarea grafică a unui citat interior (aflat în alt citat). („«Mai am un singur dor» este «Mioriţa» lui Eminescu.“)

Ghilimelele de deschidere sunt precedate de blanc, dar nu sunt urmate de acesta, iar cele de final nu sunt precedate, dar sunt urmate de blanc!

Atenţie! Este greşită (pleonastică) folosirea concomitentă a ghilimelelor şi a liniei de dialog, caz în care se poate opta pentru un semn dintre cele două.

7. Două puncte marchează grafic:

– începutul vorbirii directe (*Tata m-a întrebat: – Ai rezolvat problema, Mihai?*)

– începutul unui citat (*G. Călinescu afirma:...*)

– începutul unei enumerări (*Pe masă erau: cărţi, caiete, reviste, fişe.*)

– subînţelegerea unui relator (coordonator sau subordonator) (*Ai muncit: vei câştiga.*)

– subînţelegerea unui verb: copulativ sau predicativ (*Vlad: foarte harnic!*; *În casă: nimeni.*)

Semnul „două puncte“ nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

8. Semnul **„punctul şi virgula“** are valoare ori de virgulă, ori de punct, ori de asociere a celor două semne de punctuaţie. În vorbire, indică o pauză mai mare decât cea marcată de virgulă, dar mai mică decât cea marcată de punct. În frază, acest semn de punctuaţie

Scanned with OKEN Scanner

desparte *grupurile de propoziţii*, unităţi sintactice alcătuite dintr-o principală şi subordonatele directe sau indirecte ale acesteia. (*A promis că vine şi mă ajută; a uitat însă de ceea ce a promis; acum îmi trimite scrisori.*)

Semnul „punctul şi virgula" nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

9. Parantezele mici (*curbe*) au valoarea virgulei sau a liniei de pauză (*semn de punctuaţie*).

Prima paranteză mică este precedată de blanc, dar nu este urmată de acesta; a doua paranteză mică nu este precedată de blanc, dar este urmată de acesta!

10. Parantezele mari (*drepte*) marchează grafic ori o omisiune, ori o adăugare. Când marchează o omisiune, între ele apar punctele de suspensie; când marchează o adăugare, între ele apare secvenţa de text omisă. (*La Viena [...] a fost de două ori.*; *La Viena Cătălin [a fost] de două ori.*)

Prima paranteză mare este precedată de blanc, dar nu este urmată de acesta; a doua paranteză mare nu este precedată de blanc, dar este urmată de acesta!

11. Liniile de pauză (*parantezele orizontale*) au valoarea parantezelor mici (*Bucureşti – capitala României – s-a dezvoltat mult în anii din urmă.*)

Liniile de pauză sunt precedate şi urmate de blanc!

12. Cratima (*semn de punctuaţie*) se foloseşte:

– la scrierea unui interval spaţial (*Piteşti-Bucureşti*);

– la scrierea unui interval temporal (*luni-vineri*);

– la structurile cu sens de aproximare (*3-4 sportivi*);

– în interiorul unor expresii (*calea-valea; nitam-nisam*).

Cratima (semn de punctuaţie) nu este nici precedată, nici urmată de blanc!

13. Punctele de suspensie marchează grafic omisiunea, intenţionată sau accidentală, a unui segment din enunţ sau întreruperea definitivă a enunţului. (*Odată... zăresc pe cineva la poartă.*; *A plecat supărat...*)

Semnul „puncte de suspensie" nu este precedat de blanc, dar este urmat de acesta!

Scanned with OKEN Scanner

14. Virgula (*semn de punctuație*) desparte grafic unități sintactice (din cadrul propoziției sau frazei) aflate în raport de coordonare, de subordonare sau de incidență. Există trei categorii de reguli referitoare la folosirea virgulei: de obligativitate a folosirii, de interdicție, de folosire facultativă (cu valoare stilistică).

Virgula (semn de punctuație) nu este precedată de blanc, dar este urmată de acesta!

Regulile de folosire obligatorie a virgulei

– În propoziție:

a) În raportul sintactic de coordonare

Desparte părți de propoziție de același fel aflate în raport de coordonare copulativă prin juxtapunere (*Dan, Mihai, Radu și Vlad sunt harnici, cuminți și ambițioși.*)

Desparte părți de propoziție de același fel aflate în raport de coordonare adversativă sau concluzivă. (*Alexandru este harnic, dar indisciplinat.*; *A învățat mult, deci va reuși.*)

Desparte părți de propoziție de același fel aflate în raport de coordonare disjunctivă cu conjuncție dublă. (*Mergem ori la munte, ori la mare.*)

b) În raportul sintactic de subordonare:

Desparte atributul apozițional (dezvoltat, iar uneori și simplu) de termenul regent. (*Maria, colega mea, a reușit.*; *Ana, pianista, a câștigat premiul.*)

Desparte atributul izolat de termenul regent. (*Cătălin, supărat, a intrat în clasă.*)

Desparte un complement circumstanțial antepus sau dislocat. (*Toamna, merg la bunici.*; *La mare, Ion a fost acum doi ani.*)

c) În raportul sintactic de incidență:

Desparte un element incident de enunțul-gazdă. (*Era, vai, foarte supărată.*)

În frază

a) În raportul sintactic de coordonare:

Desparte propoziții de același fel (principale sau secundare), aflate în raport de coordonare copulativă prin juxtapunere. (*Scrie,/ citește,/ ascultă muzică.*; *A promis/ că vine,/ [că] cercetează/ și [că] decide.*)

Scanned with OKEN Scanner

Desparte propoziții de același fel aflate în raport de coordonare adversativă sau concluzivă. (*A fost,/ dar n-a cumpărat.; A acceptat,/ deci a înțeles situația.*)

Desparte propoziții de același fel aflate în raport de coordonare disjunctivă cu conjuncție dublă (*Ori mergi,/ ori rămâi.*)

b) În raportul sintactic de subordonare:

– Desparte, la ambele capete sau numai la al doilea, o subordonată de propoziția în care este intercalată. (*Băiatul,/ care cunoștea situația,/ a refuzat imediat.; Aflând/ că am venit,/ m-a sunat.*)

– Desparte o subordonată dislocată (dusă într-un loc neobișnuit), de restul frazei. (*Când ia vacanță,/ a spus Andrei/ că trece pe la noi.*)

– Desparte atributiva apozițională sau explicativă de regenta ei. (*Dana,/ care este studentă la București,/ mi-a adus albumul.; Am întâlnit un copil,/ care mi-a arătat drumul.*)

– Desparte o subordonată care are corelativ (în regentă). (*Acolo să mergi,/ unde ți-am spus.*)

– Desparte o subordonată circumstanțială antepusă. (*Când vom lua vacanță,/ vom pleca în tabără.*)

– Desparte unele subordonate circumstanțiale postpuse: cauzale, finale, condiționale, concesive, consecutive. (*Am plecat repede,/ fiindcă venea furtuna.; Am participat la concurs,/ ca să câștig marele premiu.; Dacă vine ploaia,/ să închizi ferestrele.; A mers la școală, deși avea temperatură.; A muncit așa de mult,/ încât s-a îmbolnăvit.*)

c) În raportul sintactic de incidență:

Desparte o propoziție incidentă (principală sau secundară), un grup de propoziții incidente sau o frază incidentă, de enunțul-gazdă (propriu-zis). (*L-am ajutat mereu,// **știi și dumneata,**// iar acum el m-a uitat.; A fugit,// **cum a mai făcut el/ și când a terminat liceul,**// dar nu s-a mai întors.; Voi pleca la Paris,// **zise Radu și începu să-și strângă actele.***)

Regulile negative (de interdicție)

Nu se folosește virgula: între subiect și predicat; între verbul copulativ și numele predicativ; între atribut și substantivul regent (cu excepția atributului izolat și a unor apoziții); între complementul direct/indirect/de agent și verbul regent; între unități sintactice

Scanned with OKEN Scanner

coordonate prin *şi* copulativ/ prin conjuncţii disjunctive simple (*fie, ori, sau*).

Pentru regulile facultative (stilistice), vezi capitolul următor: *Greşeli de topică.*

15. Bara oblică *(semn de punctuaţie)* se foloseşte mai ales în stilurile administrativ, ştiinţific şi publicistic: în notaţia cifrică a datelor calendaristice (*noaptea de 4/5 august*); în construcţii care exprimă o opoziţie (*singular/plural*), o alternanţă (*a/ă*), o asociere (*expresie/conţinut*), o alternativă sau o disjuncţie (*materială/spirituală; câştig/pierdere*). În toate aceste contexte, bara oblică este semn de punctuaţie şi înlocuieşte un cuvânt sau un grup relator.

GREŞELI DE TOPICĂ

Topica înseamnă ordinea unităţilor sintactice într-un enunţ (propoziţie sau frază), deci ordinea părţilor de propoziţie într-o propoziţie şi ordinea propoziţiilor într-o frază.

În limba română, topica nu este nici fixă, dar nici liberă la modul absolut.

Topica limbii române cunoaşte două tipuri principale de organizare (topică) a enunţului: *directă* (*obiectivă*) şi *indirectă* (numită şi *subiectivă* sau *stilistică*, deoarece aceasta are intenţionate şi evidente valenţe stilistice). Cea directă respectă ordinea firească a unităţilor sintactice: din structura propoziţiei (subiect, atribut sau atribute, predicat verbal, complement sau complemente şi atribut sau atribute // predicat nominal şi atribut sau atribute); din structura frazei (prop. principală, subordonata/subordonatele ei, subordonata acesteia/acestora...). Cea indirectă (stilistică) modifică această ordine – prin inversiune, prin dislocare, prin disociere, prin intercalare, prin imbricare... –, pentru a accentua sensul unora dintre părţile de propoziţie/dintre propoziţiile frazei şi a schimba (a potenţa, a diminua, a nuanţa...), astfel, mai mult sau mai puţin, sensul întregului enunţ.

Ex.: *„Nori plumburii acoperă deodată cerul." > „Deodată, nori plumburii acoperă cerul."*

„Lacul codrilor albastru/ Nuferi galbeni îl încarcă..." < Nuferi galbeni încarcă lacul albastru al codrilor..." (M. Eminescu, „Lacul")

Scanned with OKEN Scanner

Topica poate avea trei funcţii principale: cea gramaticală (menită să evidenţieze raporturile sintactice din propoziţie sau din frază), cea lexicală, semantică (menită să modifice sensul enunţului) şi cea stilistică (menită să contribuie la configurarea unui anumit stil funcţional şi să atribuie unor unităţi sintactice anumite valenţe stilistice).

Să mai reţinem că unele organizări topice subiective sunt, în acelaşi timp, figuri de stil: cazul inversiunii (devenită *anastrofă*), a dislocării (devenită *hiperbat* sau *tmeză*), al *chiasmului*, al *comutaţiei*, al *antimetatezei*, al *conversiei*...

În ceea ce priveşte corectitudinea exprimării, noi desprindem două caracteristici ale topicii: prima se referă la evitarea unor construcţii cacofonice, iar cealaltă la evitarea ambiguităţii sau chiar a confuziei.

1. Topica greşită ambiguizează, alterează sau chiar schimbă sensul enunţului.

Ex.: *Colega o ajută Cristina.* (> ***Cristina îşi ajută colega.***); *Ia focul vântul.* (> ***Vântul ia focul.***); *Cum taxează statul cetăţenii* (> ***Cum statul taxează cetăţenii/Cum cetăţenii taxează statul***); *Am cumpărat gard pentru păsări din sârmă.* (> ***Am cumpărat gard pentru păsări, din sârmă./Am cumpărat gard din sârmă, pentru păsări.***)

Bicicleta vecinului acestuia (adj. pron./pron. dem. de apropiere în genitiv) *este nouă.* (> ***Bicicleta acestui vecin este nouă./Bicicleta vecinului lui Marius este nouă.***)

Radu prezintă cartea colegului. (G./D.) (> ***Radu îi prezintă colegului cartea./Radu îmi prezintă cartea colegului.***)

Începe şcoala cu preţuri mici. > ***Începe şcoala cu preţuri mici.*** (O şcoală particulară cu preţuri mici!)***/Şcoala începe cu preţuri mici.***

Luând cunoştinţă de soarta fetei din presă opinia publică a reacţionat imediat. (> ***Luând cunoştinţă din presă de soarta fetei, opinia publică a reacţionat imediat.***)

Am aflat din presă de cine este România furată. (> ***Am aflat din presă de cine este furată România.***)

Iată în ce mod îşi tratează părinţii copiii. (> ***Iată în ce mod părinţii îşi tratează copiii./Iată în ce mod copiii îşi tratează părinţii.***)

– De cine este Ana ajutată la şcoală? (> ***De cine este ajutată Ana, la şcoală?***)

Scanned with OKEN Scanner

Atenție! O modalitate simplă de evitare a ambiguității, confuziei și paradoxului, generate de topica greșită, o reprezintă folosirea virgulei, căci ea anulează relația sintactică dintre cuvintele între care apare! (*L-am cunoscut pe băiatul eminent din acel renumit liceu care a călătorit în America.* > ***L-am cunoscut pe băiatul eminent din acel renumit liceu, care a călătorit în America.***) (În America a călătorit băiatul, nu liceul!)

2. Nefolosirea topicii pentru accentuarea logică a unui cuvânt

Antepunerea unui cuvânt îi accentuează sensul: ***La mare**, plecăm mâine.*; ***Pentru admitere** învăț acum!*; ***De frică**, s-a retras imediat!*

3. Dislocarea greșită

Dislocarea înseamnă mutarea unui cuvânt (subiect, nume predicativ, atribut, complement) într-un loc îndepărtat de termenul regent, deci neobișnuit: *Harnic elev Vlăduț este acum.*; *Elevii școlii la munte au plecat ieri.*; *Cătălin, orice-ar spune unii rău-voitori, este un băiat harnic.*

4. Disocierea greșită

*Maria va deveni, când va termina studiile, arhitectă./**Maria va deveni arhitectă, când va termina studiile.***

5. Intercalarea greșită

Intercalarea înseamnă plasarea unui cuvânt între termenii unei structuri (predicat nominal, formă verbală compusă, formă verbală negativă...) sau a unei propoziții din frază în interiorul altei propoziții, care este, astfel, fragmentată în două sau mai multe secvențe: *Nu mai va veni.* (< *Nu va **mai** veni.*) *Nu-l prea mai ajută.* (< *Nu prea îl **mai** ajută.*) *A adus albumul comandat băiatul care a venit.* (< ***Băiatul care a venit a adus albumul comandat.***) *Aflând dirigintele s-a bucurat că băiatul care a venit a adus albumul comandat.* (< ***Aflând că băiatul care a venit a adus albumul comandat, dirigintele s-a bucurat.***)

6. Imbricarea (împletirea) greșită: – *Zici că unde a plecat?* (< – ***Unde zici că a plecat?***)

Scanned with OKEN Scanner

Atenție! Aceste greșeli sunt exclusiv ale emițătorului, ceea ce înseamnă că ele nu depind nicicum de receptor, de canalul informațional sau de situația de comunicare.

Orice exprimare verbală trebuie să fie caracterizată de coerență și de unitate, calități care sunt anulate de greșelile logice (ideatice).

1. Neclaritatea, generată de unități lexicale nepotrivite în context, prin inadecvare semantică, de unități lexicale redundante sau parazite, dar, mai ales, de lipsa de coerență a textului, face ca mesajul să ajungă doar parțial la receptor. Este o situație similară cu privirea unui peisaj printr-o sticlă aburită.

Formele particulare ale neclarității sunt: *obscuritatea, nonsensul, paradoxul, echivocul, hiperclaritatea, ermetismul*.

Obscuritatea (obturarea mesajului) este generată de folosirea unor cuvinte cu forme improprii sau greșite; de pronunțarea greșită a unor cuvinte; de textul ilizibil; de unități lexicale din afara limbajului general (regionalisme, arhaisme, forme populare, cuvinte recente, termeni științifici, tehnici sau profesionali); de topica greșită, de lipsa punctuației sau de punctuația greșită.

Nonsensul (contradicția în gândire, adică nerelaționarea logică a două noțiuni, judecăți sau raționamante): *Am ales această localitate, că acolo* [Sic!] *m-am certat cu primarul!* (*acolo* folosit în locul lui *dincolo*).

Paradoxul (absurditatea în gândire): *Și uite așa se face că Aurel a decăzut* [Sic!] *mai bine!*

Echivocul (posibilitatea mai multor interpretări): – *Ana nu vine Andrei!* (< – ***Ana, nu vine Andrei!***/– ***Ana nu vine, Andrei!***)

Hiperclaritatea (excesul de claritate) și constă, de regulă în risipa de material lexical sau/și în construcțiile pleonastice.

Ermetismul (blocarea accesului la receptarea textului-mesaj) se poate produce fie din vina textului-mesaj, care devine inaccesibil, fie din cauza formei, fie din cauza conținutului, fie din cauza ambilor termeni ai exprimării.

Scanned with OKEN Scanner

Alţi determinanţi ai neclarităţii sunt: platitudinea, banalităţile, locurile comune, truismele, explicarea/argumentarea unei axiome, care fac mesajul neinteresant şi minează atenţia şi capacităţile receptive ale destinatarului.

Să reţinem că neclaritatea determină, în mare măsură, *inaccesibilitatea* mesajului-text.

2. Imprecizia, generată de inadecvarea semantică a lexicului folosit şi, deopotrivă, de lipsa de organizare sau de organizarea greşită a textului-mesaj, face ca mesajul să nu ajungă deloc la receptor, situaţie asemănătoare cu tirul unei arme de vânătoare, care nu întâlneşte... vânatul.

3. Ambiguitatea – care constă în posibilitatea, nedorită, de a da unui text-mesaj mai multe interpretări (decodări) – are cauze, deopotrivă, lexicale, gramaticale şi compoziţionale.

4. Confuzia constă într-o decodare diferită faţă de codarea emiţătorului, drept care receptorul înţelege cu totul altceva decât a intenţionat emiţătorul să-i transmită.

5. Incoerenţa, lipsa de unitate, generată de deficienţele de construcţie a textului-mesaj, obturează şi cantitativ, şi calitativ mesajul primit de receptor, care trebuie să facă eforturi speciale pentru a înţelege legătura logică de tip argumentare-idee între părţile lui structurale.

6. Elipsa, omisiunea neintenţionată a unor elemente indispensabile din structura enunţului/textului, determină obturarea mesajului, iar uneori – când lipsesc coordonate ale acţiunii, relaţii între personaje, indicii de individualizare a personajului – chiar denaturarea acestuia.

7. Organizarea greşită/neorganizarea textului, din cauza necunoaşterii temeinice a regulilor compoziţiei unui text (structura acestuia, modalităţile de coerentizare semantică şi sintactică a părţilor lui şi a secvenţelor fiecărei părţi, importanţa fiecăreia...).

8. Insuficienţa logică dezvăluie capacităţile logice modeste ale emiţătorului, ignoranţa acestuia în problemele logicii formale elementare: construcţia unui raţionament deductiv (*ipotezele* şi *concluzia*).

Din discursul public al unui demnitar:

Scanned with OKEN Scanner

– *Domnilor, eu, să vă spun drept, am greşit, mi-am însuşit pe nedrept acei bani, căci, de meseria mea, sunt... auto!* (*auto-*, prefixoid cu sensul: care dispune de forţă proprie pentru propulsare).

9. Neplanificarea sau planificarea greşită a unui text-mesaj reprezintă greşeala cea mai frecventă şi cea mai păguboasă. Ea constă în neparcurgerea etapelor proiectate ale elaborării unui text-mesaj: alegerea temei, stabilirea titlului, întocmirea bibliografiei, documentarea (adunarea, ordonarea şi interpretarea informaţiilor), prima redactare, revizuirea (optimizarea textului) şi a doua redactare (cea finală)!

GREŞELI CURRICULARE (IDEATICE)

Atenţie! Aceste greşeli sunt exclusiv ale emiţătorului, ceea ce înseamnă că ele nu depind de caracteristicile receptorului, de canalul informaţional sau de situaţia de comunicare.

1. Neîncadrarea în temă sau/şi în subiect este generată de neînţelegerea corectă a temei, de fapt de confundarea acesteia cu o alta, înrudită sau nu, şi vădeşte capacităţile de comunicare limitate ale emiţătorului. Ea este cel mai bine ilustrată de discursul lui Farfuridi şi de admonestările repetate ale lui Trahanache, cel care conduce şedinţa, personajul lui Caragiale din „O scrisoare pierdută": – *Stimabile... să lăsăm plebicistul, dacă mă iubeşti; să trecem la cestiune.*

Neîncadrarea în subiect poate fi însă intenţionată atunci când ascunde, mai ales în discursul politic, răspunsul stânjenitor la problemele ridicate în cadrul acelei discuţii şi atunci „greşeala" este *şi* perfidă, căci este menită a permuta discuţia de la o problemă neconvenabilă pentru vorbitor! Este ceea ce încearcă să facă Pristanda în dialogul cu şeful său, prefectul Ştefan Tipătescu, când cu numărarea steagurilor, glisată mereu spre starea socială precară a amploiatului în cauză: – *Familie mare... renumeraţie după buget mică...*

2. Hiperintelectualismul este generat de informaţii care exced intenţionat nivelul obişnuit de înţelegere al receptorului, cu scopul de a-l impresiona pe acesta. Efectul este însă, precum în cazul jargonului, unul contrariu, iar uneori unul catastrofal!

Scanned with OKEN Scanner

3. Ignoranța în comunicare înseamnă necunoașterea temeinică a problemei care face/a problemelor care fac obiectul comunicării verbale. Sesizată ușor și imediat de receptor, ea provoacă lipsa de interes a acestuia, desconsiderarea locutorului, reacția negativă a receptorului și, când comunicarea este orală și directă, părăsirea ostentativă a spațiului de comunicare. Când însă ignoranța este percepută de locutor drept... superioritate culturală, această greșeală, care vădește o totală lipsă de autocunoaștere obiectivă, îl descalifică total pe acesta.

4. Trăncăneala, logoreea înseamnă o comunicare neorganizată, deci fără un mesaj prestabilit, inutilă. Este ceea ce românul numește, cu o zicere metaforică memorabilă: – *Hai să vorbim discuții!*

GREȘELI DE GESTIONARE A MATERIALULUI LEXICAL

1. Lipsa concizieiînseamnă risipa de material lexical și este generată de mai mulți factori perturbatori, între care cei mai frecvenți sunt: *digresiunea*, *„paranteza"*, *prelungirea acțiunii în trecut*, *prelungirea imaginară a acțiunii în viitor*, *prolixitatea* (risipa de unități lexicale, de regulă, grupuri sau propoziții întregi, în locul sinonimelor adecvate), *redundanța*, *abaterea neintenționată de la subiect* și, uneori, *nemaiîntoarcerea la firul principal*...

2. Subdimensionarea păguboasă a textului, determinată de diferite motive (unele obiective, altele subiective), generează parțializarea mesajului, fie în fondul lui de idei, fie, mai ales, în partea de argumentare.

GREȘELI STILISTICE

1. Inadecvarea stilistică a textului la stilul funcțional potrivit are drept consecință fie platitudinea la texte care ar trebui să fie expresive, fie expresivitatea la stiluri la care aceasta nu are ce căuta.

2. Lipsa expresivității, platitudinea textului, lipsa de expresivitate a enunțului/textului, este generată de folosirea exclusivă a unor unități lexicale, structuri sau/și enunțuri neutre stilistic. Speci-

Scanned with OKEN Scanner

fică stilului ştiinţifico-tehnic şi stilului administrativ, ca este cu totul neavenită în stilul colocvial sau jurnalistic.

3. Expresivitatea exagerată are mai multe consecinţe negative: prima constă în obturarea conţinutului; a doua lasă impresia unei ornamentări excesive, neserioase; a treia, în fine, afectează valenţa originalităţii.

4. Folosirea umorului în textul-mesaj dintr-o comunicare neutră afectiv, sobră sau chiar gravă.

5. Folosirea ironiei într-un text-mesaj în care termenii comunicării sunt într-o relaţie ascendentă (de tipul: *inferior* > *superior*).

GREŞELI CARE AFECTEAZĂ ORIGINALITATEA

1. Lipsa originalităţii, a identităţii textului, este, de fapt, lipsa stilului individual, personalizat, şi înlocuirea acestuia fie cu un text neomogen, eclectic, fie cu textul altcuiva (plagiatul).

2. Originalitatea falsă este cea „nonconformistă", care abordează în modalitatea „contra" fie numai conţinutul textului (doar de dragul originalităţii), fie stilul obişnuit, firesc, fie ambele componente ale discursului, doar ca să epateze, să impresioneze şi să determine admiraţia receptorului.

GREŞELI... MORALE

Atenţie! Aceste greşeli sunt exclusiv ale emiţătorului, ceea ce înseamnă că ele nu depind de receptor, de canalul informaţional sau de situaţia de comunicare.

Orice exprimare verbală trebuie să fie caracterizată de demnitate, calitate care poate fi diminuată sau anulată de mai multe greşeli de exprimare verbală.

1. Lipsa deferenţei, a politeţii faţă de actul exprimării verbale, oricare ar fi tipul textului, reprezintă o gravă greşeală morală comisă de un emiţător.

2. Aroganţa (lipsa de modestie) faţă de actul exprimării verbale (situarea emiţătorului într-o poziţie de netă superioritate) este, în

Scanned with OKEN Scanner

orice text-mesaj, o greşeală gravă de comunicare şi o încălcare a regulilor politeţii.

3. Demagogia este susţinerea, în cadrul textului-mesaj, a unor puncte de vedere, opinii, concepţii... în care, este evident, emiţătorul nu crede, dar consideră că receptorul, din cauza ignoranţei, le poate accepta uşor. Tipul – clasic de-acum – al demagogului din literatura română este „stimabilul" Nae Caţavencu, concurat cu oarecare succes de Tache Farfuridi, memorabilele personaje ale lui Caragiale din „O scrisoare pierdută".

4. Indecenţa este acea caracteristică a textului-mesaj care conţine fie cuvinte indecente în context fie, şi mai grav, elemente de conţinut indecente, care depăşesc limita bunului-simţ elementar.

5. Vulgaritatea este o formă gravă a indecenţei şi constă în elemente de conţinut şi, implicit, în termeni lexicali vulgari (în sine sau în context) care nu au ce căuta într-o comunicare civilizată. Vulgaritatea din comunicare este semnul sigur şi la vedere al lipsei de educaţie şi al inculturii.

6. Plagiatul (*furtul intelectual*) este cea mai gravă greşeală de comunicare verbală, fiindcă ea reprezintă o clară formă de furt (intelectual). Emiţătorul fură – sperând sau fiind convins că acest lucru nu se va descoperi – fie numai ideile, fie şi secvenţele aferente din textul cunoscut al altcuiva, fie chiar textele întregi din care a preluat acele idei. El îşi însuşeşte, astfel, idei (care pot fi descoperiri sau invenţii) ale altcuiva sau/şi fragmentele conivente din textul altcuiva. Iar uneori chiar textul integral!

Aici, se cuvine să operăm o disociere necesară: o idee se poate fura prin transferarea ei într-un text, când emiţătorul nu face precizarea că aceasta aparţine altcuiva, nu indică exact nici autorul (real), nici sursa editorială, nici locul (pagina/paginile) de unde a fost luată şi transformă ideile preluate în argumente proprii – de susţinere, de delimitare sau de contestare – în susţinerea opiniei sale.

Un fragment dintr-un text se poate prelua într-o lucrare, dar numai cu statutul special de *citat*, marcat grafic prin încadrare cu ghilimele şi însoţit de menţionarea numelui autorului, a titlului operei din care se citează şi a paginii/paginilor de unde a fost preluat fără nicio modificare formală; iar în discursul oral, prin construcţiile fixe

Scanned with OKEN Scanner

care anunţă şi precedă citatul (*Autorul spune/afirmă/susţine/demonstrează/opinează, în lucrarea..., la pagina/paginile.../ Citez din...*) sau succedă acestuia (*Am încheiat citatul!*) şi printr-o intonaţie specială, adică diferită de cea a discursului propriu-zis.

Internetul, care a revoluţionat procesul informării şi comunicării verbale, prin uriaşele oportunităţi informaţionale, a adus, din păcate, şi posibilitatea de a copia uşor şi repede (din) lucrările altora. Numai că plagiatorii nu-şi dau seama că tot internetul oferă şi posibilitatea uşoară şi rapidă de a descoperi şi de a argumenta, prin aşezarea în paralel a celor două texte, cel original şi cel plagiat, furtul din lucrarea altcuiva...

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

1. *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române*, Ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Ed. Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005
2. *Îndreptar ortografic, ortoepic şi de punctuaţie*, Ed. a V-a, Ed. Academiei, Bucureşti, 1995 (Numai în măsura în care nu contravine normelor stabilite de noua ediţie a DOOM-ului!)
3. *Gramatica limbii române*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005
4. Avram, Mioara, *Gramatica pentru toţi*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1997
5. Şuteu, Flora; Şoşa, Elisabeta, *Dicţionar ortografic al limbii române*, Ed. Vestala, Bucureşti, 1994
6. *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Ed. Academiei, Bucureşti, 1975
7. *Dicţionarul explicativ al limbii române, supliment*, Ed. Academiei, Bucureşti, 1988
8. Oprea, Ioan; Pamfil, Carmen-Gabriela; Radu, Rodica; Zăstroiu, Victoria, *Noul dicţionar universal al limbii române*, Ediţia a II-a, Editura Litera Internaţional, Bucureşti, 2006
9. Marcu, Florin; Maneca, Constant, *Dicţionar de neologisme*, Ed. Academiei, Bucureşti, 1978
10. Guţu, G., *Dicţionar latin-român*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983
11. Tatar, Vasile, *Gramatica elementară a limbii latine*, Ed. Corint, Bucureşti, 1998
12. *Dictionnaire de français au collège*, Larousse, Paris, 1987
13. Colectiv, *Dicţionar francez-român*, Ed. 100+1 Gramar, Bucureşti, 1995
14. Bantaş, Andrei, *Dicţionar englez-român*, Ed. Gramar, Bucureşti, 1997
15. Graur, Al., *Dicţionar al greşelilor de limbă*, Ed. Academiei, Bucureşti, 1982
16. Angelescu, Gabriel, *Dicţionar de dificultăţi ale limbii române*, Ed. Coresi, Bucureşti, 1991
17. Guţu Romalo, Valeria, *Corectitudine şi greşeală*, Ed. Humanitas Educaţional, Bucureşti, 2000
18. Uritescu, Dorin, *Greşeli de exprimare*, vol. I, Ed. Steaua Procion, Bucureşti, 1999

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Argument 3

GREŞELI LINGVISTICE 5

PARTEA I: FONETICA 5

(Corectitudinea fonetică)

1. Despre fonetică 5

1.1. Sunetele limbii române 5

1.2. Litera 5

1.3. Grupurile fonetice: diftongul, triftongul şi hiatul 5

1.4. Alfabetul limbii române 6

1.5. Limba română, limbă fonetică 6

1.6. Transcrierea fonetică. Analiza fonetică a unui cuvânt 6

2. Greşeli fonetice 8

2.1. Despre ortoepie (prezentare sintetică) 8

2.2. Accentul fonetic 8

2.3. Accentuarea greşită a unui cuvânt 9

2.4. Glosar de accentuare corectă 9

2.5. Glosar de accentuare corectă a unor substantive proprii 26

2.6. Silabaţia greşită 31

2.7. Rostirea greşită a unor cuvinte 31

2.8. Glosar de rostire corectă 32

2.9. Glosar de rostire corectă a unor nume geografice străine 43

3. Greşeli grafice (de scriere) 45

3.1. Despre ortografie 45

3.2. Silabaţia greşită 45

3.3. Regulile de despărţire a cuvintelor în silabe 46

3.4. Glosar de despărţire în silabe 50

3.5. Erori din omisiunea semnelor ortografice 93

3.6. Folosirea greşită a semnelor ortografice 93

Scanned with OKEN Scanner

3.7. Tabloul semnelor ortografice 93
3.8. Normele ortografice stabilite prin hotărârea Academiei Române, din 1993 96
3.9. Scrierea corectă a unor cuvinte 97
3.10. Scrierea corectă a părţilor de vorbire compuse 99
3.11. Mic dicţionar ortografic 104

PARTEA A II-A: VOCABULARUL/LEXICUL
(Corectitudinea lexicală)

Greşeli lexicale 132
1. Despre lexic, despre semantică şi despre etimologie (Prezentare sintetică) 132
1.1. Despre dicţionare 133
1.2. Despre îmbogăţirea vocabularului 134
1.2.1. Îmbogăţirea vocabularului prin mijloace interne 135
1.2.2. Îmbogăţirea vocabularului prin mijloace externe 138
1.3. Categorii lexicale 138
1.3.1. Despre arhaisme 138
1.3.2. Despre regionalisme 139
1.3.3. Despre cuvintele/formele populare 139
1.3.4. Despre sinonime 140
1.3.5. Despre antonime 141
1.3.6. Despre omofone 142
1.3.7. Despre omografe 143
1.3.8. Despre omonime 146
1.3.9. Despre cuvinte polisemantice 147
1.3.10. Despre câmpul semantic 147
1.3.11. Despre paronime 147
1.3.12. Glosar de forme duble/triple corecte 159
1.4. Tabloul principalelor prefixoide şi sufixoide 160

Scanned with OKEN Scanner

1.5. Glosar cu nume de locuitori 164
1.6. Greşeli lexicale 169
1.7. Mic dicţionar de neologisme 170
Greşeli lexico-gramaticale 208
Glosar de structuri pleonastice 212

PARTEA A III-A: GRAMATICA
(Corectitudinea gramaticală)
Greşeli gramaticale 215

CUVÂNTUL (Corectitudinea morfologică) 218
Părţile de vorbire (Prezentare sintetică şi dificultăţi) 218
1. Substantivul 218
Articolul 235
2. Adjectivul 239
3. Numeralul 246
4. Pronumele şi adjectivele pronominale 250
5. Verbul 267
6. Adverbul 276
7. Interjecţia 280
8. Prepoziţia 282
9. Conjuncţia 285

ENUNŢUL (Corectitudinea sintactică)
Propoziţia. Părţile de propoziţie 287
Raporturile sintactice în propoziţie 288
Tabloul clasificării propoziţiilor 289
Subiectul 290
Predicatul 290
Subiectul şi predicatul 291

Scanned with OKEN Scanner

Acordul dintre subiect şi predicat 291
Predicativul suplimentar şi predicativa suplimentară 311
Atributul 313
Complementul 315
Glosar de sintagme (structuri) 322
Fraza 325
Raporturi (relaţii) sintactice în frază 325
Tabloul relatorilor coordonatori din frază 325
Tabloul relatorilor subordonatori din frază 326
Structuri sintactice deviante 328
Greşeli de punctuaţie 333
Tabloul semnelor de punctuaţie 333
Greşeli de topică 338
Greşeli logice 341
Greşeli curriculare (ideatice) 343
Greşeli de gestionare a materialului lexical 344
Greşeli stilistice 344
Greşeli care afectează originalitatea 345
Greşeli... morale 345
Despre folosirea/nefolosirea citatului 346
Despre plagiat 346

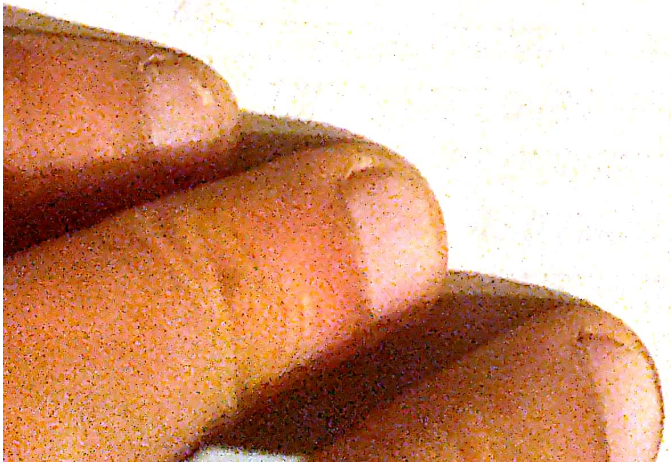

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea de faţă este un îndreptar de exprimare şi de comunicare în limba română şi se adresează tuturor categoriilor de vorbitori ai limbii române, indiferent de vârstă, de nivel cultural, de profesie, de loc de vieţuire, de limbă maternă. Ea este structurată pe tipurile greşelilor de exprimare verbală şi ale celor de comunicare verbală.

Conţinutul lucrării se constituie din inventare de cuvinte, grupuri, enunţuri şi texte care conţin dificultăţi de exprimare (orală sau scrisă) sau/şi de comunicare verbală, distribuite în serii mai mici sau mai mari de variabile, la care formele corecte sunt marcate grafic prin litere îngroşate, iar unele dintre acestea sunt şi motivate ştiinţific.

De asemenea, lucrarea conţine prezentări sintetice ale tuturor unităţilor subsistemelor limbii române: fonetica, lexicul şi gramatica, şi ale disciplinelor lingvistice conexe: ortografia, punctuaţia, topica.

Colecţia

GHIDURI ŞI DICTIONARE

1000251020052O7

CERTIFIED READER

libris.ro

Corect

ISBN 978-973-123-271-3

9 789731 232713

Scanned with OKEN Scanner